

VILNIAUS ABRAOMO KULVIEČIO KLASIKINĖS GIMNAZIJOS
MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMO IR VERTINIMO REZULTATŲ PANAUDOJIMO
TVARKOS APRAŠO PRIEDAI

Pradinio ugdymo pasiekimų ir pažangos vertinimas.....	2
Lietuvių kalbos ir literatūros pasiekimų ir pažangos vertinimas.....	4
Lotynų kalbos pasiekimų ir pažangos vertinimas	36
Antikos kultūros ir kultūros istorijos pasiekimų ir pažangos vertinimas	38
Užsienio kalbų pasiekimų ir pažangos vertinimas	39
Fizinio ugdymo pasiekimų ir pažangos vertinimas.....	65
Technologijų pasiekimų ir pažangos vertinimas	67
Dailės pasiekimų ir pažangos vertinimas	69
Fizikos pasiekimų ir pažangos vertinimas.....	104
Informatikos ir informacinių technologijų pažangos ir pasiekimų vertinimas.....	127
Muzikos pasiekimų ir pažangos vertinimas	132
Matematikos pasiekimų ir pažangos vertinimas	139
Dorinio ugdymo (tikybos ir etikos) pasiekimų ir pažangos vertinimas	143
Chemijos pasiekimų ir pažangos vertinimas	145
Biologijos pasiekimų ir pažangos vertinimas.....	152
Istorijos pasiekimų ir pažangos vertinimas	157
Ekonomikos ir verslumo pasiekimų ir pažangos vertinimas.....	173
Geografijos pasiekimų ir pažangos vertinimas	175

PRADINIO UGDYMO PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

Vertinimas – viena svarbiausių ugdymo(si) proceso dedamųjų etapų, reikšmingas mokymosi pažangą ir kokybę skatinantis bei užtikrinantis veiksnys. Vertinimas yra priemonė kaupti ir panaudoti informaciją apie mokinio mokymosi patirtį – pasiekimus, daromą pažangą. Remiantis vertinimo rezultatais, numatoma mokymosi perspektyva, individualizuojamas ugdymo procesas. Vertinant reikia apmąstyti ne vien ugdymo tikslus ir principus, turinį ir metodus, bet ir poveikį mokinio motyvacijai bei savigarbai. Mokinys neturi bijoti klausti, klysti, turėti kitokią nuomonę negu dauguma.

Formuojamasis vertinimas. Mokiniui naudingiausias visą mokymosi laikotarpį vyraujantis formuojamasis (ugdomas) vertinimas. Šio vertinimo paskirtis – padėti mokiniui mokytis, tapti sąmoningu ir savarankišku besimokančiuoju, suteikiant konstruktyvią grįžtamąją informaciją. Formuojamasis vertinimas yra nuolatinis informacijos apie mokinio žinias, supratimą, gebėjimus, nuostatas rinkimas ir analizavimas, tos informacijos panaudojimas, planuojant, koreguojant numatytas mokymosi veiklas, grįžtamosios informacijos mokiniui mokymosi proceso metu teikimas, mokinio įsivertinimo ir mokinių vienas kito vertinimo gebėjimų ugdymas. Formuojamasis vertinimas sukuria prielaidas mokiniui pasitikėti mokytoju, geranoriškai bendradarbiauti, įveikiant mokymosi sunkumus. Mokytojas aiškina, pataria, pozityviai komentuoja mokinio veiklą.

Apibendrinamasis vertinimas. Apibendrinamasis vertinimas taikomas tada, kai norima įvertinti mokinių gebėjimus ir įsitikinti, kurie susiformavę, kurie nepakankamai susiformavę, kurie visiškai nesiformavę. Dažniausiai jis atliekamas tam tikro mokymosi laikotarpio (temos, trimestro, pusmečio, metų) pabaigoje ir padeda mokytojui nustatyti mokymosi stipriąsias puses ir mokymosi spragas, kad būtų galima suteikti mokiniui reikiamą pagalbą ir numatyti tolesnius mokymosi žingsnius. Pasiekimų vertinimas turi būti nukreiptas į mokymosi rezultatų gerinimą ir asmeninės pažangos siekimą, o ne į mokinio klaidų akcentavimą.

Išorinis apibendrinamasis vertinimas. Pradinėse klasėse organizuojamas nacionalinis matematikos ir lietuvių kalbos ir literatūros mokinių pasiekimų patikrinimas (toliau – NMPP).

Vertinimo planavimas. Svarbu, kad diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimas būtų planuojamas kartu su ugdymo procesu; planuojant vertinimą, būtų remiamasi ugdymo programų reikalavimais, išsikeltais tikslais, Mokytojas pirmiausia turi atsižvelgti į vertinimo tikslą, parinkti tinkamus, vertinimo tikslus atitinkančius vertinimo būdus, numatyti užduoties apimtį, laiką, vertinimo kriterijus, vertinimo informacijos pateikimo mokiniams formą.

Mokinių vaidmuo. Į pasiekimų vertinimo procesą nuo pat mokymosi pradžios turi būti įtraukti ir mokiniai: mokytojas iš anksto supažindina mokinius su pamokos ir ilgalaikiais ugdymosi tikslais, aptaria numatomus pasiekti per tam tikrą laikotarpį (pamoką ar pusmetį) mokymosi rezultatus ir susitaria dėl vertinimo kriterijų. Labai svarbu, kad prieš pradėdami darbą mokiniai kartu su mokytoju aptartų vertinimo kriterijus, mokytoji juos taikyti, įsivertindami savo darbą ir vertindami kito darbą. Taip mokiniai mokosi adekvačiai ir kritiškai vertinti savo žinias, pasiekimus bei kūrybinę veiklą; jautriai ir taktiškai, geranoriškai ir etiškai vertinti savo bendraklasius.

Vertinant mokinių pasiekimus ir pažangą reikėtų remtis **pasiekimų lygiais**. Pradiniame ugdyme, kai mokinių pasiekimai nevertinami pažymiais, jie siejami su pasiekimų lygiais: **slenkstinis** (1) lygis – 4, **patenkinamas** (2) lygis – 5–6, **pagrindinis** (3) lygis – 7–8, **aukštesnysis** (4) lygis – 9–10.

Mokinių pasiekimai įvertinami pasiekimų lygiais mokymosi laikotarpio (trimestro, pusmečio ar pan.) pabaigoje, apžvelgus visą laikotarpį ir įvertinus nueitą etapą. Per visą mokymosi laikotarpį vyrauja ugdomasis (formuojamasis) vertinimas, kurio esmė – padėti mokiniui įsivertinti savo pasiekimus, tobulėti, siekti aukštesnių pasiekimų, tapti savarankišku ir atsakingu už mokymosi rezultatus, pasirinkti tinkamiausius veiklos būdus, spręsti kilusias problemas, reflektuoti mokymosi rezultatus. Apibendrinamasis vertinimas atliekamas mokymosi laikotarpio pabaigoje. Remiantis jo rezultatais, per visą laikotarpį mokinių pasiekimai įvertinami lygiais. Pasiekimų vertinimas nukreiptas į mokymosi rezultatų gerinimą ir asmeninės pažangos siekimą, o ne mokinio klaidų ar nesėkmių akcentavimą. Vertinamas ne tik galutinis mokymosi rezultatas, bet ir mokymosi procesas. Tokia vertinimo nuostata skatina mokinio saviugdą ir mokymosi motyvaciją, padeda augti jo savimonei ir savivertei, leidžia patirti mokymosi sėkmę.

Mokinių **matematikos pasiekimai** vertinami trijose pasiekimų srityse: gilus supratimas ir argumentavimas; matematinis komunikavimas; problemų sprendimas.

Mokinių **lietuvių kalbos ir literatūros pasiekimai** vertinami keturiose pasiekimų srityse: kalbėjimas, klausymas ir sąveika; skaitymas, teksto supratimas ir literatūros bei kultūros pažinimas; rašymas ir teksto kūrimas; kalbos pažinimas.

Mokinių **fizinio ugdymo pasiekimai** vertinami trijose pasiekimų srityse: judėjimo įgūdžių plėtojimas, savikontrolė ir įsivertinimas; fizinių ypatybių lavinimas ir sveikatingumo plėtojimas; sporto ir sveikatos vertybinių nuostatų ugdymas ir raiška.

Mokinių **gamtos mokslų pasiekimai** vertinami šešiose pasiekimų srityse: gamtos mokslų prigimties ir raidos pažinimas; gamtamokslinis komunikavimas; gamtamokslinis tyrinėjimas; gamtos objektų ir reiškinių pažinimas; problemų sprendimas ir refleksija; žmogaus ir aplinkos dermės pažinimas.

Mokinių **visuomeninio ugdymo pasiekimai** vertinami trijose pasiekimų srityse: visuomenės pažinimas ir komunikavimas; orientavimasis istoriniame laike, geografinėje erdvėje ir rinkoje; tyrinėjimas ir interpretavimas.

Mokinių **technologijų pasiekimai** vertinami keturiose pasiekimų srityse: problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas; sprendimo idėjų generavimas, atrinkimas, plėtojimas; sprendimo idėjų generavimas, atrinkimas, plėtojimas; sprendimo įgyvendinimas ar prototipavimas; rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas.

Mokinių **dailės pasiekimai** vertinami trijose pasiekimų srityse: dailės raiška, dailės supratimas ir vertinimas, dailės reiškinių ir kontekstų pažinimas.

Mokinių **dorinio ugdymo pasiekimai** vertinami penkiose pasiekimų srityse: saviugda ir savisauga, dialoginis bendravimas, socialiniai santykiai ir santykis su pasauliu.

Pradiniame ugdyme mokinių pasiekimai pažymiais nevertinami – taikomas **ideografinis vertinimas**, kai mokinių pasiekimai ir pažanga aprašomi tekstu.

Pradiniame ugdyme mokinių pasiekimai aprašomi trumpais komentarais ir aprašais. Aprašant pasiekimus ir pasiekimų lygių požymius vartojami šie terminai: *analizuoti, apibendrinti, apibrėžti, apibūdinti, aptarti, atpažinti, formuluoti, interpretuoti, įrodyti, pagrįsti, parodyti, pasiūlyti, patikrinti, samprotauti (matematiškai), taikyti; vardija (atpažįsta, randa), aptaria (apibūdina), apibendrina, analizuoja, interpretuoja, vertina, kuria ir kt.*

LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

KOMPETENCIJŲ UGDYMAS

Kultūrinė kompetencija. Kultūrinė kompetencija apima kultūrinį išprusimą, kultūrinę raišką ir kultūrinį sąmoningumą. Kultūrinis išprusimas pirmiausia susijęs su žiniomis: mokiniai ugdomi skaitydami, nagrinėdami, interpretuodami, lygindami ir vertindami įvairių žanrų ir laikotarpių lietuvių bei pasaulio literatūros kūrinius; susipažindami su svarbiais tekstais ir reiškiniiais; domėdamiesi šiuolaikinės literatūros ir kultūros aktualijomis ir jas savarankiškai vertindami; apibūdindami bendresnes Lietuvos literatūrinio ir kultūrinio gyvenimo tendencijas bei jų sąsajas su tradicija; susipažįsta su svarbių literatūros kūrėjų biografijomis; atpažįsta kultūrinius simbolius ir stereotipus; lygina įvairius literatūros ir kultūros reiškinius, įžvelgdami jų tarpusavio sąsajas. Kultūrinę raišką mokiniai ugdomi pažindami lietuvių kalbos kūrybines galias, reikšdami mintis, kurdami įvairių žanrų tekstus žodžiu ir raštu taisyklinga, aiškia bei turininga kalba, pasirinkdami tinkamą kalbinę raišką; praktiškai pritaikydami kultūros kūrėjo, atlikėjo, aktyvaus stebėtojo, vartotojo, kritiko gebėjimus; realizuodami savo talentus, literatūrinius ir kitus meninius polinkius, kultūrinius interesus; dalyvaudami mokyklos, bendruomenės, regiono ir Lietuvos kultūriname gyvenime. Kultūrinį sąmoningumą mokiniai ugdomi, suvokdami kalbos reikšmę asmens tapatybei ir pasaulėvaizdžiui, bendruomenei ir valstybei; suprasdami ir vertindami lietuvių kalbos ir literatūros reikšmę bendresniame Lietuvos ir pasaulio kultūros kontekste; atpažindami ir kritiškai vertindami propagandą, manipuliavimą žodžiais ir vaizdais, diskutuodami apie medijų kultūrą; įgydami nuostatą puoselėti lietuvių kalbą ir kultūros paveldą, gerbti kultūrų įvairovę. Kultūrinę kompetenciją įgijęs mokinys tampa sąmoningu Lietuvos literatūros ir kultūros lauko dalyviu, atviru Europos literatūrinei ir kultūrinei tradicijai.

Pažinimo kompetencija. Pažinimo kompetencija apima dalyko žinias ir gebėjimus, kritinio mąstymo, problemų sprendimo, mokėjimo mokytis gebėjimus. Dalyko žinias ir gebėjimus mokiniai ugdomi, analizuodami kalbos vienetus, mokydamiesi taisyklingai kalbėti ir rašyti, skaitydami, nagrinėdami ir vertindami įvairių žanrų ir laikotarpių lietuvių bei pasaulio literatūros kūrinius, kultūros tekstus, kurdami įvairių žanrų ir tipų tekstus, vartodami kalbotyros, literatūros teorijos ir teksto analizės sąvokas ir terminus. Kritinį mąstymą mokiniai ugdomi, kai analizuoja teksto turinį ir kalbą, suvokia ryšius tarp vaizduojamų įvykių, daro išvadas; geba remtis kūrinio turiniu, formuluodami savo idėjas apie gyvenimą, vertybes ir tikėjimą; vertina kūrinių herojų charakterius ir paaiškina, kodėl rašytojas kuria konkretų charakterį, apibūdina rašymo stilių, ieško jungčių tarp kultūros reiškinių, kūrinių, idėjų ir raiškos, kritiškai vertina alternatyvius požiūrius ir medijų informacijos patikimumą. Problemų sprendimo gebėjimus mokiniai ugdomi, kai įvairiuose pokalbiuose, rašiniuose kelia aktualias problemas, svarsto, pritaria arba prieštarauja pateikdami argumentų, priima pagrįstą sprendimą, analizuoja kūrinių problemas, vertina teksto idėjas ir intencijas, susieja jas su kitais tekstais, savo patirtimi ir nuostatomis. Mokėjimo mokytis gebėjimus mokiniai ugdomi, taikydami aktyvaus klausymosi, kalbėjimo, grožinio ir negrožinio teksto skaitymo, rašymo ir pristatymo būdus; tikslingai ir atsakingai atsirinkdami informaciją įvairiuose šaltiniuose, ją sistemindami, tirdami ir kritiškai reflektuodami, susiedami naują informaciją su jau žinoma; savarankiškai planuodami savo mokymąsi.

Komunikavimo kompetencija. Komunikavimo kompetencija apima pranešimo kūrimą, jo perteikimą ir komunikacinę sąveiką bei analizę ir interpretavimą. Pranešimo kūrimo gebėjimus mokiniai ugdomi, taisyklingai kalbėdami ir rašydami, pasirinkdami tinkamą kalbinę raišką ir komunikavimo strategijas; žodžiu ir raštu atpasakodami tekstus, atmintinai mokydamiesi įvairių žanrų kūrinius ar jų fragmentus; apibūdindami verbalinio ir neverbalinio teksto temą, turinį ir paskirtį; samprotaudami apie įvykius ir reiškinius, pagrįsdami savo nuomonę, naudodamiesi įvairiais šaltiniais; sakydami kalbas, rašydami kūrybinius darbus; išsiaiškindami nežinomų žodžių reikšmes ir išmokdami juos vartoti; taikydami įvairias kalbėjimo, skaitymo ir rašymo strategijas. Pranešimo perteikimo ir komunikacinės sąveikos gebėjimus mokiniai ugdomi, realiai ir virtualiai bendraudami poromis ar grupėje, pasirinkdami taisyklingą ir tinkamą kalbinę raišką; kalbėdami apie skaitymo metu patirtus jausmus ir pažintas vertybes, pristatydami savarankiškai perskaitytą knygą, kalbos, literatūros tyrimus. Pranešimo analizės ir interpretavimo gebėjimus mokiniai ugdomi lygindami skirtingų tekstų, įvairialypių komunikacinių pranešimų sandarą, raišką, iliustravimo priemones; analizuodami, interpretuodami ir lygindami Programoje numatytus kūrinius, aptardami teksto turinį, svarbiausias idėjas, veikėjų charakterius, vertindami jų poelgius ir problemas; aptardami kalbos kaip socialinio kultūrinio reiškinio aspektus, gretindami skirtingų kalbų elementus; vartodami Programoje numatytas kalbos ir literatūros teorijos sąvokas, stiliaus figūras bei retorinės raiškos priemones; taikydami tinkamas pagal situaciją kalbėjimo ir rašymo strategijas; analizuoja, interpretuoja ir kritiškai vertina pranešimo patikimumą remdamiesi įvairiais šaltiniais.

Kūrybiškumo kompetencija. Kūrybiškumo kompetencija apima tyrinėjimo, generavimo, kūrimo, vertinimo ir refleksijos gebėjimus. Tyrinėjimo gebėjimus mokiniai ugdo ieškodami reikiamos informacijos įvairiuose šaltiniuose, kritiškai vertindami rastą informaciją ir jos patikimumą; analizuodami, interpretuodami ir lygindami Programoje numatytus poezijos, prozos ir dramos kūrinius, aptardami Programoje numatytus Lietuvos kultūros reiškinius ir asmenybes; stebėdami, gretindami ir vertindami kalbos reiškinius daugiakalbėje ir daugiakultūroje aplinkoje; rinkdami, siedami ir kritiškai vertindami kūrybai reikalingą informaciją, kurdami įvairias istorijas, pasakojimus. Generavimo gebėjimus mokiniai ugdo, keldami originalias idėjas ar problemų sprendimus, rašydami įvairius kūrybinius darbus, argumentuotai reikšdami savo požiūrį į kalbamus dalykus, pagrįsdami jį asmenine patirtimi, grožiniais ir negrožiniais tekstais, dalydamiesi kūrybinėmis idėjomis ar sprendimais analizuojant programinius kūrinius, argumentuotai įvertindami istorinį kultūrinį kontekstą. Kūrimo gebėjimus mokiniai ugdo, savarankiškai žodžiu ir raštu kurdami įvairių žanrų ir tipų tekstus, išbandydami skirtingas kalbinės raiškos priemones ir būdus, taikydami pagrindines akademinio ir kūrybinio rašymo strategijas, tobulindami ir pristatydami savo darbus, susijusius su analizuojamais kūriniiais, samprotaujamojo pobūdžio darbais. Kurdami asmeniškai ir socialiai prasmingus darbus, pristatydami savo idėjas, mokiniai atsižvelgia į etikos ir intelektualės nuosavybės normas. Vertinimo ir refleksijos gebėjimus mokiniai ugdo, vertindami savo ir kitų kūrybinių darbų naujumą, išbaigtumą, integralumą, aptardami kūrybos rezultatų vertingumą ar sprendimą pagal pateiktus kriterijus, apmąstydami ir vertindami savo ir kitų kūrybos procesą, įvardydami savo sėkmes ir nesėkmes, planuodami mokymosi veiklą, grindžiamą patirtimi, žiniomis ir gebėjimais.

Pilietiškumo kompetencija. Pilietiškumo kompetencija apima pilietinį tapatumą ir pilietinę galią; gyvenimą bendruomenėje, kuriant demokratinę visuomenę; pagarbą žmogaus teisėms ir laisvėms; valstybės kūrimą ir valstybingumo stiprinimą tarptautinėje bendruomenėje. Pilietinį tapatumą ir pilietinę galią mokiniai ugdo, vertindami skaitomo, klausomo ir audiovizualinio teksto turinį, raišką, intenciją, poveikį klausytojui, interpretuodami ir apibendrinami; kritiškai vertindami įvairių šaltinių informaciją ir tinkamai ją panaudodami; reikšdami mintis ir jausmus sklandžiai, aiškiai, turtinga kalba; reikšdami argumentuotą asmeninį požiūrį į įvykius, reiškinius ar tekstus; rašydami įvairių tipų rašinius, įvairius pasakojamuosius, informacinius, aiškinamuosius ir argumentavimo tekstus. Gebėjimą sugyventi bendruomenėje mokiniai ugdo, kurdami ir puoselėdami teigiamus tarpusavio santykius įvairiose komunikavimo situacijose; kultūringai keldami problemas, atsakingai priimdami sprendimus; sąmoningai stebėdami kalbos reiškinius, vykstančius daugiakalbėje ir daugiakultūroje aplinkoje, gretindami skirtingų kalbų elementus; apibūdindami įvykius ir reiškinius, apie juos pasakodami ir samprotaudami. Pagarbą žmogaus teisėms ir laisvėms mokiniai ugdo, laikydami bendrinės lietuvių kalbos normų ir viešojo bendravimo etikos; pasirinkdami tinkamą komunikavimo būdą; aptardami savo amžiui aktualias problemas; tinkamai dalydamiesi patirtimi, nuomone ir informacija; kartu priimdami pagrįstus sprendimus; atitinkamais aspektais analizuodami Programoje numatytus kūrinius. Mokiniai prisideda prie valstybės kūrimo ir valstybingumo stiprinimo aptardami Lietuvos kultūros reiškinius, dalyvaudami mokyklos, savo miesto (krašto) kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime, inicijuodami pilietinius projektus.

Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija apima asmens savimonę ir savitvardą; socialinį sąmoningumą ir tarpusavio santykių kūrimo gebėjimus; atsakingą sprendimų priėmimą; asmens rūpinimąsi fizine ir psichine sveikata. Savimonės ir savitvartos įgūdžius mokiniai ugdo, kai nagrinėdami literatūros kūrinius mokosi atpažinti ir įvardyti paauglystei būdingas emocijas; analizuoja įvairias situacijas ir mokosi įveikti iššūkius (nepalankias situacijas, nevirtį ir nusivylimą); analizuoja ir įvardija žmogiškąsias vertybes (pagarbą sau ir kitiems, geranoriškumą, atsakomybę, pagalbą, sąžiningumą, drąsą, savidrausmę, sveikatą; šeimą); geba paaiškinti, kaip sudėtingose situacijose vertybės padeda rasti sprendimus; siekia asmeninių ir akademinį tikslų, analizuoja akademinio tobulėjimo pažangą, reflektuoja sėkmę ir klaidas. Empatiškumo, socialinio sąmoningumo ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimo įgūdžius mokiniai ugdo, kai mokosi nuspėti kitų emocijas ir savijautą skirtingose situacijose; lygina savo ir kitų požiūrius, supranta, kad vertybinės nuostatos skirtingose kultūrose gali būti skirtingos; analizuoja, kaip žmogaus elgesys veikia kitus žmones; pritaiko veiksmingo klausymosi įgūdžius kasdieniuose pokalbiuose, naudojami pokalbio užmezgimo ir palaikymo strategijomis, kad suprastų kitų emocijas ir savijautą; net ir sunkioje situacijoje mokosi išlikti objektyvūs ir argumentuoti savo nuomonę. Atsakingo sprendimų priėmimo ir elgesio įvertinant pasekmes gebėjimus mokiniai ugdo, kai mokosi planuoti laiką, laiku atlikti užduotis, analizuoja galimus iššūkius ir kliūtis, kurių gali kilti, atliekant užduotis, užduočių planuoja, kaip jas įveikti; apmąsto ir įsivertina, kaip sekėsi atlikti užduotis; geba apmąstyti, įvertinti savo ir bendraklasių gebėjimus, žinias, savybes ir panaudoti jas bendruomenės gerovei. Rūpinimosi sveikata įgūdžius mokiniai ugdo, kai nagrinėdami įvairius tekstus mokosi apibūdinti asmens gyvenimo būdo ir aplinkos veiksnių įtaką sveikatai, žmogaus gyvybę ir sveikatą priimti kaip vertybę.

Skaitmeninė kompetencija. Skaitmeninė kompetencija apima bendravimą ir bendradarbiavimą virtualioje erdvėje, skaitmeninio turinio kūrimą, informacijos atranką ir vertinimą, problemų sprendimą, medijų raštingumą. Bendravimo ir bendradarbiavimo virtualioje erdvėje gebėjimus mokiniai ugdo, kai saugiai ir etiškai bendrauja ir bendradarbiauja virtualiose socialinėse grupėse, žaidžia internetinius humanitarinio pobūdžio žaidimus ir mokosi, ugdydamiesi skaitmeninę kompetenciją, rašo asmeninius ir dalykinius elektroninius laiškus, dalijasi informacija; naudodamiesi socialiniais tinklais, dalyvauja savo mokyklos, bendruomenės, regiono, Lietuvos kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime. Skaitmeninio turinio kūrimo gebėjimus mokiniai ugdo, kurdami su lietuvių kalbos ir literatūros dalyku susijusį ir tarpdalykinį skaitmeninį turinį, pavyzdžiui, pranešimo pateiktis, įgarsindami tekstą, skelbdami savo kūrybą, rašto darbus, etiškai komentuodami knygas ir kultūros įvykius mokyklos intranete ar (ir) internete. Informacijos atrankos ir vertinimo gebėjimus mokiniai ugdo, kai teisėtai ir kūrybiškai naudojami interneto galimybės; savarankiškai naudojami įvairiais elektroniniais žodynais, tekstynais ir elektroniniais mokymosi šaltiniais, kalbos ir literatūros duomenų bazėmis, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos Konsultacijų banku, socialiniais tinklais ir kt. Problemų sprendimo gebėjimus mokiniai ugdo, kai sumaniai naudojami skaitmeninėmis priemonėmis, siekdami veiksmingo ir konstruktyvaus lietuvių kalbos ir literatūros dalyko mokymosi; puoselėja savo informacinę vertybių kultūrą (atsakingai pasirenka informacijos šaltinius internete, saugo intelektualinę nuosavybę, gerbia autorių teises, rūpinasi komentarų kultūra). Informacinių technologijų raštingumą mokiniai ugdo, kurdami elektronines knygas, filmus (juos montuodami ir skelbdami), kurdami ir transliuodami tinklalaides; pasirinkdami tinkamas programas audiovizualiniams kūriniams planuoti, komponuoti ir redaguoti.

PASIEKIMŲ SRITYS IR PASIEKIMAI

1. Programoje pasiekimų sritys žymimos raide (pavyzdžiui, A, B), o raide ir skaičiumi (pavyzdžiui, A1, A2) žymimas tos pasiekimų srities pasiekimas.

2. **Kalbėjimas, klausymas ir sąveika (A).** Šioje srityje aprašomi mokinių pasiekimai, apimantys gebėjimus suprasti kalbėjimo ir klausymosi paskirtį, teikiamas galimybes ir naudą; kalbėti, atsižvelgiant į komunikavimo situaciją, tikslą ir adresatą; aktyviai klausytis, dalyvaujant įvairaus pobūdžio pokalbiuose, diskusijose, debatuose, kelti problemas, argumentuotai pritarti arba prieštarauti; suprasti įvairių sakininių ir medijų tekstų turinį, interpretuoti, daryti išvadas ir vertinti išgirstą informaciją ir jos pateikimo būdus; laikytis kalbos normų ir viešojo bendravimo etikos, pasirinkti tinkamas kalbinės raiškos, neverbalinės komunikacijos ir kitas priemones; tikslingai taikyti kalbėjimo ir klausymosi strategijas. Šios pasiekimų srities mokinių pasiekimai:

2.1. aktyviai klausosi sakinio teksto (A1);

2.2. dalyvauja įvairiose komunikavimo situacijose, klausosi ir kalba, atsižvelgdami į situaciją, tikslą, adresatą (A2);

2.3. tinkamai vartoja kalbinės raiškos priemones, laikosi kalbos normų (A3);

2.4. taiko klausymosi ir kalbėjimo strategijas (A4).

3. **Skaitymas, teksto supratimas ir literatūros bei kultūros pažinimas (B).** Šioje srityje aprašomi mokinių pasiekimai, apimantys gebėjimus įvairiais būdais skaityti Programoje rekomenduojamus ir pagal savo poreikius, interesus pasirinktus grožinius ir negrožinius tekstus, tinkamai ir atsakingai naudotis spausdintais ir skaitmeniniais informacijos šaltiniais; aptarti, analizuoti, interpretuoti, vertinti tekstus turinio ir raiškos požiūriu, remiantis literatūros žiniomis, numatytomis turinio apimtyje; tikslingai taikyti reikiamas skaitymo strategijas, planuoti skaitymo veiklą; atskleisti savo filologinį ir kultūrinį išprusimą, pažįstant ir aptariant Lietuvos, Europos ir pasaulio kultūros reiškinius; dalyvauti mokyklos, bendruomenės, regiono, šalies kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime kaip stebėtojai, vartotojas, atlikėjai, kūrėjai ar kritikai. Šios pasiekimų srities mokinių pasiekimai:

3.1. skaito įvairaus pobūdžio tekstus, naudojami įvairiais informacijos šaltiniais, randa informaciją (B1);

3.2. aptaria skaitomus tekstus, analizuoja, interpretuoja, daro išvadas, remdamasis literatūros žiniomis (B2);

3.3. vertina skaitomų tekstų turinį ir raišką (B3);

3.4. taiko skaitymo strategijas (B4);

3.5. atskleidžia filologinį ir kultūrinį išprusimą (B5);

3.6. dalyvauja kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime (B6).

4. **Rašymas ir teksto kūrimas (C).** Šioje srityje aprašomi mokinių pasiekimai, apimantys gebėjimus suprasti rašymo prasmę, naudą ir teikiamas galimybes; kurti rašytinius ir skaitmeninius tekstus įvairiais tikslais (saviraiškos, informavimo, aiškinimo, įtikinimo), atsižvelgiant į rašymo tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją, tinkamai pasirinkti kuriamo teksto žanrą ir struktūrą, reikšti mintis ir jausmus taisyklinga, sklandžia, aiškia, turtinga kalba, laikytis kalbos normų bendravimo etikos, tikslingai taikyti rašymo strategijas. Šios pasiekimų srities mokinių pasiekimai:

- 4.1. kuria tekstus atsižvelgdami į rašymo tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją (C1);
- 4.2. kuria tinkamos struktūros tekstus, rašo taisyklinga ir stilinga kalba (C2);
- 4.3. taiko rašymo strategijas (C3).

5. **Kalbos pažinimas (D).** Šioje srityje aprašomi mokinio pasiekimai, apimantys gebėjimus atpažinti lietuvių kalbos garsus ir raides, tobulinti tartį; aptarti lietuvių kalbos leksikos įvairovę; pažinti kalbos sistemą: išsiaiškinti žodžių kaitymo ir darybos būdus, kalbos dalių požymius, aptarti žodžių ryšius sakinyje, žodžių junginius ir sakinių rūšis, laikytis kalbos normų kalbant ir rašant; taikyti žinias apie tekstą, jo sandarą ir stilistiką; taikyti kalbos pažinimo strategijas; stebėti kalbos reiškinius, vykstančius daugiakalbėje ir daugiakultūroje aplinkoje; pažinti lietuvių kalbos kūrybines galias ir jomis naudotis kalbant ir rašant, suvokti kalbos reikšmę asmens tapatybei, tautai, bendruomenei ir valstybei. Šios pasiekimų srities mokinių pasiekimai:

- 5.1. taiko fonetikos ir kirčiavimo žinias (D1);
- 5.2. taiko leksikos, žodžių darybos, morfologijos ir rašybos žinias (D2);
- 5.3. taiko sintaksės ir skyrybos žinias (D3);
- 5.4. taiko žinias apie tekstą ir teksto stilistiką (D4);
- 5.5. taiko kalbos pažinimo strategijas (D5);
- 5.6. analizuoja ir vertina kalbos funkcionavimą visuomenėje (D6).

5.7. Mokinių pasiekimų raida aprašoma pagal pasiekimų sritis, pateikiant mokinių pagrindinio lygio pasiekimus kas dvejus metus. Lentelėje raide (pavyzdžiui, A, B, ...) žymima pasiekimų sritis, raide ir skaičiumi (pavyzdžiui, A1, A2, ...) žymima tos pasiekimų srities pasiekimų grupė, raide ir trimis skaičiais (pavyzdžiui, A1.1.3, A2.1.3, ...) žymimas tos pasiekimų srities konkretus pagrindinio lygio pasiekimas.

<i>Pasiekimas</i>	<i>Sritis</i>
1. Kalbėjimas, klausymas ir sąveika (A)	
Aktyviai klausosi sakinio teksto (A1).	Aptaria įvairaus pobūdžio sakinio tekstų turinį (esmę ir detales, pagrindinę mintį, keliamas problemas, reiškiamus požiūrius, pateikiamus argumentus), paaiškina tiesioginę ir perkeltinę prasmę (A1.1.3).
	Argumentuotai vertina klausomo teksto turinį ir raišką, kalbėjimo kultūrą, kalbėtojo intencijas, adresatui daromą poveikį (A1.2.3).
Dalyvauja įvairiose komunikavimo situacijose, klausosi ir kalba, atsižvelgdamas į situaciją, tikslą, adresatą (A2).	Tikslingai kalba monologu, konstruktyviai dalyvauja įvairiuose (ir viešuose) pokalbiuose, diskusijose, debatuose, klausia, atsako, kelia problemas, svarsto, argumentuoja, prieštarauja. Tikslingai naudojami neverbalinės kalbos ir kitomis priemonėmis, laikosi kalbos etiketo reikalavimų. Bendrauja betarpiškai ir virtualiai (A2.1.3).
	Klausydamas ir kalbėdamas atsižvelgia į adresatą (pažįstami ir nepažįstami žmonės), dalyvauja įvairiose komunikavimo situacijose (tiesioginėse ir virtualiose), tikslingai pasirenka raiškos priemones (A2.2.3).
	– (A2.3.3)
	Tiksliai, aiškiai informuoja, paaiškina sąvokas, analizuoja procesus, reiškinius. Laikydamasis numatytų kriterijų pristato objektą ar veiklą (pvz., knygą, projektą) (A2.4.3).
	Išsako savo požiūrį apie gana abstrakčius dalykus, vertina, argumentuoja remdamasis įvairiais šaltiniais (A2.5.3).

<i>Pasiekimas</i>	<i>Sritis</i>
Tinkamai vartoja kalbinės raiškos priemones, laikosi kalbos normų (A3).	Laikosi bendrinės lietuvių kalbos normų, nežinomus atvejus patikrina žodynuose, žinynuose. Kalba tinkama intonacija (pvz., iškilmingai, neutraliai, ironiškai) atsižvelgdamas į kalbėjimo tikslą ir situaciją (A3.1.3).
	Remdamasis skaitoma literatūra ir sektiniais viešojo diskurso pavyzdžiais turtina savo kalbą leksinėmis, sintaksinėmis ir fonetinėmis stiliaus figūromis ir tinkamai jas vartoja (A3.2.3).
Taiko klausymosi ir kalbėjimo strategijas (A4).	Remdamasis savo kalbėjimo veiklos stebėjimu ir kitų suteikta grįžtama informacija aiškinasi, kurios iš taikytų rengimosi kalbėti ir kalbėjimo strategijų tinka vienai ar kitai problemai spręsti, numato kalbėjimo gebėjimų tobulinimo sritis ir išsikelia mokymosi tikslus (A4.1.3).
	Klausosi aktyviai: nustato pagrindinę kalbos mintį ir tai, kaip ji plėtojama ir patvirtinama dėstymo dalyje; užsirašo svarbiausius teiginius. Išklauses kalbą atkuria svarbiausias jos dalis; plėtoja pokalbį (A4.2.3).
	Tikslingai naudojasi tinkamiausiomis pasirengimo kalbėti ir kalbėjimo strategijomis (A4.3.3).
2. Skaitymas, teksto supratimas ir literatūros bei kultūros pažinimas (B)	
Skaitymo įvairaus pobūdžio tekstus, naudojami įvairiais informacijos šaltiniais, randa informaciją (B1).	Skaitymo tikslingai žinomus ir nežinomus tekstus, pasirenka tinkamus skaitymo būdus, atsižvelgdamas į užduotį ir teksto pobūdį. Raiškiai skaito grožinius tekstus, paisydamas jų rūšies ir žanro ypatybių, tinkamai perteikdamas pasirinktomis intonavimo priemonėmis idėjas ir prasmę (B1.1.3).
	Skaitymo įvairių rūšių ir žanrų grožinius ir negrožinius bei kitų medijų tekstus; siekdamas įvairių tikslų, argumentuoja savo pasirinkimus, reflektuoja skaitymo reikšmę asmens savimonei, emociniam augimui, kultūriniam išprusimui (B1.2.3).
	Tikslingai ir atsakingai naudojami bibliotekomis, įvairiais informacijos šaltiniais (žodynais, žinytais, enciklopedijomis, muziejų medžiaga, mediatekomis, kultūros svetainėmis, portalais) (B1.3.3).
	Vertina, remdamasis kriterijais, informacijos šaltinių tinkamumą, patikimumą, savo vertinimus pagrindžia. Sistemina tiesiogiai ir netiesiogiai pateiktą informaciją iš kelių šaltinių, skiria informavimą ir įtikinimą, atpažįsta naujame kontekste tiesioginio ir netiesioginio poveikio (manipuliacijos, propagandos) atvejus, juos paaiškina (B1.4.3).
Aptaria skaitomus tekstus, analizuoja, interpretuoja, daro išvadas, remdamasis literatūros žiniomis (B2).	Argumentuodamas skiria literatūros rūšis (epiką, lyriką, dramą), mokymosi turinyje nurodytus grožinių ir negrožinių tekstų žanrus, paaiškina jų struktūrą, remdamasis literatūros žiniomis. Aptaria eiliuotos kalbos ypatybes, jas susieja su teksto reikšmėmis (B2.1.3).
	Analizuoja ir interpretuoja epikos, dramos tekstų veikėjų charakterius, lyrikos kūrinuose išreiškiamus lyrinio subjekto išgyvenimus, jų kaitą, vertybes, atskleidžiamas sąsajas su kultūros ar istoriniu kontekstu, atpažįsta ir aptaria pasakojimo perspektyvas, veikėjų kūrimo būdus, lyrinio subjekto raiškos formas, daugeliu atvejų argumentuotai vertina veikėjus. Palygina nežinomų kūrinių veikėjus keliais susiformuotais aspektais, teiginius pagrindžia (B2.2.3).
	Analizuoja ir interpretuoja epikos, dramos ir lyrikos kūrinuose vaizduojamą veiksmą (vyksmą), remdamasis laiko ir erdvės nuorodomis, siedamas su veikėjo charakteriu (lyrinio) subjekto išgyvenimais. Atpažįsta ir paaiškina vaizduojamas socialines, istorines realijas, kultūros epochų ypatybes, jas susieja su dabarties socialiniais, kultūros reiškiniiais, šių laikų istorija (B2.3.3).
	Analizuoja grožinių ir negrožinių tekstų kalbos ypatybes: atpažįsta mokymosi turinyje numatytas kalbinės raiškos priemones, paaiškina jų reikšmes, siedamas su teksto paskirtimi, adresatu (B2.4.3).

<i>Pasiekimas</i>	<i>Sritis</i>
	<p>Nežinomame kontekste atpažįsta ir paaiškina perkeltines grožinio teksto reikšmes, potekstes, analizuodamas tikroviškus ir sąlygiškus meninio vaizdavimo būdus (simbolinį, satyrinį, groteskišką ir kt.), tinkamai juos siedamas su kultūros epochoms būdingu vaizdavimu (B2.5.3).</p> <p>Nurodo ir aptaria tiesiogiai ir netiesiogiai išreikštas nežinomo grožinio ir negrožinio teksto intencijas, tikslus, reiškiamus požiūrius. Suformuluoja nežinomo teksto (grožinio ir negrožinio) temą, daugeliu atvejų – problemą, pagrindinę mintį, aptaria vertybes, susieja priežastis ir pasekmes, tinkamai remdamasis žiniomis apie kontekstus. Palygina grožinius ir (ar) negrožinius tekstus keliais pasirinktais aspektais, teiginius pagrindžia (B2.6.3).</p> <p>Analizuoja grožinės literatūros sąsajas su kitais menais, įvardija ir paaiškina žodinės, vaizdinės ir garsinės informacijos paskirtį, poveikį ir dažniausiai naudojamus raiškos būdus multimodaliuose tekstuose (reklamose, filmuose ir kt.) (B2.7.3).</p> <p>Analizuodamas ir interpretuodamas grožinius ir negrožinius tekstus, tinkamai ir pagrįstai vartoja mokymosi turinyje nurodytas literatūros teorijos (teksto ir konteksto) sąvokas, jas paaiškina (B2.8.3).</p> <p>Atpažįsta ir paaiškina kultūros epochų idėjas, vaizdinius, siužetus skaitomuose tekstuose. Aptaria Antikos tekstų, Biblijos interpretacijas įvairiuose menuose (literatūroje, dailėje, teatre) (B2.9.3).</p>
Vertina skaitomų tekstų turinį ir raišką (B3).	<p>Vertina remdamasis savo gyvenimo, skaitymo ir kultūrine patirtimi klasėje ir savarankiškai skaitomų grožinių kūrinių aktualumą, etinę, estetinę, pažintinę reikšmę, teiginius pagrindžia. Aptaria, remdamasis literatūros istorijos žiniomis, klasikos kūrinio reikšmę literatūros istorijai (B3.1.3).</p> <p>Kritiškai vertina negrožinius ir šiuolaikinių medijų tekstus įvairiais aspektais (pvz., tikslo, poveikio ir jo būdų, informatyvumo, objektyvumo, tikrumo, pagrįstumo, patikimumo, įtaigumo), savo vertinimus pagrindžia (B3.2.3).</p>
Taiko skaitymo strategijas (B4).	<p>Prieš skaitymą kelia pagrįstas hipotezes apie teksto temą, autorių, rūšį, žanrą, epochą. Siekdamas suprasti tekstą, jo ypatybes, aiškinasi tekstų išorinės struktūros skirtumus, žodinės, vaizdinės, garsinės informacijos paskirtį ir santykį (B4.1.3).</p> <p>Skaitydamas tekstą naujame kontekste, kelia pagrįstas hipotezes ir jas tikrina, remdamasis tekstu, literatūros žiniomis, kontekstu; nuosekliai komentuoja tekstą, formuluodamas teksto analizės ir apibendrinimo klausimus, teiginius, išvadas (B4.2.3).</p> <p>Analizuoja, remdamasis teksto kontekstu ir susirasta kontekstine informacija, ko tekste nesuprato; temą, problemą, pagrindinę aiškinasi pasibraukdamas pasikartojančius reikšminius žodžius, svarbiausius teiginius, reikšmingas detales (B4.3.3).</p> <p>Naujame kontekste taiko strategijas, padedančias žodinį tekstą paversti grafine struktūra: braižo sąvokų žemėlapius, veiksmo ir erdvės schemas, kūrinio veikėjų ryšių ir santykių tinklą, genealoginį medį; sudaro lenteles ar schemas, padedančias palyginti kūrinius (B4.4.3).</p> <p>Planuoja skaitymo veiklą, dirbdamas individualiai ir su kitais: numato skaitymo tikslus, etapus, analizės kryptį, pasirenka tinkamas strategijas; aptaria skirtingas teksto interpretacijas, dėl jų diskutuoja, įsivertina pasiektus rezultatus (B4.5.3).</p>
Atskleidžia filologinį ir kultūrinį išprusimą (B5).	Skaitydamas kultūrinę spaudą, žiūrėdamas TV kultūros laidas, aptaria svarbiausius Lietuvos, Europos ir pasaulio praeities ir dabarties kultūros reiškinius. Analizuoja ir vertina šiuolaikinės kultūros tendencijas, apmąsto jų reikšmę ir įtaką visuomenei (B5.1.3).
Dalyvauja kultūriniame ir	Dalyvaudamas mokyklos, bendruomenės, regiono, Lietuvos kultūrinėse bei visuomeninėse veiklose, pažįsta ir išbando, atsižvelgdamas į savo gebėjimus ir kūrybinius polinkius, įvairias meninės raiškos formas, išreiškdamas savo interpretacinį santykį su menu, kultūra, literatūra kaip

<i>Pasiekimas</i>	<i>Sritis</i>
visuomeniniame gyvenime (B6).	stebėtojas, vartotojas, atlikėjas, kūrėjas ar kritikas (B6.1.3).
3. Rašymas ir teksto kūrimas (C)	
Kuria tekstus atsižvelgdamas į rašymo tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją (C1).	Rašo tikslingai atsižvelgdamas į adresatą (įvairaus amžiaus ir patirties adresatams, visuomenei), taip pat į komunikavimo situaciją (neoficiali ar oficiali) (C1.1.3).
	Siekdamas sudominti į kuriamus aiškinamuosius ir argumentuojamuosius tekstus tinkamai įterpia pasakojimo, aprašymo elementų (C1.2.3).
	Paašškina procesus, reiškinius, požiūrius, aiškiai nurodydamas logines sąsajas, vartodamas dalykinę kalbą, tinkamas sąvokas ir terminus. Palygina du objektus, aiškiai nurodydamas lyginimo aspektus (C1.3.3).
	Išsako savo požiūrį, nuosekliai plėtodamas pagrindinę mintį. Tinkamai argumentuoja remdamasis įvairaus pobūdžio šaltiniais (C1.4.3).
	Kuria įtikinamojo pobūdžio tekstus, pagrindžia savo požiūrį, pateikia ir aptaria kitų požiūrius. Tinkamai pasirenka kalbinės raiškos priemones (C1.5.3).
Kuria tinkamos struktūros tekstus, rašo taisyklinga ir stilinga kalba (C2).	Komponuoja tekstą kaip visumą, kurios struktūra pagrįsta loginiais atskirų dalių ryšiais: pasirenka tinkamą medžiagos išdėstymo principą, numato teiginių išdėstymo tvarką, apmąsto įžangą ir pabaigą, rašydamas pastraipą, laikosi minčių dėstymo logikos (C2.1.3).
	Mintis formuluoja aiškiai, tiksliai, glaustai, logiškai; laikosi kalbos normų reikalavimų (C2.2.3).
	Kūrybiškai ir atsakingai naudodamasis skaitmeninėmis technologijomis kuria įvairius tekstus. Tikslingai susieja tekstą ir iliustracinę medžiagą (C2.3.3).
Taiko rašymo strategijas (C3).	Kaupia medžiagą rašymui, planuoja ir rašo taikydamas asmeniškai tinkamas strategijas. Planuoja rašymo užduočiai atlikti skirtą laiką (C3.1.3).
	Atsižvelgdamas į tikslą, adresatą, bendruosius stiliaus reikalavimus tobulina tekstą turinio, kalbinės raiškos, struktūros ir taisyklingumo aspektais (C3.2.3).
	Remdamasis savo rašymo veiklos stebėjimu ir kitų suteikta grįžtamąja informacija apmąsto savo rašymo veiklą: numato tobulintinas rašymo gebėjimų sritis, išsikelia rašymo gebėjimų tobulinimo tikslus ir numato, kaip jų sieks (C3.3.3).
4. Kalbos pažinimas (D)	
Taiko fonetikos ir kirčiavimo žinias (D1).	– (D1.1.3)
	– (D1.2.3)
	Susipažįsta su kirčiuotėmis, taisyklingai taria ir kirčiuoja mokymo turinyje apibrėžtus atvejus (D1.3.3).
Taiko leksikos, žodžių darybos, morfologijos ir rašybos žinias (D2).	Apibendrina visas kalbos dalis, analizuoja sudėtingesnius atvejus, taisyklingai jas vartoja. Taiko visas mokymo turinyje numatytas rašybos taisykles (D2.1.3).
	Aptaria norminius ir nenorminius skolinius, normines ir nenormines daugiareikšmių žodžių reikšmes, atpažįsta ir taiso, tinkamai vartoja šiuos žodžius (D2.2.3).
	Tinkamai sudaro ir vartoja priesaginės ir priešdėlinės darybos, sudurtinius žodžius (D2.3.3).
	Nagrinėja visų rūšių vientisinius ir sudėtinius sakinius, tiesioginę ir netiesioginę kalbą (D3.1.3).

<i>Pasiekimas</i>	<i>Sritis</i>
Taiko sintaksės ir skyrybos žinias (D3).	Turtina savo kalbą ir tinkamai vartoja sintaksines teksto komponavimo figūras (pvz., sintaksinius sinonimus) kurdamas savo tekstus (D3.2.3). Lygina sakinio dalių ir sakinių jungimo būdus. Taiko sakinio dalių ir sakinių jungimo skyrybos taisykles (D3.3.3).
Taiko žinias apie tekstą ir teksto stilistiką (D4).	Kalbėdamas ir rašydamas laikosi bendrųjų stiliaus reikalavimų (tinkamumo, turtingumo). Apibūdina mokslinius ir administracinius tekstus, įvardija jų ypatybes (D4.1.3).
Taiko kalbos pažinimo strategijas (D5).	Tyrinėja kalbą (pvz., literatūros kūrinių, nustato tyrimo tikslą, uždavinius ir kriterijus, pasirenka medžiagos šaltinius; renka duomenis, juos analizuoja ir apibendrina, padaro išvadas; sudaro literatūros sąrašą įtraukia ir priedus). Pateikia tyrinėjimo aprašą pagal sutartą formą (D5.1.3).
	Atlieka kalbos vartojimo tyrimus. Sąmoningai stebi kalbos reiškinius, gretina skirtingų kalbų elementus, atpažįsta ir vertina kalbų kontaktų poveikį lietuvių kalbai. Apibūdina lietuvių kalbos unikalumą, globalizacijos procesų poveikį kalbos vartosenai (D5.2.3).
	Naudojasi įvairiais elektroniniais žodynais ir skaitmeniniais mokymosi šaltiniais, duomenų bazėmis, kirčiavimo žodynais ir praktinėmis elektroninėmis kirčiuoklėmis, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos Konsultacijų banku (D5.3.3).
Analizuoja ir vertina kalbos funkcionavimą visuomenėje (D6).	Aptaria keletą socialinio konteksto nulemtų kalbos skirtumų (pvz., medialektas) (D6.1.3).

MOKINIŲ PASIEKIMŲ LYGIŲ POŽYMIAI PAGAL PASIEKIMŲ SRITIS (VII. 40.5.)

40.5. Pasiekimų lygių požymiai.

<i>Slenkstinis (1)</i>	<i>Patenkinamas (2)</i>	<i>Pagrindinis (3)</i>	<i>Aukštesnysis (4)</i>
1. Kalbėjimas, klausymas ir sąveika (A)			
Atsako į klausimus apie įvairaus pobūdžio sakytinių tekstų tiesiogiai pasakytus turinio dalykus (esmę ir detales, pagrindinę mintį, keliamas problemos, reiškiamus požiūrius, pateikiamus argumentus) (A1.1.1).	Aptaria įvairaus pobūdžio sakytinių tekstų turinį (esmę ir detales, pagrindinę mintį, keliamas problemos, reiškiamus požiūrius, pateikiamus argumentus), naudodamasis pagalba paaiškina tiesioginę ir perkeltinę prasmę (A1.1.2).	Aptaria įvairaus pobūdžio sakytinių tekstų turinį (esmę ir detales, pagrindinę mintį, keliamas problemos, reiškiamus požiūrius, pateikiamus argumentus), paaiškina tiesioginę ir perkeltinę prasmę (A1.1.3).	Analizuoja ir interpretuoja įvairaus pobūdžio sakytinių tekstų turinį (esmę ir detales, pagrindinę mintį, keliamas problemos, reiškiamus požiūrius, pateikiamus argumentus), paaiškina tiesioginę ir perkeltinę prasmę (A1.1.4).
Vertina klausomo teksto turinį ir raišką bei kalbėjimo kultūrą: išsako savo požiūrį, jį argumentuoja (A1.2.1).	Argumentuotai vertina klausomo teksto turinį ir raišką, kalbėjimo kultūrą atpažįsta kalbėtojo intencijas (A1.2.2).	Argumentuotai vertina klausomo teksto turinį ir raišką, kalbėjimo kultūrą, kalbėtojo intencijas, adresatui daromą poveikį (A1.2.3).	Argumentuotai vertina klausomo teksto turinį ir raišką, kalbėjimo kultūrą, kalbėtojo intencijas, naudojamas priemones, adresatui daromą poveikį (A1.2.4).

<i>Slenkstinis (1)</i>	<i>Patenkinamas (2)</i>	<i>Pagrindinis (3)</i>	<i>Aukštesnysis (4)</i>
Tikslingai kalba monologu, konstruktyviai dalyvauja pokalbiuose, diskusijose, klausia, atsako, reiškia savo nuomonę, ją paaiškina ir pagrindžia, tinkamai naudojami neverbalinės kalbos priemonėmis. Bendrauja tiesiogiai ir virtualiai (A2.1.1).	Tikslingai kalba monologu, konstruktyviai dalyvauja pokalbiuose, diskusijose, debatuose, klausia, atsako, prieštarauja, argumentuoja, tikslingai naudojami neverbalinės kalbos priemonėmis. Bendrauja tiesiogiai ir virtualiai (A2.1.2).	Tikslingai kalba monologu, konstruktyviai dalyvauja įvairiuose (ir viešuose) pokalbiuose, diskusijose, debatuose, klausia, atsako, kelia problemas, svarsto, argumentuoja, prieštarauja. Tikslingai naudojami neverbalinės kalbos ir kitomis priemonėmis. Bendrauja tiesiogiai ir virtualiai (A2.1.3).	Tikslingai kalba monologu, konstruktyviai dalyvauja įvairiuose (ir viešuose) pokalbiuose, diskusijose, debatuose, klausia, atsako, kelia problemas, svarsto, tinkamai reiškia argumentuotą pritarimą ar prieštaravimą ir kritiką. Tikslingai naudojami neverbalinės kalbos ir kitomis priemonėmis. Tinkamai bendrauja tiesiogiai ir virtualiai (A2.1.4).
Klausydamas ir kalbėdamas atsižvelgia į adresatą (pažįstami ir nepažįstami žmonės), ir komunikavimo situaciją (oficiali ir neoficiali). Daugeliu atvejų pasirenka tinkamą kalbinę raišką, laikosi kalbos etiketo reikalavimų (A2.2.1).	Klausydamas ir kalbėdamas atsižvelgia į adresatą (pažįstami ir nepažįstami žmonės), dalyvauja įvairiose komunikavimo situacijose (tiesioginėse ir virtualiose), tinkamai pasirenka raiškos priemones, laikosi kalbos etiketo reikalavimų (A2.2.2).	Klausydamas ir kalbėdamas atsižvelgia į adresatą (pažįstami ir nepažįstami žmonės), dalyvauja įvairiose komunikavimo situacijose (tiesioginėse ir virtualiose), tikslingai pasirenka raiškos priemones, laikosi kalbos etiketo reikalavimų (A2.2.3).	Klausydamas ir kalbėdamas atsižvelgia į adresatą (pažįstami ir nepažįstami žmonės), dalyvauja įvairiose komunikavimo situacijose (tiesioginėse ir virtualiose), tikslingai pasirenka adresatui tinkantį teksto turinį ir raiškos priemones, laikosi kalbos etiketo reikalavimų (A2.2.4).
– (A2.3.1)	– (A2.3.2)	– (A2.3.3)	– (A2.3.4)
Tiksliai, aiškiai informuoja, analizuoja procesus, reiškinius. Iš dalies laikydamasis numatytų kriterijų pristato objektą ar veiklą (pvz., knygą, projektą) (A2.4.1).	Tiksliai, aiškiai informuoja, paaiškina sąvokas, analizuoja procesus, reiškinius. Daugeliu atvejų laikydamasis numatytų kriterijų pristato objektą ar veiklą (pvz., knygą, projektą) (A2.4.2).	Tiksliai, aiškiai informuoja, paaiškina sąvokas, analizuoja procesus, reiškinius. Laikydamasis numatytų kriterijų pristato objektą ar veiklą (pvz., knygą, projektą) (A2.4.3).	Tiksliai, aiškiai informuoja, paaiškina sąvokas, analizuoja procesus, reiškinius. Laikydamasis numatytų kriterijų pristato objektą ar veiklą (pvz., knygą, projektą), pasako kalbą (A2.4.4).
Išsako savo požiūrį apie gana abstrakčius, bet gerai pažįstamus dalykus, vertina, argumentuoja remdamasis pasiūlytais šaltiniais (A2.5.1).	Išsako savo požiūrį apie gana abstrakčius žinomus dalykus, vertina, argumentuoja remdamasis įvairiais šaltiniais (A2.5.2).	Išsako savo požiūrį apie gana abstrakčius dalykus, vertina, argumentuoja remdamasis įvairiais šaltiniais (A2.5.3).	Išsako savo požiūrį apie gana abstrakčius dalykus, vertina, argumentuoja, polemizuoja remdamasis įvairiais šaltiniais (A2.5.4).
Daugeliu atvejų laikosi mokymosi turinyje numatytų kalbos normų, taiko kalbos žinias, suprasdamas, kad kalbos	Daugeliu atvejų laikosi mokymosi turinyje numatytų kalbos normų, nežinomus atvejus patikrina žodynuose,	Laikosi bendrinės lietuvių kalbos normų, nežinomus atvejus patikrina žodynuose, žinynuose. Kalba tinkama intonacija	Laikosi bendrinės lietuvių kalbos normų, nežinomus atvejus patikrina žodynuose, žinynuose.

<i>Slenkstinis (1)</i>	<i>Patenkinamas (2)</i>	<i>Pagrindinis (3)</i>	<i>Aukštesnysis (4)</i>
taisyklingumas, pasirinktų žodžių tikslumas padeda klausytojui geriau suvokti prasmę. Tinkamai intonuojama atsižvelgdama į kalbėjimo turinį (A3.1.1).	žinyuose. Kalba tinkama intonacija (pvz., iškilmingai, neutraliai, ironiškai) atsižvelgdama į kalbėjimo tikslą ir situaciją (A3.1.2).	(pvz., iškilmingai, neutraliai, ironiškai) atsižvelgdama į kalbėjimo tikslą ir situaciją (A3.1.3).	Tikslingai derina kalbėjimo intonaciją (pvz., iškilmingai, neutraliai, ironiškai) atsižvelgdama į kalbėjimo tikslą ir situaciją (A3.1.4).
Remdamasis skaitoma literatūra ir sektiniais viešojo diskurso pavyzdžiais turtina savo kalbą leksinėmis, sintaksinėmis ir fonetinėmis stiliumis figūromis ir fragmentiškai jas vartoja (A3.2.1).	Remdamasis skaitoma literatūra ir sektiniais viešojo diskurso pavyzdžiais turtina savo kalbą leksinėmis, sintaksinėmis ir fonetinėmis stiliumis figūromis ir iš dalies tinkamai jas vartoja (A3.2.2).	Remdamasis skaitoma literatūra ir sektiniais viešojo diskurso pavyzdžiais turtina savo kalbą leksinėmis, sintaksinėmis ir fonetinėmis stiliumis figūromis ir tinkamai jas vartoja (A3.2.3).	Remdamasis skaitoma literatūra ir sektiniais viešojo diskurso pavyzdžiais turtina savo kalbą leksinėmis, sintaksinėmis ir fonetinėmis stiliumis figūromis ir tikslingai jas vartoja (A3.2.4).
Remdamasis savo kalbėjimo veiklos stebėjimu ir kitų suteikta grįžtamąja informacija aiškinasi, kurios iš taikytų rengimosi kalbėti ir kalbėjimo strategijų tinka vienai ar kitai problemai spręsti, numato kalbėjimo gebėjimų tobulinimo sritis (A4.1.1).	Remdamasis savo kalbėjimo veiklos stebėjimu ir kitų suteikta grįžtamąja informacija aiškinasi, kurios iš taikytų rengimosi kalbėti ir kalbėjimo strategijų tinka vienai ar kitai problemai spręsti, numato kalbėjimo gebėjimų tobulinimo sritis ir, mokytojo padedamas, išsikelia mokymosi tikslus (A4.1.2).	Remdamasis savo kalbėjimo veiklos stebėjimu ir kitų suteikta grįžtamąja informacija aiškinasi, kurios iš taikytų rengimosi kalbėti ir kalbėjimo strategijų tinka vienai ar kitai problemai spręsti, numato kalbėjimo gebėjimų tobulinimo sritis ir išsikelia mokymosi tikslus (A4.1.3).	Remdamasis savo kalbėjimo veiklos stebėjimu ir kitų suteikta grįžtamąja informacija aiškinasi, kokios rengimosi kalbėti (kalbos turinio ir paties kalbėjimo planavimo), kalbėjimo strategijos asmeniškai tinkamos, numato kalbėjimo gebėjimų tobulinimo sritis ir išsikelia mokymosi tikslus (A4.1.4).
Klausosi aktyviai: pasižymi reikšmingą informaciją. Išklauses kalbą pateikia kalbėtojui klausimų, prašydamas patikslinti, paaiškinti; plėtoja pokalbį (A4.2.1).	Klausosi aktyviai: nustato pagrindinę kalbos mintį ir tai, kaip ji plėtojama bei patvirtinama dėstymo dalyje; užsirašo svarbiausius teiginius; plėtoja pokalbį (A4.2.2).	Klausosi aktyviai: nustato pagrindinę kalbos mintį ir tai, kaip ji plėtojama ir patvirtinama dėstymo dalyje; užsirašo svarbiausius teiginius; išklauses kalbą atkuria svarbiausias jos dalis; plėtoja pokalbį (A4.2.3).	Klausosi aktyviai: nustato pagrindinę kalbos mintį ir tai, kaip ji plėtojama ir patvirtinama dėstymo dalyje; užsirašo svarbiausius teiginius ir pasižymi jų ryšį; išklauses kalbą atkuria svarbiausias jos dalis; plėtoja pokalbį (A4.2.4).
2. Skaitymas, teksto supratimas ir literatūros bei kultūros pažinimas (B)			
Skaito tikslingai žinomus ir nežinomus tekstus, pasirenka tinkamą skaitymo būdą, atsižvelgdama į užduotį. Perteikia balsu tiesiogiai išreikštas grožinių tekstų idėjas, paisydamas skyrybos ženklų, darydamas pauzes (B1.1.1).	Skaito tikslingai žinomus ir nežinomus tekstus, pasirenka tinkamus skaitymo būdus, atsižvelgdama į užduotį. Perteikia balsu tiesiogiai išreikštas grožinių tekstų idėjas, paisydamas teksto	Skaito tikslingai žinomus ir nežinomus tekstus, pasirenka tinkamus skaitymo būdus, atsižvelgdama į užduotį ir teksto pobūdį. Raiškiai skaito grožinius tekstus, paisydamas jų rūšies ir žanro ypatybių, tinkamai perteikdamas pasirinktomis	Skaito tikslingai žinomus ir nežinomus tekstus, pasirenka tinkamus skaitymo būdus, atsižvelgdama į užduotį, teksto pobūdį ir žanrą. Raiškiai skaito grožinius tekstus paisydamas jų

<i>Slenkstinis (1)</i>	<i>Patenkinamas (2)</i>	<i>Pagrindinis (3)</i>	<i>Aukštesnysis (4)</i>
	rūšies ypatybių, ritmo, skyrybos ženklų, darydamas pauzes (B1.1.2).	intonavimo priemonėmis idėjas ir prasmę (B1.1.3).	rūšies ir žanro ypatybių, įtaigiai perteikdamas pasirinktomis intonavimo ir nežodinėmis priemonėmis idėjas ir prasmę (B1.1.4).
Skaito įvairių rūšių ir žanrų grožinius ir negrožinius bei kitų medijų tekstus; siekdamas įvairių tikslų, paaiškina kai kuriuos savo pasirinkimus, nurodo pramoginę skaitymo reikšmę (B1.2.1).	Skaito įvairių rūšių ir žanrų grožinius ir negrožinius bei kitų medijų tekstus; siekdamas įvairių tikslų, daugeliu atveju paaiškina savo pasirinkimus, nurodo etinę ir emocinę skaitymo reikšmę (B1.2.2).	Skaito įvairių rūšių ir žanrų grožinius ir negrožinius bei kitų medijų tekstus; siekdamas įvairių tikslų, argumentuoja savo pasirinkimus, reflektuoja skaitymo reikšmę asmens savimonei, emociniam augimui, kultūriniam išprusimui (B1.2.3).	Skaito įvairių rūšių ir žanrų grožinius ir negrožinius bei kitų medijų tekstus; siekdamas įvairių tikslų, svariai argumentuoja savo pasirinkimus, išsamiai reflektuoja skaitymo reikšmę asmens savimonei, emociniam augimui, kultūriniam išprusimui (B1.2.4).
Tikslingai naudojami bibliotekomis, kai kuriais rekomenduojamais informacijos šaltiniais (žodynais, žinynais, enciklopedijomis, muziejų medžiaga, mediatekomis, kultūros svetainėmis, portalais) (B1.3.1).	Tikslingai ir atsakingai naudojami bibliotekomis, daugeliu rekomenduojamų informacijos šaltinių (žodynais, žinynais, enciklopedijomis, muziejų medžiaga, mediatekomis, kultūros svetainėmis, portalais) (B1.3.2).	Tikslingai ir atsakingai naudojami bibliotekomis, įvairiais informacijos šaltiniais (žodynais, žinynais, enciklopedijomis, muziejų medžiaga, mediatekomis, kultūros svetainėmis, portalais) (B1.3.3).	Tikslingai, atsakingai ir sistemingai naudojami bibliotekomis, įvairiais informacijos šaltiniais (žodynais, žinynais, enciklopedijomis, muziejų medžiaga, mediatekomis, kultūros svetainėmis, portalais), teikia mokymosi pagalbą kitiems (B1.3.4).
Vertina, remdamasis pateiktais kriterijais, informacijos šaltinių tinkamumą ir patikimumą. Sistemina tiesiogiai pateiktą informaciją iš vieno šaltinio, skiria informavimą ir įtikinimą, atpažįsta žinomame kontekste kai kuriuos tiesioginio ir netiesioginio poveikio (manipuliacijos, propagandos) atvejus (B1.4.1).	Vertina, remdamasis kriterijais, informacijos šaltinių tinkamumą ir patikimumą, dalį vertinimų paaiškina. Sistemina tiesiogiai ir netiesiogiai pateiktą informaciją iš vieno šaltinio, skiria informavimą ir įtikinimą, atpažįsta žinomame kontekste tiesioginio ir netiesioginio poveikio (manipuliacijos, propagandos) atvejus, dalį jų paaiškina (B1.4.2).	Vertina, remdamasis kriterijais, informacijos šaltinių tinkamumą, patikimumą, savo vertinimus pagrindžia. Sistemina tiesiogiai ir netiesiogiai pateiktą informaciją iš kelių šaltinių, skiria informavimą ir įtikinimą, atpažįsta naujame kontekste tiesioginio ir netiesioginio poveikio (manipuliacijos, propagandos) atvejus, juos paaiškina (B1.4.3).	Vertina, remdamasis kriterijais, informacijos šaltinių tinkamumą, patikimumą, savo vertinimus svariai pagrindžia. Sistemina tiesiogiai ir netiesiogiai pateiktą informaciją iš kelių šaltinių, skiria informavimą ir įtikinimą, atpažįsta naujame kontekste tiesioginio ir netiesioginio poveikio (manipuliacijos, propagandos) atvejus, juos išsamiai paaiškina (B1.4.4).
Skiria literatūros rūšis (epiką, lyriką, dramą), dalį mokymosi turinyje nurodytų grožinių ir negrožinių tekstų žanrų,	Skiria literatūros rūšis (epiką, lyriką, dramą), mokymosi turinyje nurodytus grožinių ir negrožinių tekstų žanrus,	Argumentuodamas skiria literatūros rūšis (epiką, lyriką, dramą), mokymosi turinyje nurodytus grožinių ir negrožinių	Argumentuodamas skiria literatūros rūšis (epiką, lyriką, dramą), mokymosi turinyje

<i>Slenkstinis (1)</i>	<i>Patenkinamas (2)</i>	<i>Pagrindinis (3)</i>	<i>Aukštesnysis (4)</i>
nurodo kai kurias eiliuotos kalbos ypatybes (B2.1.1).	aptaria kai kurias jų struktūros ypatybes. Nurodo esmines eiliuotos kalbos ypatybes, pavieniais atvejais jas susieja su teksto reikšmėmis (B2.1.2).	tekstų žanrus, paaiškina jų struktūrą, remdamasis literatūros žiniomis. Aptaria eiliuotos kalbos ypatybes, jas susieja su teksto reikšmėmis (B2.1.3).	nurodytus grožinių ir negrožinių tekstų žanrus, išsamiai paaiškina jų struktūrą, remdamasis literatūros žiniomis. Detaliai aptaria eiliuotos kalbos ypatybes, jas susieja su teksto reikšmėmis (B2.1.4).
Aptaria ryškiausius epikos, dramos tekstų veikėjų charakterio bruožus, lyrikos kūrinuose tiesiogiai išreiškiamus išgyvenimus, įvardytas vertybes, skiria autorių ir pasakotoją, autorių ir lyrinį subjektą, išsako nuomonę apie veikėjus. Remdamasis netiesiogine pagalba, palygina žinomų kūrinių veikėjus keliais pasirinktais aspektais, kai kuriuos teiginius pagrindžia (B2.2.1).	Aptaria epikos, dramos tekstų veikėjų charakterius, lyrikos kūrinuose išreiškiamus lyrinio subjekto išgyvenimus, vertybes, paminėdamas kultūros ar istorinį kontekstą; skiria subjektyvų ir objektyvų pasakotoją, kai kurias lyrinio subjekto raiškos formas, vertina veikėjus, iš dalies pagrįsdamas. Konsultuodamasis palygina žinomų kūrinių veikėjus keliais pasirinktais aspektais, dalį teiginių pagrindžia (B2.2.2).	Analizuoja ir interpretuoja epikos, dramos tekstų veikėjų charakterius, lyrikos kūrinuose išreiškiamus lyrinio subjekto išgyvenimus, jų kaitą, vertybes, atskleisdamas sąsajas su kultūros ar istoriniu kontekstu, atpažįsta ir aptaria pasakojimo perspektyvas, veikėjų kūrimo būdus, lyrinio subjekto raiškos formas, daugeliu atvejų argumentuotai vertina veikėjus. Palygina nežinomų kūrinių veikėjus keliais susiformuotais aspektais, teiginius pagrindžia (B2.2.3).	Išsamiai analizuoja ir interpretuoja epikos, dramos tekstų veikėjų charakterius, lyrikos kūrinuose išreiškiamus išgyvenimus, jų kaitą, vertybes, atskleisdamas sąsajas su kultūros epocha, istoriniais įvykiais, aptaria pasakojimo perspektyvas, veikėjų kūrimo būdus, lyrinio subjekto raiškos formas, argumentuotai vertina veikėjus. Palygina kūrinių veikėjus keliais susiformuotais aspektais, teiginius išsamiai pagrindžia (B2.2.4).
Įvardija ryškesnius epikos, dramos ir lyrikos kūrinuose vaizduojamo veiksmo ar vyksmo epizodus, atpažįsta laiko ir erdvės nuorodas, fragmentiškai jas sieja su veikėjo charakteriu ar lyrinio subjekto išgyvenimais. Atpažįsta vaizduojamas socialines, kai kurias istorines realijas, kultūros epochų ypatybes, nurodo vieną kitą sąsają su dabarties socialiniais reiškiniais (B2.3.1).	Aptaria epikos, dramos ir lyrikos kūrinuose vaizduojamą veiksmą ar vyksmą, iš dalies remdamasis laiko ir erdvės nuorodomis, siedamas su veikėjo charakteriu ar lyrinio subjekto išgyvenimais. Atpažįsta vaizduojamas socialines, istorines realijas, kultūros epochų ypatybes, dalį jų paaiškina ir susieja su dabarties socialiniais reiškiniais, šių laikų istorija (B2.3.2).	Analizuoja ir interpretuoja epikos, dramos ir lyrikos kūrinuose vaizduojamą veiksmą ar vyksmą, remdamasis laiko ir erdvės nuorodomis, siedamas su veikėjo charakteriu ar lyrinio subjekto išgyvenimais. Atpažįsta ir paaiškina vaizduojamas socialines, istorines realijas, kultūros epochų ypatybes, jas susieja su dabarties socialiniais, kultūros reiškiniais, šių laikų istorija (B2.3.3).	Išsamiai analizuoja ir interpretuoja epikos, dramos ir lyrikos kūrinuose vaizduojamą veiksmą ar vyksmą, remdamasis laiko ir erdvės nuorodomis, siedamas su veikėjo charakteriu ar lyrinio subjekto išgyvenimais. Atpažįsta ir detaliai paaiškina vaizduojamas socialines, istorines realijas, kultūros epochų ypatybes, jas prasmingai susieja su dabarties socialiniais, kultūros reiškiniais, šių laikų istorija (B2.3.4).
Nurodo grožinių ir negrožinių tekstų kalbos ypatybes: atpažįsta kai kurias mokymosi turinyje numatytas kalbinės	Aptaria grožinių ir negrožinių tekstų kalbos ypatybes: atpažįsta dalį mokymosi turinyje numatytų kalbinės raiškos	Analizuoja grožinių ir negrožinių tekstų kalbos ypatybes: atpažįsta mokymosi turinyje numatytas kalbinės raiškos	Analizuoja grožinių ir negrožinių tekstų kalbos ypatybes: atpažįsta mokymosi turinyje numatytas

<i>Slenkstinis (1)</i>	<i>Patenkinamas (2)</i>	<i>Pagrindinis (3)</i>	<i>Aukštesnysis (4)</i>
raiškos priemonės ir konsultuodamasis paaiškina jų reikšmes (B2.4.1).	priemonių ir paaiškina jų reikšmes (B2.4.2).	priemonės, paaiškina jų reikšmes, siedamas su teksto paskirtimi, adresatu (B2.4.3).	kalbinės raiškos priemonės, detalios paaiškina jų reikšmes, siedamas su teksto paskirtimi, adresatu, epochos kontekstu; nurodo individualias autoriaus stiliaus ypatybes (B2.4.4).
Žinomame kontekste atpažįsta perkeltines grožinio teksto reikšmes, potekstes, analizuodamas tikroviškus ir sąlygiškus meninio vaizdavimo būdus (simbolinį, satyrinį, groteskišką ir kt.), kai kurias jų paaiškina (B2.5.1).	Žinomame kontekste atpažįsta perkeltines grožinio teksto reikšmes, potekstes, analizuodamas tikroviškus ir sąlygiškus meninio vaizdavimo būdus (simbolinį, satyrinį, groteskišką ir kt.), dalį jų paaiškina, nurodydamas kultūros epochai būdingą vaizdavimą (B2.5.2).	Nežinomame kontekste atpažįsta ir paaiškina perkeltines grožinio teksto reikšmes, potekstes, analizuodamas tikroviškus ir sąlygiškus meninio vaizdavimo būdus (simbolinį, satyrinį, groteskišką ir kt.), tinkamai juos siedamas su kultūros epochoms būdingu vaizdavimu (B2.5.3).	Nežinomame kontekste atpažįsta ir paaiškina perkeltines grožinio teksto reikšmes, potekstes, išsamiai analizuodamas tikroviškus ir sąlygiškus meninio vaizdavimo būdus (simbolinį, satyrinį, groteskišką ir kt.), tinkamai ir pagrįstai juos siedamas su kultūros epochoms būdingu vaizdavimu (B2.5.4).
Nurodo tiesiogiai ir kai kuriais atvejais netiesiogiai išreikštas žinomo grožinio ir negrožinio teksto intencijas, tikslus, reiškiamus požiūrius, priežastis ir pasekmes. Suformuluoja žinomo teksto (grožinio ir negrožinio) temą, problemą, kai kuriais atvejais – pagrindinę mintį, įvardija vertybes, fragmentiškai susieja priežastis ir pasekmes. Konsultuodamasis palygina grožinius ir (ar) negrožinius tekstus bent dviem pasirinktais aspektais iš siūlomų, kai kuriuos teiginius pagrindžia (B2.6.1).	Nurodo tiesiogiai ir netiesiogiai išreikštas žinomo grožinio ir negrožinio teksto intencijas, tikslus, reiškiamus požiūrius. Suformuluoja žinomo teksto (grožinio ir negrožinio) temą, problemą, iš dalies – pagrindinę mintį, aptaria lengvai atpažįstamas vertybes, susieja priežastis ir pasekmes, fragmentiškai remdamasis žiniomis apie kontekstus. Palygina grožinius ir (ar) negrožinius tekstus keliais aspektais iš siūlomų, dalį teiginių pagrindžia (B2.6.2).	Nurodo ir aptaria tiesiogiai ir netiesiogiai išreikštas nežinomo grožinio ir negrožinio teksto intencijas, tikslus, reiškiamus požiūrius. Suformuluoja nežinomo teksto (grožinio ir negrožinio) temą, daugeliu atvejų – problemą, pagrindinę mintį, aptaria vertybes, susieja priežastis ir pasekmes, tinkamai remdamasis žiniomis apie kontekstus. Palygina grožinius ir (ar) negrožinius tekstus keliais pasirinktais aspektais, teiginius pagrindžia (B2.6.3).	Nurodo ir argumentuotai aptaria tiesiogiai ir netiesiogiai išreikštas nežinomo teksto (grožinio ir negrožinio) intencijas, tikslus, reiškiamus požiūrius. Suformuluoja nežinomo teksto temą, problemą, pagrindinę mintį, aptaria vertybes, susieja priežastis ir pasekmes, pagrįstai remdamasis žiniomis apie kontekstus. Palygina grožinius ir (ar) negrožinius tekstus keliais susiformuotais aspektais, teiginius išsamiai pagrindžia (B2.6.4).
Naudodamasis netiesiogine pagalba aptaria kai kurias grožinės literatūros sąsajas su kitais menais, įvardija žodinės, vaizdinės ir garsinės informacijos paskirtį, pavieniais atvejais – poveikį, padedamas įvardija lengvai atpažįstamus	Konsultuodamasis aptaria ryškiausias grožinės literatūros sąsajas su kitais menais, įvardija ir iš dalies paaiškina žodinės, vaizdinės ir garsinės informacijos paskirtį, poveikį; naudodamasis netiesiogine pagalba, atpažįsta raiškos būdus multimodaliuose	Analizuoja grožinės literatūros sąsajas su kitais menais, įvardija ir paaiškina žodinės, vaizdinės ir garsinės informacijos paskirtį, poveikį ir dažniausiai naudojamus raiškos būdus multimodaliuose tekstuose (reklamose, filmuose ir kt.) (B2.7.3).	Išsamiai analizuoja grožinės literatūros sąsajas su kitais menais, detalios aptaria žodinės, vaizdinės ir garsinės informacijos paskirtį, poveikį ir raiškos būdus multimodaliuose tekstuose

<i>Slenkstinis (1)</i>	<i>Patenkinamas (2)</i>	<i>Pagrindinis (3)</i>	<i>Aukštesnysis (4)</i>
raiškos būdus multimodaliuose tekstuose (reklamose, filmuose ir kt.) (B2.7.1).	tekstuose (reklamose, filmuose ir kt.) (B2.7.2).		(reklamose, filmuose ir kt.) (B2.7.4).
Analizuodamas ir interpretuodamas grožinius ir negrožinius tekstus, fragmentiškai vartoja mokymosi turinyje nurodytas literatūros teorijos (teksto ir konteksto) sąvokas (B2.8.1).	Analizuodamas ir interpretuodamas grožinius ir negrožinius tekstus, tinkamai vartoja dalį mokymosi turinyje nurodytų literatūros teorijos (teksto ir konteksto) sąvokų (B2.8.2).	Analizuodamas ir interpretuodamas grožinius ir negrožinius tekstus, tinkamai ir pagrįstai vartoja mokymosi turinyje nurodytas literatūros teorijos (teksto ir konteksto) sąvokas, jas paaiškina (B2.8.3).	Analizuodamas ir interpretuodamas grožinius ir negrožinius tekstus, tinkamai ir pagrįstai vartoja mokymosi turinyje nurodytas literatūros teorijos (teksto ir konteksto) sąvokas, jas tiksliai paaiškina (B2.8.4).
Padedamas atpažįsta kultūros epochų idėjas, vaizdinius, siužetus skaitomuose tekstuose. Naudodamasis netiesiogine pagalba įvardija žinomas Antikos tekstų, Biblijos interpretacijas pasirinktuose menuose (literatūroje, dailėje, teatre), jas aptaria vienu aspektu (B2.9.1).	Konsultuodamasis atpažįsta ir paaiškina kultūros epochų idėjas, vaizdinius, siužetus skaitomuose tekstuose. Naudodamasis netiesiogine pagalba aptaria Antikos tekstų, Biblijos interpretacijas pasirinktuose menuose (literatūroje, dailėje, teatre) (B2.9.2).	Atpažįsta ir paaiškina kultūros epochų idėjas, vaizdinius, siužetus skaitomuose tekstuose. Aptaria Antikos tekstų, Biblijos interpretacijas įvairiuose menuose (literatūroje, dailėje, teatre) (B2.9.3).	Atpažįsta ir išsamiai paaiškina kultūros epochų idėjas, vaizdinius, siužetus skaitomuose tekstuose. Detaliai aptaria Antikos tekstų, Biblijos interpretacijas įvairiuose menuose (literatūroje, dailėje, teatre) (B2.9.4).
Vertina remdamasis savo gyvenimo ir skaitymo patirtimi klasėje ir savarankiškai skaitomų grožinių kūrinių aktualumą, etinę, estetinę, pažintinę reikšmę, kai kuriuos teiginius pagrindžia. Padedamas nurodo klasikos kūrinio reikšmingumą literatūros istorijai (B3.1.1).	Vertina remdamasis savo gyvenimo ir skaitymo patirtimi klasėje ir savarankiškai skaitomų grožinių kūrinių aktualumą, etinę, estetinę, pažintinę reikšmę, dalį teiginių pagrindžia. Remdamasis netiesiogine pagalba, nurodo klasikos kūrinio reikšmę literatūros istorijai (B3.1.2).	Vertina remdamasis savo gyvenimo, skaitymo ir kultūrine patirtimi klasėje ir savarankiškai skaitomų grožinių kūrinių aktualumą, etinę, estetinę, pažintinę reikšmę, teiginius pagrindžia. Aptaria, remdamasis literatūros istorijos žiniomis, klasikos kūrinio reikšmę literatūros istorijai (B3.1.3).	Vertina remdamasis savo gyvenimo, skaitymo ir kultūrine patirtimi klasėje ir savarankiškai skaitomų grožinių kūrinių aktualumą, etinę, estetinę, pažintinę reikšmę, teiginius svariai pagrindžia. Išsamiai aptaria, remdamasis literatūros istorijos žiniomis, klasikos kūrinio reikšmę literatūros istorijai (B3.1.4).
Konsultuodamasis kritiškai vertina negrožinius ir šiuolaikinių medijų tekstus bent dviem aspektais (pvz., tikslo, poveikio ir jo būdų, informatyvumo, objektyvumo, tikrumo, pagrįstumo, patikimumo, įtaigumo), padedamas kai kuriuos savo vertinimus pagrindžia (B3.2.1).	Kritiškai vertina negrožinius ir šiuolaikinių medijų tekstus keliais aspektais (pvz., tikslo, poveikio ir jo būdų, informatyvumo, objektyvumo, tikrumo, pagrįstumo, patikimumo, įtaigumo), dalį savo vertinimų pagrindžia (B3.2.2).	Kritiškai vertina negrožinius ir šiuolaikinių medijų tekstus įvairiais aspektais (pvz., tikslo, poveikio ir jo būdų, informatyvumo, objektyvumo, tikrumo, pagrįstumo, patikimumo, įtaigumo), savo vertinimus pagrindžia (B3.2.3).	Kritiškai vertina negrožinius ir šiuolaikinių medijų tekstus įvairiais aspektais (pvz., tikslo, poveikio ir jo būdų, informatyvumo, objektyvumo, tikrumo, pagrįstumo, patikimumo, įtaigumo), savo vertinimus svariai pagrindžia (B3.2.4).

<i>Slenkstinis (1)</i>	<i>Patenkinamas (2)</i>	<i>Pagrindinis (3)</i>	<i>Aukštesnysis (4)</i>
Prieš skaitydamas kelia hipotezes apie teksto temą, autorių, rūšį, žanrą, epochą, naudodamasis netiesiogine pagalba. Siekdamas suprasti tekstą, jo ypatybes, padedamas aiškinasi tekstų išorinės struktūros skirtumus, žodinės, vaizdinės, garsinės informacijos paskirtį ir santykį (B4.1.3).	Prieš skaitydamas kelia hipotezes apie teksto temą, autorių, rūšį, žanrą, epochą. Siekdamas suprasti tekstą, jo ypatybes, konsultuodamasis aiškinasi tekstų išorinės struktūros skirtumus, žodinės, vaizdinės, garsinės informacijos paskirtį ir santykį (B4.1.3).	Prieš skaitydamas kelia pagrįstas hipotezes apie teksto temą, autorių, rūšį, žanrą, epochą. Siekdamas suprasti tekstą, jo ypatybes, aiškinasi tekstų išorinės struktūros skirtumus, žodinės, vaizdinės, garsinės informacijos paskirtį ir santykį (B4.1.3).	Prieš skaitydamas tikslingai ir sąmoningai kelia pagrįstas hipotezes apie teksto temą, autorių, rūšį, žanrą, epochą. Siekdamas suprasti tekstą, jo ypatybes, aiškinasi tekstų išorinės struktūros skirtumus, žodinės, vaizdinės, garsinės informacijos paskirtį ir santykį; konsultuoja kitus (B4.1.3).
Skaitydamas nežinomą tekstą, skatinamas kelia hipotezes ir jas tikrina, remdamasis netiesiogine pagalba; komentuoja tekstą, formuluodamas teksto turinio supratimo klausimus, teiginius, išvadas (B4.2.1).	Skaitydamas nežinomą tekstą, kelia hipotezes ir jas tikrina, iš dalies remdamasis tekstu, literatūros žiniomis ir kontekstu; komentuoja tekstą, formuluodamas teksto supratimo ir literatūros žinių taikymo klausimus, teiginius, išvadas (B4.2.2).	Skaitydamas nežinomą tekstą, kelia pagrįstas hipotezes ir jas tikrina, remdamasis tekstu, literatūros žiniomis, kontekstu; nuosekliai komentuoja tekstą, formuluodamas teksto analizės ir apibendrinimo klausimus, teiginius, išvadas (B4.2.3).	Skaitydamas nežinomą tekstą, kelia svariai pagrįstas hipotezes ir jas tikrina, remdamasis tekstu, literatūros žiniomis, kontekstu; nuosekliai ir detalai komentuoja tekstą, formuluodamas teksto analizės ir interpretacijos, apibendrinimo, klausimus, teiginius, išvadas (B4.2.4).
Nurodo, ko tekste nesuprato; nesuprantamus žodžius, frazes aiškinasi remdamasis teksto kontekstu; naudodamasis netiesiogine pagalba, pasirenka strategijas, padedančias suprasti teksto temą, problemą, pagrindinę mintį (B4.3.3).	Nurodo, remdamasis teksto kontekstu, ko tekste nesuprato; nesuprantamus žodžius, frazes aiškinasi remdamasis teksto kontekstu, susirastais informacijos šaltiniais; konsultuodamasis pasirenka strategijas, padedančias suprasti teksto temą, problemą, pagrindinę mintį (B4.3.3).	Analizuoja, remdamasis teksto kontekstu, ko tekste nesuprato; nesuprantamus žodžius, frazes aiškinasi remdamasis teksto kontekstu, susirastais informacijos šaltiniais; teksto temą, problemą, pagrindinę mintį analizuoja pasibraukdamas pasikartojančius reikšminius žodžius, svarbiausius teiginius, reikšmingas detales, įvardija veiksmingiausias strategijas (B4.3.3).	Detaliai analizuoja, remdamasis teksto kontekstu, ko tekste nesuprato; nesuprantamus žodžius, frazes aiškinasi remdamasis teksto kontekstu, susirastais informacijos šaltiniais; temą, problemą, pagrindinę mintį aiškinasi pasibraukdamas pasikartojančius reikšminius žodžius, svarbiausius teiginius, reikšmingas detales, aptaria taikytų strategijų veiksmingumą; konsultuoja kitus (B4.3.3).
Remdamasis netiesiogine pagalba, naujame kontekste taiko strategijas, padedančias žodinių tekstą paversti grafine struktūra, palyginti kūrinis: braižo sąvokų žemėlapius, veiksmo ir erdvės	Konsultuodamasis naujame kontekste taiko strategijas, padedančias žodinių tekstą paversti grafine struktūra, palyginti kūrinis: braižo sąvokų žemėlapius, veiksmo ir erdvės schemas, kūrinio	Naujame kontekste taiko strategijas, padedančias žodinių tekstą paversti grafine struktūra, palyginti kūrinis: braižo sąvokų žemėlapius, veiksmo ir erdvės schemas, kūrinio veikėjų ryšių ir santykių	Naujame kontekste sistemingai taiko strategijas, padedančias žodinių tekstą paversti grafine struktūra, palyginti kūrinis: braižo sąvokų žemėlapius,

<i>Slenkstinis (1)</i>	<i>Patenkinamas (2)</i>	<i>Pagrindinis (3)</i>	<i>Aukštesnysis (4)</i>
schemas, kūrinio veikėjų ryšių ir santykių tinklą, genealoginį medį; sudaro lenteles ar schemas (B4.4.1).	veikėjų ryšių ir santykių tinklą, genealoginį medį; sudaro lenteles ar schemas (B4.4.2).	tinklą, genealoginį medį; sudaro lenteles ar schemas (B4.4.3).	veiksmo ir erdvės schemas, kūrinio veikėjų ryšių ir santykių tinklą, genealoginį medį; sudaro lenteles ar schemas (B4.4.4).
Konsultuodamasis planuoja trumpalaikę ir ilgalaikę skaitymo veiklą, dirbdamas individualiai ir su kitais: pasirenka temą, numato skaitymo tikslus, etapus, laiką, analizės kryptį, strategijas, pristato savo darbą, įsivertina (B4.5.1).	Konsultuodamasis planuoja skaitymo veiklą, dirbdamas individualiai ir su kitais: numato skaitymo tikslus, etapus, analizės kryptį, pasirenka tinkamas strategijas; aptaria skirtingas teksto interpretacijas, įsivertina pasiektus rezultatus (B4.5.2).	Planuoja skaitymo veiklą, dirbdamas individualiai ir su kitais: numato skaitymo tikslus, etapus, analizės kryptį, pasirenka tinkamas strategijas; aptaria skirtingas teksto interpretacijas, dėl jų diskutuoja, įsivertina pasiektus rezultatus (B4.5.3).	Planuoja skaitymo veiklą, dirbdamas individualiai ir su kitais: numato skaitymo tikslus, etapus, analizės kryptį, pasirenka tinkamas strategijas; aptaria skirtingas teksto interpretacijas, dėl jų diskutuoja, polemizuoja įsivertina pasiektus rezultatus (B4.5.4).
Skaitydamas rekomenduojamą kultūrinę spaudą, žiūrėdamas TV kultūros laidas, įvardija kai kuriuos Lietuvos, Europos ir pasaulio praeities ir dabarties kultūros reiškinius. Padedamas nurodo kai kurias šiuolaikinės kultūros tendencijas (B5.1.1).	Skaitydamas rekomenduojamą kultūrinę spaudą, žiūrėdamas TV kultūros laidas, įvardija ir iš dalies paaiškina svarbiausius Lietuvos, Europos ir pasaulio praeities ir dabarties kultūros reiškinius. Konsultuodamasis aptaria ryškiausias šiuolaikinės kultūros tendencijas, paaiškina kai kurių jų reikšmę ir įtaką visuomenei (B5.1.2).	Skaitydamas kultūrinę spaudą, žiūrėdamas TV kultūros laidas, aptaria svarbiausius Lietuvos, Europos ir pasaulio praeities ir dabarties kultūros reiškinius. Analizuoja ir vertina šiuolaikinės kultūros tendencijas, apmąsto jų reikšmę ir įtaką visuomenei (B5.1.3).	Skaitydamas pasirinktą kultūrinę spaudą, žiūrėdamas TV kultūros laidas, išsamiai aptaria svarbiausius Lietuvos, Europos ir pasaulio praeities ir dabarties kultūros reiškinius. Analizuoja ir kritiškai vertina šiuolaikinės kultūros tendencijas, apmąsto jų reikšmę ir įtaką visuomenei, remdamasis literatūros (kultūros) žiniomis (B5.1.4).
Dalyvaudamas mokyklos, bendruomenės, regiono, Lietuvos kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime, pažįsta ir išbando, atsižvelgdamas į savo mokymosi galimybes ir polinkius, kai kurias pasirinktas meninės raiškos formas, išreiškdamas savo santykį su menu, literatūra, kultūra kaip stebėtojas ir vartotojas (B6.1.1).	Dalyvaudamas mokyklos, bendruomenės, regiono, Lietuvos kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime, pažįsta ir išbando, atsižvelgdamas į savo mokymosi galimybes ir polinkius, pasirinktas meninės raiškos formas, išreiškdamas savo santykį menu, literatūra, kultūra kaip stebėtojas, vartotojas, atlikėjas (B6.1.2).	Dalyvaudamas mokyklos, bendruomenės, regiono, Lietuvos kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime, pažįsta ir išbando, atsižvelgdamas į savo gebėjimus ir kūrybinius polinkius, įvairias meninės raiškos formas, išreiškdamas savo interpretacinį santykį su menu, kultūra, literatūra kaip stebėtojas, vartotojas, atlikėjas, kūrėjas ar kritikas (B6.1.3).	Dalyvaudamas mokyklos, bendruomenės, regiono, Lietuvos kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime, pažįsta ir išbando, atsižvelgdamas į savo gebėjimus ir kūrybinius polinkius, įvairias meninės raiškos formas, savitai išreiškdamas savo interpretacinį santykį su menu kaip stebėtojas, vartotojas, atlikėjas, kūrėjas ar kritikas (B6.1.4).
3. Rašymas ir teksto kūrimas (C)			

<i>Slenkstinis (1)</i>	<i>Patenkinamas (2)</i>	<i>Pagrindinis (3)</i>	<i>Aukštesnysis (4)</i>
Rašo atsižvelgdamas į adresatą (įvairaus amžiaus ir patirties adresatams, visuomenei) ir komunikavimo situaciją (neoficiali ir oficiali), naudodamasis pagalba (pvz., tinkamų kreipinių sąvadu) (C1.1.1).	Rašo atsižvelgdamas į adresatą (įvairaus amžiaus ir patirties adresatams, visuomenei) ir komunikavimo situaciją (neoficiali ir oficiali) (C1.1.2).	Rašo tikslingai atsižvelgdamas į adresatą (įvairaus amžiaus ir patirties adresatams, visuomenei) ir komunikavimo situaciją (neoficiali ir oficiali) (C1.1.3).	Rašo tikslingai ir lanksčiai atsižvelgdamas į adresatą ir komunikavimo situaciją (neoficiali ir oficiali) (C1.1.4).
Siekdamas sudominti į kuriamus aiškinamuosius ir argumentuojamuosius tekstus įterpia pasakojimo, aprašymo elementų nurodytose vietose (C1.2.1).	Siekdamas sudominti į kuriamus aiškinamuosius ir argumentuojamuosius tekstus įterpia pasakojimo, aprašymo elementų (C1.2.2).	Siekdamas sudominti į kuriamus aiškinamuosius ir argumentuojamuosius tekstus tinkamai įterpia pasakojimo, aprašymo elementų (C1.2.3).	Siekdamas sudominti į kuriamus aiškinamuosius ir argumentuojamuosius tekstus tinkamai ir tikslingai įterpia pasakojimą, aprašymą kaip tam tikrą kontekstą (C1.2.4).
Nuosekliai, aiškiai aprašo proceso eigą, paaiškina sąvokas, reiškinius (C1.3.1).	Nuosekliai, aiškiai aprašo proceso eigą, paaiškina sąvokas, reiškinius, nurodydamas logines sąsajas, vartodamas dalykinę kalbą (C1.3.2).	Paaiškina sudėtingesnius procesus, reiškinius, požiūrius, aiškiai nurodydamas logines sąsajas, vartodamas dalykinę kalbą, tinkamas sąvokas ir terminus. Palygina du objektus, aiškiai nurodydamas lyginimo aspektus (C1.3.3).	Paaiškina sudėtingesnius procesus, reiškinius, požiūrius, aiškiai nurodydamas logines sąsajas, vartodamas dalykinę kalbą, tinkamas sąvokas ir terminus; tikslingai taiko pasiūlytus aiškinimo būdus. Palygina du objektus, aiškiai nurodydamas lyginimo aspektus (C1.3.4).
Išsako savo požiūrį, išryškindamas pagrindinę mintį. Argumentuoja remdamasis nurodytais šaltiniais (C1.4.1).	Išsako savo požiūrį, plėtodamas pagrindinę mintį, Argumentuoja remdamasis įvairaus pobūdžio šaltiniais (C1.4.2).	Išsako savo požiūrį, nuosekliai plėtodamas pagrindinę mintį. Tinkamai argumentuoja remdamasis įvairaus pobūdžio šaltiniais (C1.4.3).	Išsako savo požiūrį, nuosekliai ir išsamiai plėtodamas pagrindinę mintį. Tinkamai argumentuoja tikslingai remdamasis įvairaus pobūdžio šaltiniais (C1.4.4).
Kuria įtikinamojo pobūdžio tekstus, pagrindžia savo požiūrį. Tinkamai pasirenka kalbinės raiškos priemones, kai yra suteikiama pagalba (C1.5.1).	Kuria įtikinamojo pobūdžio tekstus, pagrindžia savo požiūrį. Tinkamai pasirenka kalbinės raiškos priemones (C1.5.2).	Kuria įtikinamojo pobūdžio tekstus, pagrindžia savo požiūrį, pateikia ir aptaria kitų požiūrius. Tinkamai pasirenka kalbinės raiškos priemones (C1.5.3).	Kuria įtikinamojo pobūdžio tekstus, pagrindžia savo požiūrį, polemizuoja su kitų požiūriais. Tikslingai pasirenka kalbinės raiškos ir kitas priemones (C1.5.4).
Kuria aiškios struktūros rašytinius tekstus (įžanga, minties plėtojimas, pabaiga). Pagal prasmę sieja sakinius ir išskiria pastraipas (C2.1.1).	Kuria tekstą, kurio įžanga susijusi su dėstymu, dėstymas – su pabaiga, pabaiga apibendrina visą tekstą ir susijusi su	Komponuoja tekstą kaip visumą, kurios struktūra pagrįsta loginiais atskirų dalių ryšiais: pasirenka tinkamą medžiagos išdėstymo principą, numato teiginių	Kuria įvairius tekstus laikydamasis atitinkamo žanro teksto struktūros ir vidinės pastraipos struktūros reikalavimų (C2.1.4).

<i>Slenkstinis (1)</i>	<i>Patenkinamas (2)</i>	<i>Pagrindinis (3)</i>	<i>Aukštesnysis (4)</i>
	įžanga. Pagrįstai išskiria pastraipas (C2.1.2).	išdėstymo tvarką, apmąsto įžangą ir pabaigą, pastraipoje laikosi minčių dėstymo logikos (C2.1.3).	
Mintis formuluoja tiksliai ir aiškiai; daugeliu atvejų tinkamai taiko išmoktas rašybos, skyrybos, gramatikos taisykles (C2.2.1).	Mintis formuluoja aiškiai, tiksliai, glaustai, logiškai; daugeliu atvejų tinkamai taiko išmoktas rašybos, skyrybos, gramatikos taisykles (C2.2.2).	Mintis formuluoja aiškiai, tiksliai, glaustai, logiškai; laikosi kalbos normų reikalavimų (C2.2.3).	Siekdamas komunikavimo tikslų pasirenka tinkamą kalbinę raišką, paiso bendrųjų stiliaus reikalavimų ir išlaiko stiliaus vientisumą; laikosi kalbos normų reikalavimų (C2.2.4).
Naudodamasis skaitmeninėmis technologijomis kuria informacinius tekstus. Tinkamai išdėsto tekstą ir iliustracinę medžiagą puslapyje ir skaidrėje (C2.3.1).	Tinkamai ir atsakingai naudodamasis skaitmeninėmis technologijomis kuria įvairius tekstus. Tinkamai susieja tekstą ir iliustracinę medžiagą (C2.3.2).	Kūrybiškai ir atsakingai naudodamasis skaitmeninėmis technologijomis kuria įvairius tekstus. Tikslingai susieja tekstą ir iliustracinę medžiagą (C2.3.3).	Kūrybiškai ir atsakingai naudodamasis skaitmeninėmis technologijomis kuria įvairius tekstus. Rašydamas kompiuteriu formatuoja ir maketuoja tekstą. Tikslingai susieja tekstą ir iliustracinę medžiagą (C2.3.4).
Kaupia medžiagą rašymui ir planuoja naudodamasis pasiūlytomis strategijomis (C3.1.1).	Kaupia medžiagą rašymui ir planuoja taikydamas pasirinktas strategijas. Planuoja rašymo užduočiai atlikti skirtą laiką (C3.1.2).	Kaupia medžiagą rašymui, planuoja ir rašo taikydamas asmeniškai tinkamas strategijas. Planuoja rašymo užduočiai atlikti skirtą laiką (C3.1.3).	Kaupia medžiagą rašymui, renka idėjas ir planuoja atsižvelgdamas į savo rašymo patirtį; įvertina rašymo situaciją bei užduočiai atlikti skirtą laiką ir taiko asmeniškai tinkamas strategijas (C3.1.4).
Atsižvelgdamas į tikslą ir adresatą, tobulina tekstą ar jo dalį turinio, kalbinės raiškos ir taisyklingumo aspektais (C3.2.1).	Atsižvelgdamas į tikslą ir adresatą, bendruosius stiliaus reikalavimus tobulina tekstą turinio, kalbinės raiškos ir taisyklingumo aspektais (C3.2.2).	Atsižvelgdamas į tikslą, adresatą, bendruosius stiliaus reikalavimus tobulina tekstą turinio, kalbinės raiškos, struktūros ir taisyklingumo aspektais (C3.2.3).	Atsižvelgdamas į tikslą, adresatą, bendruosius stiliaus reikalavimus redaguoja tekstą tikslo, adresato, turinio, struktūros, stiliaus ir kalbos taisyklingumo aspektais (C3.2.4).
Remdamasis savo rašymo veiklos stebėjimu ir kitų suteikta grįžtamąja informacija apmąsto savo rašymo veiklą: mokytojui padedant numato tobulintinas rašymo gebėjimų sritis ir išsikelia rašymo gebėjimų tobulinimo tikslus (C3.3.1).	Remdamasis savo rašymo veiklos stebėjimu ir kitų suteikta grįžtamąja informacija apmąsto savo rašymo veiklą: numato tobulintinas rašymo gebėjimų sritis, išsikelia rašymo gebėjimų tobulinimo tikslus ir, mokytojo padedamas, jų siekia (C3.3.2).	Remdamasis savo rašymo veiklos stebėjimu ir kitų suteikta grįžtamąja informacija apmąsto savo rašymo veiklą: numato tobulintinas rašymo gebėjimų sritis, išsikelia rašymo gebėjimų tobulinimo tikslus ir numato, kaip jų sieks (C3.3.3).	Remdamasis savo rašymo veiklos stebėjimu ir kitų suteikta grįžtamąja informacija apmąsto savo rašymo veiklą: įsivertina savo teksto kūrimo gebėjimus, juos tobulina pasirinkdamas tinkamus būdus (C3.3.4).

<i>Slenkstinis (1)</i>	<i>Patenkinamas (2)</i>	<i>Pagrindinis (3)</i>	<i>Aukštesnysis (4)</i>
4. Kalbos pažinimas (D)			
Naudodamasis pagalba taiko praktines kirčiavimo taisykles, taisyklingai taria ir kirčiuoja dažniau vartojamus mokymo turinyje apibrėžtus atvejus (D1.3.1).	Konsultuodamasis taiko praktines kirčiavimo taisykles, taisyklingai taria ir kirčiuoja daugumą vartojamų mokymo turinyje apibrėžtų atvejų.(D1.3.2).	Susipažįsta su kirčiuotėmis, taisyklingai taria ir kirčiuoja mokymo turinyje apibrėžtus atvejus (D1.3.3).	Susipažįsta su kirčiuotėmis, taisyklingai taria ir kirčiuoja mokymo turinyje apibrėžtus ir naujus atvejus (D1.3.4).
Konsultuodamasis analizuoja visas kalbos dalis, atpažįsta sudėtingesnius atvejus; kalbos dalis taisyklingai vartoja fragmentiškai. Iš dalies taiko mokymo turinyje numatytas rašybos taisykles (D2.1.1).	Analizuoja ir lygina visas kalbos dalis, paaiškina sudėtingesnius atvejus; daugeliu atvejų kalbos dalis taisyklingai vartoja. Taiko daugelį mokymo turinyje numatytų rašybos taisyklių (D2.1.2).	Apibendrina visas kalbos dalis, analizuoja sudėtingesnius atvejus; kalbos dalis taisyklingai vartoja. Taiko mokymo turinyje numatytas rašybos taisykles (D2.1.3).	Klasifikuoja visas kalbos dalis, komentuoja sudėtingesnius atvejus; kalbos dalis taisyklingai vartoja. Sistemiškai taiko mokymo turinyje numatytas rašybos taisykles (D2.1.4).
Konsultuodamasis atpažįsta norminius ir nenorminius skolinius, normines ir nenormines daugiareikšmių žodžių reikšmes (D2.2.1).	Apibūdina norminius ir nenorminius skolinius, normines ir nenormines daugiareikšmių žodžių reikšmes; juos atpažįsta, daugeliu atvejų tinkamai vartoja (D2.2.2).	Aptaria norminius ir nenorminius skolinius, normines ir nenormines daugiareikšmių žodžių reikšmes; juos atpažįsta ir taiko, tinkamai vartoja (D2.2.3).	Analizuoja norminius ir nenorminius skolinius, normines ir nenormines daugiareikšmių žodžių reikšmes; juos atpažįsta ir taiko, tiksliai ir tinkamai vartoja (D2.2.4).
Konsultuodamasis sudaro žinomus priešdėlinius ir priesaginius, sudurtinius žodžius (D2.3.1).	Tinkamai sudaro ir vartoja naujus nežinomus priesaginės ir priešdėlinės darybos, sudurtinius žodžius (D2.3.2).	Tinkamai sudaro ir vartoja priesaginės ir priešdėlinės darybos, sudurtinius žodžius (D2.3.3).	Tinkamai sudaro, taisyklingai ir tiksliai vartoja priesaginės ir priešdėlinės darybos, sudurtinius žodžius (D2.3.4).
Konsultuodamasis atpažįsta vientisinius ir sudėtinius sakinius, tiesioginę ir netiesioginę kalbą (D3.1.1).	Atpažįsta ir apibūdina vientisinius ir sudėtinius sakinius, tiesioginę ir netiesioginę kalbą (D3.1.2).	Nagrinėja visų rūšių vientisinius ir sudėtinius sakinius, tiesioginę ir netiesioginę kalbą (D3.1.3).	Analizuoja ir lygina visų rūšių vientisinius ir sudėtinius sakinius, tiesioginę ir netiesioginę kalbą (D3.1.4).
Naudodamasis pagalba turtina savo kalbą sintaksinėmis teksto komponavimo figūromis (D3.2.1).	Konsultuodamasis turtina savo kalbą ir pagal pavyzdį vartoja sintaksines teksto komponavimo figūras (pvz., sintaksinius sinonimus) kurdamas savo tekstus (D3.2.2).	Turtina savo kalbą ir tinkamai vartoja sintaksines teksto komponavimo figūras (pvz., sintaksinius sinonimus) kurdamas savo tekstus (D3.2.3).	Sąmoningai turtina savo kalbą, tiksliai ir tinkamai vartoja sintaksines teksto komponavimo figūras (pvz., sintaksinius sinonimus) kurdamas savo tekstus (D3.2.4).
Konsultuodamasis aptaria sakinio dalių ir sakinių jungimo būdus. Įvardija sakinio dalių ir sakinių jungimo skyrybos taisykles, taiko jas fragmentiškai (D3.3.1).	Analizuoja sakinio dalių ir sakinių jungimo būdus. Daugeliu atvejų taiko sakinio dalių ir sakinių jungimo skyrybos taisykles (D3.3.2).	Lygina sakinio dalių ir sakinių jungimo būdus. Taiko sakinio dalių ir sakinių jungimo skyrybos taisykles (D3.3.3).	Apibendrina sakinio dalių ir sakinių jungimo būdus. Sistemiškai taiko sakinio dalių ir sakinių jungimo skyrybos taisykles (D3.3.4).

<i>Slenkstinis (1)</i>	<i>Patenkinamas (2)</i>	<i>Pagrindinis (3)</i>	<i>Aukštesnysis (4)</i>
Naudodamasis netiesiogine pagalba, kalbėdamas ir rašydamas laikosi bendrųjų stiliaus reikalavimų (tinkamumo, turtingumo). Įvardija mokslinius ir administracinius tekstus (D4.1.1).	Kalbėdamas ir rašydamas laikosi bendrųjų stiliaus reikalavimų (tinkamumo, turtingumo). Konsultuodamasis atpažįsta mokslinius ir administracinius tekstus (D4.1.2).	Kalbėdamas ir rašydamas laikosi bendrųjų stiliaus reikalavimų (tinkamumo, turtingumo). Apibūdina mokslinius ir administracinius tekstus, įvardija jų ypatybes (D4.1.3).	Kalbėdamas ir rašydamas sąmoningai laikosi bendrųjų stiliaus reikalavimų (tinkamumo, turtingumo). Analizuoja mokslinius ir administracinius tekstus, įvardija jų ypatybes (D4.1.4).
Konsultuodamasis tyrinėja kalbą (pvz., literatūros kūrinių, nustato tyrimo tikslą, padedamas suformuluoja uždavinius, vadovaujasi pateiktais kriterijais, pasirenka medžiagos šaltinius iš nurodytųjų; renka duomenis, juos analizuoja, iš dalies padaro išvadas). Pateikia neišplėtotą tyrinėjimo aprašą pagal sutartą formą (D5.1.1).	Tyrinėja kalbą (pvz., literatūros kūrinių, nustato tyrimo tikslą, uždavinius, padedamas suformuluoja kriterijus, pasirenka medžiagos šaltinius iš nurodytųjų; renka duomenis, juos analizuoja ir apibendrina, padaro išvadas; įtraukia literatūros sąrašą ir priedus). Pateikia tyrinėjimo aprašą pagal sutartą formą (D5.1.2).	Tyrinėja kalbą (pvz., literatūros kūrinių, nustato tyrimo tikslą, uždavinius ir kriterijus, pasirenka medžiagos šaltinius; renka duomenis, juos analizuoja ir apibendrina, padaro išvadas; įtraukia literatūros sąrašą ir priedus). Pateikia tyrinėjimo aprašą pagal sutartą formą (D5.1.3).	Tyrinėja kalbą (pvz., literatūros kūrinių, nustato tyrimo tikslą, uždavinius ir kriterijus, pasirenka medžiagos šaltinius; renka duomenis, juos analizuoja, lygina, apibendrina ir vertina, padaro apibendrinančias išvadas; įtraukia literatūros sąrašą ir priedus). Pateikia tyrinėjimo aprašą pagal sutartą formą. Pristato tyrimą (D5.1.4).
Konsultuodamasis atlieka kalbos vartojimo tyrimus. Stebi kalbos reiškinius, atpažįsta skirtingų kalbų elementus, įvardija kalbų kontaktų poveikį lietuvių kalbai. Supranta globalizacijos procesų poveikį kalbos vartosenai (D5.2.1).	Atlieka kalbos vartojimo tyrimus. Stebi nurodytus kalbos reiškinius, gretina pasiūlytus aptarti skirtingų kalbų elementus, atpažįsta kalbų kontaktų poveikį lietuvių kalbai. Apibūdina lietuvių kalbos unikalumą, globalizacijos procesų poveikį kalbos vartosenai (D5.2.2).	Atlieka kalbos vartojimo tyrimus. Sąmoningai stebi kalbos reiškinius, gretina skirtingų kalbų elementus, atpažįsta ir vertina kalbų kontaktų poveikį lietuvių kalbai. Apibūdina lietuvių kalbos unikalumą, globalizacijos procesų poveikį kalbos vartosenai (D5.2.3).	Atlieka asmeniškai įdomius kalbos vartojimo tyrimus. Sąmoningai ir tikslingai stebi pasirinktus kalbos reiškinius, gretina įvairius skirtingų kalbų elementus, atpažįsta ir vertina kalbų kontaktų poveikį lietuvių kalbai. Aptaria lietuvių kalbos unikalumą, apibendrina globalizacijos procesų poveikį kalbos vartosenai (D5.2.4).
Konsultuodamasis naudojami įvairiais elektroniniais žodynais ir skaitmeniniais mokymosi šaltiniais, duomenų bazėmis, kirčiavimo žodynais ir praktinėmis elektroninėmis kirčiuoklėmis, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos Konsultacijų banku (D5.3.1).	Skatinamas naudojami įvairiais elektroniniais žodynais ir skaitmeniniais mokymosi šaltiniais, duomenų bazėmis, kirčiavimo žodynais ir praktinėmis elektroninėmis kirčiuoklėmis, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos Konsultacijų banku (D5.3.2).	Naudojami įvairiais elektroniniais žodynais ir skaitmeniniais mokymosi šaltiniais, duomenų bazėmis, kirčiavimo žodynais ir praktinėmis elektroninėmis kirčiuoklėmis, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos Konsultacijų banku (D5.3.3).	Atsakingai ir tikslingai naudojami įvairiais elektroniniais žodynais ir skaitmeniniais mokymosi šaltiniais, duomenų bazėmis, kirčiavimo žodynais ir praktinėmis elektroninėmis kirčiuoklėmis, Valstybinės lietuvių kalbos

<i>Slenkstinis (1)</i>	<i>Patenkinamas (2)</i>	<i>Pagrindinis (3)</i>	<i>Aukštesnysis (4)</i>
			komisijos Konsultacijų banku (D5.3.4).
Konsultuodamasis atpažįsta keletą socialinio konteksto nulemtų kalbos skirtumų (pvz., medialektas) (D6.1.1).	Atpažįsta keletą socialinio konteksto nulemtų kalbos skirtumų (pvz., medialektas,) (D6.1.2).	Aptaria keletą socialinio konteksto nulemtų kalbos skirtumų (pvz., medialektas)(D6.1.3).	Analizuoja ir vertina keletą socialinio konteksto nulemtų kalbos skirtumų (pvz., medialektas) (D6.1.4).

MOKINIŲ DARBŲ VERTINIMO APRAŠAI

DIKTANTO VERTINIMAS

<i>Pažymys</i>	<i>Rišlaus / sakinių diktanto klaidų skaičius</i>			<i>Žodžių diktanto klaidų skaičius</i>
	<i>Rašybos</i>	<i>Skyrybos</i>	<i>Bendras</i>	
10	1	1	1	1
9	1	2	2	2
8	2	3	4	3
7	4	5	6	4
6	5	6	8	5
5	6	7-8	11	6
4	7-8	9-10	14	7-8
3	9-10	11-12	16	9-10
2	11-12	13-15	19	11-12
1	13 ir daugiau	16 ir daugiau	20 ir daugiau	13 ir daugiau

Rekomenduojamas žodžių skaičius

<i>klasė</i>	<i>Diktanto</i>	<i>Žodžių diktanto</i>
V klasė	90-100	20-25
VI klasė	110-120	25-30
VII klasė	120-130	30-35
VIII klasė	130-140	35-40
IX klasė	140-160	40-45
X klasė	160-180	45-50

KLaidų žymėjimas ir vertinimas

Vertinant diktantų, atpasakojimų, rašinių ir kūrybinių darbų rašybą ir skyrybą taisoma, bet klaidomis nelaikoma:

- dalykai, kurių nebuvo mokyta(si);
- akivaizdūs apsirikimai (tačiau trys apsirikimai žymimi kaip viena klaida);
- rašančiojo nuožiūra parašyti skyrybos ženklai, jeigu tai neprieštarauja skyrybos taisyklėms.

Tas pats žodis, netaisyklingai parašytas kelis kartus, laikomas viena klaida (kūrti).

Dvi vieno tipo klaidos laikomos viena klaida (kūrti ir būrti; šala ir nesušalantis; sekdamo sena, gražia pasaką).

Jeigu žodį ar žodžių grupę reikia išskirti kableliais, o mokinys parašė tik vieną kablelį arba neparašė nė vieno, toks atvejis laikomas viena skyrybos klaida. Vieno tipo skyrybos klaidomis laikomos pražangos, pažeidžiančios tą pačią taisyklę visiškai vienodos sandaros sakiniuose (*Kai baigėsi pamokos_ išėjome namo* ir *Kai nuskambėjo skambutis_ baigėsi pamoka*). Jei klaidos padarytos sakiniuose, kurie skiriasi punktogramų skaičiumi, skiriamos konstrukcijos pozicija, apimtimi, jungiamaisiais žodžiais, jos laikomos atskiromis klaidomis (*Kai baigėsi pamokos_ išėjome namo* ir *Išėjome namo_ kai baigėsi pamokos*). Mokinui, padariusiam 3–4 vieno tipo klaidas, skaičiuojamos dvi klaidos.

Kalbėjimo vertinimas

Kalbėjimo vertinimo kriterijai

<i>Kriterijai</i>	<i>Taškai</i>	<i>Aprašas</i>
Temos (užduoties, klausimo) atskleidimas ir kalbėjimo tikslo suvokimas	5	Tema puikiai atskleista. Aiškiai suformuluota pagrindinė mintis (pagrįsta išvada) ir iš jos kylantys (į ją vedantys) svarbiausi teiginiai, atskleidžiama mokinio pozicija. Tinkamai parinkti argumentai (pasakojimai, pavyzdžiai, analogijos, pateikiama iliustracinė medžiaga ir pan.).
	4	Tema atskleista. Suformuluota pagrindinė mintis (pagrįsta išvada) ir iš jos kylantys (į ją vedantys) svarbiausi teiginiai, mokinio pozicija aiški. Tinkamai parinkti argumentai (pasakojimai, pavyzdžiai, analogijos, pateikiama iliustracinė medžiaga ir pan.).
	3	Tema atskleista. Pagrindinę mintį galima suprasti iš ją pagrindžiančių teiginių, argumentuojama, suformuluojamos išvados.
	2	Kartais nukrypstama nuo temos, dalis argumentų netinkami arba jų trūksta, išvados neaiškios.
	1	Nukrypstama nuo temos, teiginiai nepagrįsti, tuščiažodžiaujama.
	0	Kalbama ne į temą.
Kalbėjimo struktūra, aiškumas, sklandumas, rišlumas, sakinių ir žodyno įvairovė.	5	Kalbama sakytine kalba, įtaigiai, logiškai, nuosekliai, rišliai, struktūruotai. Žodynas turtingas, sakinių struktūra įvairi (gali būti 1–2 trūkumai).
	4	Kalbama aiškiai, sklandžiai, rišliai, struktūruotai. Žodynas turtingas, sakinių struktūra įvairi (gali būti 3–4 trūkumai).
	3	Kalbama pakankamai sklandžiai, rišliai, pasitaiko minties šuolių. Žodynas ir sakinių struktūra tinkama (gali būti 5–6 trūkumai).
	2	Kalbama nepakankamai rišliai, sakiniai vienodos struktūros, trūksta žodžių. Raiškos trūkumai netrukdo suprasti sakomą tekstą.
	1	Kalbama nesklandžiai, vartojama nemotyvuotų įterpinių, daroma daug pauzių. Raiškos trūkumai trukdo suprasti sakomą tekstą.
	0	Kalbama labai trumpai, nesklandžiai, nerišliai. Beveik nesugebama sieti sakinių, dažnos nepagrįstos pauzės. Sunku suprasti sakomą tekstą.
Tarties, kirčiavimo,	5	Tartis, kirčiavimas, gramatika ir žodynas atitinka bendrinės kalbos normas (gali būti 1–2 trūkumai). Kalbama tinkama intonacija.
	4	Tartis, kirčiavimas, gramatika ir žodynas atitinka bendrinės kalbos normas (gali būti 3–4 trūkumai). Kalbama tinkama intonacija.

intonacijos, gramatikos ir žodyno taisyklingumas, tinkamumas	3	Tartis, kirčiavimas, gramatika ir žodynas vartojami pakankamai taisyklingai (5–6 trūkumai).
	2	Tartis, kirčiavimas, gramatika ir žodynas dažnai vartojami netinkamai, netaisyklingai, bet daromos klaidos netrukdo suprasti teksto.
	1	Daroma daug tarties, kirčiavimo, gramatikos ir žodyno klaidų. Tai trukdo suprasti tekstą.
	0	Daroma labai daug tarties, kirčiavimo, gramatikos ir žodyno klaidų. Tekstas beveik nesuprantamas.

Kalbėjimo vertinimas pažymiu

<i>Surinkti taškai</i>	<i>Pažymys</i>
15	10
14	9
13-12	8
11–10	7
9–8	6
7–6	5
5–4	4
3	3
2	2
1	1

Lietuvių kalbos ir literatūros pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo dalies žodžiu vertinimo instrukcija

	TURINYS (svarba – 50 proc.)			KALBOS STRUKTŪRA IR STILIUS (svarba – 20 proc.)	KALBOS TAISYKINGUMAS (svarba – 20 proc.)	KALBĖJIMO SITUACIJA IR ADRESATAS (svarba – 10 proc.)
	1. Kūrinio analizė	2. Kūrinių lyginimas	3. Kontekstas			
Kriterijai	Nagrinėjamos kūrinio idėjos / motyvai / vaizdiniai / siužetas / personažai / kompozicija ir pan. Kūrinio analizė siejama su vertybinėmis / estetinėmis kūrinio autoriaus nuostatomis.	Kūriniai lyginami ir vertinami perteikiamų temų / idėjų / problemų / motyvų / vaizdinių / siužetų / personažų / kompozicijos ar kt. aspektais. Idėjos siejamos su vertybinėmis kūrinių autorių nuostatomis / istoriniu (kultūriniu) kontekstu.	Pristatomas kūrinio (-ių) autoriaus biografinis, istorinis (kultūrinis) kontekstas (-ai). Aptariami laikotarpio reiškiniai, idėjos, vertybinės kūrinio (-ių) autoriaus nuostatos.	Kalbama sakytine kalba, įtaigiai, logiškai, nuosekliai, rišliai, struktūruotai. Žodynas turtingas, sakinių struktūra įvairi. Stilius tinkamas / kūrybiškas.	Tartis, kirčiavimas, gramatika ir žodynas atitinka lietuvių bendrinės kalbos normas. Kalbama tinkama intonacija, pakankamai garsiai ir raiškiai.	Laikomasi viešojo bendravimo etikos, problemų kėlimo, svarstymo, pritarimo ir prieštaravimo kultūros. Atsižvelgiama į kalbėjimo situaciją ir adresatą.
	Taškai	Teiginiai pagrindžiami, išvalgos argumentuojamos, apibendrinamos; atskleidžiama mokinio pozicija. Argumentuotai atsakoma į klausimus. Faktai ir sąvokos vartojama tiksliai.				
10	Atitinka kriterijus. Gali pasitaikyti vienas kitas trūkumas, viena kita kalbos taisyklingumo klaida. Mokinys tinkamai atsako į visus užduotus klausimus iš temos.					
9	Atitinka kriterijus. Keli trūkumai, viena kita kalbos taisyklingumo klaida. Mokinys tinkamai atsako į visus užduotus klausimus.					
8	Atitinka kriterijus. Viena turinio klaida, keli trūkumai ir kelios kalbos taisyklingumo klaidos. Mokinys tinkamai atsako į visus užduotus klausimus.					
7	Atitinka esminius kriterijų aspektus. Viena kita turinio klaida, keli trūkumai ir kelios kalbos taisyklingumo klaidos. Mokinys tinkamai atsako į didžiąją dalį užduotų klausimų.					
6	Atitinka esminius kriterijų aspektus. Kelios turinio klaidos, keli trūkumai ir kalbos taisyklingumo klaidos. Mokinys tinkamai atsako į pusę užduotų klausimų.					
5	Iš dalies atitinka kriterijus. Mokinys kalba pasirinkta tema iš dalies, tačiau tinkamai atsako į užduotus klausimus.					
4	Maža dalimi atitinka kriterijus. Mokinys mažai kalba pasirinkta tema, tačiau tinkamai atsako į didžiąją dalį klausimų.					
3	Mokinys kalba kita tema; bando atsakyti į klausimus.					
2	Mokinys bando kalbėti / bando atsakyti į klausimus.					
1	Mokinys bando bendrauti su mokytoju.					
0	Mokinys nekalba.					

VIEŠOJO KALBĖJIMO VERTINIMO NORMOS IV GIMNAZIJOS KLASĖJE

Kriterijai	Aspektai	Taškai
Pasirengimas kalbai	Kalbai pasirengta savarankiškai. Kalbos planas mokytojui įteiktas laiku.	3
		2
		1
	Kalbai pasirengta nesavarankiškai. Kalbos planas mokytojui neįteiktas.	0
Kalbos organizavimas	Įžanga aiškiai perteikia kalbėjimo tikslą. Kalba tinkamai struktūruota. Informacijos pateikimas logiškas, patraukiantis klausytojų dėmesį. Minčių siejimo priemonės ir iliustracinė medžiaga (citos, pavyzdžiai, vaizdinės priemonės) naudojama sklandžiai ir tikslingai (kalbai struktūrinti, minčiai pabrėžti, vertinimui išreikšti ir pan.). Išvados natūraliai kyla iš įrodymų, yra glaustos ir tikslios.	4
		3
	Įžangoje pasakomas kalbėjimo tikslas, tačiau jis ne visai aiškus. Kalba struktūruota, bet kalbos dalių proporcijos neišlaikytos arba trūksta kurios nors dalies. Informacija pateikiama ne visai nuosekliai, sunku sekti mintį. Ne visada tikslingai naudojamos minčių siejimo priemonės ir iliustracinė medžiaga (citos, pavyzdžiai, vaizdinės priemonės). Pabaiga dirbtinė / apibendrinama kuri nors kalbos dalis.	2
		1
	Kalbėjimo tikslas neaiškus. Kalba nestruktūruota. Informacija pateikiama painiai, nesilaikant jokios sekos. Kalbėjimas nerišlus. Iliustracinės medžiagos (citatų, pavyzdžių, vaizdinių priemonių) naudojimas netikslingas. Baigiama nepateikiant nei išvados, nei apibendrinimo.	0
Turinys	Tema puikiai suvokta. Požiūris aiškus, argumentuotas. Teiginiai išsamiai pagrįsti. Problemos svarstomos remiantis studijuotais šaltiniais. Sąvokos vartojamos tiksliai ir tinkamai. Pateikiami tikslūs faktai. Argumentuotai atsakoma į užduotus klausimus.	4
		3
	Tema suvokta iš dalies / pasakoma daug nereikalingos, su tema nesusijusios informacijos. Požiūris išsakytas, bet neargumentuotas / tik dalis teiginių pagrįsti. Remiamasi tik vienu šaltiniu. Sąvokos vartojamos netiksliai. Yra fakto klaidų. Argumentuotai atsakoma į didesnę dalį užduotų klausimų.	2

		1
	Kalbama kita tema / pateikiama su tema nesusijusi medžiaga / visiškai nesugebama pagrįsti savo teiginių. Sąvokų vartojimas netikslus. Pateikiama netiksli / klaidinga informacija. Nesugebama argumentuoti atsakyti į užduotus klausimus.	0
Kalbos vartojimas¹	Kalbama reikiamu garsumu, intonacija tinkama, tarimas / kirčiavimas aiškus ir taisyklingas; pasitaiko viena kita tarties / kirčiavimo klaida. Žodynas tikslus ir turtingas, tinkamas temai ir pasirinktam kalbėjimo stiliui. Kalba gramatiškai taisyklinga ir sklandi. Vaizdinėse priemonėse nėra gramatikos / žodyno / rašybos / skyrybos klaidų.	6
		5
	Kalbama nepakankamai garsiai, intonacija ne visai tinkama, tarimas / kirčiavimas ne visada aiškus ir taisyklingas; pasitaiko tarties / kirčiavimo klaidų. Žodynas iš esmės tinkamas temai ir pasirinktam kalbėjimo stiliui. Gali pasitaikyti viena kita gramatikos klaida. Vaizdinėse priemonėse gali būti viena kita gramatikos / žodyno / rašybos / skyrybos klaida.	4
		3
	Kalbama nepakankamai garsiai; intonacija monotoniška, tarimas / kirčiavimas ne visai aiškus ir taisyklingas. Žodynas netikslus / netinkamas temai. Kalba gramatiškai ne visai taisyklinga. Vaizdinėse priemonėse yra keletas gramatikos / žodyno / rašybos / skyrybos klaidų.	2
		1
	Kalbama per daug tyliai / neaiškiai, sunku suprasti; tarimas / kirčiavimas netaisyklingas. Kalbama žargonu. / Daroma daug gramatikos klaidų. Vaizdinėse priemonėse daug gramatikos / žodyno / rašybos / skyrybos klaidų.	0
Santykis su klausytojais, atsakymai į klausimus	Akių kontaktas su klausytojais palaikomas nuolat. Laikysena ori ir pagarbi. Su klausytojais bendraujama verbaline ir neverbaline raiška. Į klausimus atsakoma mandagiai ir aiškiai.	3
		2
		1
	Beveik visą laiką žiūrima į planą / vaizdinę medžiagą. Vengiama bendrauti su klausytojais. Į klausimus reaguojama netinkamai / neatsakoma.	0
		Iš viso – 20 taškų.

¹ Klaidomis laikomi Kalbos komisijos nutarimais įtvirtintų bendrinės lietuvių kalbos normų pažeidimai.

RAŠINIO VERTINIMAS 5–8 KLASĖJE

	5	4	3	2	1	0
I. Temos suvokimas ir jos plėtojimas, teiginių pagrindimas, argumentų tinkamumas	Tema puikiai suprasta, tinkamai pasirinkti aspektai. Argumentai parinkti taikliai.	Tema suprasta, pasirinkti tinkami aspektai. Argumentų pakanka.	Tema suprasta, aspektai pasirinkti tinkamai, tačiau ne visur pavyksta išvengti paviršutiniškumo. Didžioji dalis argumentų yra tinkami, bet kartais nepavyksta išvengti jų atsitiktinumo.	Tema suprasta paviršutiniškai arba iš dalies; pasirinkti aspektai ne visi išplėtoti arba prieštarauja vienas kitam; dažnai tuščiažodžiaujama. Argumentai formalūs, paviršutiniški.	Tema suprasta tik iš dalies; pasirinkti aspektai nepadedą atskleisti temos arba negebama jų išskirti; dažnai tuščiažodžiaujama. Bandoma argumentuoti.	Tema nesuprasta arba rašoma apie dalykus, nesusijusius su tema. Neargumentuojama ar tuščiažodžiaujama.
II. Struktūra ir nuoseklumas, stilius, žodyno turtingumas, sintaksinių formų įvairovė	Skaidymas dalimis ir pastraipomis itin tikslingas; mintys plėtojamos nuosekliai ir kryptingai. Kalba stilinga, sakiniai įvairūs, žodžiai parenkami tiksliai ir pagal situaciją.	Visos trys struktūrinės dalys tinka temai; pastraipomis skaidoma prasmingai, mintys plėtojamos nuosekliai. Kalba aiški, rišli; žodžiai parenkami tiksliai; sakinių struktūra įvairi.	Yra visos trys struktūrinės dalys, tekstas ne visada prasmingai suskaidytas pastraipomis; gali pasitaikyti pasikartojimų ar tam tikro nenuoseklumo. Kalba aiški, rišli; sakinių struktūra įvairi; žodžiai vartojami tinkama reikšme.	Struktūrinės dalys turi trūkumų, ne visada jaučiamos pastraipų ribos; gali būti kartojama ar pasakojama nenuosekliai. Pasitaiko aiškumo, rišlumo, sakinių struktūros trūkumų; žodžiai ne visada vartojami tinkama reikšme.	Yra ne visos struktūrinės dalys, nejaučiamos pastraipų ribos; kartojama ar pasakojama nenuosekliai. Yra daug aiškumo, rišlumo trūkumų; dažniausiai nejaučiamos sakinio ribos arba sakiniai elementarios struktūros; žodynas skurdus arba žodžiai vartojami netinkama reikšme.	Struktūra pabira; nejaučiamos pastraipų ribos; nuolat kartojama tas pats. Kalba neaiški, nerišli; sakiniai neaiškios struktūros; žodynas skurdus arba žodžiai vartojami netinkama reikšme.
III. Raštingumas	Rašoma taisyklinga kalba, be klaidų.	Rašoma taisyklinga kalba, 1-3 klaidos.	Rašoma pakankamai taisyklinga kalba, yra 4-6 klaidos.	Rašoma ne visai taisyklinga kalba, yra 7-10 klaidos.	Yra nemažai kalbos, rašybos ir skyrybos klaidų (11-16 klaidų).	Yra daug kalbos, rašybos ir skyrybos klaidų (17 ir daugiau klaidų).

Taškai	Pažymys
15-14	10
13-12	9
11	8
10	7
9-8	6
7-6	5
5-4	4
3-2	3
1	2
0	1

RAŠINIO VERTINIMAS 9–10 (GIMNAZIJŲ I–II) KLASĖSE

Rašinio vertinimo kriterijai

<i>Taškai</i>	<i>Kriterijai</i>				
	<i>Temos suvokimas ir plėtojimas, mokinio individualybės atsiskleidimas</i>	<i>Teiginių pagrindimas, argumentų tinkamumas ir vertė</i>	<i>Struktūra ir nuoseklumas: kryptingas ėjimas į išvadą</i>	<i>Teksto stilius, žodyno turtingumas, sintaksinių formų įvairovė</i>	<i>Raštingumas: žodynas, gramatika, rašyba, skyryba</i>
5	Tema puikiai suprasta, pasirinkti aspektai išryškina jos aktualumą, analizė ir interpretacija leidžia atsiskleisti mokinio individualybei.	Argumentai parinkti taikliai; jų parinkimas rodo mokinio brandą, išprusimą, konteksto išmanymą.	Skaidymas dalimis ir pastraipomis itin tikslingas; mintys plėtojamos nuosekliai ir kryptingai, išvada rodo mokinio gebėjimą apibendrinti.	Kalba vartojama tikslingai, atskleidžiamas gebėjimas pasinaudoti visais reikalingais jos klodais: žodžiai parenkami tiksliai ir pagal situaciją. Rašydamas mokinys atskleidžia savo iškalbą ir erudiciją.	Rašoma taisyklinga kalba, be klaidų
4	Tema suprasta, jai atskleisti pasirinkti tinkami aspektai, analizė pagrįsta.	Argumentų pakanka. Jie svarūs, įtikinami.	Visos trys struktūrinės dalys tinka temai; pastraipomis skaidoma prasmingai, mintys plėtojamos nuosekliai.	Kalba aiški, rišli; žodžiai parenkami tiksliai ir pagal situaciją; žodynas turtingas; sakinių struktūra įvairi.	Rašoma taisyklinga kalba, 1–3 klaidos.
3	Tema suprasta, aspektai pasirinkti tinkamai, jie analizuojami, tačiau ne visur pavyksta išvengti paviršutiniškumo.	Didžioji dalis argumentų yra tinkami, bet kartais nepavyksta išvengti jų atsitiktinumo.	Yra visos trys struktūrinės dalys, tekstas ne visada prasmingai suskaidytas pastraipomis; gali pasitaikyti pasikartojimų ar tam tikro nenuoseklumo.	Kalba aiški, rišli; sakinių struktūra įvairi; žodžiai vartojami tinkama reikšme.	Rašoma pakankamai taisyklinga kalba, 4–6 klaidos.
2	Tema suprasta paviršutiniškai / iš dalies; pasirinkti aspektai ne visi išplėtoti arba prieštarauja vienas kitam; tuščiažodžiaujama.	Argumentai formalūs, paviršutiniški / ne visi teiginiai pagrįsti.	Struktūrinės dalys turi trūkumų, ne visada jaučiamos pastraipų ribos; gali būti kartojama ar pasakojama nenuosekliai.	Pasitaiko aiškumo, rišlumo, sakinių struktūros trūkumų; žodžiai ne visada vartojami tinkama reikšme.	Rašoma ne visai taisyklinga kalba, 7–10 klaidų.
1	Tema suprasta tik iš dalies; pasirinkti aspektai nepadedą atskleisti temos / negebama išskirti aspektų.	Bandoma argumentuoti.	Yra ne visos struktūrinės dalys, nejaučiamos pastraipų ribos; kartojama ar pasakojama nenuosekliai.	Yra daug aiškumo, rišlumo trūkumų; dažniausiai nejaučiamos sakinio ribos arba sakiniai elementarios struktūros;	Yra nemažai kalbos, rašybos ir skyrybos klaidų (11–16 klaidų).

				žodynas skurdus arba žodžiai vartojami netinkama reikšme.	
0	Tema nesuprasta / rašoma apie dalykus, nesusijusius su tema.	Neargumentuojama /tuščiažodžiaujama.	Struktūra pabira; neįaučiamos pastraipų ribos; nuolat kartojama tas pats.	Kalba neaiški, nerišli; sakiniai neaiškios struktūros; žodynas skurdus arba žodžiai vartojami netinkama reikšme.	Yra daug kalbos, rašybos ir skyrybos klaidų (17 ir daugiau klaidų).

Rašinio žodžių skaičius 9–10 (gimnazijų I–II) klasėse – 250–300 žodžių (8¹.11.5.2.).

Rašinio vertinimas pažymiu (8¹.11.5.3.)

<i>Taškai</i>	<i>Pažymys</i>
25–24	10
23–22	9
21–20	8
19–17	7
16–14	6
13–11	5
10–8	4
7–6	3
5–3	2
2–1	1

Pastabos:

1. Gramatikos ir žodyno klaidomis laikytini atvejai, nurodyti 5–10 klasių vadovėliuose, „Dabartinės lietuvių kalbos žodyne“, ir „Didžiųjų kalbos klaidų sąrašė“.
2. Gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos ir stiliaus klaidos nedubliuojamos ir laikomos atskiromis klaidomis, išskyrus atvejus, kai ta pati rašybos klaida pasikartoja bendrašakniuose žodžiuose kelis kartus, pvz., gryžti, sugryžta, tokios klaidos laikomos viena klaida.
3. Viena skyrybos klaida laikoma tik to paties įterpinio neskyrimas ir ta pati citatos skyrybos klaida. Kiti skyrybos atvejai nedubliuojami.
4. Sintaksinės konstrukcijos neišskyrimas arba skyrimas iš vienos pusės laikomas viena klaida.
5. Gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos ir stiliaus klaidos skaičiuojamos tik 250 žodžių apimties teksto dalyje. Turinys ir teksto struktūra vertinami iki galo.
6. Jeigu mokynys parašė mažiau nei 250 žodžių, proporcingai mažinama taškų: už kiekvienus 20 mažiau parašytų žodžių atimama po 1 tašką iš bendros taškų sumos.
7. Taškai atimami tik iki 0 taškų.
8. Viename sakinyje žymima ne daugiau kaip viena stiliaus klaida.
9. Už kiekvieną fakto klaidą atimama po 1 tašką iš turinio taškų sumos. Ta pati fakto klaida laikoma 1klaida.

RAŠINIO VERTINIMAS III-IV GIMNAZIJOS KLASĖJE

III - IV gimnazijos klasės mokinių rašiniai vertinami pagal VBE rašinių vertinimo normas, paskelbtas NŠA puslapyje.

SUTARTINIAI RAŠINIŲ TAISYMO ŽENKLAI

<i>Sutartiniai ženklai</i>	<i>Reikšmė</i>
Iž+	Ižanga tinkama.
Iž-	Ižanga netinkama.
Pab+	Pabaiga tinkama.
Pab-	Pabaiga netinkama.
T+	Teiginys aiškus. Tinkamai plėtoja pagrindinę mintį.
T-	Teiginys neaiškus, nukrypsta nuo pagrindinės minties.
Arg+	Argumentas tinkamas ir svarus / išsamiai pagrindžiama.
Arg+-	Argumentas tinkamas, bet nesvarus/ neišplėtotas.
Arg-	Argumentas niekinis (netinkamas, nesvarus).
F	Stambi fakto klaida, naikinanti argumentą /daranti jį nesvarų.
f	Smulki fakto klaida, nekeičianti argumento esmės.
int	Interpretavimo klaida.
√	Teksto vientisumo pažeidimas (minties šuolis, nepagristas pastraipos skyrimas / neskyrimas).
K	Nereikalingas kartojimas.
st	Stiliaus trūkumas arba logikos klaida.
gr	Gramatikos klaidos.
	Rašybos klaidos.
v	Skyrybos klaidos.
ak	Akies klaida – akivaizdus apsirikimas, riktas.

REFERATO / PASISAKYMO VERTINIMAS

Referatai/ pasisakymai vertinami sumuojant taškus:

Kriterijus	Taškų skaičius	Taškų vertimas į pažymį	
		Taškai	Pažymys
Vaizdumas	2	10	10
Temos pristatymas	2	9	9
Kalbos taisyklingumas	2	8	8
Kalbėjimo rišlumas	2	7	7
Temos išsamumas	2	6	6
		5	5
		4	4
		3	3
		2-1	2

PROJEKTINIŲ (INDIVIDUALIŲ IR GRUPINIŲ) DARBŲ VERTINIMAS

Projektiniai darbai (individualūs ir grupiniai) vertinami sumuojant taškus:

Kriterijus	Taškų skaičius	Taškų vertimas į pažymį	
		Taškai	Pažymys
Temos atskleidimas	3	13	10
Darbo pristatymas	3	12	9
Darbo estetiškumas	2	11-10	8
Atsakymai į pateiktus klausimus	2	9	7
Kalbos taisyklingumas	3	8	6
		7-6	5
		5	4
		4	3
		3-2	2
		1	1

LOTYNŲ KALBOS PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

Bendrieji dalykai

1. Vilniaus Abraomo Kulviečio klasikinės gimnazijos lotynų kalbos dalykas vertinamas taip: mokiniai, turintys vieną savaitinę pamoką, vertinami įskaitomis; mokiniai, turintys dvi savaitines pamokas, vertinami pažymiais (1–10).

2. Mokinys gauna įskaitą, jei yra atlikęs trečdalį darbo, t. y. jei yra pasiekęs slenkstinį lygį.

PASTABA. Tačiau, jei yra užduodamas nedidelis, bet konkretus darbas, jis **turi būti atliktas visas**, o ne kažkuri jo dalis, pagal principą *Non multa, sed multum*. Pavyzdžiui, jei užduota išmokti tris sentencijas su vertimu, mokinys privalo jas visas išmokti ir pasakyti bei išversti. Jei padaro tarties klaidų, mokytojo pataisytas, ji turi be klaidų pakartoti lotynišką sentenciją: tai turi išmokti klasėje, nes namie niekas negali paaiškinti. Taip pat pagal pavyzdį mokinys privalo tinkamai išlinksniuoti visą vardažodžio (daiktavardžio ar būdvardžio) ar išasmenuoti visą veiksmažodžio nurodyto laiko paradigmą.

PASTABA. Mokiniais, turintiems pritaikytas programas, mažinami reikalavimai ir darbų apimtys.

3. Mokinys vertinamas teigiamu pažymiu, jei yra pasiekęs slenkstinį lygį, t. y. jei yra atlikęs maždaug trečdalį darbo. Dėl atskirų nedidelių darbų žr. pirmą pastabą.

4. Mokinys didžiąją dalį pamokos medžiagos privalo išmokti pamokoje. Jei mokinys pamokos pabaigoje sugeba parodyti, kad įsisavino pamokos medžiagą, jis gali būti vertinamas įskaita; jei pamokoje išmoko vardažodžio paradigmą (sg. ir pl.) arba vieno laiko skirtingų veiksmažodžio kamienų (asmenuočių) dvi paradigmas, jis gali būti vertinamas aukščiausiu balu (10), jei kaitydamas žodį padarė ne daugiau negu vieną klaidą.

5. Vertinimas įskaitomis ar pažymiais gali būti vienkartinis (už tam tikrą atliktą darbą) arba kaupiamasis (už tinkamus atsakymus į klausimus).

6. Įskaitomis vertinamų mokinių kaupiamasis vertinimas formuojamas plusais ar minusais. 5–6 klasėje mokinys gauna įskaitą surinkęs 3–5 plusus iš penkių. Jei mokinys turi 2 plusus ir 3 minusus, įskaita ar neįskaita nerašoma: reikia dar vieno pluso įskaitai. Jei mokinys turi 4 minusus ir plusą, rašoma neįskaita. 7–12 klasėje neįskaita rašoma už tris minusus ir du plusus, įskaita, kai iš penkių atsakymų bent trys teisingi.

7. Pažymiais vertinamų mokinių kaupiamasis vertinimas formuojamas plusais ar minusais.

5–6 klasėje rašomi tokie tokie formuojamojo vertinimo pažymiai: už penkis plusus – 10, už keturis – 8, už tris – 6, už du – 4, už vieną – 2. Nepilnas atsakymas vertinamas puse pluso ir žymimas tildės ženklu ~. Surinkus keturis plusus ir tildę – 9 ir t. t.

7–8 klasėje rašomi formuojamojo vertinimo pažymiai (nuo 1 iki 10) už dešimt atitinkamai surinktų plusų ar minusų. Surinkus aštuonis plusus ir dvi tildes – 9, devynis plusus tildę – 10 t. t.

8. Mokiniai turi būti reguliariai tikrinami ir vertinami.

Įskaitomis vertinami darbai

Atskirų žodžių (10 žodžių) ir mokyklinių tekstų skaitymas (5 sakiniai). Sakinių skaitymas ir vertimas žodžiu (3 sakiniai). Sakinių vertimas žodžiu (3–5 sakiniai). Atsakymas į klausimus (žodžiu ir raštu 3–5 atvejai). Sentencijų sakymas atmintinai su vertimu ir be vertimo (3–5 sentencijos). Lotyniškų sakinių rašymas pagal nurodytą modelį (3–5 sakiniai). Taptautinių žodžių kilmės ir reikšmės aiškinimas (5 atvejai). Įvairios gramatinės užduotys (5–7 atvejai). Žodžių vertimas (10–12 atvejų). Senovės Romos realijų aiškinimas gimtąja kalba (mitų personažų, pavyzdžiui, apie Romulą ir Remą, apie dievą Janą, apie pastatus – insulę, Koliziejų, Panteoną ir pan., apie lotynų autorius ir valstybės veikėjus Ciceroną, Cezarį, Ovidijų, Horacijų, Vergilijų, apie Romos respubliką, Romos imperiją ir pan.).

Kontroliniai darbai. Mokyklinio teksto vertimas V–VI klasei (5 sakiniai), VII–VIII (7–8 sakiniai), vyresnėms klasėms diferencijuotai (10–16 sakinių). Sentencijų sakymas arba rašymas. V–VI klasei (3–5 sentencijos su vertimu ar be), VII–VIII klasei (7–8 sentencijos su vertimu ar be), vyresnėms klasėms diferencijuotai (10–30 sentencijų). Tarptautinių žodžių kilmės ir reikšmės aiškinimas V–VI klasei (5 žodžiai), VII–VIII klasei (7–8 žodžiai), vyresnėms klasėms diferencijuotai (10–14 žodžių). Tik vyresnėms klasėms originalių eiliuotų ir prozos tekstų sakymas atmintinai (10–16 eilučių, 5–6 sakiniai). Originalių tekstų vertimas (nedidelis poezijos kūrinys, prozos teksto ištrauka 5-7 sakiniai). Tekstų interpretacija gimtaj kalba.

Pastaba. Įskaitomis vertinami mokiniai privalo suprasti verčiamo sakinio ar teksto esmę, bet nebūtinai turi tiksliai tą sakinį ar testą išversti.

Pažymiais vertinami darbai

V–VI klasė. Atskirų žodžių (10 žodžių) ir mokyklinių tekstų skaitymas (5–7 sakiniai). Sakinių skaitymas ir vertimas žodžiu (3–5 sakiniai). Atsakymas į klausimus (žodžiu ir raštu 3–5 atvejai). Sentencijų sakymas atmintinai su vertimu ir be vertimo (5–10 sentencijų). Lotyniškų sakinių rašymas pagal nurodytą modelį (3–5 sakiniai). Taptautinių žodžių kilmės ir reikšmės aiškinimas (5 atvejai). Įvairios gramatinės užduotys (5–7 atvejai). Diktantai (6–8 sakiniai). Senovės Romos realijų aiškinimas gimtąja kalba (mitų personažų, pavyzdžiui, apie Romulą ir Remą, apie dievą Janą, apie pastatus – insulę, Koliziejų, Panteoną ir pan., apie lotynų autorius ir valstybės veikėjus Ciceroną, Cezarį, Ovidijų, Horacijų, Vergilijų, apie Romos respubliką, Romos imperiją ir pan.).

VII–VIII klasė. Mokyklinių ir originalių tekstų skaitymas (5–7 sakiniai). Sakinių skaitymas ir vertimas žodžiu (3–5 sakiniai). Atsakymas į klausimus (žodžiu ir raštu 5 atvejai). Sentencijų sakymas atmintinai su vertimu ir be vertimo (10 sentencijų). Lotyniško teksto kūrimas (5 sakiniai). Lotyniško teksto pasakojimas (5 sakiniai). Tarptautinių žodžių kilmės ir reikšmės aiškinimas (5 atvejai). Įvairios gramatinės užduotys (5–7 atvejai). Diktantai (8–10 sakiniai). Senovės Romos realijų aiškinimas gimtąja kalba.

Kontroliniai darbai. Sentencijų sakymas arba rašymas (su vertimu ir be 10–20 sentencijų) Žodžių (daiktavardžių; veiksmažodžių) kontrolinis darbas (30–40 atvejų). Linksniavimo kontrolinis darbas (2 žodžiai). Asmenavimo kontrolinis darbas (2 žodžių trys, šeši laikai). Kontrolinis diktantas (10 sakinių). Rašinėlis (8 sakiniai).

Pastaba. Kiekvieno darbo vertinimą detalizuoja pats mokytojas atsižvelgdamas į bendruosius kriterijus.

Vertinimo lentelė

Klaidos	2	3	4	5	6	7	8–10	11–12	13–15	16–20
Pažymys	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

ANTIČOS KULTŪROS IR KULTŪROS ISTORIJOS PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

Mokinių pasiekimai vertinami vadovaujantis Vilniaus Abraomo Kulviečio klasikinėje gimnazijos patvirtintu mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo aprašu. Ugdymo procese derinamas *formuojamasis* ir *apibendrinamasis* vertinimas, atsižvelgiant į darbo formas, pamokos uždavinius, mokinių galimybes.

Formuojamojo vertinimo paskirtis – padėti mokiniui mokytis, teikti ir gauti grįžtamąjį ryšį, stebėti daromą pažangą, laiku suteikti pagalbą, siekiant pagerinti mokymo(si) pasiekimus. Taikoma individualios mokinio pažangos stebėjimas ir žodinis skatinimas.

Apibendrinamojo vertinimo paskirtis – skatinti mokinio motyvaciją, ugdyti atsakomybę už savo mokymąsi, skatinti individualią pažangą. Mokinys už atliktas mokomasias, kūrybines ir atsiskaitomasias užduotis gauna įvertinimą *įskaityta* arba *neįskaityta*. Per pusmetį mokinys turi surinkti ne mažiau kaip 3 vertinimus. Jei du iš jų yra *įskaityta*, pusmetis yra *įskaityta*.

Metinis įvertinimas yra *įskaityta*, jei bent vieno pusmečio įvertinimas yra *įskaityta*.

Dėl svarbių, Gimnazijos direktoriaus pateisintų, priežasčių iki pusmečio pabaigos neatlikusiam vertinamų užduočių (kontrolinių darbų, testų ir kt.) mokiniui pusmečio pabaigoje TAMO dienyne fiksuojamas įrašas „atleista“; tokiais atvejais mokiniui, sugrįžusiam į ugdymo procesą, suteikiamos konsultacijos.

UŽSIENIO KALBŲ PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

I. Bendrosios nuostatos

Mokinių pažanga ir pasiekimai vertinami, vadovaujantis Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo sampratos nuostatomis, VBE vertinimo kriterijais, Abraomo Kulviečio klasikinės gimnazijos Užsienio kalbų metodikos grupės parengto ir patvirtinto (su gimnazijos administracijos atsakingo atstovo pritarimu) Užsienio kalbų vertinimo aprašo kriterijais ir reikalavimais. Nuolat taikomas formuojamasis vertinimas atsižvelgiant į pamokos mokymosi uždavinius. Kiekvieno skyriaus pabaigoje taikomas apibendrinamasis vertinimas, kurių užduotys, parengiamos atsižvelgiant į Bendrosiose programose numatytus pasiekimus, pasiekimų lygius (<https://www.emokykla.lt/bendrosios-programos/visos-bendrosios-programos/29?ach-1=2&clases=&educations=&types=8>).

Taikoma mokytojo parengta vertinimo sistema. Mokytojas, vadovaudamasis programose numatytais pasiekimų lygių požymiais, stebi ir fiksuoja individualius mokinių pasiekimus.

1. Išėjus temą ir skyrių arba vadovėlio skyrių, rašomi testai, kontroliniai darbai, savarankiški darbai, apklausos, rašiniai.
2. Kontroliniuose darbuose padarytos klaidos turi būti ištaisytos.
3. Akivaizdus plagiatas ar nusirašinėjimas vertinamas vienetu.
4. Jei mokinys vėluoja atiduoti kontrolinį darbą arba jei mokiniai vienas kitam pasakinėja, pažymys gali būti mažinamas 1 balu.
5. Remiantis kriterijais, atitinkančiais Bendrųjų programų nustatytus standartus bei užsienio kalbų valstybinių brandos egzaminų vertinimo instrukcijas, yra vertinami šie mokinio gebėjimai:
  - 5.1. supratimas (receptija),
  - 5.2. raiška (produkavimas),
  - 5.3. sąveika (interakcija),
  - 5.4. tarpininkavimas (mediacija).
6. Vertinama kiekvieną / kas antrą pamoką:
  - 6.1. aktyvus dalyvavimas pamokoje,
  - 6.2. aukštesnio žinių lygio parodymas,
  - 6.3. kūrybiškas namų darbų atlikimas.
7. Rašytinių ar sakytinių namų darbų neatlikimas priklausomai nuo užduoto namų darbo apimties gali būti vertinamas minusu ar neigiamu pažymiu.
- 8. Gimnazijos klasėse trumpi savarankiški darbai / testai (arba apklausos raštu, trunkančios 15-30 min.) gali būti duodami kas 2-3 pamokas, siekiant įvertinti kaip mokiniai įsisavino dėstomą medžiagą, iš anksto nepranešus apie apklausą/testą.**

Kalbėjimas ir interaktyvus kalbėjimas gimnazijos klasėse vertinami pažymiu pagal kiekvienos užsienio kalbos VBE kalbėjimo vertinimo lentelėse nurodytus kriterijus ir turi trukti ne mažiau kaip 3-4 min. (monologas) ir 4-5 min. (dialogas) bei 10-15 min. (pokalbis 3-4 mokinių grupėje).

Namuose atliktos kalbėjimo, rašymo užduotys, taip pat pristatymai, projektai gimnazijos klasėse vertinami pagal kiekvienos užsienio kalbos VBE kalbėjimo, rašymo vertinimo lentelėse nurodytus kriterijus ir/ar mokytojo pateiktus kriterijus bei nurodymus, skiriant balus už turinį, kalbos naudojimą, apipavidalinimą, pristatymą.

Naudojamos įvairios vertinimo formos ir metodika – formuojamasis, kaupiamasis, diagnostinis, apibendrinamasis, norminis vertinimai bei mokinių įsivertinimas (apibendrinamųjų lentelių pildymas, pažangumo kreivės, darbų aplankai ir t.t.).

Mažesnės apimties darbai, namų darbai, pratybų įvertinimai, darbas pamokos metu gali būti vertinamas remiantis formuojamojo vertinimo metodais (spalvos, sutartiniai ženklai, emocinė, grupinė refleksija), kaupiamojo vertinimo metodais (kreditai, plusai ir t.t.).

Vertinant užduotis pateikiamas maksimalus balų skaičius ir skaičiuojama, taikant formulę – mokinio surinkti balai dalinami iš bendro balų skaičiaus ir dauginama iš 100, gautas procentinis skaičius verčiamas į pažymį dešimtbalėje sistemoje.

Pvz.: užduoties maksimalus įvertinimas 15 balų. Mokinys surenka 8. Tuomet $(8/15) \cdot 100$, įvertinimas yra 5.

Pirmoji užsienio kalba

Pirmosios ir antrosios užsienio kalbos programos skiriasi kalbos vartojimo sričių, temų, situacijų apimtimi. Mokantis antrosios užsienio kalbos pateikiamas kiek siauresnis sociokultūrinis kontekstas.

	2 klasė	3-4 klasės	5-6 klasė	7-8 klasės	9-10 klasės	11 klasė	12 klasė
Klausymas	A	A1	A2	B	B1	B2	B2.1
Skaitymas	A	A1	A2	B	B1	B2	B2.1
Kalbėjimas	A	A1	A2	B	B1	B2	B2.1
Rašymas	A	A1	A2	B	B1	B2	B2.1

Antroji užsienio kalba

	6 klasė	7-8 klasės	9-10 klasės	11 klasė	12 klasė
Klausymas	A1	A1-A2	A2-B1	B1	B1.1
Skaitymas	A1	A1-A2	A2-B1	B1	B1.1
Kalbėjimas	A1	A1-A2	A2-B1	B1	B1.1
Rašymas	A1	A1-A2	A2-B1	B1	B1.1

II. Pradinis ugdymas

Mokiniai mokosi A1 lygiu (pagal Europos Tarybos nustatytus ir BP taikomus užsienio kalbų pasiekimų lygių kriterijus).

2-4 klasių mokiniai vertinami remiantis ideografiniu (individualios pažangos) principu. Yra stebima ir vertinama mokinio daroma pažanga, lyginant to paties mokinio dabartinius pasiekimus su ankstesniaisiais, orientuojantis į Bendrosiose programose numatytus kriterijus.

Remiantis Bendrose programose nustatytais kriterijais, vertinamos šios pasiekimų sritys : supratimas, raiška, sąveika, tarpininkavimas.

Atsiskaitoma po kiekvienos temos, bei tos temos mokymosi eigoje. Atsiskaitoma kontrolinių, savarankiškų darbų, kalbėjimo (trumpu monologu ir dialogu), skaitymo (skaitomas tekstas), žodinės apklausos pavidalu. Mokinių pasiekimai yra fiksuojami elektroniniame dienyne.

Po patikrintu mokinio darbu mokytojas parašo komentarus (Puikiai, Labai gerai, Gerai, Patenkinamai, Liūdna), ar kad darbas yra patikrintas.

Kiekvieno pusmečio pabaigoje mokytojai surašo mokinių pasiekimų lygius.

A (aukštesnysis lygis) atitinka 10, 9 įvertinimus, P (pagrindinis lygis) atitinka 8, 7 įvertinimus, Pt (patenkinamas lygis) atitinka 6, 5, 4 įvertinimus S (slenkstinis) atitinka 3, 2, 1 įvertinimus.

2-4 klasės

Supratimo (receptijos) vertinimas

Supranta žinomus žodžius ir pačias bendriausias frazes apie save ir artimiausią aplinką, paaiškinimus, paprastus trumpus prašymus ir nurodymus, trumpus dialogus, ilgesnius iliustruotus pasakojimus, kai kalbama bendrine kalba, lėtu tempu ir tariama aiškiai.

Vertinama:

- Garsinio ar audiovizualinio teksto, pokalbio suvokimas.
- Pašnekovo klausimų ir atsakymų suvokimas.
- Gebėjimas pakartoti išgirstą frazę.
- Užduotys reikalaujančios tik taip/ne atsakymo.
- Pasirinkimo iš kelių variantų užduotys.

Supranta atskirus žodžius ir sakinius, taip pat labai trumpus, regimąja informacija paremtus tekstus, video filmukus, kurių žodžiai ir gramatinės struktūros yra žinomi.

Supranta trumpus ir ilgesnius, bet regimąja informacija paremtus tekstus, video filmukus, kuriuose gali būti nežinomų žodžių.

Vertinama:

- Teksto pagrindinės minties supratimas.
- Tarimas.
- Žodžių žinojimas.
- Informacijos radimas (nedidelės apimties tekstuose).
- Sklandumas.

Raiškos (produkavimo) vertinimas

Rašo atskirus žodžius ir sakinius naudodamiesi vaizdine medžiaga. Rašo labai trumpus tekstus (raštelius, sveikinimus, elektroninius laiškus), susidedančius iš žinomų žodžių ir frazių. Pateikia informaciją apie save.

Žodžių apklausa vertinama pagal reikalaujamų žodžių skaičių: Iš 10 žodžių: 1 klaida – Labai gerai; 2, 3 klaidos – Gerai; 4, 5 klaidos – Patenkinamai; Daugiau klaidų – Liūdna.

Iš 20 žodžių: 1 klaida – Puikiai; 2 klaidos – labai gerai; 3,4,5,6 klaidos – Gerai; 7, 8, 9, 10 klaidos –patenkinamai; Daugiau klaidų – Liūdna.

Sąveikos (interakcijos) vertinimas

Kalba vartodami žinomus žodžius ir frazes apie save ir artimiausią aplinką. Dalyvauja elementariame pokalbyje mokytojui vadovaujant.

Mokosi mintinai 1-3 posmų eilėraščius ir/ar daineles.

Kalbėjimas vertinamas žodiniu arba raštišku komentaru, vertinama:

- Žodyno panaudojimas.

- Turinys.
- Taisyklinga gramatika.
- Tarimas.
- Sklandumas.

Tarpininkavimo (mediacijos) vertinimas

Vertinama mokytojo žodiniu ar idiografiniu vertinimu kaip mokinys perteikia informaciją žodžiu ar raštu, kaip pasako ar užrašo esminę aktualią informaciją, pateikiamą sakytiniuose ar rašytiniuose šaltiniuose; ar žodžiu apibūdina paveikslėlį; atpažįsta ir nukopijuoja raktinius žodžius iš labai paprastų trumpų tekstų. Taip pat vertinamas bendradarbiavimas grupėje atliekant komandos užduotis; mokytojo padedamas vadovauja grupės darbui, apibendrina rezultatus.

III. Pagrindinis ugdymas

I užsienio kalba

5-6 klasės

Mokiniai mokosi A2 lygiu (pagal Europos Tarybos nustatytus ir BP taikomus užsienio kalbų pasiekimų lygių kriterijus).

Remiantis Bendrose programose nustatytais kriterijais, vertinamos šios pasiekimų sritys: supratimas, raiška, sąveika, tarpininkavimas. Atsiskaitoma po kiekvienos temos, bei tos temos mokymosi eigoje. Atsiskaitoma kontrolinių, savarankiškų darbų, kalbėjimo (trumpu monologu ir dialogu), skaitymo (skaitomas tekstas), žodinės apklausos pavidalu. Mokinių pasiekimai yra fiksuojami elektroniniame dienyne

Supratimo (receptijos) vertinimas

Supranta atskirus žodžius ir sakinius, taip pat labai trumpus, regiamąją informaciją paremtus tekstus, garso ir video filmukus, kurių žodžiai ir gramatinės struktūros yra žinomi. Supranta žinomus žodžius ir pačias bendriausias frazes apie save ir artimiausią aplinką, paaiškinimus, paprastus trumpus prašymus ir nurodymus, trumpus dialogus, ilgesnius iliustruotus pasakojimus, kai kalbama bendrine kalba, lėtu tempu ir tariama aiškiai. Supranta trumpus ir ilgesnius, bet regiamąją informaciją paremtus tekstus, garso ir video filmukus, kuriuose gali būti nežinomų žodžių.

Vertinama:

Rašytinio, garsinio ar vizualinio teksto pagrindinės minties supratimas.

Tarimas.

Žodžių žinojimas.

Informacijos radimas (nedidelės apimties tekstuose).

Sklandumas.

Pašnekovo klausimų ir atsakymų suvokimas.

Gebėjimas pakartoti išgirstą frazę.

Užduotys reikalaujančios tik taip/ne atsakymo.

Pasirinkimo iš kelių variantų užduotys.

Raiškos (produkavimo) vertinimas

Rašo atskirus žodžius ir sakinius naudodamiesi vaizdine medžiaga. Rašo labai trumpus tekstus (raštelius, sveikinimus, elektroninius laiškus), susidedančius iš žinomų žodžių ir frazių. Pateikia informaciją apie save, savo šeimą, savo dienotvarkę, vietą, kur gyvena ir t.t..

Žodžių apklausa vertinama pagal reikalaujamų žodžių skaičių. Iš 10 žodžių: 1 klaida – labai gerai (9 balai); 2, 3 klaidos – gerai (8-7 balai); 4,5 klaidos – patenkinamai (5-4 balai); daugiau klaidų – nepatenkinamai (2 balai).

Iš 20 žodžių: 1 klaida – puikiai (10 balų); 2 klaidos – labai gerai (9 balai); 3,4,5,6 klaidos – gerai (8-7 balai); 7,8,9,10 klaidos (5-4 balai) – patenkinamai; daugiau klaidų – nepatenkinamai (2 balai).

Sąveikos (interakcijos) vertinimas

Kalba vartodami žinomus žodžius ir frazes apie save ir artimiausią aplinką. Dalyvauja elementariame pokalbyje mokytojui vadovaujant.

Mokosi mintinai 1-3 posmų eilėraščius ir/ar daineles.

Kalbėjimas vertinamas pažymiu, vertinama:

Žodyno panaudojimas.

Turinys.

Taisyklinga gramatika.

Tarimas.

Sklandumas.

Tarpininkavimo (mediacijos) vertinimas

Vertinama formuojamuoju vertinimu, kaip mokinys pasako ar užrašo aktualią informaciją, pateikiamą sakytiniuose ar rašytiniuose šaltiniuose; žodžiu apibūdina diagramą, paveikslėlį; užsirašo iliustruotų pristatymų pagrindinę informaciją; žodžiu išvardija pagrindinius punktus, užrašo raktinius žodžius, frazes, pagrindines mintis, klausydamas, skaitydamas paprastus trumpus informacinius tekstus. Mokytojo žodiniu ar idiografiniu komentaru yra vertinamas mokinio gebėjimas bendradarbiauti įvairialypėje grupėje atliekant komandos užduotis; gebėjimas rodyti pagarbą skirtingiems grupės nariams; išklausti visų nuomonės; o jei nesutaria, ieškoti kompromiso, vertinamas mokinio gebėjimas (mokytojui padedant) apibendrinti rezultatus.

II užsienio kalba

6 klasė

Mokiniai mokosi A1 lygiu (pagal Europos Tarybos nustatytus ir BP taikomus užsienio kalbų pasiekimų lygių kriterijus).

Supratimas (receptija)

Vertinamas tiesiogiai sakomos ar įrašytos (garso ar vaizdo) bendrinės kalbos programos temomis ir situacijomis, sudarytos iš žinomų žodžių ir struktūrų supratimas. Tekstai gali būti su iliustracijomis ar vaizdo įrašo pavidalu. Vertinami trumpi atsakymai į klausimus arba pasirinkimas TIESA/NETIESA.

Raiška (produkavimas)

Vertinami dialogai ar monologai (iki 2min.) kaip mokinys pasisako paprastais sakiniais, įsimintomis frazėmis kalba apie vietas, priklausomybę, save ir kitus žmones, jų veiksmus siekdamas komunikacinio tikslo programos temomis ir situacijomis. Vartoja ribotą žodyną, susijusį su kasdieniais poreikiais. Taisyklingai vartoja ribotą kiekį paprastų žinomų gramatinių struktūrų. Taiko žinomas raiškos strategijas.

Vertinama:

žodynas;

taisyklingumas;
tarimas;
sklandumas.

Vertinama rašytinė raiška, kai mokinys trumpai parašo apie save, kitus žmones ir veiklas siekdami komunikacinio tikslo programos temomis ir situacijomis. Vartoja ribotą žodyną, susijusį su kasdieniais poreikiais. Taisyklingai vartoja keletą paprastų žinomų gramatinių struktūrų. Naudojasi žinomomis rašymo strategijomis. Kuriamo teksto apimtis 40–60 žodžių.

Vertinama:

forma;
taisyklingumas;
leksinė raiška.

Tarpininkavimas (mediacija)

Vertinama formuojamoji vertinimu, kaip mokinys perteikia žodžiu reikiamą informaciją iš trumpų iliustruotų tekstų, pateikiamų užsienio arba gimtąja kalba, susidedančių iš žinomų žodžių, frazių ir sakinių. Labai trumpai žodžiu perteikia vizualią informaciją. Kaupiamaisiais balais vertinamas komandinis darbas.

I užsienio kalba

7-8 klasės

Mokiniai mokosi A2-B1 lygiu (pagal Europos Tarybos nustatytus ir BP taikomus užsienio kalbų pasiekimų lygių kriterijus).

Supratimo (receptijos) vertinimas

Tekstinio/garsinio/audvizualinio teksto supratimo vertinimas

Mokiniai supranta paprastus trumpus pokalbius programos temomis, trumpus, aiškius ir paprastus skelbimus ir pranešimus, kai kalbama bendrine kalba normaliu tempu ir aiškiai tariama.

Teksto suvokimas vertinamas šio pobūdžio klausymo užduotimis:

- Reikalaujantys tik taip/ne atsakymo.
- Pasirinkimo iš kelių variantų užduotis.
- Atsakymas į klausimus po klausymo pratimo.
- Lentelės pildymas.
- Sakinio baigtumo užduotis.
- Tinkamos informacijos suradimo užduotis.

Klausymo užduočių apimtis iki 100 žodžių.

Skaitymo vertinimas

Skaitymo užduočių tipai:

- Reikalaujantys tik taip/ne atsakymo.
- Teisingai/neteisingai tipo.
- Pasirinkimo iš kelių variantų užduotis.

- Atvirų, uždarų klausimų, teiginių tipo užduotis.

Pateikiamas maksimalus balų skaičius. Skaitymo užduoties apimtis 200 žodžių.

Raiškos (produkovimo) vertinimas

Kalbėjimo vertinimas

Kalba taisyklingai vartodami paprastas gramatines struktūras. Pateikia klausimų ir reaguoja į paprastus pasakymus. Dalyvauja pokalbyje, tačiau ne visuomet gali jį palaikyti.

Dialogo apimtis – 7-9 replikos, monologo apimtis 8-10 sakiniai.

Rašymo vertinimas

Vertinama:

- Turinys.
- Teksto organizavimas.
- Leksinių struktūrų įvairovė ir tinkamumas.
- Leksinių ir gramatinių struktūrų taisyklingumas ir rašyba.

Vertinant atsižvelgiama į kuriamo teksto formos reikalavimus (priklausomai nuo to ar tai raštelis, atvirutė, anketa, rašinys, laiškėlis ar elektroninis susirašinėjimas).

Rašymo užduoties apimtis 60-90 žodžių.

Audiovizualio teksto kūrimo vertinimas

Vertinama:

- Turinys
- Kalbinė raiška
- Techninė dalis (vaizdas, garsas)

Sąveikos (interakcijos) vertinimas

Vertinama socialinio pokalbio palaikymas, dalyvavimas neformalioje diskusijoje, keitimasis mandagumo frazėmis, informacija, samprotavimais, nuomonėmis; tikslinis dalyvavimas pokalbyje ir (arba) diskusijoje, siekiant bendro rezultato (instrukcijų, pasiūlymų, alternatyvų supratimas (suvokimas) ir teikimas); prekių ir paslaugų įsigijimas; dalyvavimas (pusiau) oficialiame pokalbyje.

Vertinama rašytinė sąveika. Asmeninis ir oficialus susirašinėjimas; transakcinis rašymas: faktinės informacijos suteikimas raštu. Vertinama sakytinė ir rašytinė sąveika virtualioje erdvėje. Dalyvavimas socialiniame pokalbyje, neformalioje diskusijoje virtualioje erdvėje; keitimasis replikomis realiuoju (tikruoju) laiku, asmeninių įrašų bei nuorodų skelbimas; komentarų rašymas; tikslinė sąveika transakcinėje ir projektinėje veikloje; keitimasis informacija.

Tarpininkavimo (mediacijos) vertinimas

Vertinama kaupiamuoju balu teksto (sakytinio, rašytinio, grafinio, vaizdinio ir kt.) mediacija. Specifinės informacijos perteikimas žodžiu ar raštu; diagramų, duomenų ir kitos vizualios informacijos perteikimas žodžiu ar raštu; pranešimo, pasisakymo, paskaitos užrašų rašymas; teksto santraukos pateikimas žodžiu ar raštu. Vertinama grupės bendradarbiavimo proceso mediacija. Bendradarbiavimas įvairialypėje grupėje, kuriant idėjas ir bendrą supratimą (suvokimą); vadovavimas grupės darbui.

7-8 klasės

II užsienio kalba

Mokiniai mokosi A1-A2 lygiu (pagal Europos Tarybos nustatytus ir BP taikomus užsienio kalbų pasiekimų lygių kriterijus).

Supratimas (receptija)

Vertinama formuojamuoju vertinimu tiesiogiai sakomos, įrašytos (tekstinės, garsinės, vaizdinės) bendrinės kalbos programos temomis ir situacijomis, sudarytos iš žinomų žodžių ir struktūrų supratimas. Tekstai gali būti su iliustracijomis ar vaizdo/garso įrašo pavidalu. Vertinami trumpi atsakymai į klausimus arba pasirinkimas TIESA/NETIESA, pasirinkimo iš kelių variantų užduotis, lentelės pildymas, sakinio baigtumo užduotis, tinkamos informacijos suradimo užduotis ar kt.

Klausymo užduočių apimtis iki 100 žodžių. Skaitymo užduoties apimtis 200 žodžių.

Raiška (produkavimas)

Vertinama formuojamuoju vertinimu, kaip mokinys paprastais sakiniais, įsimintomis frazėmis kalba apie vietas, priklausomybę, save ir kitus žmones, jų veiksmus siekdamas komunikacinio tikslo programos temomis ir situacijomis. Vartoja ribotą žodyną, susijusį su kasdieniais poreikiais. Pateikia klausimų ir reaguoja į paprastus pasakymus. Dalyvauja pokalbyje, tačiau ne visuomet gali jį palaikyti.

Rašymo vertinimas: trumpai parašo apie save, kitus žmones ir veiklas siekdami komunikacinio tikslo programos temomis ir situacijomis.

Vartoja ribotą žodyną, susijusį su kasdieniais poreikiais. Taisyklingai vartoja keletą paprastų žinomų gramatinių struktūrų.

Vertinama:

1. Turinys.
2. Teksto organizavimas.
3. Leksinių struktūrų įvairovė ir tinkamumas.
4. Leksinių ir gramatinių struktūrų taisyklingumas ir rašyba.

Vertinant atsižvelgiama į kuriamo teksto formos reikalavimus (priklausomai nuo to ar tai raštelis, atvirutė, anketa, rašinys, laiškėlis ar elektroninis susirašinėjimas).

Rašymo užduoties apimtis 40-60 žodžių.

Vertinami pateiktis, ar vaizdo įrašai ar filmukai apie save ir artimiausią aplinką. Vartoja žinomą žodyną, taisyklingai vartoja keletą paprastų žinomų gramatinių struktūrų. Naudojasi prieinama pagalbine medžiaga, interneto resursai.

Vertinama: turinys - 3, vizualizacija - 2, kalba - 3, pristatymas - 2.

Sąveika (interakcija)

Bendrauja žodžiu ar raštu siekdamas komunikacinio tikslo įprastose kasdienėse situacijose, jei pašnekovas kalba lėtai ir taria aiškiai. Vartoja žinomą žodyną ir žinomas struktūras. Savarankiškai palaiko pokalbį (5–6 replikos) žinomose situacijose. Tartis ir intonavimas pašnekovui netrukdo suprasti, kas norima pasakyti. Kuriamo teksto apimtis 40–60 žodžių. Vertinamas mokytojo komentaru mokinio bendravimas žodžiu ir raštu virtualioje erdvėje siekdamas komunikacinio tikslo asmeninio gyvenimo situacijose, vartodamas žinomą leksiką ir struktūras. Taiko žinomas sąveikos strategijas. Naudojasi žinomais virtualiais įrankiais.

Tarpininkavimas (mediacija)

Vertinama formaliuoju ar kaupiamuoju balais žodžiu ar raštu perteikiama reikiama trumpų iliustruotų aiškos struktūros tekstų, pateikiamų užsienio arba gimtąja kalba, informacija. Keliais sakiniais apibūdina vizualiai pateiktą informaciją. Gimtąja kalba paaiškina kitiems pavienių frazių reikšmes, pasinaudodamas pagalbine medžiaga bei komandinės užduoties atlikimas.

I užsienio kalba

9-10kl.

Mokiniai mokosi B1-B1.1 lygiu (pagal Europos Tarybos nustatytus ir BP taikomus užsienio kalbų pasiekimų lygių kriterijus).

Supratimas (receptija)

Vertinamas formuojamuoju vertinimo mokinio gebėjimas suprasti rašytinį, sakytinį, garsinį/vaizdinį tekstą kai kalbama apie paprastas instrukcijas, nesudėtingą techninę informaciją; detalias nuorodas; viešuosius skelbimus; pokalbius ir diskusijas pažįstamomis temomis; gerai struktūruotų pranešimų, pasisakymų, paskaitų pažįstama tema, iliustruotų vaizdine medžiaga, pagrindines mintis ir detales; adaptuotų garsinių grožinių ir pažintinių knygų pagrindines mintis ir detales.

Klausomo teksto apimtis iki 250 žodžių.

Suvokimas vertinamas šio pobūdžio klausymo užduotimis:

- Reikalaujantys tik taip/ne atsakymo.
- Pasirinkimo iš kelių variantų užduotis.
- Atsakymas į klausimus po klausymo pratimo.
- Lentelės pildymas.
- Sakinio baigtumo užduotis.
- Tinkamos informacijos suradimo užduotis.

Skaitymo vertinimas

Supranta didesnės apimties aiškios struktūros tekstus programos temomis (asmeninius laiškus, reklaminius skelbimus, paprastas instrukcijas, trumpus pasakojimus apie kasdienius įvykius), kuriuose yra nežinomos leksikos ir sudėtingesnių gramatinių struktūrų.

Skaitymo teksto apimtis 300 -400 žodžių.

Skaitymo užduočių tipai kurie vertinami:

- Reikalaujantys tik taip/ne atsakymo.
- Teisingai/neteisingai tipo.
- Pasirinkimo iš kelių variantų užduotis.
- Atvirų, uždarų klausimų, teiginių tipo užduotis.
- Nuo sunkiausio iki lengviausio atsakymo užduotis.

Raiška (produktivumas)

Vertinamas formuojamuoju vertinimu mokinio gebėjimas žodžiu ar raštu apibūdinti žmones, aplinką, veiklas, emocijas; papasakoti tikras ar įsivaizduojamas istorijas, išdėstyti veiksmų seką; nusakyti siekius, planus; atpasakoti filmo, knygos siužetą, komentuoti; pateikti matyto renginio eigą, vertinimą; pateikti faktinę informaciją, detaliai išdėstyti, paaiškinti klausimo, problemos aspektus, nurodyti problemos sprendimo būdus; išsakyti nuomonę įvairiais klausimais, pagrindžiant vertinimą. Leksines ir gramatines struktūras beveik visuomet vartoja taisyklingai. Tinkamai naudoja monolog registrą. Tartis ir intonavimas leidžia suprasti, ką norima pasakyti.

Kalbėjimo vertinimas

Kuria ilgesnius sakytinius tekstus, taip pat turinčius samprotavimo monologo, vartodami sudėtingesnes gramatines struktūras. Inicijuoja ir palaiko nesudėtingą pokalbį.

12-16 replikų dalyvaujant pokalbyje, 10-15 sakinių kalbant monologue.

Vertinama:

- Žodyno panaudojimas.
- Turinys ir sklandumas.
- Taisyklingas gramatikos įvertinimas.
- Tarimas.
- Interakcija.

Rašymo vertinimas

Rašo ilgesnius tekstus asmeninio gyvenimo temomis, vartodami paprastas gramatines struktūras.

Kuriamo teksto apimtis iki 130 žodžių

Vertinama:

- Turinys
- Teksto organizavimas
- Registas; leksinių, gramatinių struktūrų įvairovė ir tinkamumas
- Leksinių ir gramatinių struktūrų taisyklingumas ir rašyba.

Vertinant atsižvelgiama koks tai rašto darbas (raštelis, blankas, anketa, rašinys, asmeninis, oficialus laiškas).

Formuojamuoju vertinimu vartinamas mokinio gebėjimas sukurti pateiktis su užrašais ir vaizdo elementais, įgarsinti tekstą; sukurti filmuką, reportažą, interviu apie asmenybes, aplinkos reiškinius, svarbius įvykius, įvairias patirtis. Vertinama: turinys - 3, vizualizacija - 2, kalba - 3, pristatymas - 2.

Sąveika (inerakcija)

Formuojamuoju vertinimu vertinamas mokinio gebėjimas raštu ir žodžiu, įprastinėje aplinkoje ir virtualioje dalyvauti pokalbiuose įvairiomis temomis, spontaniškai įsitraukia; reišti nuomonę, paklausti kitų nuomonės, reaguoti; sekti diskusijų eigą žinomomis konkrečiomis ir abstrakčiomis temomis; bendradarbiaudamas grupėje siekdamas komandinio tikslo išsakyti nuomonę, raginti kitus pasisakyti, aptarti klausimo aspektus, problemos sprendimo būdus; susikalbėti viešojo gyvenimo situacijose; oficialiame pokalbyje dalintis informacija, patirtimi, komentuoti. Leksines ir gramatines struktūras beveik visuomet vartoja taisyklingai.

Tarpininkavimas (mediacija)

Formuojamuoju vertinimu vertinamas mokinio gebėjimas žodžiu ar raštu perteikti konkrečią sakinę, audiovizualinę, rašytinę informaciją pažįstamomis temomis; paaiškinti diagramų, apibūdina nuotraukų faktinę informaciją; klausydamas pranešimo, paskaitos, užsirašyti esminius punktus; žodžiu ar raštu pateikti informacinio ar publicistinio teksto detalią santrauką pažįstama tema (pokalbio, interviu, TV laidos, audiovizualinio įrašo). Mokytojo žodiniu vertinimu ar kaupiamuoju balu vertinamas mokinio gebėjimas bendradarbiauti kultūriškai ar kitu požiūriu įvairialypėje grupėje atlikdamas komandos užduotis; rodyti pagarbą skirtingiems grupės nariams; išklausti visų nuomonės, pripažįsta

individualius požiūrių skirtumus; jei nesutaria, ieškoti kompromiso, mandagiai kalbėti, kurti pozityvią atmosferą; vadovauti grupės darbui, pateikti instrukcijas, skatinti visus dalyvauti, apibendrinti išsakytą informaciją, skatinti aptarti argumentus. Vertinamas mokinio gebėjimas prisidėti prie bendrai priimamo sprendimo išsakydamas naujas ar plėtodamas kitų išsakytas idėjas.

II užsienio kalba

9-10 klasės

Mokiniai mokosi A2 lygiu (pagal Europos Tarybos nustatytus ir BP taikomus užsienio kalbų pasiekimų lygių kriterijus).

Supratimas (receptija)

Vertinamas formuojamuoju vertinimu tekstinės, rašytinės, sakininės (garso ir vaizdo) bendrinės kalbos supratimas, kai kalbama normaliu tempu ir aiškiai tariama. Priklausomai nuo klausymo tikslo supranta pagrindinę informaciją, pagrindinę mintį, reikiamą informaciją, detales. Detaliai supranta tiesmukai pateikiamą informaciją pažįstomomis, kasdienio gyvenimo temomis. Taiko žinomas supratimo strategijas

Klausomo teksto apimtis iki 170 žodžių.

Suvokimas vertinamas šio pobūdžio klausymo užduotimis:

Reikalaujantys tik taip/ne atsakymo.

Pasirinkimo iš kelių variantų užduotis.

Atsakymas į klausimus po klausymo pratimo.

Lentelės pildymas.

Sakinio baigtumo užduotis.

Tinkamos informacijos suradimo užduotis.

Skaitymo teksto apimtis iki 300 žodžių.

Skaitymo užduočių tipai kurie vertinami:

Reikalaujantys tik taip/ne atsakymo.

Teisingai/neteisingai tipo.

Pasirinkimo iš kelių variantų užduotis.

Atvirų, uždarų klausimų, teiginių tipo užduotis.

Nuo sunkiausio iki lengviausio atsakymo užduotis.

Raiška (produkavimas)

Vertinama kaip mokinys siekdamas komunikacinio tikslo produkuoja sakininį ar rašytinį tekstą (pasakoja, apibūdina, samprotauja) programos temomis ir situacijomis. Vartoja paprastą žodyną, pakankamą reikiamiems bendravimo poreikiams patenkinti. Taisyklingai vartoja paprastas gramatines struktūras. Pakankamai taisyklinga kalba leidžia suprasti, kas norėta pasakyti. Taiko žinomas raiškos strategijas.

Kuriamo teksto apimtis 60–90 žodžių.

Vertinama:

1.Turinys

2.Teksto organizavimas

3.Registras; leksinių, gramatinių struktūrų įvairovė ir tinkamumas

4.Leksinių ir gramatinių struktūrų taisyklingumas ir rašyba.

Vertinant atsižvelgiama koks tai rašto darbas (raštelis, blankas, anketa, rašinys, asmeninis, oficialus laiškas).

Kuria pateiktis dominančiomis temomis, garso ar vaizdo įrašus, filmukus ir blogus apie artimiausią aplinką. Vertinama: turinys - 3, vizualizacija - 2, kalba - 3, pristatymas - 2.

Sąveika (interakcija)

Vertinama formuojamuoju vertinimu, kaip mokinys bendrauja žodžiu ar raštu siekdamas komunikacinio tikslo programos temomis ir įvairiose situacijose, jei pašnekovas kalba lėtai ir taria aiškiai. Inicijuoja ir palaiko trumpą oficialų ir neoficialų pokalbį (7–9 replikos). Vartoja paprastą žodyną. Taisyklingai vartoja paprastas gramatines struktūras. Pakankamai taisyklinga kalba pašnekovui leidžia adekvačiai suprasti kalbančiojo intencijas. Tartis ir intonavimas pašnekovui netrukdo suprasti, kas norima pasakyti. Taiko žinomas sąveikos strategijas.

Vertinama:

1. Žodyno panaudojimas.
2. Turinys ir sklandumas.
3. Taisyklingas gramatikos įvertinimas.
4. Tarimas.
5. Interakcija.

Kuriamo teksto apimtis 60–90 žodžių. Bendravimas virtualioje erdvėje yra vertinama mokytojo žodiniu komentaru.

Tarpininkavimas (mediacija)

Vertinama formuojamuoju vertinimu, mokinio gebėjimas žodžiu ar raštu keliais sakiniais perteikti trumpų, nesudėtingų, aiškiai struktūruotų bei paremtų iliustracijomis ar schemomis tekstų kasdienėmis temomis, pateikiamų užsienio arba gimtąja kalba, informaciją prireikus pasinaudodamas gestais, paveikslėliais ar kitų kalbų žodžiais ar ženklais bei gebėjimas dirbti komandoje.

IV. Vidurinis ugdymas

III-IV klasės (B2-B2.1)

I užsienio kalba

Supratimas (receptija)

Formuojamuoju vertinimu vertinamas mokinio gebėjimas suprasti sakinį, rašytinį, garsinį ar vizualinį tekstą, kai kalbama apie instrukcijas, nurodymus, skelbimus; detalias nuorodas; pokalbius, diskusijas; pranešimus, pasisakymus, paskaitas asmeninio, viešojo, akademinio ir iš dalies profesinio gyvenimo kontekste; suprasti klausomo audio literatūrinio teksto siužetą, detales, meninės raiškos priemones; suvokia publicistinio, mokslo populiarinio teksto pagrindines mintis ir kai kurias detales.

Vertinamas esminis gebėjimas – suprasti sakinę betarpišką ir įvairiomis informacijos priemonėmis perduodamą autentišką bendrinę normalaus tempo ir aiškios dikcijos kalbą programos temomis, atitinkančią mokinio patirtį.

Suvokimas vertinamas šio pobūdžio klausymo užduotimis:

- Reikalaujantys tik taip/ne atsakymo.
- Pasirinkimo iš kelių variantų užduotis.
- Atsakymas į klausimus po klausymo pratimo.

- Lentelės pildymas.
- Sakinio baigtumo užduotis.
- Tinkamos informacijos suradimo užduotis.

Raiška (produktivumas)

Formuojamuoju vertinimu vertinamas mokinio gebėjimas žodžius ar raštu, įprasineje ar virtualioje aplinkoje detalai apibūdinti platų spektrą dalykų; papasakoti tikras ar įsivaizduojamas istorijas bei netikėtus įvykius; išdėstyti savo veiklos eigą, pakomentuoti jos etapus ir rezultatus; pateikti faktinę informaciją, paaiškindamas sudėtingesnes procedūras; pateikti iš anksto paruoštą pranešimą aktualia tema; išreikšti nuomonę, spontaniškai išplėtoti mintis, detalai paaiškinti įvairius problemos aspektus ir pateikti argumentus. Vartoja gana platų žodyną, perfrazuoja siekiant išvengti pasikartojimo. Leksines ir gramatines struktūras beveik visuomet vartoja taisyklingai. Tinkamai naudoja neutralų ir (pusiau) oficialų registrą. Tartis ir intonavimas leidžia suprasti, ką norima pasakyti.

Esminis gebėjimas – bendrauti ir kurti įvairaus pobūdžio tekstus raštu programos temomis siekiant užsibrėžto komunikacinio tikslo.

Kuriamų tekstų apimtis – ne mažiau nei 80 žodžių (laiškas, žinutė ir kt.), ne mažiau nei 180 žodžių (rašinys).

Vertinami gebėjimai:

Susirašinėjimas (rašteliai, žinutės, asmeniniai ir pusiau oficialūs laiškai).

Kūrybinis rašymas (laisvos formos rašinys).

Akademinis/dalykinis rašymas (apibrėžtos formos rašinys/esė).

Vertinama:

- Turinys
- Teksto organizavimas
- Registas; leksinių, gramatinių struktūrų įvairovė ir tinkamumas
- Leksinių ir gramatinių struktūrų taisyklingumas ir rašyba.

Vertinant atsižvelgiama koks tai rašto darbas (raštelis, blankas, anketa, rašinys, asmeninis, oficialus laiškas).

Vertinamas mokinio gebėjimas kurti pateiktis ir įgarsinti tekstą įvairiomis temomis, naudodamas įvairias skaitmenines priemones ir tekstų rengyklės; sukurti filmuką, reportažą ar tinklalaidę aktualia tema, pristatydamas asmeninę ir kitų žmonių patirtį, pateikdamas kritinį komentarą.

Leksines ir gramatines struktūras beveik visuomet vartoja taisyklingai. Dažniausiai tinkamai naudoja neutralų ir (pusiau) oficialų registrą.

Vertinama: turinys - 3, vizualizacija - 2, kalba - 3, pristatymas - 2.

Sąveika (interakcija)

Formuojamuoju vertinimu vertinamas mokinio gebėjimas dalyvauti žodžiu ar raštu, įprastinėje ar virtualioje aplinkoje pokalbiuose su nepažįstamais pašnekovais; komentuoti kitų asmenų požiūrį; palaikyti mandagų santykį, laikytis socialinio pokalbio konvencijų; sekti diskusiją, pateikti savo nuomonę ir argumentus, reaguoti į kitų asmenų argumentus, emocijas; tikslinėje diskusijoje siekdamas bendro rezultato aptarti reiškinių priežastis ir pasekmes, problemas ir sprendimus, argumentus už ir prieš; susikalbėti sprendžiant prekių ir paslaugų įsigijimo klausimus; imdamas interviu spontaniškai išplėtoti klausimus ir reaguoja į atsakymus; duodamas interviu reiškti nuomonę ir emocijas.

Esminis gebėjimas - bendrauti programos temomis pasiekiant užsibrėžtą komunikacijos tikslą.

Monologo trukmė 3-4 min.

Kuria ilgesnius monologinius tekstus, taip pat abstrakčiomis temomis, vartodami sudėtingesnes gramatines struktūras.

Vertinama:

- Žodyno turtingumas ir taisyklingas naudojimas.
- Turinys ir sklandumas.
- Taisyklingas kalbos struktūrų naudojimas.
- Tarimas, intonacija.

Vertinami gebėjimai:

Planuoti, kurti ir koreguoti sakinį tekstą.

Aiškiai, smulkiai apibūdinti ir pristatyti daugelį dalykų, išplėtojant ir pagrindžiant mintis papildomais teiginiais ir tinkamais pavyzdžiais.

Derinti įvairių formų ir stilių elementus.

Aiškiai, nuosekliai apibūdinti platų spektrą dalykų, susijusių su asmenine patirtimi.

Nupasakoti netikėto įvykio detales.

Smulkiai papasakoti apie patirtį, apibūdinant jausmus ir reakcijas.

Paaiškinti požiūrį į svarbų klausimą, pateikiant įvairių pranašumų ir trūkumų.

Logiškai sieti argumentus.

Aiškiai argumentuoti, savo nuomonę išplečiant ir paremiant papildomomis mintimis ir tinkamais pavyzdžiais.

Dialogo trukmė – 4-5 min. Pradedama, palaiko ir užbaigia pokalbį.

Vertinami gebėjimai:

Pašnekovo supratimas.

Dalyvavimas oficialioje ir neoficialioje diskusijoje.

Tikslingas bendradarbiavimas (pvz. renginio organizavimas, projektinė veikla).

Bendravimas gaunant, teikiant informaciją ir keičiantis informacija.

Dalyvavimas pokalbyje, interviu.

Vertinama:

- Žodyno turtingumas ir taisyklingas naudojimas.
- Turinys ir sklandumas.
- Taisyklingas kalbos struktūrų naudojimas.
- Tarimas, intonacija.
- Interakcija.

Tarpininkavimas (mediacija)

Formuojamuoju vertinimu vertinamas mokinio gebėjimas žodžiu ar raštu perteikti sakinę ar rašytinę informaciją socialinėmis, akademinėmis ir (ar) profesinėmis temomis; detalai apibūdinti ir komentuoti vaizdinės medžiagos informaciją; detalai ir tiksliai užsirašyti informaciją ir (arba) konspektuoti pranešimus; pateikti sakinio, rašytinio, audiovizualinio teksto santrauką; apibendrinti faktus ir autorių požiūrius. Vertinamas gebėjimas palyginti, susisteminti raštu informaciją ir (ar) požiūrius. Žodiniu komentaru ar kaupiamaisiais balais vertinamas mokinio gebėjimas bendradarbiauti ir skatinti kitus; aptarti įvairius argumentus; išsakyti naujas mintis; prisidėti prie bendrai priimamo sprendimo; daugiakultūroje

grupėje rodyti empatiją, supratimą kitokios kultūros mokinių atžvilgiu; skatinti tarpkultūrinį dialogą, priimdamas skirtingas vertybes, požiūrius; jei nesutaria, siekia konsensuso. Vertinamas gebėjimas vadovauti grupės darbui, moderuoti diskusiją, apibendrinamas išsakytą informaciją skatinti aptarti argumentus.

III-IV klasės

II užsienio kalba (B1-B1.1)

Supratimas (receptija)

Vertinama foruojamuoju vertinimu mokinio gebėjimas suprasti įvairaus pobūdžio tekstus (informacinius, publicistinius, mokslo populiariusius, korespondenciją, adaptuotus grožinius) tekstinius, garsinius, vaizdinius, kuriuose tiesmukai pateikiama faktinė informacija žinomomis temomis. Supranta aiškios struktūros tekstus su samprotavimo elementais. Pritaiko skaitymo būdą priklausomai nuo skaitymo tikslo.

Raiška (produkavimas)

Vertinama foruojamuoju vertinimu mokinio gebėjimas siekdamas komunikacinio tikslo produkuoti sakinį bei rašytinį tekstą (pasakoja, apibūdina, samprotauja, reiškia požiūrį, aiškina) programos temomis ir situacijomis. Vartoja žodyną, pakankamą reikiamiems bendravimo poreikiams patenkinti. Taisyklingai vartoja paprastas ir kai kurias sudėtingesnes gramatines struktūras. Pakankamai taisyklinga kalba leidžia suprasti, kas norėta pasakyti. Taiko žinomas raiškos strategijas. Vertinama formuojamuoju vertinimu mokinio gebėjimas kurti pateiktis, garso ar vaizdo įrašus, filmukus, reportažus ir blogus žinomomis temomis. Vartoja žodyną, pakankamą komunikaciniam tikslui pasiekti. Taisyklingai vartoja paprastas ir kai kurias sudėtingesnes gramatines struktūras. Kalba pakankamai taisyklinga, jog pateikiama medžiaga būtų suprata. Naudojasi įvairia pagalbine medžiaga, interneto resursais.

Vertinama: turinys - 3, vizualizacija - 2, kalba - 3, pristatymas - 2.

Sąveika (inerakcija)

Vertinamas formuojamuoju vertinimu mokinio gebėjimas bendrauti žinomomis kasdienio ar nekasdienio gyvenimo temomis, keistis informacija, susidoroti su kebliomis situacijomis ir paaiškinti problemas. Reiškia mintis abstraktesnėmis ir kultūrinėmis temomis, pavyzdžiui, kalbėdamas apie filmus, knygas, muziką ir pan. Vartoja žodyną, pakankamą komunikacinėms užduotims atlikti. Taisyklingai vartoja paprastas ir kai kurias sudėtingesnes gramatines struktūras. Pakankamai taisyklinga kalba, tartis ir intonavimas pašnekovui leidžia adekvačiai suprasti kalbančiojo intencijas. Taiko žinomas sąveikos strategijas. Vertinama mokinio gebėjimas bendrauti raštu programos temomis pagal pateiktas situacijas (pasakoja, apibūdina, reiškia mintis, jausmus, samprotauja), kartais naudodamasis pavyzdžiu ar pagalbine medžiaga. Laikosi kuriamo teksto struktūros ir žanro reikalavimų bei konkrečios kalbos rašymo tradicijų. Vertinamas mokytojo žodiniu komentaru mokinio gebėjimas dalyvauti virtualiojoje komunikacijoje realiu laiku su keletu pašnekovų, bendraudamas kasdienio gyvenimo, mokymosi ir dominančiomis temomis, gebėjimas užmezgti ir palaikyti virtualų pokalbį. Atlieka bendras užduotis. Keičiasi išplėstine informacija su pašnekovais. Taiko žinomas sąveikos strategijas bei naudojasi virtualiais įrankiais.

Tarpininkavimas (mediacija)

Vertinamas formuojamuoju vertinimu mokinio gebėjimas žodžiu ar raštu perteikti nesudėtingą konkrečią sakinę įvairių šaltinių, pateikiamų užsienio arba gimtąja kalba, informaciją, parašyti trumpą rišlią santrauką tiesmuko informacinio rašytinio ar sakinio teksto aktualiomis temomis, detaliam užsirašyti gerai struktūruotų ir aiškiai skaitomų pranešimų ar paskaitų informaciją žinomomis temomis. Formaliuoju ar kaupiamuoju balu vertinamas mokinio gebėjimas bendradarbiauti įvairialypėje grupėje, atsižvelgti į esamus (galimus) grupės narių kalbos mokėjimo lygio, etninės

kultūros, amžiaus ir kt. skirtumus, prireikus ieškoti kompromiso, išklaudyti kitų nuomonių, išsakyti savo požiūrį. Mokinio gebėjimas vadovauja nedidelei mokinių grupei atliekant komandinę užduotį, koordinuoti ir apibendrinti atliktą grupės užduotį ir (ar) diskusiją.

Pusiau formalaus elektroninio laiško vertinimo skalė (10 taškų)

Kriterijai	Taškai	Aptartys
Turinys	4	-Tinkamai realizuotos visos užduotyje nurodytos komunikacinės intencijos. - Laisvai ir išsamiai perteikiama informacija, pasakojama ar apibūdinama. - Mintys rišlios (koherentiškos).
	3	-Realizuotos visos užduotyje nurodytos komunikacinės intencijos, tačiau ne visos tinkamai. - Informacija dažniausiai perteikiama tiesmukai ir paprastai. - Mintys gana rišlios.
	2	-Realizuotos ne visos užduotyje nurodytos komunikacinės intencijos. - Informacija perteikiama gana apibendrintai, dažnai nepakanka detalių, todėl ją galima įvairiai interpretuoti. - Kai kurios mintys nerišlios.
	1	-Komunikacinės intencijos realizuotos tik iš dalies. Yra esminių nukrypimų nuo temos. - Yra paminėtų, bet neišplėtotų intencijų. - Mintis gali būti sunku suprasti dėl nepakankamo rišlumo.
	0	- Užduoties tikslas nepasiektas. - Komunikacinės intencijos iš esmės nerealizuotos. - Minčių raiška netiksli ar nepakankama, mintys nerišlios.
	Teksto struktūra. Forma	3
2		- Beveik visas turinys išdėstytas nuosekliai ir logiškai. - Teksto siejimo žodžiais pavieniai elementai jungiami į grandininę seką. - Kai kur skirstymas į pastraipas netinkamas. Yra įforminimo trūkumų (du).
1		-Turinys išdėstytas nenuosekliai. - Teksto siejimo žodžių vartojama per daug arba per mažai, gali būti klystama (teksto siejimo žodžiai vartojami netinkamai). - Skirstymas į pastraipas netinkamas, yra įforminimo trūkumų (trys ir daugiau).
0		-Turinys išdėstytas nenuosekliai. - Teksto siejimo žodžiai vartojami mechaniškai, dažnai netinkamai ir (arba) išvis nevartojami. - Teksto struktūra ir įforminimas netinkami.
Leksinių ir	3	- Žodynas pakankamas, pakankamai tiksliai perteikta informacija.

gramatinių formų bei struktūrų įvairovė ir taisyklingumas, rašyba ir skyryba. Registras		<ul style="list-style-type: none"> - Vartojamos tiek paprastos, tiek sudėtingesnės leksinės ir gramatinės struktūros. - Pasitaiko klaidų, ypač vartojant sudėtingesnes struktūras, bet visuomet aišku, kas norėta pasakyti. - Nuosekliai laikomasi užduotį atitinkančio registro.
	2	<ul style="list-style-type: none"> - Žodyno pakanka užduotyje nurodytiems dalykams perteikti bendrais bruožais, tačiau jo kartais trūksta detalėms apibūdinti. - Vyrauja paprastos leksinės ir gramatinės struktūros, bet pasitaiko ir viena kita sudėtingesnė struktūra ar retesnis žodis. - Pasitaiko klaidų vartojant tiek sudėtingesnes, tiek paprastesnes struktūras, bet visuomet aišku, kas norėta pasakyti. - Bandoma laikytis užduotį atitinkančio registro.
	1	<ul style="list-style-type: none"> - Žodynas ribotas, jo pakanka tik kai kuriems dalykams perteikti, bet pritrūksta detalėms. - Vartojamos tik paprastos leksinės ir gramatinės struktūros. - Daroma daug įvairių klaidų, bet iš esmės mintis suprasti galima. - Registro nepaisoma.
	0	<ul style="list-style-type: none"> - Žodyną sudaro pavieniai pagrindiniai žodžiai ir frazės, jų nepakanka užduočiai atlikti. - Vartojamos tik paprastos struktūros ir bendros frazės, jos dažnai kartojasi. - Daroma daug klaidų, dėl kurių mintys beveik nesuprantamos. - Registro nepaisoma

Iš viso 10 taškų

Turinys: Visa užduotis atliktis vertinama 0 taškų, jei teksto turinys neatitinka nurodytos temos / situacijos.

Apimtis: Jeigu laiško teksto apimtis mažesnė negu 80 žodžių, t. y.:

79–75 ž. – taškai nenuimami;

74–57 ž. – atimamas 1 taškas (iš bendros taškų sumos);

56–40 ž. – atimami 2 taškai;

< 40 ž. – užduotis vertinama 0.

Pastaba vertinant rašymo dalies užduotis: Pasikartojančios to paties tipo klaidos laikoma viena klaida.

Rašinio / esė vertinimo skalė (15 taškų)

Kriterijai	Taškai	Aptartys
Turinys	6	<ul style="list-style-type: none"> - Visas turinys atitinka temą. Į temą atsakoma išsamiai. - Mintys formuluojamos aiškiai, pakanka detalių. Pagrindinės mintys išplečiamos ir grindžiamos tinkamomis detalėmis bei pavyzdžiais.

	5	<i>Atliktis atitinka dalį 6 taškų aptarčių ir dalį 4 taškų aptarčių.</i>
	4	- Turinys atitinka temą. Į temą atsakoma gana išsamiai. - Mintys beveik visada formuluojamos aiškiai. Pagrindinės mintys dažniausiai išplečiamos ir grindžiamos detalėmis bei pavyzdžiais. Kai kurios detalės ar pavyzdžiai gali būti netinkami.
	3	<i>Atliktis atitinka dalį 4 taškų aptarčių ir dalį 2 taškų aptarčių.</i>
	2	-Didesnė dalis turinio atitinka temą, gali pasitaikyti nukrypimų nuo temos. - Mintys formuluojamos apibendrintai, kartais netiksliai, tačiau jos iš esmės yra suprantamos. Pasitaiko minties trūkių. Pagrindinės mintys gali būti painiojamos su jas pagrindžiančiomis detalėmis ar pavyzdžiais.
	1	-Mažesnė dalis turinio atitinka temą, esama ryškių nukrypimų nuo temos. - Mintys gali būti nerišlios. Detalės ir pavyzdžiai dažnai netinkami arba jų akivaizdžiai stokojama.
	0	-Visas turinys neatitinka temos arba mintys formuluojamos nesuprantamai, jos padrikos. - Detalės ir pavyzdžiai netinkami ar jų nėra
Teksto struktūra	4	- Turinys dėstomas logiškai ir nuosekliai. Visuomet išryškinamos svarbiausios mintys ir jas pagrindžiančios detalės. - Veiksmingai vartojami įvairūs teksto siejimo žodžiai ir aiškiai parodomas minčių sąsajos. - Tekstas tinkamai suskirstytas į pastraipas.
	3	-Turinys beveik visada dėstomas logiškai ir nuosekliai. Beveik visuomet išryškinamos svarbiausios mintys ir jas pagrindžiančios detalės. - Vartojama teksto siejimo žodžių, parodomas minčių sąsajos, bet ne visada veiksmingai. - Tekstas tinkamai suskirstytas į pastraipas.
	2	-Turinio loginė seka dažnai nenuosekli. Svarbiausios mintys ne visada tinkamai išryškinamos. - Pavieniai elementai dažniausiai jungiami į grandininę minčių seką, gali pasitaikyti ir nesusietų minčių. - Skirstymas į pastraipas ne visada tinkamas
	1	-Turinys dėstomas gana padrikai, sunku išvelgti loginę seką ir pagrindinių minčių dėstymo nuoseklumą. - Teksto siejimo žodžių vartojama per daug, per mažai arba jie vartojami iš esmės klaidingai. - Skirstymas į pastraipas netinkamas arba tekstas nesuskirstytas į pastraipas
	0	- Loginė teksto seka netinkama. - Teksto siejimo priemonės vartojamos netinkamai. - Tekstas į pastraipas nesuskirstytas arba tai daroma netinkamai.
	Leksinė ir gramatinė formų bei	5

struktūrų įvairovė ir taisyklingumas, rašyba ir skyryba. Registras		<ul style="list-style-type: none"> - Tinkamai vartojamas neutralus (arba pusiau oficialus) registras. - Pasitaiko atlikties klaidų (kuomet taisyklė taikoma nenuosekliai) ir riktų (atsitiktinių klaidų) vartojant sudėtingesnes gramatines struktūras, tačiau visada aišku, kas norėta pasakyti. Rašyba ir skyryba gana taisyklingos, pavienės klaidos netrukdo suprasti minties.
	4	<ul style="list-style-type: none"> -Bendrasis ir teminis žodynas gana platus. Kartais bandoma perfrazuoti siekiant išvengti pasikartojimo, bet gali pasitaikyti klaidų. - Vartojami retesni žodžiai ir sudėtingesnės leksinės ir gramatinės struktūros. - Tinkamai vartojamas neutralus (arba pusiau oficialus) registras. - Pasitaiko atlikties klaidų ir riktų, dažniausiai vartojant sudėtingesnes struktūras, tačiau visada aišku, kas norėta pasakyti. Rašyba ir skyryba gana taisyklingos, pavienės klaidos netrukdo suprasti minties.
	3	<ul style="list-style-type: none"> -Bendrasis ir teminis žodynas pakankamai platus, tačiau dėl žodyno spragų ne visuomet tiksliai išreiškiama mintis ar apibūdinama detalė. - Vyrauja kasdienė leksika, pasitaiko vienas kitas retesnis žodis ar sudėtingesnė leksinė ir gramatinė struktūra. - Pasitaiko nedidelių formulavimo klaidų, tačiau jos iš esmės nepažeidžia neutralaus (ar pusiau oficialaus) registro vientisumo. - Daroma ne tik atlikties, bet ir kompetencijos (nežino taisyklės) klaidų, ypač vartojant sudėtingesnes struktūras. Vartojant paprastas struktūras pasitaiko riktų. Daroma gana daug rašybos ir (ar) skyrybos klaidų. Klaidos netrukdo suprasti, kas norėta pasakyti.
	2	<ul style="list-style-type: none"> -Žodyno pakanka, kad pavyktų paaiškinti svarbiausius dalykus. Dėl žodyno spragų gali nepavykti tiksliai išreikšti vienos kitos minties ar apibūdinti detalių. - Iš esmės apsiribojama dažniausia kasdiene leksika, vyrauja paprastos leksinės ir gramatinės struktūros, gali pasitaikyti vienas kitas retesnis žodis ar sudėtingesnė leksinė ir gramatinė struktūra. - Ne visada laikomasi neutralaus (ar pusiau oficialaus) registro, pasitaiko kelių skirtingų registų žodžių. - Daroma atlikties ir kompetencijos klaidų vartojant tiek sudėtingas (jei jų yra), tiek paprastas struktūras. Daroma daug rašybos ir (ar) skyrybos klaidų. Dėl klaidų kartais gali būti sunku suprasti mintį.
	1	<ul style="list-style-type: none"> - Žodynas ribotas. Jo pakanka kai kurioms pagrindinėms asmeninėms mintims reikšti, tačiau dėl akivaizdžių žodyno spragų gali nepavykti apibūdinti detalių ir išreikšti kai kurių minčių. - Vyrauja paprastas kasdienis žodynas, bendros frazės bei paprastos leksinės ir gramatinės struktūros. - Registro raiška nenuosekli arba nepakankama. Dažnai vartojami registro požiūriu atsitiktiniai žodžiai. - Daroma daug atlikties ir kompetencijos klaidų vartojant paprastas leksines ir gramatines struktūras, taip pat daug rašybos ir (ar) skyrybos klaidų. Klaidos nuolat trukdo suprasti, kas norėta pasakyti.
	0	<ul style="list-style-type: none"> -Žodynas labai ribotas arba nepakankamas, norint įvertinti tekstą pagal šį kriterijų.

		<ul style="list-style-type: none"> - Žodyną sudaro paprasti dažniausi pavieniai žodžiai ir frazės. - Painiojama skirtingų registrų leksika, neatsižvelgiama į žodžių stilistinius ypatumus arba registras yra netinkamas. - Dėl labai dažnų atlikties ir kompetencijos klaidų sunku suprasti, kas norėta pasakyti.
--	--	---

Turinys: Visa užduoties atliktis vertinama 0 taškų, jei teksto turinys neatitinka nurodytos temos / situacijos.

Apimtis: Jeigu rašinio teksto apimtis mažesnė negu 180 žodžių, t. y.:

179–171 ž. – taškai nenuimami;

170–144 ž. – atimamas 1 taškas (iš bendros taškų sumos);

143–117 ž. – atimami 2 taškai;

116–90 ž. – atimami 3 taškai;

< 90 ž. – užduotis vertinama 0. Pastaba vertinant rašymo dalies užduotis: Pasikartojančios to paties tipo klaidos laikoma viena klaida.

Monologo vertinimo lentelė (15 taškų)

Kriterijus	Taškai	Aprašymas
Turinio atskleidimas, išsamumas. Žodyno turtingumas, įvairovė, tinkamumas	4	Turinys išsamus, atskleisti visi užduoties punktai. Žodynas turtingas, įvairus, vartojamas tinkamai.
	3	Turinys gana išsamus, atskleisti visi užduoties punktai. Žodynas pakankamai turtingas, gana įvairus, vartojamas tinkamai.
	2	Turinys neišsamus, nors atskleisti beveik visi užduoties punktai. Žodynas ribotas, neįvairus, vartojamas ne visuomet tinkamai.
	1	Turinys siauras, atskleisti tik keli užduoties punktai. Žodynas skurdus, dažniausiai vartojamas netinkamai. / Negebama argumentuoti
	0	Turinys labai siauras, neatsakyta į daugumą užduoties punktų. Žodynas labai skurdus.
Pasisakymo struktūravimas, nuoseklumas, rišlumas	4	Mintys dėstomos nuosekliai. Pasisakymas rišlus, tinkamai struktūruotas (įžanga, dėstymas, išvados).
	3	Mintys dėstomos pakankamai nuosekliai. Pasisakymas gana rišlus, tinkamai struktūruotas.
	2	Trūksta minčių dėstymo nuoseklumo. Pasisakymas ne itin rišlus, ne visai tinkamai struktūruotas.
	1	Minčių dėstymas dažnai nenuoseklus. Pasisakymas nerišlus, netinkamai struktūruotas.
	0	Minčių dėstymas nenuoseklus. Pasisakymas nerišlus, mintys padrikos.
Kalbos priemonių (leksinių ir gramatinių struktūrų) taisyklingumas	4	Kalbos priemonės visada ar beveik visada vartojamos taisyklingai. Pasitaiko viena kita nešiurkšti klaida.
	3	Kalbos priemonės ne visada vartojamos taisyklingai. Galimos kelios nešiurkščios klaidos. Prasmė aiški.
	2	Kalbos priemonės dažnai vartojamos netaisyklingai. Yra nemažai klaidų, tačiau prasmė aiški.
	1	Kalbos priemonės dažnai vartojamos netaisyklingai. Daro daug šiurkščių klaidų, todėl prasmė kartais neaiški.
	0	Kalbos priemonės labai dažnai vartojamos netaisyklingai. Labai daug klaidų, prasmė dažnai neaiški.
Tarimas, intonavimas	3	Tarimas ir intonavimas iš esmės taisyklingas.
	2	Pasitaiko keletas tarimo ir intonavimo klaidų.
	1	Gana daug tarimo ir intonavimo klaidų, tačiau jos netrukdo suprasti pasisakymą/dialogą.
	0	Daug tarimo ir intonavimo klaidų, trukdančių suprasti pasisakymą/dialogą.

Taškai	15	14-13	12	11-10	9	8-7	6	5-4	3	1-2
Pažymys	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Dialogo vertinimo lentelė (18 taškų)

Kriterijus	Taškai	Aprašymas
Komunikacinio tikslo pasiekimas, komunikacinių intencijų realizavimas	4	Komunikacinis tikslas pasiektas. Komunikacinės intencijos realizuojamos tinkamai. / <i>Argumentai tikslingi ir tinkamai parinkti.*</i>
	3	Komunikacinis tikslas pasiektas, tačiau ne visai sėkmingai. Beveik visuomet tinkamai realizuojamos komunikacinės intencijos. / <i>Ne visai sėkmingai parinkti argumentai, nors jų kiekis pakankamas.</i>
	2	Komunikaciniam tikslui pasiekti prireikia didelių pastangų. Realizuojama tik dalis komunikacinių intencijų. / <i>Didelė dalis argumentų parenkama netikslingai ir /arba jų kiekis nepakankamas*.</i>
	1	Komunikacinis tikslas nepasiektas. Komunikacinės intencijos realizuojamos neadekvačiai. / <i>Beveik negebama argumentuoti.*</i>
	0	Komunikacinis tikslas nepasiektas. Komunikacija nevyksta.

Pokalbio organizavimas. Strategijų panaudojimas	4	Sėkmingai organizuojamas, inicijuojamas ir palaikomas pokalbis, tinkamai reaguojama į pašnekovo replikas. Prireikus tikslingai pasinaudojama kompensacinėmis strategijomis.
	3	Pakankamai sėkmingai inicijuojamas ir palaikomas pokalbis, beveik visuomet tinkamai reaguojama į pašnekovo replikas. Ne visuomet prireikus tikslingai pasinaudojama kompensacinėmis strategijomis. Pasitaiko netikslingų pauzių.
	2	Nepakankamai inicijuojamas ir palaikomas pokalbis, dažnai netinkamai reaguojama į pašnekovo replikas. Prireikus negebama pasinaudoti kompensacinėmis strategijomis. Daroma daug netikslingų pauzių ieškant žodžių.
	1	Neinicijuojamas ir nepalaikomas pokalbis, neadekvačiai reaguojama į pašnekovo replikas. Negebama pasinaudoti kompensacinėmis strategijomis.
	0	Nedalyvaujama pokalbyje.
Kalbos priemonių (leksinių ir gramatinių struktūrų) įvairovė, atitikimas situacijai/adresatui	4	Kalbos priemonės labai įvairios. Kalba visiškai atitinka pateiktą situaciją ir pritaikyta adresatui.
	3	Kalbos priemonės pakankamai įvairios. Kalba atitinka pateiktą situaciją ir pritaikyta adresatui.
	2	Kalbos priemonės neįvairios. Kalba ne visada atitinka pateiktą situaciją ir adresatą.
	1	Vartojamos gana ribotos kalbos priemonės. Kalba minimaliai atitinka pateiktą situaciją, nepritaikyta adresatui.
	0	Vartojamos labai ribotos kalbos priemonės.
Kalbos priemonių (leksinių ir gramatinių struktūrų) taisyklingumas	3	Kalbos priemonės visada ar beveik visada vartojamos taisyklingai. Gali pasitaikyti viena kita klaida.
	2	Kalbos priemonės ne visada vartojamos taisyklingai. Galimos kelios klaidos, netrukdančios suprasti kalbos prasmę.
	1	Kalbos priemonės dažnai vartojamos netaisyklingai. Daug klaidų, trukdančių suprasti kalbos prasmę.
	0	Kalbos priemonės labai dažnai vartojamos netaisyklingai. Labai daug klaidų. Prasmė dažnai neaiški.
Tarimas, intonavimas	3	Tarimas ir intonavimas iš esmės taisyklingas.
	2	Pasitaiko keletas tarimo ir intonavimo klaidų.
	1	Gana daug tarimo ir intonavimo klaidų, tačiau jos netrukdo suprasti pasisakymą/dialogą.
	0	Daug tarimo ir intonavimo klaidų, trukdančių suprasti pasisakymą/dialogą.

Taškai	18	17-16	15-14	13-12	11-10	9	8-7	6-5	4-3	2-1
Pažymys	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Laiško vertinimo lentelė (12 taškų)

<i>Criteria</i>	<i>Score</i>	<i>Descriptors</i>
<i>Content</i>	3	All content points included. Communicative purpose(s) fully achieved.
	2	All major content points included with minor omissions and/or some irrelevant content. Communicative purpose(s) partly achieved.
	1	A few content points included with major omissions and/or some irrelevant content. Communicative purpose(s) hardly achieved.
	0*	Little or no content relevance. Communicative purpose(s) not achieved.
<i>Layout and Organization</i>	3	Appropriate layout. Ideas effectively organized, parts of text (clauses, sentences) linked appropriately with suitable linking devices.
	2	Minor problems with layout. Minor problems with organization of ideas and linking. Linking devices sometimes used inappropriately.
	1	Major problems with layout. Major problems with organization of ideas and linking. Linking devices often used inappropriately.
	0	Inappropriate layout, organization and linking. Lack or absence of linking devices.
<i>Language Use</i>	<i>Appropriacy of Vocabulary and Grammatical Structures</i>	
	3	All vocabulary and grammatical structures used appropriately to the sociolinguistic situation (context, purpose, addressee). Register consistently appropriate (informal).
	2	Vocabulary and grammatical structures used mostly appropriately to the sociolinguistic situation. Register on the whole appropriate.
	1	Vocabulary and grammatical structures used mostly inappropriately to the sociolinguistic situation. Major problems with register.
	0	Vocabulary and grammatical structures used inappropriately to the sociolinguistic situation. Little or no awareness of register.
	<i>Accuracy** of Vocabulary and Grammatical Structures (Spelling Included)</i>	
	3	Good handling of vocabulary and grammatical structures, no errors or few (1–3) minor errors**, meaning never obscured.
	2	Adequate handling of vocabulary and grammatical structures, some (4–6) errors** mostly in complex structures, meaning never obscured.
	1	Poor handling of vocabulary and grammatical structures, frequent (7–9) errors** both in complex (if used) and simple structures, meaning may be obscured.
	0	Inadequate handling of vocabulary and grammatical structures, numerous (10 and more) errors** even in simple structures, meaning may be obscured.
Total score	12	

* If the content is irrelevant and is scored 0, the whole answer is scored 0.

** All instances of the same TYPE of error are considered as ONE error. **Pastabos dėl laiško vertinimo:**

1. Jei laiško parašyta mažiau nei pusė nurodytų žodžių, užduotis nevertinama.
2. Jei parašyta 30-39 žodžiais mažiau, teksto organizavimo vertinimas mažinamas 3 taškais.
3. Jei parašyta 20-29 žodžiais mažiau, teksto organizavimo vertinimas mažinamas 2 taškais.
4. Jei parašyta 10-19 žodžių mažiau, teksto organizavimo vertinimas mažinamas 1 tašku.

Taškai	12	11	10-9	8	7	6	5	4-3	2	1
Pažymys	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Rašinio vertinimo lentelė (18 taškų)

<i>Criteria</i>	<i>Score</i>	<i>Descriptors</i>
<i>Content/Task fulfillment</i>	5	All content relevant to the topic. Excellent treatment of the topic: great variety of ideas, rich accurate details / examples.
	4	All content relevant to the topic. Good treatment of the topic: good variety of ideas, accurate details / examples.
	3	Most content relevant to the topic. Adequate treatment of the topic: some variety of ideas, reasonably accurate details / examples.
	2	Some content relevance. Poor treatment of the topic: little variety of ideas, limited use of details / examples.
	1	Little content relevance. Treatment of the topic is hardly adequate: very few ideas, poor or no use of details / examples.
	0*	All content irrelevant. Treatment of the topic is inadequate: too few ideas, very poor or no use of details / examples.
<i>Layout and Organization</i>	4	Full command of layout: effective organization and paragraphing. Fluent expression: united ideas logically sequenced, main ideas clearly stated and supported. A variety of linking devices used appropriately.
	3	Minor problems with layout: good organization and paragraphing. Adequate expression: adequately united, logically sequenced ideas, main ideas clearly stated and supported. Simple linking devices used appropriately.
	2	Some problems with layout: evident attempt at organisation or paragraphing. Uneven expression, little unity of ideas, logical sequence difficult to follow but main ideas stand out. Simple linking devices used mainly appropriately.
	1	Major problems with layout: little sense of organization or paragraphing. Very uneven expression, no unity of ideas, very little sense of logical sequencing, ideas difficult to follow. Linking devices not used or used inappropriately.
	0	No command of layout: no sense of organization or paragraphing. Inadequate expression, no unity of ideas, no sense of logical sequence, ideas very difficult to follow. Linking devices not used or used inappropriately.
<i>Language Use</i>	<i>Richness of Vocabulary and Grammatical Structures. Register Appropriacy</i>	
	5	Rich vocabulary and great variety of grammatical structures. Register always appropriate to audience (neutral or semi-formal).
	4	Good vocabulary and good variety of grammatical structures. Register always appropriate to audience (neutral or semi-formal).
	3	Adequate vocabulary and some variety of grammatical structures. Register mostly appropriate to audience (neutral or semi-formal).

2	Poor vocabulary and no variety of grammatical structures. Register often inappropriate.
1	Limited vocabulary and grammatical structures, sometimes used inadequately. Register mostly inappropriate.
0	Very limited vocabulary and grammatical structures. Little or no awareness of register.
<i>Accuracy** of Vocabulary and Grammatical Structures (Spelling Included)</i>	
4	Very good control of both complex and simple vocabulary and grammatical structures, no errors or few (1-4) minor errors**, meaning never obscured.
3	Good control of both complex and simple vocabulary and grammatical structures, a few (5-8) errors**, mainly in complex structures, meaning never obscured.
2	Adequate handling of simple, but problems with complex (if used) vocabulary and grammatical structures, frequent (9-12) errors**, meaning may be obscured.
1	Problems with both complex (if used) and simple vocabulary and grammatical structures, frequent (13-15) errors**, meaning may be obscured.
0	Major problems with both complex (if used) and simple vocabulary and grammatical structures, a large number of errors** (16 and more), meaning may be obscured.
<i>Total score</i>	18

* If the content is irrelevant and is scored 0, the whole composition is scored 0.

Both British and American spelling norms are acceptable.

Pastabos dėl rašinio vertinimo:

1. Jei rašinio parašyta mažiau nei pusė nurodytų žodžių, užduotis nevertinama.
2. Jei parašyta 60-84 žodžiais mažiau, teksto organizavimo vertinimas mažinamas 3 taškais.
3. Jei parašyta 35-59 žodžiais mažiau, teksto organizavimo vertinimas aspektu mažinamas 2 taškais.
4. Jei parašyta 10-34 žodžiais mažiau, teksto organizavimo vertinimas aspektu mažinamas 1 tašku.

Taškai	18	17-16	15-14	13-12	11-10	9	8-7	6-5	4-3	2-1
Pažymys	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

FIZINIO UGDYMO PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

Bendrosios nuostatos

Aprašas reglamentuoja fizinio ugdymo mokytojų mokinių mokymosi pasiekimų vertinimo tvarką fizinio ugdymo pamokose.

Vertinimo tikslas ir uždaviniai

Vertinimo tikslas – padėti mokiniui mokytis ir bręsti kaip asmenybei; padėti ne tik įgyti žinias, bet ir mokėti šias žinias taikyti, turėti daugiau šiuolaikiniame pasaulyje reikalingų įgūdžių; pateikti informaciją apie mokinio mokymosi patirtį, pasiekimus ir pažangą; nustatyti mokytojo, gimnazijos darbo sėkmę, priimti pagrįstus sprendimus.

Vertinimo uždaviniai:

padėti mokiniui taikant įgyjamas žinias, pažinti savo kūno galimybes, tyrinėti savo elgseną, plėtoti individualius judėjimo gebėjimus bei palankius sveikatai fizinio aktyvumo įpročius;

padėti mokiniui pažinti save, suprasti stiprybes ir silpnybes, įsivertinti savo pasiekimų lygmenį, kelti mokymosi tikslus;

padėti mokytojui išvelgti mokinio mokymosi galimybes, nustatyti problemas ir spragas, diferencijuoti ir individualizuoti darbą, parinkti ugdymo turinį ir metodus;

suteikti tėvams (globėjams, rūpintojams) informaciją apie vaiko mokymąsi, stiprinti ryšius tarp vaiko, tėvų (globėjų, rūpintojų) ir gimnazijos.

Vertinimas

Kiekvienam žmogui būdingi savi brandos tempai. Dažnai to paties amžiaus vaikai skiriasi fiziniu išsivystymu, sveikata, fiziniu pajėgumu ir fiziniu parengtumu. Mokinys turi žinoti, kodėl, kaip ir už ką jis yra vertinamas. **Prigimtiniai** fiziniai gebėjimai negali tapti vertinimo kriterijumi.

Fizinio ugdymo ugdymo procese taikomas formuojamasis (padėti mokytis), diagnostinis (nustatyti esamą padėtį), sumavimo (apžvelgti tai, kas išmokta) vertinimas. Fizinio ugdymo pamokose dominuoja formuojamasis vertinimas, nuolat teikiant ugdantį grįžtamąjį ryšį mokiniui apie jo pažangą ir tobulėjimo galimybes, norint išsaugoti mokymosi motyvaciją, teigiamą požiūrį į fizinį ugdymą, pasiekti, kad kiekvienas mokinys atskleistų kuo daugiau savo galių, skatinti suvokti fizinio aktyvumo poveikį pačiam mokiniui, jo sveikatos stiprinimui ir fizinio pajėgumo didinimui.

Baigus ugdymo programos dalį mokinių pažanga vertinama formaliu apibendrinamuoju vertinimu, apimančiu mokinio pasiekimus visose programos srityse. Vertinant mokinių fizinius gebėjimus svarbu atsižvelgti į kiekvieno mokinio individualias fizines ypatybes, brendimo raidą ir kitą kontekstą, teikiant prioritetą ne absoliutiems fizinio pajėgumo rodikliams, o jų kaitai per ataskaitinį laikotarpį.

Informacija, kaip mokiniams sekasi siekti asmeninės pažangos, gaunama rudenį ir pavasarį atliekant fizinio parengtumo testus. Testų rezultatai parodo, ar mokinys padarė asmeninę pažangą. Ši informacija rodo asmeninius fizinio parengtumo pokyčius, padeda mokiniui geriau pažinti savo silpnąsias ir stipriąsias vietas.

Vertinimas turi skatinti siekti asmeninės pažangos.

Mokinio vertinimo rezultatas fiksuojamas įrašu ir (arba) balu, taikant 10 balų vertinimo sistemą.

Specialiosios medicininės fizinio pajėgumo grupės mokiniai pamokose dalyvauja kartu su pagrindinės grupės mokiniais, pratimai ir fizinis krūvis skiriamas pagal gydytojo rekomendacijas ir atsižvelgiant į jų savijautą, jų pasiekimai pažymiais nevertinami, rašoma „įskaityta“ arba „neįskaityta“.

Parengiamosios medicininės fizinio pajėgumo grupės mokiniams fiziniai krūviai ir pratimai skiriami, atsižvelgiant į jų ligų pobūdį ir sveikatos būklę: neskiriama ir netaliekama pratimų ir užduočių, galinčių skatinti ligos paūmėjimą. Mokiniai vertinami pagal **pagrindinės medicininės** fizinio pajėgumo grupės vertinimo kriterijus, tačiau būtina atsižvelgti į individualias jų galimybes. Dėl ligos pobūdžio negalintiesiems atlikti įprastų užduočių mokytojas skiria alternatyvias atsiskaitymo užduotis, kurios atitinka mokinių fizines galimybes ir gydytojo rekomendacijas;

Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo sistema:

Mokinių pasiekimų lygių požymiai pateikiami klasių koncentrams ir aprašyti išskiriant keturis pasiekimų lygius: slenkstinis (1), patenkinamas (2), pagrindinis (3), aukštesnysis (4). Nepasiekiantis slenkstinio pasiekimų lygio mokinys turi būti nukreipiamas dėl specialiųjų poreikių įvertinimo ir švietimo pagalbos teikimo.

Pradiniame ugdyme mokinių pasiekimai nevertinami pažymiais (balais) ar jų pakaitalais (raidėmis, ženklais, simboliais, procentais ir pan.) ir viešai tarpusavyje nelyginami.

Pagrindinio ir vidurinio ugdymo mokinių pasiekimai vertinami pažymiais arba įskaita.

Pagrindiniame ir viduriniame ugdyme, kai mokinių pasiekimai vertinami pažymiais, jie siejami su pasiekimų lygiais: slenkstinis (1) lygis – 4, patenkinamas (2) lygis – 5–6, pagrindinis (3) lygis – 7–8, aukštesnysis (4) lygis – 9–10. Mokinys be priežasties atsisakantis atlikti užduotį ar pratimą vertinamas – 2–1.

Pažymiu vertinami mokinių pasiekimai baigus dalyko programos skyrių, temą, kitą užbaigtą programos dalį. Pažymiu vertinamos kontrolinės užduotys, savarankiški, projektiniai, kūrybiniai darbai, kai mokiniai parodo Bendrosiose programose numatytas žinias, supratimą ir gebėjimus.

Mokiniai skatinami puikiais 10 (balų) arba „įskaityta“ vertinimais už:

dalyvavimą tarpklasinėse varžybose;

atstovavimą gimnazijai miesto, Lietuvos respublikos, Tarptautinėse varžybose, konkursuose, turnyruose, sporto šventėse ir kt. sporto renginiuose; aimėtas prizines vietas;

teisėjavimą ir pagalbą mokytojui organizuojant sporto renginius;

papildomai atliktą darbą (medžiagos rinkimą ir pateikimą, standinio pranešimo pateikimą);

dalyvavimą Lietuvos kūno kultūros ženklo šventėje, kūno kultūros Olimpiados dienoje ir kituose netradicinio fizinio aktyvumo veiklose.

Mokiniai laikinai nedalyvaujantys dėl ligos ar kitų priežasčių ir turintys gydytojo ar tėvų (globėjų, rūpintojų) medicininę pažymą ar parašytą pateisinamą raštą, stebi fizinio ugdymo pamoką ir atsiskaito už fizinio ugdymo programos dalį, pagal mokytojo nustatytą tvarką, kaip visi mokiniai ir gauna užtai pažymius.

Mokinys, dėl ligos atleistas nuo fizinio ugdymo pamokų visiems mokslo metams, pusmečiui ar laikinai (mėnesiui ir daugiau) ir jeigu šios pamokos pagal pamokų tvarkaraštį yra pirmos ar paskutinės, gali Gimnazijos vadovo įsakymu į Gimnaziją atvykti vėliau arba išvykti anksčiau. Apie tai klasės vadovas informuoja mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus). Tėvai gimnazijos direktoriui rašo prašymą dėl atleidimo nuo fizinio ugdymo pamokų ir atsakomybės už mokinio elgesį jų metu.

Mokinys Gimnazijos vadovo įsakymu, suderinus su tėvais (globėjais, rūpintojais) ir pritarus gimnazijos tarybai, gali būti atleidžiamas nuo fizinio ugdymo pamokų jei jis mokosi neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklose pagal atitinkamas formalųjį švietimą papildančio ugdymo programas (ar yra jas baigęs) ar kitas neformaliojo vaikų švietimo programas. Sprendimas priimamas dalyko, nuo kurio pamokų mokinys atleidžiamas, mokytojui susipažinus su formalųjį švietimą papildančio ugdymo ar neformaliojo vaikų švietimo programomis. Šių programų turinys turi derėti su bendrųjų programų turiniu.

TECHNOLOGIJŲ PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

Vertinimas technologijų pamokose – nuolatinis informacijos apie mokinio mokymo(si) pažangą ir pasiekimus kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas. Vertinimas padeda mokiniams mokytis, stiprinti mokymo(si) motyvaciją, atliekant projektinius darbus ir pasiekus tam tikrų tarpinių projektinės užduoties rezultatų padrasina juos koreguoti ir užbaigti, siekti aukštesnių pasiekimų. Vertinimas apima ir mokinio pastangas, pasiekimus visose technologinio ugdymo pasiekimų srityse, ugdomas ir stiprinamas mokinių pasitikėjimą savo jėgomis, nuostatas kūrybingai ir atsakingai veikti.

Vertinant mokymo(si) rezultatus, nustatomi aiškūs vertinimo kriterijai, atitinkantys Technologijų bendrojoje programoje išvardintus pasiekimus kiekvienam koncentrui. Vertinama tai, ko mokiniai buvo mokomi. Mokiniai, prieš pradėdami darbą, kartu su mokytojais aptaria vertinimo kriterijus, įsivertina mokymąsi, savo pasiekimus, geranoriškai ir reikliai vertina kitų darbus.

Per visą mokymo(si) laikotarpį taikomas ugdomasis (formuojamasis) ir apibendrinamasis vertinimas. Mokymo(si) laikotarpio (pusmečio) pradžioje taikoma diagnostinio vertinimo užduotys, kurios vėliau padės stebėti kiekvieno mokinio daromą pažangą. Pateikiant vertinimo informaciją akcentuojama ne klaidos ar nesėkmės, o tai, kokią pažangą padarė mokinys. Vertinant mokinių pasiekimus, derėtų atsižvelgiama į klasės sudėtį įvairiais aspektais, mokinių ugdymosi poreikių ir pomėgių įvairovę, individualius technologinius, meninius gebėjimus ir kultūrinę patirtį. Vertinimo būdai ir metodai atitinka vaikų raidos ypatumus, individualius intelekto, emocijų, valios, charakterio ir kitus ypatumus bei ugdymo tikslus ir mokymo(si) turinį. Mokinių technologinio ugdymo pasiekimai, jų įvertinimas ir padaryta pažanga tarpusavyje nelyginami.

Mokinių technologinio ugdymo pasiekimai aprašomi išskiriant keturis pasiekimų lygius: slenkstinis, patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis. Pasiekimai ir jų lygiai skirti ne vien mokytojui vertinti, bet ir patiems mokiniams įsivertinti. Pagrindiniame ir viduriniame ugdyme pasiekimų lygiai siejami su mokinio pasiekimų įvertinimu pažymiais: slenkstinis lygis – 4, patenkinamas lygis – 5–6, pagrindinis lygis – 7–8, aukštesnysis lygis – 9–10.

Pažymiu vertinama:

- savarankiški darbai;
- kūrybiniai praktiniai darbai;
- projektiniai darbai (pristatant projektą);
- testai;
- apklausos raštu ar žodžiu.

Praktinio darbo vertinimo/ įsivertinimo kriterijai:

Eil. Nr.	Vertinimo / įsivertinimo kriterijai	Balai
1.	Pasiruošimas (priemonės ir medžiagos, apranga)	1
2.	Saugaus darbo taisyklių bei higienos reikalavimų laikymasis	1

3.	Įdėjų plėtojimas ir fiksavimas, temos atlikimas	2
4.	Kuriamo gaminio technologinės kortelės rengimas, medžiagų priemonių ir įrankių tinkamas parinkimas	1
5.	Darbo eigos nuoseklumas, operacijų vykdymas	2
6.	Darbo vietos sutvarkymas	1
7.	Gaminio pristatymas, gebėjimas nustatyti klaidas ir jas pašalinti	1
8.	Darbo pateikimas laiku	1
	Iš viso:	10

Pagal surinktų taškų skaičių, išreiškus juos procentais, vertinama:

Teisingų atsakymų apimtis	Pažymys	Pasiekimų lygis
91-100 %	10	Aukštesnysis
81-90 %	9	Aukštesnysis
71-80 %	8	Pagrindinis
61-70 %	7	Pagrindinis
51-60 %	6	Patenkinamas
41-50 %	5	Patenkinamas
31-40 %	4	Slenkstinis
21-30 %	3	Nepatenkinamas

DAILĖS PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

Mokinių dailės dalyko pažangos ir pasiekimo vertinimas – tai nuolatinis mokytojo informacijos kaupimas ir jos panaudojimas nustatant moksleivio daromą pažangą, koreguojant, tobulinant savo darbo būdus ir metodiką.

Vertinama tai, ko mokiniai buvo mokomi. Pateikiant vertinimo informaciją akcentuojama ne klaidos ar nesėkmės, o tai, kokią pažangą padarė mokiniai.

Ugdomojo vertinimo esmė – padėti mokiniui tobulėti, tapti savarankiškam, atsakingam už mokymosi rezultatus, ugdyti jo pasitikėjimą savo jėgomis, gebėjimą į(si)vertinti savo veiklą, pasirinkti tinkamiausius veiklos būdus, spręsti iškilusias problemas.

Tikslai

1. Siekti aktyvios veiklos per pamoką.
2. Mokyti mokinius įsivertinti savo darbą ir siekti užsibrėžto tikslo.
3. Skatinti mokytis bendradarbiauti, dirbti savarankiškai, drąsiai reikšti mintis.

Laukiamas rezultatas

1. Mokiniai gebės į(si)vertinti savo veiklą per pamoką.
2. Stiprės mokymosi motyvacija, pakils mokymosi kokybė.
3. Mokiniai mokysis bendradarbiauti su mokytoju ir tarpusavyje.
4. Per dailės pamokas atlikdami užduotius ieškos drąsesnių sprendimų, nebijos klysti.
5. Spręsdami praktinio pobūdžio problemas, taikys teorines žinias, gebės paaiškinti savo sprendimus.

Šis aprašas parengtas vadovaujantis „Nuosekliojo mokymosi pagal bendrojo ugdymo programas tvarkos aprašu“, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. ISAK-556, „Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašu“, „Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis“ (patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m.), „Dailės Bendrąja programa“ (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m.), Klasikinio ugdymo samprata (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. V-638) ir Vilniaus Abraomo Kulviečio gimnazijos (toliau – Gimnazija) direktoriaus 2020-09-02 įsakymu Nr. V-115 patvirtintu „Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos aprašu“.

Dailės pamokose taikoma vertinimo sistema:

1. *Neformalusis, formuojamasis* vertinimas vyksta nuolat, stebint, susidarant nuomonę, kalbantis, jaučiant mokinių reakciją ir šiuos vertinimus korektiškai komentuojant mokiniams. Įvertinimas neužrašomas arba fiksuojamas mokytojo pasirinkta forma. Tokiu būdu dailės ugdymo(si) procese teikiamas abipusis atsakas, grįžtamasis ryšys, padedantis mokiniui gerinti mokymąsi, nukreipiantis, ką dar reikia išmokti, leidžiantis mokytojui pritaikyti mokymą, siekiant kuo geresnių rezultatų.

Dailės pamokose formuojamasis vertinimas derinamas su diagnostiniu ir kaupiamuoju vertinimu. Mokiniai nuolat skatinami įsivertinti savo gebėjimus, žinias, pasakoti apie tai, ką norėjo sukurti, pavaizduoti, kaip pasisekė, ką norėtų ateityje padaryti geriau.

2. *Diagnostinis* vertinimas padeda išaiškinti mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą baigus temą ar kurso dalį. Diagnostinio vertinimo išraiška – pažymiai, rašomi į TAMO elektroninį dienyną už mokinio atliktas užduotis ir savarankiškus darbus (vertinama pagal iš anksto su mokiniais aptartus vertinimo kriterijus), kontrolinius darbus (dailės pažinimo testus, savo ir profesionalių dailininkų sukurtų kūrinių pristatymus, projektinius, tiriamuosius, kūrybinius darbus ir kt.).

3. *Formalusis, apibendrinamasis* vertinimas – tai formaliai patvirtinti mokinio ugdymosi rezultatai, baigus programą, kursą, modulį ar kitą mokymosi etapą. Formalusis vertinimas taikomas vertinant žinias, įgūdžius, dalykinius ir bendruosius gebėjimus, nustatant pažangą. Vertinamos mokinių atliktos užduotys (dailės pažinimo, savarankiški tiriamieji darbai, projektai, kūrybinės užduotys, kita veikla), kurios būna tam tikro formato, joms atlikti skiriamas konkretus laikas ir vieta. Apibendrinamasis vertinimas taikomas pusmečių pabaigoje. Mokinio pusmečio dalyko įvertinimas fiksuojamas iš visų atitinkamo laikotarpio pažymių (balų), skaičiuojant jų aritmetinį vidurkį ir taikant apvalinimo taisyklę. Vienerių mokslo metų pasiekimų rezultatas, mokantis pagal dailės dalyko programą (dalyko metinis įvertinimas), fiksuojamas iš I ir II pusmečių pažymių (balų), skaičiuojant jų aritmetinį vidurkį ir taikant apvalinimo taisyklę (pavyzdžiui, jei I pusmečio pažymys – 7, II pusmečio – 6, tai dalyko metinis įvertinimas – 7).

4. *Įsivertinimas* – paties mokinio ugdymosi proceso, pasiekimų ir pažangos stebėjimas, vertinimas ir apmąstymas, nusimatant tolesnius mokymosi žingsnius, fiksuojamas pažangos ir pasiekimų aplanke su dalyko mokytoju sutarta forma.

5. *Kaupiamasis* vertinimas – pažangos ir pasiekimų vertinimo sistema, skatinanti mokinių palaipsniui, nuosekliai ir tikslingai siekti pažangos. Kaupiamąjį vertinimo tikslas – didinti mokymosi motyvaciją ir mokymosi kompetenciją.

Mokiniai iš anksto supažindinami su vertinimo kriterijais ir skirtingų pasiekimų lygių reikalavimais, aprašytais bendrosiose programose.

Vertinama:

- kūrybinės raiškos darbai ir dailės tyrinėjimo užduotys;
- dalyko sąvokų ir terminų vartojimas;
- nuoseklaus kūrybinio darbo ir tvarkos įgūdžiai.

1. Mokinių dailės pasiekimai vertinami kaupiamuoju būdu už kiekvieną platesnės apimties dailės programos (ilgalaikio metų plano, ciklo) temą. Stebimas mokinių darbo procesas, veiklos etapai, vertybinės nuostatos.

2. Tyrinėjimo ir kūrybinių užduočių rezultatai aptariami individualiai arba su visa klase, neatitikimus privalo taisyti pats mokinys.

3. Per pusmetį skyriaus pabaigoje gali būti rašomas suvestinis pažymys (įskaita) už nuoseklaus darbo ir tvarkos įgūdžius, įvertinama aptariamoms taisytinoms sritys.

4. Geresnio pažymio siekiantis mokinys gali atlikti papildomas tyrinėjimo ar raiškos užduotis.

Dailės dalyko pažangos ir pasiekimų vertinimo aspektai.

Per pamokas dominuoja praktinė tiriamoji ir kūrybinė mokinių veikla, todėl vertinant pasiekimus labai svarbus kūrybinio darbo procesas.

I. Kūrybinės raiškos ir dailės tyrinėjimo užduotys:

1. Nuoseklus ir savarankiškas dailės tyrinėjimas, pastangos suvokti aptariamą dailės kalbos problemą, aktyvi atsakymų paieška įvairiuose informacijos šaltiniuose.
2. Išnagrinėtos dailės kalbos problemų suvokimas ir perteikimas raiškoje aptartomis meninės išraiškos priemonėmis.
3. Pastangos dirbti kūrybiškai, rasti vizualinių idėjų aplinkoje ir dailės kūriniuose, ieškoti papildomos informacijos įvairiuose šaltiniuose, tariantis su mokytoju.
4. Raiškos priemonių ir dailės technikos taikymas: tenkinosi mokytojo pasiūlytomis priemonėmis, sugalvojo, kaip įdomiau jas pritaikyti, pasirinko netradicinių priemonių idėjai išreikšti.
5. Darbo užbaigtumas: ar nepristigo kantrybės dirbdamas, ar dirbo nuoširdžiai, ar atmestinais, ar pristigęs laiko pamokoje, norėdamas užbaigti atėjo dirbti papildomai mokytojo pasiūlytu laiku.

II. Dailės sąvokų ir terminų vartojimas:

1. Dailės kūrinių ir reiškinių tyrinėjimas ir aptarimas, meninių bruožų apibūdinimas vartojant tinkamas dailės sąvokas.
2. Savo kūrybinio darbo pristatymas, kūrybinių ketinimų aiškinimas, meninių išraiškos priemonių apibūdinimas vartojant tinkamas dailės sąvokas.

III. Kompetencijų ugdymas ir vertinimas:

Per dailės pamokas ugdomos šios kompetencijos: komunikavimo, kultūrinė, kūrybiškumo, pažinimo, pilietiškumo, skaitmeninė ir socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos. Visos kompetencijos tarpusavyje susijusios, jos ugdomos integraliai, tačiau per dailės pamokose vykstančią dailės raiškos ir pažinimo veiklą intensyviausiai atsiskleidžia **kūrybiškumo, kultūrinė ir pažinimo kompetencijos**. Kompetencijų ugdymosi rezultatai nurodyti **mokinių dailės pasiekimų lygių požymių aprašuose**.

Kūrybiškumo kompetencija ugdoma kai Mokiniai nuosekliai susipažįsta su iškiliais dailės kūrinių ir kūrybos proceso ypatumais, mokosi kelti savitas vizualias idėjas, išskirti tai, kas patinka, ir aptarti kodėl, išvelgti jas gamtoje ir artimiausioje aplinkoje (architektūroje, interjere ir eksterjere, dizaine, reklamoje tautodailėje ir taikomojoje dailėje). Kritiškai vertindami ir atsirinkdami dailės raiškai vertingą informaciją, išradingai ir lanksčiai ją taiko savitai idėjų raiškai: pasirenka tinkamas dailės technikas ir medžiagas, meninės išraiškos priemones ir vaizdavimo būdus. Būna atviri kitokiam, netradiciniam meniniam sprendimui, jaučiasi menininku, nebijo rizikuoti ir klysti, laužo nusistovėjusias taisykles. Įsivertina ir reflektuoja savo kūrybinius pasiekimus, pristato juos ugdymo įstaigos parodose, virtualioje erdvėje, bendruomenės renginiuose ir kt.

Kultūrinė kompetencija ugdoma kai mokiniai per dailės pamokas susipažįsta su praeities ir dabarties epochų menu, grožio idealais, gali juos palyginti su šiuolaikinės epochos menu ir procesais. Mokiniai ugdomi ir augina kultūrinį sąmoningumą, išmoksta rinktis, analizuoti, interpretuoti ir vertinti dailės ir architektūros kūrinius, panaudoti patirtį ir atradimus savo dailės raiškoje; suvokia, kodėl vieni ar kiti meno reiškiniai patinka, kodėl ir kuo jie vertingi. Mokiniai skatinami lankytis muziejų ekspozicijose, dailės parodose, dalyvauti meno renginiuose, kultūriniame bendruomenės gyvenime. Meninio, kultūros paveldo pažinimas padeda pagrindą tolesniam visapusiškos asmenybės augimui.

Pažinimo kompetencija ugdoma kai mokiniai, tyrinėdami dailės kūrinius ir savo aplinkos meno reiškinius, t. y. kūrinius muziejų kolekcijose ir dailės galerijų ekspozicijose, knygoje, internete, architektūroje, dizaine, rasdami įvairios informacijos apie kūrybos būdus, technikas, kaupia dailės žinias. Analizuodami, vertindami dailės kūrinius ir įvardydami kūrybos proceso ypatumus ugdomi kritinio mąstymo gebėjimus. Atlikdami dailės

raiškos užduotis, pasirenka tinkamus kūrybos būdus, technikas, reikmenis, ieško kūrybinių problemų sprendimo ir mokosi mokytis: kelia vizualias idėjas, planuoja savo kūrybinę veiklą. Mokosi laikytis savo plano, kuria eskizus, išsirenka geriausius ir prireikus juos koreguoja. Rodydami savo darbus kitiems ir juos aptardami parodo, ko išmoko, apmąsto ir įsivertina savo pasiekimus ir numato, ko norėtų mokytis ateityje.

Per pusmetį ar baigus skyrių stebimi ir fiksuojamos mokinio pažinimo kompetencijos sritys:

1. Teigiamos mokymosi nuostatos.
2. Mokymosi uždaviniams įgyvendinti tinkamos veiklos ir laiko parinkimas.
3. Tinkamas mokymosi organizavimas, gebėjimas įveikti sunkumus: mokymuisi ir užduotims reikalingų priemonių parengimas, nuoseklus sutartų taisyklių laikymasis, gebėjimas naudotis papildomais informacijos šaltiniais.
4. Objektyvus savo pažangos vertinimas, tolesnių žingsnių numatymas. Su kiekvienu mokiniu kartą per pusmetį aptariama asmeninė pažanga ir galimybės tobulinti tai, kas sunkiau sekasi.
5. Kiekvieno etapo pabaigoje visi mokiniai papildomai vertinami už pastangas ugdytis, tobulinti darbo ir tvarkos įgūdžius, mokėjimo mokytis kompetenciją.

Pastaba: mokinys per sutartą laiką (pusmetį) 3 kartus neatsinešęs numatytų priemonių, papildomai vertinamas neigiamai.

Komunikavimo kompetencioja ugdomi kai mokiniai mokosi pažinti, suprasti ir vartoti dailės kalbą, kuri yra savita vaizdinių sistema. Jie piešia, tapo, lipdo, konstruoja, modeliuoja plokščius ir erdvinius vaizdus, kuria dailės kūrinius, kurie nežodine komunikacija perteikia savitus vaizdinius pranešimus. Apibūdindami sukurtų dailės kūrinių kompozicijos ir linijų įvairovę, spalvų derinius, formų ir stiliaus ypatumus, vaizdavimo būdus ir kt., mokiniai mokosi tinkamai vartoti dailės sąvokas, išsako autentišką nuomonę. Vystosi mokinio ir mokytojo komunikaciniai santykiai su grįžtamu ryšiu mokytojui, o bendradarbiaujant suteikiama galimybė tobulėti abiem. Pristatydami savo meninės kūrybos rezultatus mokiniai viešai (klasėje, mokykloje, skaitmeninėje erdvėje) dalijasi savo patirtimi, pasiekimais su kitais, juos aptaria ir įsivertina, tolerantiškai priima kitokią kūrybiškumą.

Pilietiškumo kompetencioja ugdomi kai mokiniai, susipažindami su šalies ir kitų kraštų pilietiniais ženklais ir valstybės simboliais, kurdami dailės darbus mokosi gerbti atskiro žmogaus, tam tikrų visuomenės grupių interesus, lūkesčius. Organizuodami ir dalyvaudami teminėse dailės parodose, skirtose valstybingumo šventėms, svarbių istorinių datų, įvykių paminėjimui, atpažįsta ir pristato savo šalies papročius ir išgyvenimus. Lygina, ieško bendrumų ir skirtumų su kitų šalių valstybingumo šventėmis, istorinių datų, įvykių paminėjimu. Mokiniai ugdomi nuostatos, kad esant kultūrinei, visuomeninei, ekonominei gyvenimo įvairovei natūraliai iškyla prigimtinis kiekvienam žmogui būdingas lygiateisiškumo, socialinio teisingumo jausmas.

Skaitmeninė kompetencioja ugdomi kai mokiniai naudojami skaitmeninėmis technologijomis ieškodami informacijos apie dailę ir jos reiškinius, fotografuoja, filmuoja, perkelia į skaitmeną ir išsaugo sukurtus vaizdus. Tobulindami, turtindami savo skaitmeninius įgūdžius, naudodamiesi vis naujesnėmis programomis, mokiniai mokosi fiksuoti visą kūrybos procesą, jo etapus ar rezultatus, rengia dailininkų kūrybos ir savo darbų pristatymus, kuria dailės pasiekimų aplanką (portfolio). Naudodamiesi skaitmeninėmis priemonėmis redaguoja vaizdus, filmuotą medžiagą, kuria koliažus, 3D modelius, maketus, grafinio dizaino kūrinius, piešia. Naudodami skaitmeninį turinį kuria patrauklią mokyklos vizualinę informaciją,

bendrauja ir bendradarbiauja nuotoliniu būdu. Atskirų meno kūrinių pažinimas labai padeda mokiniams ugdytis ne tik skaitmeninę, bet ir kultūrinę bei kūrybingumo kompetencijas. Tam jie renkasi šiuolaikinių žymių pasaulio, Lietuvos, regiono muziejų, galerijų, interneto interaktyvias svetaines.

Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija ugdoma kai mokiniai, kurdami savitus dailės kūrinius, mokosi tinkamai naudoti dailės reikmenis ir saugiai taikyti sudėtingesnes dailės technikas. Tinkamai pasiruošdami, sutvarkydami savo darbo vietą, taupiai naudodami kūrybos medžiagas stiprina sveikos gyvensenos įgūdžius. Bendradarbiaudami, kurdami grupėse bendrus dailės darbus, projektus mokosi priimti atsakingus sprendimus ir draugų pagalbą, ugdoma empatiją ir vertybines nuostatas, atpažįsta savo asmenines savybes, kitų emocijas ir jas atliepia, kurdami teigiamus tarpusavio santykius. Priima meninę saviraišką kaip vieną iš asmeninio tobulėjimo ir terapijos būdų. Kurdami vizualiąją mokyklos informaciją, dalyvaudami integruotos meninės veiklos projektuose, individualiose, grupinėse parodose ar meninėse akcijose ir padėdami jas organizuoti, prisideda kuriant mokyklos ir bendruomenės gerovę.

Mokinių dailės pasiekimų lygių požymiai.

1-4 klasės (pradinė mokykla).

Mokinių dailės pasiekimai 1,3 klasėse vertinami remiantis Dailės Bendrąja programa (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m.). Mokinių dailės pasiekimai 2,4 klasėse vertinami remiantis Pasiekimų lygių požymių aprašais (Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos, 2008).

Pradinių klasių mokiniui jo kasdinių mokymosi pasiekimų įvertinimas pagal lygius netaikomas. Tai pernelyg apibendrinta informacija, kuri vaikui nesuteikia jam reikalingos informacijos. Tačiau mokymosi laikotarpio (metų, pusmečio) pabaigoje mokiniui gali būti paaiškinta, koks jo pasiekimų lygis, šią informaciją papildant išsamiau, vaikui suprantamu žodiniu ar raštišku komentaru, parašomas komentaras mokinio tėvams.

Mokiniui turėtų būti teikiama tokia informacija, kuri vaikui padėtų suvokti esamą mokymosi situaciją ir skatintų siekti geresnių mokymosi rezultatų. Mokinys turi žinoti pagal kokius kriterijus bus vertinami jo mokymosi pasiekimai, jam svarbu žinoti, kaip pavyko atlikti užduotį, suvokti, įsisavinti nagrinėjamą temą. Apibendrinti mokymosi pasiekimai pateikiami parodant, ką pavyko pasiekti per atitinkamą ugdymosi laikotarpį, akcentuojamos stipriosios jo mokymosi pusės ir tai, ką reikėtų tobulinti. Didžioji dalis informacijos mokiniui yra pateikiama žodžiu, įvairiomis neverbalinėmis priemonėmis (gestu, mimika ir pan.) ar trumpais komentarais prie atliktų darbų. Apibendrinta informacija pateikiama išsamiais, tačiau vaikui suprantamais, pasiekimų aprašymais, recenzijomis ar įrašais Tamo dienyne.

Pasiekimų lygių požymiai. 1 klasė:

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Dailės raiška (A)			
Mokytojui padedant kelia vizualias idėjas (A1.1).	Impulsyviai kelia vizualias idėjas. Nusako, ką pavaizduotų (A1.2).	Impulsyviai kelia vizualias idėjas. Trumpai nusako idėją, kurią norėtų pavaizduoti (A1.3).	Impulsyviai kelia originalias vizualias idėjas, išsamiai papasakoja, ką ir kaip norėtų pavaizduoti (A1.4).
Mokytojui padedant mokosi saugiai naudoti paprastus kūrybos įrankius ir medžiagas (A2.1).	Taiko pasiūlytas dailės technikas, saugiai naudoja paprastus kūrybos įrankius ir medžiagas (A2.2).	Taiko pasiūlytas dailės technikas, saugiai naudoja kūrybos įrankius ir medžiagas. Eksperimentuoja, negalvodamas apie galutinį rezultatą (A2.3).	Išradingai ir saugiai taiko dailės technikas. Drąsiai eksperimentuoja, negalvodamas apie galutinį rezultatą (A2.4).
Naudoja tas meninės išraiškos priemones, kurios geriau sekasi. Pagal pavyzdį komponuoja horizontaliame ir vertikaliame lape (A3.1).	Intuityviai naudoja pasiūlytas meninės išraiškos priemones. Komponuoja horizontaliame ir vertikaliame lape (A3.2).	Intuityviai pasirenka norimo storio linijas, patikusias spalvas, kuria erdvines formas. Išgauna savitą ritmą ir nuotaiką horizontaliame ir vertikaliame lape (A3.3).	Savarankiškai pasirenka savitus linijų, dėmių, spalvų ir erdvių formų derinius. Laisvai komponuoja horizontaliame ir vertikaliame lape. Kuria savitą ritmą, įvairių ir norimą nuotaiką (A3.4).
Mokytojui ir klasės draugams padedant savo dailės kūriniais puošia klasės erdvę ir kasdienę aplinką, dalyvauja ugdymo įstaigos parodose. Mokosi užrašyti kūrinio metriką (vardą, klasę), fotografuoti kasdienybę ir šventines akimirkas (A4.1).	Savo dailės kūriniais puošia klasės erdvę ir kasdienę aplinką, dalyvauja ugdymo įstaigos parodose. Užrašo savo kūrinių metriką (vardą, pavardę, klasę). Mokosi fotografuoti kasdienybę ir šventines akimirkas (A4.2).	Savo dailės kūrinius pritaiko konkrečiai progai, puošia klasės erdvę ir kasdienę aplinką. Kiekvienam savo kūrinui užrašo metriką (vardą, pavardę, klasę). Dalyvauja ugdymo įstaigos parodose, renginiuose. Mokosi fotografuoti kasdienybę ir šventines akimirkas (A4.3).	Savo dailės kūrinius pritaiko konkrečiai progai, savarankiškai apipavidalina, užrašo metriką (vardą, pavardę, klasę), puošia jais klasės erdvę ir kasdienę aplinką, noriai dalyvauja ugdymo įstaigos parodose, šventėse, renginiuose. Fotografuoja kasdienybę ir šventines akimirkas (A4.4).

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Mokosi išsakyti savo įspūdžius apie spontaniškos raiškos patirtį (A5.1).	Trumpai nusako savo įspūdžius apie spontaniškos raiškos patirtį (A5.2).	Trumpai nusako savo įspūdžius apie spontaniškos raiškos ir dailės pažinimo patirtį (A5.3).	Noriai dalijasi savo įspūdžiais apie spontaniškos raiškos ir dailės pažinimo patirtį (A5.4).
2. Dailės supratimas ir vertinimas (B)			
Mokytojui padedant paaiškina vieną dvi dailės sąvokas (B1.1).	Trumpai paaiškina ir vartoja kelias išmoktas dailės sąvokas (B1.2).	Trumpai paaiškina išmoktas dailės sąvokas, vartoja jas apibūdinamas dailės kūrinius (B1.3).	Išsamiai paaiškina išmoktas dailės sąvokas, tinkamai vartoja jas apibūdinamas dailės kūrinius (B1.4).
Naudodamasis pagalba trumpai apibūdina dailės kūrinių keliamą įspūdį ir nusako, kas pavaizduota (B2.1).	Trumpai apibūdina dailės kūrinių keliamą įspūdį, išsako savo nuomonę, ką autoriai norėjo pavaizduoti (B2.2).	Apibūdina dailės kūrinių keliamą įspūdį, nuotaiką, išsako savo nuomonę, ką autoriai norėjo pavaizduoti (B2.3).	Išsamiai apibūdina dailės kūrinių keliamą įspūdį ir nuotaiką, išsako originalių pastebėjimų, ką autoriai norėjo pavaizduoti (B2.4).
Mokosi sutelkti dėmesį, stebėti dailės kūrinius ir pasakyti, kodėl jie patiko, kuo įdomūs (B3.1).	Stebi dailės kūrinius ir trumpai nusako, kodėl patiko kūrinys, kuo jis įdomus (B3.2).	Atidžiai stebi dailės kūrinius ir pasako, kodėl patiko kūrinys, kuo jis įdomus ir vertingas (B3.3).	Susidomėjęs stebi dailės kūrinius ir išsamiai paaiškina, kodėl patiko kūrinys, kuo jis įdomus ir vertingas (B3.4).
3. Dailės reiškinių ir kontekstų pažinimas (C)			
Mokytojo padedamas nurodo, kokie dailės kūriniai yra ugdymo įstaigoje (C1.1).	Mokytojo padedamas pasakoja, kokie architektūros ir dailės kūriniai yra artimiausioje aplinkoje (ugdymo įstaigoje, namuose ir kt.) (C1.2).	Nusako, kokie architektūros ir dailės kūriniai yra artimiausioje aplinkoje (ugdymo įstaigoje, namuose ir kt.) (C1.3).	Atpažįsta ir įsimena architektūros ir dailės kūrinius, esančius artimiausioje aplinkoje (ugdymo įstaigoje, namuose ir kt.) ir susidomėjęs pasakoja savo įspūdžius (C1.4).
Mokytojui ir klasės draugams padedant nurodo viešoje erdvėje esančius dailės ir architektūros kūrinius (C2.1).	Pastebi viešoje erdvėje esančių tautodailės, profesionaliosios dailės ir architektūros kūrinių būdingas detales (C2.2).	Pastebi, tyrinėja viešoje erdvėje esančių tautodailės, profesionaliosios dailės ir architektūros kūrinių būdingas detales, elementus (C2.3).	Atpažįsta ir apibūdina viešoje erdvėje esančių tautodailės, profesionaliosios dailės ir architektūros kūrinių būdingas detales, elementus. Pastebi tautodailės ryšį su papročiais, kalendorinėmis šventėmis (C2.4).

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Trumpai nusako, kokie dailės kūriniai sudomino C3.1).	At(si)renka sau įdomius dailės kūrinius (C3.2).	At(si)renka sau įdomius ir patrauklius dailės kūrinius (C3.3).	Domisi daile, savarankiškai at(si)renka sau įdomius ir vertingus dailės kūrinius (C3.4).

Pasiekimų lygių požymiai. 2 klasė:

Dailės raiška		
Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis
Spontaniškai atlieka mokytojo nurodytas užduotis, saugiai taiko pasiūlytas grafinės, spalvinės ir erdvinės raiškos technikas, komponuoja vertikaliame ir horizontaliame lape. Mokytojui padedant apipavidalina savo kūrinėlius: užrašo metriką (<i>vardą, klasę</i>), pakabina ar išdėlioja matomoje vietoje.	Spontaniškai perteikia savo kūrybinius sumanymus, išmano pagrindines dailės technikas ir saugiai jas taiko. Komponuoja horizontaliame ir vertikaliame lape, taiko linijų, dėmių, spalvų ir erdvių formų įvairovę, perteikia savitą ritmą. Apipavidalina savo kūrinėlius: užrašo metriką (<i>vardą, pavardę, klasę</i>), padeda mokytojui rengti parodėlę (<i>pakabinti ar išdėlioti darbelius matomoje vietoje</i>).	Rodo iniciatyvą siūlydamas motyvą, vaizdavimo idėją ar techniką, spontaniškai perteikia savo kūrybinius sumanymus, savarankiškai pasirenka dailės technikas ir saugiai jas taiko. Laisvai komponuoja horizontaliame ir vertikaliame lape, taiko linijų, dėmių, spalvų ir erdvių formų įvairovę, kuria savitą ir įvairų ritmą. Savarankiškai apipavidalina savo kūrinėlius: užrašo metriką (<i>vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą</i>), padeda mokytojui surengti parodėlę (<i>pakabinti ar išdėlioti savo ir kitų mokinių darbelius</i>).
Dailės raiškos ir dailės kūrinių stebėjimas, interpretavimas ir vertinimas		
Žiūri mokytojo pasiūlytus draugų, dailininkų ir liaudies menininkų kūrinius, aplinkos objektus ir savais žodžiais apibūdina jų turinį.	Stebėdamas gamtą, architektūrą, dailininkų ir liaudies menininkų kūrinius, savais žodžiais apibūdina jų pagrindines raiškos priemones (<i>spalvas, simetriją, pasikartojimą ir kt.</i>), vartodamas paprastas dailės sąvokas pasakoja apie savo, draugų ir dailininkų kūrybinius sumanymus.	Susidomėjęs stebi dailininkų profesionalų ir liaudies meistrų kūrinius, svarsto, kada (<i>seniau ar dabar</i>) jie sukurti. Stebi gamtos būsenas, architektūrą ir vartodamas paprastas dailės sąvokas aptaria jų vertingumą. Vartodamas paprastas

		dailės sąvokas, apibūdina savo, draugų ir dailininkų kūrybinius sumanymus, išsako originalių pastebėjimų, ką kūrinių autoriai norėjo pavaizduoti.
Dailės reiškinių pažinimas socialinėje kultūrinėje aplinkoje		
Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis
Žiūri mokytojo pasiūlytus dailės reiškinius, savais žodžiais aptaria, kuo jie įdomūs. Mokytojo paprašytas dalyvauja kūrybinėje grupėje, paprašytas įvertina savo veiklą, savaip papasakoja savo pojūčius.	Atpažįsta dailės reiškinius, esančius artimiausioje aplinkoje, buityje, savais žodžiais nusako, kuo jie įdomūs. Pastebi tautodailės ryšį su etnokultūrinėmis tradicijomis ir papročiais, pasako, kuo jie svarbūs, kokius įspūdžius sukelia. Pasako pastebėjimus apie savo ir kitų veiklą, išklauso kitų nuomonę, apibūdina savo pojūčius.	Atpažįsta ir įsimena dailės kūrinius, esančius artimiausioje aplinkoje, buityje ir susidomėjęs pasakoja savo įspūdžius. Pastebi tautodailės ryšį su etnokultūrinėmis tradicijomis ir papročiais. Drąsiai išsako pastebėjimus apie savo ir kitų veiklą, apibūdina savo pojūčius, išklauso kitų nuomonę ir pateikia pasiūlymų. Naują patirtį sieja su tuo, ko mokėsi anksčiau.

Pasiekimų lygių požymiai. 3 klasė:

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Dailės raiška (A)			
Pasirenka mokytojo pasiūlytas temas, idėjas ir dailės reikmenis (A1.1).	Intuityviai kelia vizualias idėjas, renkasi kūrinio temą ir mokytojo pasiūlytus dailės reikmenis (A1.2).	Intuityviai kelia vizualias idėjas. Vartodamas jau žinomas dailės sąvokas nusako kūrinio idėją, temą ir kokius dailės reikmenis jos įgyvendinimui pasirinko (A1.3).	Savarankiškai kelia vizualias idėjas, siūlo kūrinių temas. Vartodamas jau žinomas dailės sąvokas išsamiai paaiškina, kokią idėją ir (ar) kūrinio temą ir kokius dailės reikmenis pasirinko (A1.4).

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Padedant mokytojui pasirenka dailės technikas, mokosi saugiai jomis naudotis (A2.1).	Pasirenka mokytojo nurodytas dailės technikas, saugiai naudoja dailės reikmenis (A2.2).	Pasirenka ir taiko jau žinomas dailės technikas, kūrybiškai ir saugiai jomis naudojasi (A2.3).	Savarankiškai pasirenka ir kūrybiškai taiko išmoktas dailės technikas, saugiai jomis naudojasi, drąsiai eksperimentuoja (A2.4).
Naudoja pasiūlytas meninės išraiškos priemones. Mokytojo padedamas ieško vaizduojamų objektų ir (ar) figūrų ir fono dermės (A3.1).	Spontaniškai valdo pasiūlytas meninės išraiškos priemones. Ieško vaizduojamų objektų ir (ar) figūrų ir fono dermės (A3.2).	Pasirenka linijas, spalvas, ir (ar) erdvinės formas. Pastebi fono, vaizduojamų objektų ir (ar) figūrų dermę, kūrybiškai perteikia norimą ritmą, emocijas (A3.3).	Savarankiškai pasirenka linijas, spalvas, ir (ar) erdvinės formas. Kūrybiškai perteikia fono ir vaizduojamų objektų ir (ar) figūrų dermę, norimą ritmą, emocijas (A3.4).
Pakviestas dalyvauja integruotos meninės veiklos projekte ir parodose. Paragintas užrašo savo kūrinių metriką (vardą, pavardę, klasę ir kt.). Mokytojo padedamas mokosi derinti pieštus, skaitmeninius vaizdus (A4.1).	Pakviestas atlieka pasiūlytą vaidmenį integruotos meninės veiklos projekte. Savo kūriniams užrašo metriką (vardą, pavardę, klasę ir kt.). Naudodamasis pagalba kuria parodos kvietimą, plakatą, mokosi derinti pieštus ar skaitmeninius vaizdus (A4.2).	Atlieka pasirinktą vaidmenį integruotos meninės veiklos projekte. Kiekvienam savo kūriniui užrašo metriką (vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą, pavadinimą). Kuria savo ar klasės draugų parodos kvietimą, plakatą, derina pieštus ar skaitmeninius vaizdus (A4.3).	Atlieka pasirinktą vaidmenį integruotos meninės veiklos projekte. Pasiūlo originalių kūrybinių sprendimų. Savo kūriniams visada užrašo metriką (vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą, pavadinimą). Savarankiškai kuria savo ar klasės draugų parodos kvietimą, plakatą, derina pieštus ir skaitmeninius vaizdus (A4.4).
Trumpai nusako, ką norėjo sukurti, kaip pavyko (A5.1).	Nusako, ką norėjo sukurti ir kaip pavyko. Mokytojo padedamas į(si)vertina įgytą patirtį (A5.2).	Paaikrina savo kūrybos rezultatą, vaizdo patrauklumą. Pristato ir į(si)vertina įgytą patirtį (A5.3).	Išsamiai apibūdina savo kūrybos rezultatą, paaikrina, ką norėjo sukurti ir kaip pavyko. Savarankiškai pristato ir į(si)vertina įgytą patirtį (A5.4).
2. Dailės supratimas ir vertinimas (B)			
Mokytojui padedant vartoja kelias išmoktas dailės sąvokas (B1.1).	Trumpai paaikrina ir vartoja kelias išmoktas dailės sąvokas (B1.2).	Skiria, trumpai paaikrina ir vartoja išmoktas dailės sąvokas, pateikia pavyzdžių (B1.3).	Skiria, išsamiai paaikrina ir tikslingai vartoja išmoktas dailės sąvokas, pateikia pavyzdžių (B1.4.).

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Mokytojui padedant apibūdina žiūrimų dailės kūrinių spalvas, linijas ir erdvines formas, įvardija atlikimo techniką, nusako, kas pavaizduota (B2.1).	Trumpai apibūdina žiūrimų dailės kūrinių spalvų derinius, linijas, erdvines formas ir atlikimo technikų ypatumus, išsako savo nuomonę, ką menininkas norėjo pavaizduoti (B2.2).	Apibūdina žiūrimų dailės kūrinių spalvų derinius, linijas, erdvines formas ir atlikimo technikų įvairovę. Samprotauja, kodėl menininkas pasirinko tokias raiškos priemones (B2.3)	Išsamiai apibūdina žiūrimų dailės kūrinių spalvų derinių, linijų ir erdvinių formų įvairovę, atlikimo techniką ir keliamą nuotaiką. Samprotauja, kodėl menininkas pasirinko tokias raiškos priemones (B2.4).
Naudodamasis pagalba keliais žodžiais nusako, kokius jausmus, emocijas kelia dailės kūriniai (B3.1).	Įsižiūri ir trumpai nusako, kokius jausmus, emocijas kelia dailės kūriniai, pastebi žmogaus ir gamtos ryšius (B3.2).	Įsižiūri ir pasakoja apie dailės kūrinių keliamus jausmus, emocijas, kreipia dėmesį į darnius žmogaus ir gamtos ryšius (B3.4).	Atidžiai stebi dailės kūrinius ir išsamiai pasakoja apie dailės kūrinių keliamus jausmus, emocijas, kreipia dėmesį į darnius žmogaus ir gamtos ryšius (B3.4).
3. Dailės reiškinių ir kontekstų pažinimas (C)			
Naudodamasis pagalba nusako, kokius dailės kūrinius matė muziejuose, parodose ar internete (C1.1).	Trumpai paaiškina, kokius dailės kūrinius matė muziejuose, parodose ar internete (C1.2).	Pasakoja, kokius dailės kūrinius matė muziejuose, parodose ar internete, kokia informacija apie juos pateikiama (C1.3).	Detaliai pasakoja, kokius dailės kūrinius matė muziejuose, parodose ar internete, kokia informacija apie juos pateikiama, aptaria dailės šakų skirtumus (C1.4).
Fragmentiškai nusako Lietuvos ir kitų šalių liaudies meno kūrinius, etnokultūrinius papročius (C2.1).	Trumpai aptaria Lietuvos ir kitų šalių liaudies meno kūrinius, etnokultūrinius papročius (C2.2).	Lygindamas Lietuvos ir kitų šalių profesionaliosios dailės, liaudies meno kūrinius, etnokultūrinius papročius, nusako Lietuvos meno unikalumą (C2.3).	Išsamiai apibūdina ir palygina Lietuvos ir kitų šalių liaudies meno kūrinius, etnokultūrinius papročius, paaiškina simbolius, nusako Lietuvos liaudies meno unikalumą (C2.4).
Trumpai nusako, kokie dailės kūriniai sudomino, pateikia vieną kitą pavyzdį (C3.1).	At(si)renka sau svarbius meno kūrinius, pateikia pavyzdžių iš savo kūrybinių eksperimentų (C3.2).	At(si)renka sau svarbius ir vertingus meno kūrinius, pateikia pavyzdžių iš savo kūrybinių eksperimentų, patirties (C3.3).	Savarankiškai at(si)renka sau svarbius ir vertingus meno kūrinius, sudominusią informaciją apie daile, apmąsto jos svarbą, pateikia pavyzdžių iš savo kūrybinių

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
			eksperimentų, patirties, jaučiasi kūrėju (C3.4).

Pasiekimų lygių požymiai. 4 klasė:

Dailės raiška		
Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis
Spontaniškai atlieka mokytojo nurodytas užduotis, saugiai taiko mokytojo pasiūlytas dailės technikas ir medžiagų jungimo būdus (<i>segimą, klijavimą</i>). Mokytojui padedant pasirenka kūrinėlio temą. Baigęs darbą užrašo metriką: vardą, pavardę, klasę, padeda mokytojui pakabinti ir išdėlioti darbelius.	Savitai perteikia aplinkos daiktų ir gamtos reiškinių savybes, ieško vaizduojamo objekto ir fono jungčių. Kūrybiškai taiko pagrindines dailės technikas ir medžiagų jungimo būdus. Toliau ir arčiau esančius, vienas kitą užstojančius objektus vaizduoja skirtingais dydžiais, ieško kūrinio pusiausvyros. Savo kūrybinius sumanymus skiria pasirinktai temai ar progai, pasiūlo atlikimo techniką. Baigęs darbą užrašo kūrinio metriką: vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą, pavadinimą, padeda mokytojui pakabinti ar išdėlioti darbelius. Atlieka pasirinktą vaidmenį meno akcijoje, integruotos veiklos projektuose.	Rodo iniciatyvą siūlydamas kūrinį temas ir kūrybines idėjas. Drąsiai vaizduoja aplinkos daiktų ir gamtos reiškinių savybes, derina objektą su fonu. Savarankiškai pasirenka ir kūrybiškai taiko pagrindines dailės technikas ir medžiagų jungimo būdus. Pavaizduoja toliau ir arčiau esančius, vienas kitą užstojančius objektus, ieško jų pusiausvyros. Pasiūlo originalių kūrybinių sprendimų, juos skiria pasirinktai temai ar progai, pasirenka atlikimo techniką. Baigęs darbą savarankiškai užrašo kūrinio metriką: vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą, darbo pavadinimą, atlikimo techniką. Padeda mokytojui rengti parodėlę, nupiešia skelbimą. Atlieka pasirinktą vaidmenį meno akcijoje, integruotos veiklos projektuose.
Dailės raiškos ir dailės kūrinų stebėjimas, interpretavimas ir vertinimas		
Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis
Žiūri mokytojo pasiūlytus dailės kūrinius, gamtos ir žmogaus sukurtus objektus ir savais žodžiais apibūdina jų skirtumus.	Savais žodžiais apibūdina savo, draugų ir dailininkų kūrinių spalvų nuotaiką, linijų, dėmių ir erdvinių formų įvairovę ir susieja	Vartodamas paprastas dailės sąvokas apibūdina savo, draugų ir dailininkų kūrinių spalvų nuotaiką, linijų, dėmių ir erdvinių formų įvairovę ir susieja su atlikimo technika. Aptaria dailės šakų (<i>tapybos, grafikos, skulptūros,</i>

	su atlikimo technika. Aptaria dailės kūrinų skirtumus. Pastebi gamtos ir žmogaus sukurtos aplinkos estetiškes savybes (<i>spalvų nuotaiką, linijų ritmą ir pan.</i>) ir išraiškingumą.	<i>tekstilės, keramikos ir kt.</i>) skirtumus. Susidomėjęs stebi gamtos ir žmogaus sukurtos aplinkos estetiškes savybes (<i>spalvų nuotaiką, linijų ritmą ir pan.</i>) ir apibūdina jų išraiškingumą.
Dailės reiškinių pažinimas socialinėje kultūrinėje aplinkoje		
Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis
Savais žodžiais aptaria tautodailės bruožus. Pakviestas dalyvauja kūrybinės grupės veikloje, vertindamas savo veiklą, pasako, ką atliko, aptaria indėlį į bendrą darbą.	Palygina lietuvių, kitų tautų liaudies meno kūrinų skirtumus, savais žodžiais paaiškina simbolių reikšmes, palygina etnokultūrinius papročius. Dalyvauja kūrybinėje grupėje. Pasako pastebėjimus apie savo ir kitų veiklą, išklauso kitų nuomonę, apibūdina savo pojūčius, domisi artimiausios aplinkos dailės reiškiniais. Naują patirtį sieja su tuo, ko jau mokėsi.	Aptaria ir palygina lietuvių, kitų tautų liaudies meno kūrinų svarbiausius bruožus ir etnokultūrinius papročius, savais žodžiais paaiškina simbolių reikšmes. Noriai dalyvauja kūrybinėje grupėje, pasiūlo jai vadovauti. Drąsiai išsako pastebėjimus apie savo ir kitų veiklą, dailės reikšmę savo aplinkai ir žmonių gyvenimui, apibūdina savo pojūčius. Visada išklauso kitų nuomonę ir pateikia pasiūlymų. Naują kūrybinę patirtį savarankiškai sieja su tuo, ko jau mokėsi.

Mokinių dailės pasiekimų lygių požymiai. Pagrindinis ugdymas.

Pagrindiniame ugdyme dailės mokymo(si) pasiekimai vertinami pažymiais, daugiau dėmesio skiriant formuojamajam ir kaupiamajam vertinimui. Mokiniai nuosekliai mokomi įsivertinti savo dailės raiškos pasiekimus ir dailės pažinimo gebėjimus. Taip skatinama jų saviugda ir mokymo(si) motyvacija, stiprinama savimonė ir savivertė. Apibendrinamasis vertinimas atliekamas konkreto ugdymo laikotarpio (pusmečių ar trimestrų), pamokų ciklo ar temos pabaigoje. Mokinių pasiekimai apibendrinami vertinant mokinio per nustatytą ugdymo laikotarpį padarytą pažangą, orientuojantis į Programoje aprašytus mokinių pasiekimų lygius.

5-6 kl. (pagrindinė mokykla)

Gimnazijos nustatyta tvarka – 10 balų sistema. Kiekvienas mokymosi ciklas baigiamas iš anksto numatytu atsiskaitomuoju darbu iš skirtingų veiklos sričių. Su mokiniais iš anksto aptariama, kokius balus (pažymius) ir už kokias veiklas (užduotis) jie turėtų sukaupti per sutartą laikotarpį (pamokų ciklą, mėnesį ar pusmetį). Mokinių dailės pasiekimai 6, 8, 10 klasėse vertinami remiantis Pasiekimų lygių požymių aprašais (Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos, 2008). Mokinių dailės pasiekimai 5, 7, 9 klasėse vertinami remiantis Dailės Bendrąja programa (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m.).

Pasiekimų lygių požymiai. 5 klasė:

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Dailės raiška (A)			
Mokytojo padedamas renkasi vizualią idėją ir (ar) kūrinio temą. Keliais žodžiais pasako, ką pavaizduotų, kokius rinktųsi dailės reikmenis (A1.1).	Intuityviai pasirenka vizualių idėjų artimoje aplinkoje ir dailės kūrinuose. Per patrauklią kūrybinę veiklą trumpai nusako idėją, sudominusią temą, kokią dailės techniką pasirinktų jos įgyvendinimui (A1.2).	Pasirenka vizualių idėjų artimoje aplinkoje ir patikusius meno kūrinius. Per patrauklią kūrybinę veiklą, eskizų piešimą paaiškina savitą idėją, sudominusią temą artimoje aplinkoje ar meno kūrinyje, kokią dailės techniką pasirinktų jos įgyvendinimui (A1.3).	Savarankiškai pasirenka jį sudominusių vizualių idėjų artimoje aplinkoje ir meno kūrinuose. Per patrauklią kūrybinę veiklą, eskizų piešimą išsamiai paaiškina savitą idėją, sudominusią temą artimoje aplinkoje ar meno kūrinyje, kokią dailės techniką pasirinktų jos įgyvendinimui (A1.4).
Naudodamasis pagalba saugiai taiko pasiūlytas dailės technikas, negalvodamas apie galutinį rezultatą (A2.1).	Atpažįsta ir saugiai taiko pasiūlytas dailės technikas, improvizuoja, negalvodamas apie galutinį rezultatą (A2.2).	Pasirenka ir saugiai taiko išmoktas sudėtingesnes dailės technikas, drąsiai improvizuoja, siekdamas originaliai įgyvendinti savo idėją (A2.3).	Savarankiškai pasirenka, saugiai ir išradingai taiko įvairias dailės technikas, išmano jų ypatumus, drąsiai improvizuoja, siekdamas originaliai įgyvendinti savo idėją (A2.4).
Mokosi perteikti nuotaiką, išpūdį, pagal pavyzdį naudoja linijas, spalvas, erdvines formas ir pagrindines figūras (A3.1).	Intuityviai perteikia nuotaiką, išpūdį: naudoja įvairias linijas, spalvas, erdvines formas, foną ir pagrindines figūras (A3.2).	Savitai perteikia nuotaiką, išpūdį, pagrindines objektų ar reiškinių ypatybes: įvairiai naudoja linijas, spalvas, erdvines formas, foną ir pagrindines figūras (A3.3).	Kūrybingai perteikia nuotaiką, išpūdį, pagrindines aplinkos objektų ir gamtos reiškinių ypatybes. Įvairiai naudoja linijas, spalvas, erdvines formas, foną ir pagrindines figūras (A3.4).
Pakviestas dirba grupėse, rodo savo darbus dailės parodose. Paragintas savo kūriniais užrašo metriką (vardą, pavardę, klasę, pavadinimą ir	Pakviestas dirba grupėse, rodo savo darbus dailės parodose. Kiekvienam savo kūriniumi užrašo metriką (vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą,	Dirba grupėse, rodo savo darbus dailės parodose mokykloje, vietos bendruomenėje. Ranka ar naudodamasis tekstų rengykle	Imasi atsakomybės ir vadovauja grupės darbui. Rodo iniciatyvą ir pasiūlo originalių temų renginiams ir parodoms, rodo jose savo darbus.

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
kt.). Mokosi viešinti informaciją skaitmeninėje erdvėje (A4.1).	pavadinimą, atlikimo techniką). Naudodamasis pagalba viešina informaciją skaitmeninėje erdvėje (A4.2).	kiekvienam savo kūriniai užrašo metriką (vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą, pavadinimą, atlikimo techniką). Apipavidalina klasės, mokyklos projektus ir renginius, viešina informaciją skaitmeninėje erdvėje (A4.3).	Apipavidalina projektus ir renginius. Ranka ar naudodamasis tekstų rengykle kiekvienam savo kūriniai visada užrašo metriką (vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą, pavadinimą, atlikimo techniką). Viešina informaciją skaitmeninėje erdvėje (A4.4).
Trumpai nusako, ko mokėsi per dailės pamokas ir kokios užduotys patiko (A5.1).	Aptaria, ko mokėsi per dailės pamokas ir nusako, ką pavyko padaryti pačiam ir kitiems (A5.2).	Apibūdina savo ir kitų kūrybos rezultata, vaizdo patrauklumą. Aptaria, ko mokėsi per dailės pamokas, ką pavyko padaryti pačiam ir kitiems. Įsivertina pasiekimus (A5.3).	Įsamsiai apibūdina savo ir kitų kūrybos rezultata, vaizdo patrauklumą. Aptaria, ko mokėsi per dailės pamokas, ir išsako savitų pastebėjimų apie savo ir kitų meninę kūrybą, išklauso kitų nuomonę ir pateikia siūlymų (A5.4).
2. Dailės supratimas ir vertinimas (B)			
Vartoja išmoktas dailės sąvokas, naudodamasis pagalba jas paaiškina (B1.1).	Vartoja išmoktas sudėtingesnes dailės sąvokas, pagal pateiktą pavyzdį jas paaiškina (B1.2).	Tinkamai vartoja išmoktas sudėtingesnes dailės sąvokas, jas paaiškina, pateikia pavyzdžių (B1.3).	Savarankiškai ir tikslingai vartoja įvairias dailės sąvokas, jas išsamsiai paaiškina, pateikia pavyzdžių iš savo kūrybos (B1.4).
Mokytojui padedant nusako ir palygina Lietuvos, Europos ir neeuropietišku kultūru kūrinu bruožus (B2.1).	Trumpai apibūdina ir palygina Lietuvos, Europos ir neeuropietišku kultūru kūrinu meninius ypatumus (B2.2).	Apibūdina ir palygina Lietuvos, Europos ir neeuropietišku kultūru kūrinu spalvu, liniju ir erdviniu formu įvairove ir ypatumus, išsako, kas jį sudomino (B2.3).	Domisi dailės kūriniais, lygina ir apibūdina Lietuvos, Europos ir neeuropietišku kultūru kūrinu spalvu derinius, liniju ir erdviniu formu įvairove ir keliamą nuotaiką. Išsako originalių pastebėjimų (B2.4).

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Mokytojui padedant dailės kūriniuose pastebi ir pagal pateiktą pavyzdį nusako gamtos ir žmogaus sukurtos aplinkos formų ypatumus (B3.1).	Dailės kūriniuose pastebi ir trumpai nusako gamtos ir žmogaus sukurtos aplinkos formų estetiškes savybes (B3.2).	Dailės kūriniuose pastebi ir apibūdina gamtos ir žmogaus sukurtos aplinkos formų estetiškes savybes, kreipia dėmesį į darnų žmogaus ir gamtos sugyvenimą, nusako ekologines temas ir jų vaizdavimo būdus (B3.3).	Dailės kūriniuose pastebi, savarankiškai apibūdina gamtos ir žmogaus sukurtos aplinkos formas, jų estetiškes savybes, kreipia dėmesį į darnų žmogaus ir gamtos sugyvenimą. Įvardija ekologines problemas ir jų vaizdavimo būdus, išsako originalių pastebėjimų (B3.4).
3. Dailės reiškinių ir kontekstų pažinimas (C)			
Naudodamasis pagalba nusako, kaip muziejuose ar kitose viešose erdvėse pristatomi dailės kūriniai (C1.1).	Pagal pateiktą pavyzdį paaiškina, kaip muziejuose ar kitose viešose erdvėse pristatomi dailės kūriniai, kokia informacija apie juos pateikiama (C1.2).	Paaiškina, kaip muziejuose ar kitose viešose erdvėse pristatomi dailės kūriniai, kaip ir kokia informacija apie juos pateikiama, nusako autorių teisių svarbą (C1.3).	Savarankiškai analizuoja ir vertina, kaip muziejuose ar kitose viešose erdvėse pristatomi dailės kūriniai, kaip ir kokia informacija apie juos pateikiama, aptaria autorių teisių svarbą (C1.4).
Pagal pavyzdį nusako artimiausios aplinkos gamtos ir kultūros paminklų vertę, vietos bendruomenės etnokultūrinės tradicijas ir papročius (C2.1).	Apibūdina artimiausios aplinkos gamtos ir kultūros paminklų vertę, vietos bendruomenės etnokultūrinės tradicijas ir papročius (C2.2).	Tyrinėja ir apibūdina artimiausios aplinkos gamtos ir kultūros paminklų vertę, vietos bendruomenės etnokultūrinės tradicijas ir papročius. Apibūdina Lietuvos gamtos unikalumą, liaudies meno autentiškumą, etnokultūrinių tradicijų išskirtinumą (C2.3).	Tyrinėja ir išsamiai apibūdina artimiausios aplinkos gamtos ir kultūros paminklų vertę, vietos bendruomenės etnokultūrinės tradicijas ir papročius. Apibūdina Lietuvos gamtos unikalumą, liaudies meno autentiškumą, etnokultūrinių tradicijų išskirtinumą. Paaiškina, kodėl reikia saugoti paveldą (C2.4).
At(si)renka sau įdomią informaciją dailėje. Pateikia vieną kitą pavyzdį, kaip dailė padeda save išreikšti (C3.1).	At(si)renka sau įdomią informaciją dailėje, apmąsto dailės vaidmenį. Pateikia pavyzdžių, kaip dailė padeda save pažinti, išreikšti (C3.2).	At(si)renka sau vertingą informaciją dailėje, apmąsto dailės vaidmenį žmogaus gyvenime. Pateikia pavyzdžių iš asmeninės patirties, kaip	At(si)renka sau vertingą informaciją dailėje, apmąsto dailės vaidmenį žmogaus ir visuomenės gyvenime. Pateikia pavyzdžių iš asmeninės ir

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
		dailė padeda save pažinti, išreikšti ir socialiai įtvirtinti (C3.3).	kitų patirties, kaip dailė padeda pažinti save ir kitą, išreikšti ir socialiai įtvirtinti (C3.4).

Pasiekimų lygių požymiai. 6 klasė:

Dailės raiška		
Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis
Atlieka mokytojo pateiktas užduotis ir saugiai taiko pasiūlytas dailės technikas. Skiria ir taiko spalvų, linijų, dėmių ir erdvinių formų įvairovę, kuria įvairaus žanro kūrinėlius. Atlieka mokytojo ar draugų nurodytus darbus apipavidalinant klasės renginius. Dalyvauja dailės parodėlėse, užrašo savo kūrinėlio metriką, pagamina rėmelį iš popieriaus ar kartono	Artimiausioje aplinkoje ir dailės kūrinuose atranda idėjų savo kūrybai, tyrinėja ir išbando įvairius dailės raiškos būdus, pasirenka sudėtingesnes dailės technikas. Skiria ir kūrybingai taiko spalvų, linijų, dėmių ir faktūrų įvairovę. Kuria įvairaus žanro kūrinėlius, simetriškas ir nesimetriškas įvairaus ritmo kompozicijas. Pasiūlo temų renginiams ir parodoms. Dirba grupėje, apipavidalina klasės ir mokyklos renginius. Rodo savo kūrinis dailės parodose, užrašo savo kūrinų metriką, kuria originalius rėmelius.	Artimiausioje aplinkoje, savo, draugų ir dailininkų kūrinuose atranda idėjų savo kūrybai, tyrinėja ir išbando įvairius dailės raiškos būdus, savarankiškai pasirenka sudėtingesnes dailės technikas. Skiria ir kūrybingai taiko spalvų, linijų, dėmių ir faktūrų įvairovę. Pasirenka raiškos būdą ir kuria įvairaus žanro kūrinėlius, simetriškas ir nesimetriškas įvairaus ritmo kompozicijas. Rodo iniciatyvą ir pasiūlo originalių temų renginiams ir parodėlėms. Imasi atsakomybės ir vadovauja grupės darbui, pasiūlo, kaip apipavidalinti renginius. Rodo savo kūrinis dailės parodose, užrašo savo kūrinų metriką, kuria originalius rėmelius
Dailės raiškos ir dailės kūrinų stebėjimas, interpretavimas ir vertinimas		
Tyrinėja menines mokytojo nurodytų dailės ir tautodailės kūrinų ypatybes, palygina su kitų menų raiškos priemonėmis. Stebi ir savais žodžiais apibūdina mokytojo nurodytų artimiausios aplinkos objektų vizualiąsias ypatybes. Vartodamas paprastas	Tolerantiškai vertina savo ir draugų kūrybinius sumanymus. Vartodamas paprastas dailės sąvokas apibūdina profesionaliosios dailės ir tautodailės meninius bruožus, palygina su kitų menų raiškos priemonėmis. Apibūdina artimiausios aplinkos	Pasako originalių pastebėjimų analizuodamas ir vertindamas savo ir draugų kūrybinius sumanymus. Domisi daile ir vartodamas tinkamas dailės sąvokas analizuoja profesionaliosios dailės ir tautodailės meninius bruožus, palygina su kitų menų raiškos priemonėmis. Domisi artimiausios aplinkos architektūros, dailės

dailės sąvokas išvardija lankytojų muziejų ir parodų ekspozicijų turinį.	architektūros, dailės paminklų estetines ypatybes, vartodamas tinkamas sąvokas aptaria meninę ir istorinę jų vertę. Išvardija ir apibūdina lankytojų muziejų ir parodų ekspozicijų turinį	paminklų estetinėmis ypatybėmis, vartodamas tinkamas sąvokas apibūdina meninę ir istorinę jų vertę. Įsimena ir atpažįsta muziejuose ir parodose matytus dailės kūrinius, pasako jų dailės rūšis ir šakas.
Dailės reiškinių pažinimas socialinėje kultūrinėje aplinkoje		
Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis
Savais žodžiais apibūdina mokytojo nurodytus artimiausios aplinkos dailės reiškinius, gamtos ir kultūros paminklus.	Išvardija artimiausios aplinkos dailės reiškinius, artimiausios aplinkos gamtos ir kultūros paminklus, savais žodžiais pasakoja apie vietos bendruomenės pastangas juos išsaugoti. Domisi vietos tradicijomis ir papročiais.	Domisi artimiausios aplinkos dailės reiškiniais, pasakoja apie vietos gamtos ir kultūros paminklų vertę. Paaikškina, kodėl reikia saugoti paveldą. Išsako originalių pastebėjimų lygindamas vietos ir kitų kraštų tradicijas ir papročius.

Mokinių dailės pasiekimų lygių požymiai.

7-8 kl. (pagrindinė mokykla)

Pasiekimų lygių požymiai. 7 klasė:

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Dailės raiška (A)			
Mokytojo padedamas randa vizualių idėjų individualiai raiškai praeities ir dabarties dailės kūriniuose. Pagal pavyzdį nusipiešia eskizą. Naudodamasis pagalba renkasi vienokį ar kitokį kūrybos būdą (A1.1).	Išvelgia aktualių vizualių idėjų individualiai raiškai praeities ir dabarties dailės kūriniuose. Nusipiešia eskizą. Savais žodžiais nusako, kodėl renkasi vienokį ar kitokį kūrybos būdą (A1.2).	Randa aktualių vizualių idėjų individualiai raiškai praeities ir dabarties dailės kūriniuose, kasdienybėje. Nusipiešia įvairių eskizų, komentuoja, kodėl renkasi vienokį ar kitokį kūrybos būdą (A1.3).	Savarankiškai randa aktualių vizualių idėjų savo individualiai raiškai praeities ir dabarties dailės kūriniuose ir kūrybiškai jas pritaiko. Nusipiešia įvairių eskizų, atsirenka geriausią ir (ar) tinkamiausią. Argumentuoja, kodėl renkasi vienokį ar kitokį kūrybos būdą (A1.4).

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Naudodamasis pagalba pagal pavyzdį jungia tradicines ir mišrias dailės technikas (A2.1).	Pagal pateiktus pavyzdžius jungia tradicines ir mišrias dailės technikas, eksperimentuoja, siekdamas kūrybinio rezultato (A2.2).	Kurdamas drąsiai eksperimentuoja, improvizuoja, savitai jungia tradicines ir mišrias dailės technikas siekdamas autentiško kūrybinio rezultato (A2.3).	Kurdamas savarankiškai ir drąsiai eksperimentuoja, improvizuoja, kūrybiškai jungia tradicines ir mišrias dailės technikas siekdamas autentiško kūrybinio rezultato (A2.4).
Pagal pavyzdį naudoja spalvų niuansus, toninę įvairovę, įvairius dydžius, intuityviai perteikia objektų ar reiškinių ypatybes (A3.1).	Atlikdamas užduotis atsižvelgia į statiško ir dinamiško komponavimo principus, intuityviai naudoja spalvų niuansus, toninę įvairovę, įvairius dydžius, perteikia objektų ar reiškinių ypatybes (A3.2).	Plokštumoje ir erdvėje išradingai kuria statiškas ir dinamiškas kompozicijas, sumaniai naudoja kontrastingus dydžius, taiko spalvinės ir linijinės perspektyvos principus. Renkasi įvairius spalvų niuansus, toninę įvairovę, perteikia objektų ar reiškinių ypatybes (A3.3).	Plokštumoje ir erdvėje išradingai ir drąsiai kuria statiškas ir dinamiškas kompozicijas, sumaniai naudoja kontrastingus dydžius, kūrybiškai pritaiko spalvinės ir linijinės perspektyvos principus. Tikslingai ir savarankiškai renkasi įvairius spalvų niuansus, toninę įvairovę, puikiai perteikia objektų ar reiškinių ypatybes (A3.4).
Pagal pateiktą pavyzdį kuria vizualiąją mokyklos informaciją, iš dalies naudoja skaitmeninį turinį. Pakviestas dalyvauja parodose ir meninėse akcijose. Paragintas savo kūriniais užrašo metriką (A4.1).	Pakviestas kuria vizualiąją mokyklos informaciją, iš dalies naudoja skaitmeninį turinį. Dalyvauja parodose, prisideda prie meninių akcijų organizavimo. Ranka ar naudodamasis tekstų rengykle savo kūriniais užrašo metriką (A4.2).	Kuria vizualiąją mokyklos informaciją, naudoja skaitmeninį turinį. Apipavidalina savo kūrinius ir dalyvauja parodose. Ranka ar naudodamasis tekstų rengykle kiekvienam savo kūrinui užrašo metriką, informacinius tekstus. Bendradarbiauja ir prisideda prie meninių akcijų organizavimo (A4.3).	Savarankiškai kuria vizualiąją mokyklos informaciją, kūrybiškai pritaiko skaitmeninį turinį. Įvairiais būdais apipavidalina savo kūrinius ir aktyviai dalyvauja parodose. Ranka ar naudodamasis tekstų rengykle kiekvienam savo kūrinui užrašo metriką, informacinius tekstus. Imasi atsakomybės ir organizuoja menines akcijas. Paaiškina, kaip dailė keičia jo aplinką (A4.4).

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Naudodamasis pagalba į(si)vertina savo dailės pasiekimus ir trumpai nusako įgytą patirtį (A5.1).	Aptaria ir į(si)vertina savo dailės pasiekimus, įgytą patirtį. Trumpai nusako, ką darytų kitaip (A5.2).	Į(si)vertina savo dailės pasiekimus, įgytą patirtį, nusako, ką darytų kitaip, kaip pajvairintų savo veiklą, ko dar norėtų išmokti (A5.3).	Analizuoja ir į(si)vertina savo dailės pasiekimus, įgytą patirtį, savarankiškai daro išvadas, ką darytų kitaip, kaip tobulintų savo veiklą (A5.4).
2. Dailės supratimas ir vertinimas (B)			
Vartoja išmoktas dailės sąvokas, savais žodžiais aptaria nurodytus dailės kūrinius (B1.1).	Vartoja išmoktas dailės sąvokas, trumpai aptaria nurodytus pavyzdžius iš dailės istorijos (B1.2).	Tikslingai vartoja dailės sąvokų žodyną (stiliaus, žanro terminus) ir pateikia pavyzdžių iš dailės istorijos ir savo bendraamžių kūrybos (B1.3).	Nuosekliai turtina ir tikslingai vartoja dailės sąvokų žodyną (stiliaus, žanro terminus, kompozicijos rūšis), pateikia savo pavyzdžių iš dailės istorijos (B1.4).
Naudodamasis pagalba įvardija antikos, didžiųjų klasikinių stilių architektūros ir dailės kūrinių meninius bruožus (B2.1).	Atpažįsta ir grupuoja senovės Rytų, antikos, didžiųjų klasikinių stilių architektūros ir dailės kūrinių meninius bruožus, trumpai apibūdina sudominusį kūrinių (B2.2).	Lygina, klasifikuoja senovės Rytų, antikos, didžiųjų klasikinių stilių ir šiuolaikinės architektūros, dailės meninius bruožus, pažįsta pasaulinės dailės kanoną, savitai apibūdina sudominusį kūrinių (B2.3).	Savarankiškai lygina, klasifikuoja senovės Rytų, antikos, didžiųjų klasikinių stilių ir šiuolaikinės architektūros, dailės meninius bruožus, pažįsta pasaulinės dailės kanoną. Išsamiai apibūdina sudominusį kūrinių, išsako originalių pastebėjimų (B2.4).
Naudodamasis pagalba ir pagal pateiktus pavyzdžius vertina įvairių epochų vaizduojamosios ir taikomosios dailės kūrinius. Trumpai nusako ekologines problemas ir jų vaizdavimo būdus (B3.1).	Pagal pateiktus pavyzdžius vertina įvairių epochų ir meninių stilių vaizduojamosios ir taikomosios dailės kūrinius, palygina su kitų menų raiškos priemonėmis. Trumpai nusako ekologines problemas ir jų vaizdavimo būdus (B3.2).	Stebi ir pagal aptartus kriterijus vertina įvairių epochų ir meninių stilių vaizduojamosios ir taikomosios dailės kūrinius, palygina su kitų menų raiškos priemonėmis, kreipia dėmesį į darnų žmogaus ir gamtos sugyvenimą, ekologines problemas ir jų vaizdavimo būdus (B3.3).	Domisi meno istorija. Stebi ir savarankiškai vertina įvairių epochų ir meninių stilių vaizduojamosios ir taikomosios dailės kūrinius, palygina su kitų menų raiškos priemonėmis, kreipia dėmesį į darnų žmogaus ir gamtos sugyvenimą, ekologines problemas ir jų vaizdavimo būdus, pasako originalių nuomonių (B3.4).

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
3. Dailės reiškinių ir kontekstų pažinimas (C)			
Naudodamasis pagalba ir pavyzdžiais analizuoja muziejų ir parodų ekspozicijas, paaiškina, kuo jos vertingos (C1.1).	Trumpai apibūdina muziejų kolekcijas ir parodų ekspozicijas, savais žodžiais paaiškina, kokias menines, istorines ir bendruomenės vertybes jos perteikia (C1.2).	Analizuoja muziejų kolekcijas ir parodų ekspozicijas, paaiškina, kaip jos sudaromos, kokias menines, istorines ir bendruomenės vertybes perteikia, apibūdina autorių teisių svarbą (C1.3).	Savarankiškai analizuoja muziejų kolekcijas ir parodų ekspozicijas, išsamiai paaiškina, kaip jos sudaromos, kokias menines, istorines ir bendruomenės vertybes perteikia. Išsamiai apibūdina autorių teisių svarbą (C1.4.).
Pagal pateiktą pavyzdį apibūdina dailės reiškinius: didžiąją ir mažąją architektūrą, želdinius, dizainą, reklamą, švenčių apipavidalinimą (C2.1).	Pagal pateiktą pavyzdį analizuoja ir išsako savo nuomonę apie didžiąją ir mažąją architektūrą, želdinius, dizainą, reklamą. Trumpai nusako Lietuvos švenčių apipavidalinimo ypatumus (C2.2).	Analizuoja ir išsako savo nuomonę apie didžiąją ir mažąją architektūrą, želdinius, dizainą, reklamą, švenčių apipavidalinimą ir kt. Apibūdina kitų šalių ir Lietuvos mažosios architektūros, dizaino, švenčių apipavidalinimo ypatumus (C2.3).	Analizuoja, kritiškai vertina ir argumentuotai išsako savo nuomonę apie didžiąją ir mažąją architektūrą, želdinius, dizainą, reklamą, švenčių apipavidalinimą ir kt. Apibūdina kitų šalių ir Lietuvos mažosios architektūros, dizaino, švenčių apipavidalinimo ypatumus (C2.4).
Nusako dailės svarbą ugdantis meninį skonį, socialinio bendravimo nuostatas. Dailės pažinimą sieja su savo asmeniniais potyriais (C3.1).	Trumpai paaiškina dailės naudą ugdantis kultūrinius poreikius ir meninį skonį, socialinio bendravimo, estetiškes nuostatas. Dailės pažinimą lygina su savo asmeniniais potyriais (C3.2).	Paaškina dailės naudą ugdantis kultūrinius poreikius ir meninį skonį, socialinio bendravimo, estetiškes, dorines nuostatas. Dailės pažinimą lygina su gyvenimiška patirtimi, savo asmeniniais potyriais (C3.3).	Išsamiai paaiškina dailės naudą ugdantis kultūrinius poreikius ir meninį skonį, socialinio bendravimo, estetiškes, etines, dorines nuostatas. Dailės pažinimą sieja su savo ir kitų gyvenimiška patirtimi, savo asmeniniais potyriais (C3.4).

Pasiekimų lygių požymiai. 8 klasė:

Dailės raiška		
Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis
Atlieka mokytojo nurodytas užduotis, taiko nurodytas dailės technikas. Kuria statiškas ir dinamiškas kompozicijas, naudoja spalvų niuansus ir kontrastus. Atlieka mokytojo ar draugų nurodytą vaidmenį bendrame darbe. Padedamas mokytojo apipavidalina savo raiškos darbus (užrašo metriką, pagamina rėmelį iš kartono ar papjė mašė)	Praeities ir dabarties dailėje išvelgia idėjų savo kūrybai, eksperimentuoja ir taiko tradicines ir mišriąsias dailės technikas. Kuria statiškas ir dinamiškas kompozicijas, plokštumoje ir erdvėje ieško harmoningo dydžių ir formų santykio, skiria ir taiko spalvų kontrastus ir niuansus, toninę įvairovę. Bendradarbiauja ir prisideda prie parodų ir meninių renginių organizavimo, kuria sienlaikraščius, atvirukus ir kt. Apipavidalina savo raiškos darbus: užrašo metriką, kuria originalius rėmelius	Praeities ir dabarties dailėje randa idėjų savo kūrybai ir pasirinkta stilistika jas interpretuoja. Savarankiškai eksperimentuoja ir taiko tradicines bei mišriąsias dailės technikas. Kuria statiškas ir dinamiškas kompozicijas, plokštumoje ir erdvėje ieško harmoningo dydžių ir formų santykio, skiria ir taiko spalvų kontrastus ir niuansus, toninę įvairovę. Organizuoja mokyklos parodas ir renginius, prisideda prie meninių renginių organizavimo, kuria sienlaikraščius, plakatus, atvirukus ir kt. Savarankiškai apipavidalina savo raiškos darbus (užrašo metriką, kuria originalius rėmelius) ir eksponuoja parodose.
Dailės raiškos ir dailės kūrinių stebėjimas, interpretavimas ir vertinimas		
Žiūri ir vartodamas paprastas dailės sąvokas apibūdina mokytojo nurodytus vaizduojamosios ir taikomosios dekoratyvinės dailės kūrinius. Vartodamas paprastas dailės sąvokas vertina mokytojo nurodytų vizualinės komunikacijos objektų (ženklų, reklamos ir kt.)savybes, pasako žiūrimų dailės kūrinių rūšis, dailės šakas, žanrus.	Pagal aptartus kriterijus vertina įvairių epochų ir meninių stilių vaizduojamosios ir taikomosios dekoratyvinės dailės kūrinius, savo ir draugų kūrybines interpretacijas. Pagal aptartus kriterijus vertina vizualinės komunikacijos objektų meninius bruožus. Skiria ir išvardija muziejų ekspozicijose ir dailės parodose matytų kūrinių rūšis, dailės šakas, žanrus ir svarbiausias raiškos priemones	Atpažįsta ir įsimena iškiliausius įvairių epochų ir meninių stilių vaizduojamosios ir taikomosios dekoratyvinės dailės kūrinius, savarankiškai juos vertina, pasako originalių minčių aptardamas savo ir draugų kūrybines interpretacijas. Savarankiškai vertina vizualinės komunikacijos objektų meninius bruožus, pasako originalių nuo-monių. Atpažįsta ir išvardija muziejų ekspozicijose ir dailės parodose matytų kūrinių rūšis, dailės šakas, žanrus ir svarbiausias raiškos priemones.
Dailės reiškinių pažinimas socialinėje kultūrinėje aplinkoje		
Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis

Savais žodžiais apibūdina mokytojo nurodytus dailės reiškinius, paaiškina jų poveikį sau.	Pagal aptartus kriterijus vertina įvairių epochų, kultūrų ir dabarties grožio idealus. Apibūdina vietos parkų architektūros bruožus. Išsako savo nuomonę apie reklamos poveikį sau.	Savarankiškai vertina įvairių epochų, kultūrų ir dabarties grožio idealus. Domisi vietos parkų architektūra ir apibūdina jos vertingumą. Išsako savitą nuomonę apie artimiausioje aplinkoje ar žiniasklaidoje matytą regimąją reklamą ir jos poveikį sau.
---	---	---

Mokinių dailės pasiekimų lygių požymiai.

I-II gim. kl. (pagrindinė mokykla)

Pasiekimų lygių požymiai. I gimnazijos klasė:

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Dailės raiška (A)			
Randa vizualių idėjų mokytojo nurodytuose kultūriniuose, informaciniuose šaltiniuose, aplinkoje. Trumpai nusako, kas sudomino, ką norėtų kurti (A1.1).	Pasirenka sudominusią vizualią idėją iš nurodytų kultūrinių, informacinių šaltinių, aplinkos. Pateikia eskizą, trumpai paaiškina, kokį atlikimo būdą pasirinks jos įgyvendinimui (A1.2).	Savarankiškai pasirenka sudominusią vizualią idėją iš įvairių kultūrinių, informacinių šaltinių, aplinkos, asmeninių išgyvenimų, pristato ją žodžiu, pateikia įvairių eskizų, išsamiai paaiškina, kokius atlikimo būdus pasirinks savitos idėjos įgyvendinimui (A1.3).	Savarankiškai ir tikslingai renka aktualias idėjas savo kūrybai įvairiuose kultūriniuose, informaciniuose šaltiniuose, aplinkoje. Pasirinktas idėjas pristato žodžiu, pateikia įvairių eskizų, išsamiai paaiškina, kurią pasirinks ir kokiais atlikimo būdais įgyvendins (A1.4).
Taiko tas dailės technikas, kurios geriau sekasi, improvizuoja, negalvodamas apie galutinį rezultatą (A2.1).	Taiko nurodytas tradicines ir (ar) mišrias dailės technikas, improvizuoja, siekdamas galutinio rezultato (A2.2).	Pasirenka ir sumaniai taiko tradicines ir (ar) mišrias dailės technikas, pasinerdamas į kūrybinį procesą kuria autorinę techniką, išradingai siekdamas norimo rezultato (A2.3).	Tikslingai pasirenka, savitai ir kūrybingai taiko tradicines ir (ar) mišrias dailės technikas. Jausdamasis menininku, mąstydamas vaizdais, nuosekliai siekdamas norimo rezultato sukuria autorinę techniką (A2.4).

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Paskatintas pasirenka sudominusius kūrybos principus ir meninės išraiškos priemones, kuria pavienius darbus (A3.1).	Pasirenka sudominusius kūrybos principus, meninės išraiškos priemones ir vaizdavimo būdus. Jungia darbus į ciklus, pakviestas dalyvauja tęstiniuose projektuose (A3.2).	Atiduoda pirmenybę pamėgtiems kūrybos principams, tikslingai pasirinkdamas meninės išraiškos priemones ir vaizdavimo būdus. Jungia darbus į ciklus, kuria tęstinius projektus, atranda sąsajų su kitais menais (A3.3).	Savarankiškai tyrinėja šiuolaikinės raiškos įvairovę, atiduoda pirmenybę pamėgtiems kūrybos principams, tikslingai pasirinkdamas meninės išraiškos priemones ir vaizdavimo būdus. Ieško originalios raiškos būdų, kuria savitus darbų ciklus ir tęstinius projektus, atranda sąsajų su kitais menais (A3.4).
Pakviestas dalyvauja parodose ir kuriant vizualiąją mokyklos informaciją, naudoja skaitmeninį turinį. Naudodamasis pagalba apipavidalina ir eksponuoja savo kūrinius (A4.1).	Paskatintas pasidalija savo kūrybinėmis idėjomis, dalyvauja parodose, kūrybiniuose projektuose ir kuriant vizualiąją mokyklos informaciją, naudoja skaitmeninį turinį. Naudodamasis pagalba apipavidalina ir eksponuoja savo kūrinius (A4.2).	Dalijasi savo kūrybinėmis idėjomis. Kuria vizualiąją mokyklos informaciją, naudoja įvairias dailės technikas ir skaitmeninį turinį. Bendradarbiauja kūrybiniuose projektuose ir prisideda prie parodų ir meninių akcijų organizavimo. Naudoja kelis dailės kūrinių apipavidalinimo (pasportavimo, fono ar rėmelių parinkimo) ir eksponavimo būdus (A4.3).	Nuolat dalijasi savo kūrybinėmis idėjomis. Kuria vizualiąją mokyklos informaciją, naudoja įvairias dailės technikas ir skaitmeninį turinį. Bendradarbiauja kūrybiniuose projektuose ir aktyviai prisideda prie parodų ir meninių akcijų organizavimo. Išradingai naudoja kelis dailės kūrinių apipavidalinimo (pasportavimo, fono ar rėmelių parinkimo) ir eksponavimo būdus (A4.4).
Trumpai žodžiu apibendrina ir į(si)vertina įgytą patirtį (A5.1).	Parengia savo kūrybos aplanką. Pristatydamas savais žodžiais į(si)vertina įgytą patirtį, kokias dailės raiškos priemones ir būdus rinkosi (A5.2).	Parengia ir pristato savo kūrybos aplanką. Analizuoja ir į(si)vertina įgytą patirtį, numato, kokias tradicines ir (ar) šiuolaikines raiškos priemones, būdus rinkosi, kaip laikėsi pirminio sumanymo, dėl kokių priešasčių jo atsisakė (A5.3).	Savarankiškai parengia, apipavidalina ir išsamiai pristato skaitmeninį savo kūrybos aplanką. Argumentuotai į(si)vertina įgytą patirtį, numato, kokias tradicines ir (ar) šiuolaikines raiškos priemones, būdus rinktųsi ateityje (A5.4).

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
2. Dailės supratimas ir vertinimas (B)			
Pagal pavyzdį aptardamas dailės kūrinius, vartoja išmoktas dailės sąvokas (B1.1).	Apibūdinamas klasikinės ir šiuolaikinės dailės kūrinius, vartoja išmoktas dailės sąvokas, pateikia pavyzdžių iš savo kūrybos (B1.2).	Apibūdinamas klasikinės ir šiuolaikinės dailės kūrinius, tikslingai vartoja dailės sąvokas, pateikia pavyzdžių iš savo ir kitų kūrybos (B1.3).	Išsamiai apibūdinamas klasikinės ir šiuolaikinės dailės kūrinius, tikslingai vartoja dailės sąvokas ir pateikia pavyzdžių iš meno istorijos, savo ir kitų kūrybos (B1.4).
Trumpai nusako modernizmo ir postmodernizmo kūrinių meninius bruožus (B2.1).	Įvardija, lygina klasikinės, modernizmo ir postmodernizmo epochų architektūros ir dailės kūrinių meninius bruožus, trumpai apibūdina Lietuvos meno išskirtinumą (B2.2).	Lygina, skiria, grupuoja klasikinės, modernizmo ir postmodernizmo epochų architektūros ir dailės kūrinius, paaiškina jų skirtumus ir panašumus, apibūdina Lietuvos meno bruožus ir išskirtinumą (B2.3).	Savarankiškai domisi dailės istorija. Lygina, skiria, grupuoja, išsamiai apibūdina klasikinės, modernizmo ir postmodernizmo epochų architektūros ir dailės kūrinių meninius bruožus, Lietuvos meno išskirtinumą, paaiškina skirtumus, išsako originalių pastebėjimų (B2.4).
Naudodamasis pagalba apibūdina mokytojo parinktų dailės, dizaino kūrinių, architektūros paminklų meninius bruožus, dailininko kūrinių ypatumus (B3.1).	Vertina nurodytus dailės, dizaino kūrinius, architektūros paminklus, keliais žodžiais nusako meninius bruožus, dailininko individualaus kūrybinio stiliaus ypatumus, autentišką pasaulio matymą (B3.2).	Stebi ir vertina dailės, dizaino kūrinius, architektūros paminklus, apibūdina būdingus vizualius bruožus, dailininko individualaus kūrybinio stiliaus ypatumus, kreipia dėmesį į darnų žmogaus ir gamtos sugyvenimą, ekologines problemas ir jų vaizdavimo būdus (B3.3).	Savarankiškai analizuoja ir vertina dailės, dizaino kūrinius, architektūros paminklus, pasako originalių minčių apibūdinamas meninius bruožus, dailininko individualaus kūrybinio stiliaus ypatumus, autentišką pasaulio matymą, svajonę, viziją, darnų žmogaus ir gamtos sugyvenimą, ekologines problemas ir jų vaizdavimo būdus (B3.4).
3. Dailės reiškinių ir kontekstų pažinimas (C)			
Savais žodžiais nusako muziejų kolekcijų ir dailės parodų	Paaiškina aptartų muziejų kolekcijų ir dailės parodų eksponavimo ypatumus, keliais žodžiais apibūdina	Analizuoja ir paaiškina klasikinės ir šiuolaikinės dailės parodų eksponavimo ypatumus, autorių teisių	Savarankiškai domisi muziejų ir parodų ekspozicijomis, analizuoja, paaiškina klasikinės ir šiuolaikinės

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
eksponavimo ypatumus, vaizdų paveikumą (C1.1).	vaizdų paveikumą. Išsako aptartą nuomonę dėl meno pažinimo įtakos asmenybės formavimuisi (C1.2).	reikalavimus, vaizdų paveikumą. Apibūdina, kaip meno pažinimas gali turėti įtakos asmenybės formavimuisi (C1.3).	dailės kolekcijų eksponavimo ypatumus, autorių teisių reikalavimus, išsako originalių pastebėjimų dėl vaizdų paveikumo. Argumentuotai paaiškina, kaip meno pažinimas gali turėti įtakos asmenybės formavimuisi (C1.4).
Remdamasis duotais pavyzdžiais, savais žodžiais nusako, kaip dailė sąveikauja su kitais menais (C2.1).	Remdamasis duotais pavyzdžiais pasako, kaip dailė funkcionuoja įvairiose kultūrinėse situacijose, kaip sąveikauja su kitais menais, kokias funkcijas atlieka (C2.2).	Apibūdina, kaip dailė funkcionuoja įvairiose visuomeninėse ir kultūrinėse situacijose, kaip sąveikauja su kitais menais, kokias skirtingas funkcijas ji atlieka. Apibūdina kitų šalių ir Lietuvos dailės ir jos funkcionavimo regionuose ir plačiajame pasaulyje bruožus (C2.3).	Išsako savitą nuomonę, kaip dailė funkcionuoja įvairiose visuomeninėse ir kultūrinėse situacijose, išsamiai apibūdina, kaip dailė sąveikauja su kitais menais, kokias skirtingas funkcijas ji atlieka. Apibūdina kitų šalių ir Lietuvos dailės ir jos funkcionavimo regionuose ir plačiajame pasaulyje bruožus (C2.4).
Ieško sau įdomių meno kūrinių. Nusako dailės reikšmę saviugdai (C3.1).	Ieško atsakymų meno kūriniuose. Aptaria dailės reikšmę asmenybės saviugdai ir vertybių formavimuisi, susiedamas su patirtimi (C3.2).	Kelia prasmės klausimus, ieško atsakymų, kodėl meno kūrinyje yra taip arba kitaip nei gyvenime. Aptaria meninės patirties reikšmę visapusiškai asmenybės saviugdai ir vertybių formavimuisi, susiedamas su asmenine patirtimi (C3.3).	Kelia prasmės klausimus, ieško argumentuotų atsakymų, kodėl meno kūrinyje yra taip arba kitaip nei gyvenime. Stiprina asmens tapatumą, aptaria meninės patirties reikšmę visapusiškai asmenybės saviugdai ir vertybių formavimuisi, susiedamas su asmenine ir kitų patirtimi (C3.4).

Pasiekimų lygių požymiai. II gimnazijos klasė:

Dailės raiška		
Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis
Atlieka mokytojo nurodytas užduotis, taiko pasiūlytas tradicines ir mišriąsias dailės technikas. Pasirenka nurodytą stilistiką ar vaizdavimo būdą, kuria pavienius kūrinėlius ir darbų ciklus. Atlieka nurodytą vaidmenį bendrame darbe. Kuria mokyklos vizualiąją informaciją (plakatus, skelbimus) mokytojo nurodyta technika. Apipavidalina savo darbus (užrašo metriką, parenka foną – pasportą).	Pasiūlo kūrybinių idėjų ir numato, kaip jas įgyvendinti, tikslingai pasirenka stilistiką ir vaizdavimo būdą, interpretuoja aplinkos objektų, reiškinių ar dailės kūrinių sukeltus išgyvenimus. Skiria ir taiko tradicines bei mišriąsias dailės technikas, kuria darbų ciklus, įvairaus žanro ir abstrakčias kompozicijas. Derina savo sumanymus bendrame darbe. Kuria vizualiąją mokyklos informaciją taikydamas įvairias dailės technikas, kompiuterinę grafiką ir naudodamasis nuotraukomis. Apipavidalina savo raiškos darbus: parenka foną – pasportą, pagamina rėmelius iš kartono ar antrinių žaliavų.	Pasiūlo originalių kūrybinių idėjų ir numato jų įgyvendinimo etapus, savarankiškai pasirenka stilistiką ir vaizdavimo būdą, interpretuoja aplinkos objektų, reiškinių ar dailės kūrinių sukeltus išgyvenimus. Savarankiškai pasirenka ir tikslingai taiko tradicines ir mišriąsias dailės technikas, kuria darbų ciklus, įvairaus žanro ir abstrakčias kompozicijas. Imasi iniciatyvos ir organizuoja parodas ir menų šventes. Savarankiškai kuria vizualiąją mokyklos informaciją taikydamas įvairias dailės technikas, kompiuterinę grafiką ir naudodamasis nuotraukomis. Pasiūlo originalių, netradicinių sprendimų apipavidalindamas savo raiškos darbus
Dailės raiškos ir dailės kūrinių stebėjimas, interpretavimas ir vertinimas		
Žiūri mokytojo nurodytus dailės ir tautodailės kūrinius. Vartodamas paprastas dailės sąvokas apibūdina pagrindines raiškos priemones. Žiūri ir vartodamas paprastas dailės sąvokas aptaria mokytojo nurodytus praeities ir šiuolaikinės architektūros kūrinius, išvardija svarbiausius jų bruožus.	Pagal aptartus kriterijus ir vartodamas tinkamas dailės sąvokas vertina pagrindines tradicinės ir šiuolaikinės dailės raiškos priemones. Išvelgia praeities stilių, šiuolaikinės archi-itektūros ir populiariosios kultūros įtaką savo aplinkoje. Vertina svarbiausius dizaino ir tautodailės bruožus ir išvardija skirtumus.	.Domisi dailės kūriniais ir vartodamas tinkamas dailės sąvokas savarankiškai vertina pagrindines vizualinių menų raiškos priemones, suvokia ir aptaria dailininkų iškeltas idėjas ar problemas. Aktyviai domisi Lietuvos ir pasaulio dailės reiš-kiniais, atpažįsta iškiliausių dailės ir architektūros kūrinių meninį stilių. Savarankiškai vertina svarbiausius dizaino ir tautodailės bruožus ir išvardija skirtumus
Dailės reiškinių pažinimas socialinėje kultūrinėje aplinkoje		
Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis

Savais žodžiais apibūdina artimiausios aplinkos dailės reiškinius, nusako jų poveikį sau	.Remdamasis savo patirtimi ir kitų žiniomis analizuoja šiuolaikinio pasaulio dailės reiškinius (reklamos poveikį, grafinio ir pramoninio dizaino sprendimus ir kt.). Nusako, kaip tai veikia žmogaus kasdienybę.	Paaškina, kaip istorinio laikotarpio estetiški idealai ar kūrėjo individualybė veikia analizuojamo dailės kūrinio meninę išraišką. Paaškina subkultūrų kilmę ir socialines jų susiformavimo priežastis
--	--	--

Mokinių dailės pasiekimų lygių požymiai.

III-IV klasės (vidurinis ugdymas).

Mokinių dailės pasiekimai III gimnazijos klasėje vertinami remiantis Dailės Bendrąja programa (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m.). Mokinių pasiekimai IV gimnazijos klasėje vertinami remiantis 2011 m. patvirtinta Vidurinio ugdymo dailės bendrąja programa (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-269). Mokslo metų pradžioje taikomas diagnostinis vertinimas, kuris skirtas išsiaiškinti mokinių žinių ir gebėjimų lygį, dailės mokymo(si) tikslus. Atsižvelgiant į mokinių kūrybines pastangas individualizuojamas mokymas ir mokymasis, taikomas formuojamasis vertinimas, dailės mokymo(si) pasiekimai vertinami gimnazijos nustatyta tvarka – 10 balų sistema pažymiais. Mokiniai skatinami įvertinti savo ir kitų klasės draugų daromą pažangą, yra įtraukiami į vertinimo informacijos kaupimą. Su mokiniais aptariama, kokius balus (pažymius) jie galėtų sukaupti per konkretų laikotarpį (kai pristatys savo pasiekimus, parengs kūrybos aplanką (porfolio), surengs kūrybinių darbų pristatymus). Kiekvienas mokymosi ciklas baigiamas iš anksto numatytu atsiskaitomuoju darbu iš skirtingų veiklos sričių. Su mokiniais iš anksto aptariama, kokius balus (pažymius) ir už kokias veiklas (užduotis) jie turėtų sukaupti per sutartą laikotarpį (pamokų ciklą, mėnesį ar pusmetį). Mokslo metų pabaigoje taikomas apibendrinamasis vertinimas.

Pasiekimų lygių požymiai. III gimnazijos klasė:

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Dailės raiška (A)			
Randa vizualių idėjų mokytojo nurodytuose kultūriniuose, informaciniuose šaltiniuose, aplinkoje. Trumpai nusako, kas	Pasirenka vizualių idėjų iš mokytojo nurodytų šaltinių (aplinkos vaizdinių, menininkų kūrybos, kultūros paveldo). Atsirenka kūrybai reikalingą medžiagą ir trumpai	Savarankiškai pasirenka vizualių idėjų iš įvairių šaltinių (asmeninių išgyvenimų, aplinkos vaizdinių, sudominusių menininkų kūrybos, kultūros paveldo). Atsirenka kūrybai	Savarankiškai ir tikslingai pasirenka vizualių idėjų iš įvairių šaltinių (asmeninių išgyvenimų, aplinkos vaizdinių, sudominusių menininkų kūrybos, kultūros paveldo). Atsirenka

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
<p>sudomino, ką ir kokiais būdais norėtų kurti (A1.1).</p>	<p>nusako, kaip įgyvendins pasirinktą idėją. Remdamasis pavyzdžiu, suplanuoja idėjos įgyvendinimo etapus (A1.2).</p>	<p>reikalingą medžiagą ir apibūdina, kaip pasirinkta idėja gali būti perteikta įvairiais būdais. Suplanuoja idėjos įgyvendinimo etapus (A1.3).</p>	<p>kūrybai reikalingą medžiagą ir išsamiai paaiškina, kaip pasirinkta idėja gali būti perteikta įvairiais būdais, kaip ją numato įgyvendinti. Suplanuoja idėjos įgyvendinimo etapus (A1.4).</p>
<p>Pasirenka ir taiko tas dailės technikas, kurios geriau sekasi, atlieka užduotis remdamasis nurodytu pavyzdžiu (A2.1).</p>	<p>Taiko nurodytas tradicines ir (ar) šiuolaikines dailės technikas, raiškos būdus. Išmėgina įvairias kūrybos priemones ir būdus, negalvodamas apie galutinį rezultatą (A2.2).</p>	<p>Tikslingai pasirinkdamas kūrybingai taiko tradicines ir (ar) šiuolaikines dailės technikas, raiškos būdus. Išmėgindamas įvairias kūrybos priemones ir būdus, pateikia savitą kūrybinį rezultatą (A2.3).</p>	<p>Tikslingai pasirinkdamas kūrybingai taiko tradicines ir (ar) šiuolaikines dailės technikas, raiškos būdus. Drąsiai eksperimentuodamas ir išmėgindamas įvairias kūrybos priemones ir būdus, pateikia savitą kūrybinį rezultatą (A2.4).</p>
<p>Paskatintas pasirenka sudominusius kūrybos principus ir meninės išraiškos priemones, kuria remdamasis nurodytais pavyzdžiais (A3.1).</p>	<p>Naudojasi nurodytomis grafinių, spalvinių, erdvinių, audiovizualiųjų ar medijų meno raiškos priemonėmis. Interpretuodamas aplinkos, meno kūrinių inspiruotas idėjas, nurodyta stilistika perteikia jas savo kūryboje (A3.2).</p>	<p>Savarankiškai naudojasi grafinių, spalvinių, erdvinių, audiovizualiųjų ar medijų meno raiškos priemonėmis. Kūrybiškai interpretuodamas aplinkos, meno kūrinių inspiruotas idėjas, pasirinkta stilistika perteikia jas savo kūryboje (A3.3).</p>	<p>Savarankiškai ir išradingai naudojasi grafinių, spalvinių, erdvinių, audiovizualiųjų ar medijų meno raiškos priemonėmis. Jausdamasis menininku, laisvai ir kūrybiškai interpretuodamas aplinkos, meno kūrinių inspiruotas idėjas, ieškodamas originalios raiškos, perteikia jas savo kūryboje (A3.4).</p>
<p>Pakviestas dalyvauja parodose ir, kuriant vizualiąją mokyklos informaciją, naudoja skaitmeninį turinį. Naudodamasis pagalba apipavidalina ir pristato savo kūrinius (A4.1).</p>	<p>Paskatintas padeda organizuoti dailės renginius, bendradarbiauja grupėje. Naudojasi nurodytais informacijos šaltiniais ir pristato savo ir kitų kūrybos rezultatus. Naudoja skaitmeninį turinį pagal pavyzdį</p>	<p>Imasi iniciatyvos ir organizuoja dailės renginius, geba komunikuoti ir bendradarbiauti grupėje. Naudojasi įvairiais informacijos šaltiniais, jais remdamasis įvairiai pristato savo ir kitų kūrybos rezultatus. Naudoja</p>	<p>Nuolat dalijasi savo kūrybinėmis idėjomis, imasi iniciatyvos ir organizuoja dailės renginius, geba komunikuoti ir bendradarbiauti grupėje. Naudojasi įvairiais informacijos šaltiniais, jais</p>

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
	kurdamas vizualiąją mokyklos informaciją (A4.2).	įvairias dailės technikas ir skaitmeninį turinį kurdamas vizualiąją mokyklos informaciją (A4.3).	remdamasis įvairiai pristato savo ir kitų kūrybos rezultatus. Išradingai naudoja įvairias dailės technikas ir skaitmeninį turinį kurdamas vizualiąją mokyklos informaciją (A4.4).
Paskatintas trumpai žodžiu arba raštu apibendrina ir į(si)vertina įgytą patirtį (A5.1).	Pagal pavyzdį parengia kūrybos aplanką (portfolio) su kūrybinių nuotraukomis, metrika, idėjų eskizais, trumpu kūrybinio proceso aprašymu, kūrybinio rezultato ir įgytos patirties įsivertinimu (A5.2).	Savarankiškai pasirenka savo kūrybos pristatymo būdą. Parengia kūrybos aplanką (portfolio) su kūrybinių nuotraukomis, išsamia metrika, idėjų eskizais, kūrybinių ieškojimų variantais, trumpu kūrybinio proceso aprašymu, kūrybinio rezultato ir įgytos patirties įsivertinimu (A5.3).	Tikslingai ir savarankiškai pasirenka savo kūrybos pristatymo būdą. Parengia kūrybos aplanką (portfolio) su kūrybinių nuotraukomis, metrika, idėjų eskizais, kūrybinių ieškojimų variantais, išsamiu kūrybinio proceso aprašymu, argumentuotu kūrybinio rezultato ir įgytos patirties įsivertinimu (A5.4).
2. Dailės supratimas ir vertinimas (B)			
Pagal nurodytą pavyzdį vertindamas tradicinės dailės ir šiuolaikinių vizualiųjų menų raiškos priemones, vartoja išmoktas dailės sąvokas (B1.1).	Analizuodamas ir vertindamas tradicinės dailės ir šiuolaikinių vizualiųjų menų raiškos priemones, vartoja išmoktas dailės sąvokas (B1.2).	Analizuodamas ir vertindamas tradicinės dailės ir šiuolaikinių vizualiųjų menų raiškos priemones, tikslingai vartoja dailės sąvokas, pateikia savų pavyzdžių (B1.3).	Išsamiai analizuodamas ir vertindamas tradicinės dailės ir šiuolaikinių vizualiųjų menų raiškos priemones, tikslingai vartoja dailės sąvokas, išsako savitą nuomonę, pateikia savų pavyzdžių (B1.4).
Naudodamasis pagalba trumpai nusako pagrindinius meninius bruožus, leidžiančius dailės, architektūros ar dizaino kūrinį	Remdamasis pavyzdžiais trumpai nusako meninius bruožus, leidžiančius dailės, architektūros ar dizaino kūrinį priskirti tam tikrai epochai, meno krypčiai (B2.2).	Nusako skiriamuosius bruožus, meno simbolius, menines ypatybes, leidžiančias dailės, architektūros ar dizaino kūrinį priskirti tam tikrai epochai, meno krypčiai (B2.3).	Savarankiškai domisi dailės istorija. Išsamiai apibūdina skiriamuosius bruožus, meno simbolius, menines ypatybes, leidžiančias dailės, architektūros ar dizaino kūrinį

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
priskirti tam tikrai epochai, meno kryptys (B2.1).			priskirti tam tikrai epochai, meno kryptys (B2.4).
Naudodamasis pagalba trumpai nusako mokytojo parinktų kūrinių idėjas, meninius bruožus, dailininko individualaus kūrybinio stiliaus ypatumus ((B3.1).	Remdamasis nurodytais pavyzdžiais apibūdina būdingus nurodytų kūrinių bruožus, dailininko individualaus kūrybinio stiliaus ypatumus. Pateikia pavyzdžių, kaip panašią idėją dailininkai perteikia skirtingose epochose ir meno kryptyse ((B3.2).	Vertina ir išsamiai apibūdina būdingus sudominusių kūrinių bruožus, dailininko individualaus kūrybinio stiliaus ypatumus. Pateikia pavyzdžių, kaip panašią idėją ar aktualias laikmečio problemas dailininkai perteikia skirtingose epochose ir meno kryptyse (B3.3).	Savarankiškai vertina ir išsamiai apibūdina būdingus sudominusių kūrinių bruožus, dailininko individualaus kūrybinio stiliaus ypatumus. Pateikia savo pavyzdžių, kaip panašią idėją ar aktualias laikmečio problemas dailininkai perteikia skirtingose epochose ir meno kryptyse, išsako savitą nuomonę (B3.4).
3. Dailės reiškinių ir kontekstų pažinimas (C)			
Remdamasis pateiktais pavyzdžiais trumpai nusako muziejų kolekcijų ir dailės parodų eksponavimo ypatumus, vaizdų paveikumą (C1.1).	Paaiškina tradicinės dailės ir šiuolaikinių menų eksponavimo ypatumus, paaiskina autorių teisių reikalavimų. Trumpai nusako kūrinio eksponavimo sąsajas su tinkama erdve, apšvietimu, patalpos sutvarkymu (C1.2).	Komentuoja ir vertina tradicinės dailės ir šiuolaikinių menų eksponavimo ypatumus, paaiskina autorių teisių reikalavimų. Apibūdina kūrinio eksponavimo sąsajas su kūrinio stilistika, tinkama erdve, apšvietimu, patalpos sutvarkymu (C1.3).	Analizuoja ir argumentuotai vertina tradicinės dailės ir šiuolaikinių menų eksponavimo ypatumus, paaiskina autorių teisių reikalavimų. Išsamiai apibūdina kūrinio eksponavimo sąsajas su kūrinio stilistika, tinkama erdve, apšvietimu, patalpos sutvarkymu (C1.4).
Trumpai nusako, kaip veikia žiūrovus kitų menų raiškos priemonės, integruotos į vizualiąją informaciją. Naudodamasis pagalba emocinės sveikatos, darnaus vystymosi aspektais apibūdina miestų erdves, meno kūrinius (C2.1).	Trumpai paaiškina, kaip veikia žiūrovus kitų menų raiškos priemonės, integruotos į vizualiąją informaciją. Emocinės sveikatos, darnaus vystymosi, individualių kūrybinių poreikių aspektais	Paaiškina ir pateikia pavyzdžių, kaip veikia žiūrovus kitų menų raiškos priemonės, integruotos į vizualiąją informaciją. Emocinės sveikatos, darnaus vystymosi, individualių kūrybinių poreikių aspektais	Išsamiai paaiškina ir pateikia savo pavyzdžių, kaip veikia žiūrovus kitų menų raiškos priemonės, integruotos į vizualiąją informaciją. Emocinės sveikatos, darnaus vystymosi, individualių kūrybinių poreikių aspektais analizuoja miestų erdves,

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
	apibūdina miestų erdves, interjerus, eksterjerus, meno kūrinis (C2.2).	analizuoja miestų erdves, interjerus, eksterjerus, meno kūrinis (C2.3).	interjerus, eksterjerus, meno kūrinis, išsako originalių pastebėjimų (C2.4).
Naudodamasis pagalba trumpai nusako, kokiose profesijose ir verslo srityse praverčia kūrybos gebėjimai, kuo meno žinios gali pasitarnauti ateities profesinei karjerai (C3.1).	Remdamasis mokytojo nurodytais pavyzdžiais pasako, kokiose profesijose ir verslo srityse praverčia kūrybos gebėjimai, kuo meno žinios gali pasitarnauti ateities profesinei karjerai (C3.2).	Remiasi įtikinamais pavyzdžiais, kad pademonstruotų profesijas ir verslo sritis, kuriose praverčia kūrybos gebėjimai, kokios ir kuo meno žinios gali pasitarnauti ateities profesinei karjerai (C3.3).	Išsako savitą nuomonę, remiasi įtikinamais pavyzdžiais demonstruodamas, kokiose profesijose ir verslo srityse praverčia kūrybos gebėjimai, kokios ir kuo meno žinios gali pasitarnauti ateities profesinei karjerai (C3.4).

Pasiekimų lygių požymiai. IV gimnazijos klasė:

Dailės raiška		
Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis
Kaupia kūrybai mokytojo pasiūlytą medžiagą. Išmėgina mokytojo pasiūlytas kūrybos priemones, eskizuodamas interpretuoja aplinkos, stebėtų ar tyrinėtų kūrinių inspiruotas idėjas, kartais nurodyta stilistika išreiškia jas savo kūryboje ir pritaiko aplinkoje. Atlieka nurodytą vaidmenį bendrame darbe. Nurodytu būdu apipavidalina savo darbus.	Atsirenka kūrybai reikalingą medžiagą. Išmėgindamas įvairias kūrybos priemones, pateikia užbaigtą kūrybinį rezultatą. Savitai interpretuoja aplinkos, stebėtų ar tyrinėtų kūrinių inspiruotas idėjas, pasirinkta stilistika išreiškia jas savo kūryboje ir pritaiko aplinkoje. Derina savo sumanymus bendrame darbe. Savarankiškai apipavidalina savo darbus. Naudojasi pasiūlytomis informacijos priemonėmis ir šaltiniais, jais remdamasis pristato savo ir kitų kūrybos rezultatus.	Savarankiškai ir tikslingai atsirenka kūrybai reikalingą medžiagą. Eksperimentuodamas, išmėgindamas įvairias kūrybos priemones ir raiškos būdus, pateikia išbaigtą kūrybinį rezultatą. Kūrybiškai interpretuoja aplinkos, stebėtų ar tyrinėtų kūrinių inspiruotas idėjas, pasirinkta stilistika išreiškia jas savo kūryboje ir pritaiko aplinkoje. Imasi iniciatyvos ir organizuoja dailės renginius, geba komunikuoti ir bendradarbiauti grupėje. Savarankiškai naudojasi įvairiomis informacijos priemonėmis ir šaltiniais, jais remdamasis įvairia forma pristato savo ir kitų

		kūrybos rezultatus.
Dailės raiškos ir dailės kūrinių stebėjimas, interpretavimas ir vertinimas		
Aptaria mokytojo nurodytų praeities ir dabarties kūrinių raiškos būdus ir pagrindines raiškos priemones.	Pagal aptarus kriterijus ir vartodamas tinkamas sąvokas vertina tradicinės dailės ir šiuolaikinių vizualinių menų raiškos ir vaizdavimo būdus bei meninės išraiškos priemones.	Domisi dailės kūriniais, išsako originalią nuomonę ir savarankiškai vertina tradicinės dailės ir šiuolaikinių vizualinių menų raiškos priemones, suvokia ir aptaria dailininkų iškeltas idėjas ir problemas. Suvokia, nusako ir savarankiškai vertina aptariamo laikotarpio idėjas, formavusias dailės stilių, kūrinių problematiką ir meno kryptis.
Dailės reiškinių pažinimas socialinėje kultūrinėje aplinkoje		
Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis
Remdamiesi nurodytais pavyzdžiais atpažįsta atskirus vizualinius reiškinius, savais žodžiais juos apibūdina. Išsako savo požiūrį į artimiausios aplinkos vizualiąsias savybes. Bendromis frazėmis nusako, kuo ateities karjere gali praversti per dailės pamokas įgytos žinios ir gebėjimai.	Įžvelgia praeities meninių stilių, tautodailės, šiuolaikinės dailės ir populiariosios kultūros įtaką savo aplinkoje. Apibūdina, kaip į dailės kūrybą integruojami kiti menai. Įvardija įvairių aplinkų vizualiąsias savybes ir pagal aptartus kriterijus paaiškina jų poveikį. Pasakodamas apie šiuolaikinių profesijų įvairovę, pateikia pavyzdžių, kokios dailės žinios ir gebėjimai gali būti reikalingi.	Įžvelgia ir remdamasis savo patirtimi bei žiniomis vertina praeities meninių stilių, tautodailės, šiuolaikinės dailės ir populiariosios kultūros įtaką savo aplinkoje. Apibūdina dailės paskirtį aptariamo istorinio laikotarpio visuomenėje. Įvardija įvairių aplinkų vizualiąsias savybes ir paaiškina jų poveikį. Remiasi argumentuotais pavyzdžiais papasakoja, kokios dailės žinios ir gebėjimai gali praversti ateities profesinei karjerai.

5-12 klasės. Vertinimo pažymiais ar taškais požymių aprašas.

Mokinys vertinamas ne mažiau, kaip 4 kartus per pusmetį (kai yra 1 pamoka per savaitę). Akcentuojami ne tik atlikto darbo kokybė, bet ir darbo proceso ypatumai ir vertybinės nuostatos.

10 – mokinys dirba savarankiškai, kokybiškai, kūrybingai, originaliai, planuoja savo veiklą, numato rezultatus. Randa reikiamus informacijos šaltinius, juos analizuoja, kritiškai vertina, tikslingai ir išradingai taiko teorijos žinias atlikdamas kūrybines užduotis. Įvykdo visus uždavinius. Aptardamas savo ir kitų darbus, pagrindžia savo sprendimus, tinkamai vartoja dailės sąvokas, tikslingai aiškina proceso eigą, moka pristatyti rezultatus, eksponuoti darbus. Jo vertybinės nuostatos aukštos.

9 – dirba savarankiškai, kokybiškai, kūrybiškai, kartais konsultuojasi su mokytoju. Naudojasi mokytojo pasiūlytais šaltiniais. Geba pritaikyti pasiūlytas idėjas, nekopijuoja, taiko teorijos žinias, analizuoja, lygina procesus, reiškinius. Paaškina savo sprendimus, tinkamai vartoja dailės sąvokas. Moka eksponuoti darbus. Vertybinės nuostatos išugdytos, jų laikosi.

8 – dirba aktyviai, ne visada savarankiškai, nuolat konsultuojasi su mokytoju, ieško draugų pagalbos. Darbą planuoja pagal pavyzdį. Su informacijos šaltiniais dirba nenuosekliai, taikydamas teorines žinias remiasi pateiktais pavyzdžiais. Aptardamas darbus vartoja pagrindines dailės sąvokas, savais žodžiais nusako proceso eigą. Aktyviai padeda eksponuoti darbus. Vertybinės nuostatos išugdytos, stengiasi jų laikytis.

7 – dirba be aiškesnio plano, taiko žinias, bet darbas nenuoseklus, dažnai nekokybiškas. Mokinių pastangos siekti geresnių rezultatų nepastovios, trūksta atidumo. Informacijos šaltiniais naudojama iš dalies. Vartodamas dailės sąvokas klysta. Padeda eksponuoti darbus. Vertybinės nuostatos išugdytos, stengiasi jų laikytis.

6 – stengiasi įgyvendinti uždavinius, bet dirba nenuosekliai, nepasitiki savimi pasirinkdamas sprendimus, negeba jų pagrįsti. Informacijos šaltiniais naudojasi neišsamiai, nuolat ieško mokytojo ar draugų pagalbos. Vartodamas dailės sąvokas, smarkiai klysta. Dalyvauja eksponuojant darbus. Išmano vertybines nuostatas, jų laikosi nenuosekliai.

5 – stengiasi dirbti, bet negeba iki galo atlikti užduočių, dirba nenuosekliai, nesidomi užduotimis, nepaiso mokytojo siūlymų, netaiko teorinių žinių. Galutiniai rezultatai nekokybiški, uždaviniai nepasiekti. Informacijos šaltiniais naudojasi tik raginamas mokytojo, labai neišsamiai. Apibrėždami dailės sąvokas spėlioja. Kartais padeda eksponuoti darbus. Vertybinės nuostatos silpnos, nesistengia jų laikytis.

4 – dirba nenoriai, nenuosekliai, neatsineša savo medžiagų ar reikmenų, užsiima pašaline veikla, trukdo dirbti kitiems. Darbą atlieka nekokybiškai, formaliai, užduoties tikslų nevykdo. Stengiasi išsisukti nuo darbo su informacijos šaltiniais, naudojasi kitų rasta informacija, negeba jos pritaikyti, painioja dailės sąvokas. Eksponuoja darbus tik mokytojo raginamas. Vertybinės nuostatos silpnos, nesistengia jų laikytis.

3 – dirba atmestina, nenuosekliai, tik imituoja, kad dirba, neatsineša medžiagų ar reikmenų, trukdo draugams. Darbai dažniausiai nebaigiami. Informacijos šaltiniais nesinaudoja, nepaaškina dailės sąvokų. Nedalyvauja eksponuojant darbus. Vertybinės nuostatos silpnos, nesistengia jų laikytis.

2 – nedirba net su mokytojo pateiktomis priemonėmis ir medžiagomis. Pažeidžia saugaus darbo reikalavimus. Daugiau nei 3 kartus per pusmetį nepasirengė pamokai, nieko nedirbo. Vertybinės nuostatos silpnos, jų nesilaiko.

1 – kartais atsineša priemonių, bet nenusiteikęs dirbti. Grubiai pažeidžia saugaus darbo reikalavimus. Ignoruoja vertybines nuostatas. Atsiskaitymui pateikia plagiatą arba nukopijuotą, pasisavintą ne savo paties atliktą darbą.

0 – neturi reikiamų priemonių, nedirba, nereaguoja į pastabas. Grubiai pažeidžia saugaus darbo reikalavimus. Ignoruoja vertybines nuostatas.

FIZIKOS PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

Lentelėse kiekvienam klasių koncentri pateikiami keturių lygių pasiekimų aprašai: slenkstinis, patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis. Pasiekimų požymių lentelėse raidės ir skaičių junginyje (pavyzdžiui, A1.2) raide žymima pasiekimų sritis (A), pirmu skaičiumi (1) nurodomas pasiekimas, o antru skaičiumi (2) – pasiekimų lygis.

Pasiekimų lygių požymiai. 7–8 klasės:

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Gamtos mokslų prigimties ir raidos pažinimas (A)			
Paaškina, ką ir kaip tiria fizikos mokslas ir nurodo gamtos mokslų tarpusavio sąsajas (A1.1).	Atsakydamas į klausimus paaškina, kaip fizika leidžia pažinti ir suprasti gamtos ir technikos objektus, procesus, reiškinius. Įvardija, kokias šiuolaikines problemas sprendžia fizikos mokslas. Pateikia fizikos mokslo sričių pavyzdžių (A1.2).	Pateikdamas pavyzdžių paaškina, kaip fizika ir kiti gamtos mokslai leidžia pažinti ir suprasti gamtos ir technikos objektus, procesus, reiškinius bei numatyti procesų, reiškinių pasekmes. Apibūdina fizikos mokslo galimybes sprendžiant įvairias šiuolaikines problemas bei priimant sprendimus. Pateikia teorinių ir taikomųjų fizikos mokslo sričių pavyzdžių (A1.3).	Paaškina, kaip fizika ir kiti gamtos mokslai leidžia pažinti ir suprasti mus supantį pasaulį įvairiais lygmenimis (nuo elementariųjų dalelių iki galaktikų, nuo mažiausio (mikro) iki didžiausio (makro)) ir kaip visumą. Apibūdina fizikos mokslo galimybes ir ribas (ribotumą) sprendžiant įvairias šiuolaikines problemas bei priimant sprendimus. Paaškina sąsajas tarp teorinių ir taikomųjų fizikos mokslo sričių (A1.4).
Paaškina, kad fizikos mokslo teorijos ir modeliai kuriami remiantis žmonijos sukauptomis teorinėmis žiniomis ir turima patirtimi. Nurodo, kad fizikos mokslo žinios ir pasaulio suvokimas kinta, atsiradus tyrimų metu patvirtintų naujų įrodymų (A2.1).	Paaškina, kad fizikos mokslo teorijos, modeliai kuriami remiantis žmonijos sukauptomis teorinėmis ir praktinėmis žiniomis, kad tyrimų metu įgytos žinios leidžia geriau suprasti teorijas ir modelius. Nurodo, kad fizikos modeliai, teorijos gali vystytis jungiant skirtingų mokslų idėjas (A2.2).	Paaškina, kad fizikos mokslo teorijos, modeliai kuriami remiantis žmonijos sukauptomis teorinėmis ir praktinėmis žiniomis, kad tyrimų metu įgytos žinios leidžia geriau suprasti, patvirtinti ar paneigti teorijas ir modelius. Nurodo, kad fizikos mokslo modeliai, teorijos gali vystytis jungiant skirtingų mokslų idėjas, kad fizikos mokslo žinios ir	Apibūdina, kaip fizikos mokslo teorijos, modeliai kuriami ir patvirtinami plėtojant žmonijos sukauptas žinias ir renkant įrodymus, kaip tikslinami pagrindžiant naujais įrodymais. Analizuoja, kaip fizikos mokslo modeliai, teorijos gali vystytis jungiant skirtingų mokslų idėjas, kaip fizikos mokslo žinios ir pasaulio
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)

		pasaulio suvokimas kinta, atsiradus tyrimų metu patvirtintų naujų įrodymų (A2.3).	suvokimas kinta, atsiradus tyrimų metu patvirtintų naujų įrodymų (A2.4).
Atsakydamas į klausimus aiškina, kodėl moksliniai tyrimai turi būti atliekami laikantis etikos normų. Įvardija bent 1–2 etiško tyrimo požymius (A3.1).	Remdamasis pavyzdžiais paaiškina, koks tyrimas yra etiškas, ir nurodo, kodėl moksliniai tyrimai turi būti atliekami laikantis etikos normų (A3.2).	Aptaria etikos normas, pagrindžia jų būtinumą moksliniuose tyrimuose (A3.3).	Argumentuodamas paaiškina, koks tyrimas yra etiškas atsižvelgiant į galimą poveikį aplinkai, kodėl moksliniai tyrimai turi būti atliekami laikantis etikos normų (A3.4).
Pateikia fizikos mokslų vystymosi, atradimų istorijos ir jų taikymo pavyzdžių (A4.1).	Pateikia gamtos mokslų vystymosi ir atradimų istorijos pavyzdžių. Aptaria gamtos mokslų pasiekimus ir jų taikymą (A4.2).	Pateikia fizikos mokslo atradimų taikymo pavyzdžių, nagrinėja galimas jų taikymo teigiamas ir neigiamas pasekmes. Pateikia fizikos mokslo vystymosi istorijos pavyzdžių (A4.3).	Apibūdina fizikos mokslo vystymąsi Lietuvoje ir pasaulyje: įvardija žymiausius fizikos mokslo atstovus ir svarbiausius pasiekimus. Apibūdina ir vertina fizikos mokslo poveikį ir svarbą žmogui, bendruomenei, visuomenei (A4.4).

2. Gamtamokslinis komunikavimas (B)

Vartoja gamtamokslines sąvokas, terminus, matavimo vienetus, užrašo fizikinių dydžių ir cheminių elementų simbolius, pasirenka tinkamą formulę (B1.1).	Vartoja gamtamokslines sąvokas, terminus, tinkamai užrašo fizikinių dydžių ir cheminių elementų simbolius, pasirenka tinkamą formulę ir iš jos išreiškia reikiamą fizikinį dydį, matavimo vienetus verčia daliniais ir kartotiniais (B1.2).	Tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas ir terminus apibūdinamas fizikinius reiškinius ir objektus pažįstamame kontekste, tinkamai taiko fizikinių dydžių ir cheminių elementų simbolius, pasirenka tinkamą formulę ir iš jos išreiškia reikiamą fizikinį dydį, matavimo vienetus verčia daliniais ir kartotiniais (B1.3).	Tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas, terminus naujose ar nestandartinėse situacijose, tinkamai užrašo fizikinių dydžių ir cheminių elementų simbolius, pasirenka tinkamą formulę ir iš jos išreiškia reikiamą fizikinį dydį, jungia kelias formules, matavimo vienetus verčia daliniais ir kartotiniais (B1.4).
Naudodamas nurodytus reikšminius žodžius, pasirenka reikiamą įvairiais būdais (diagrama, lentelė, tekstu, ir kt.) pateiktą informaciją iš nurodytų	Naudodamas nurodytus reikšminius žodžius, pasirenka reikiamą įvairiais būdais (diagrama, lentelė, tekstu, ir kt.) pateiktą informaciją iš skirtingų	Įvardija reikšminius žodžius ir pasirenka reikiamą įvairiais būdais ir formomis (grafiku, diagrama, lentelė, tekstu ir kt.) pateiktą informaciją iš	Įvardija reikšminius žodžius ir tikslingai pasirenka reikiamą įvairiais būdais (grafiku, diagrama, lentelė, tekstu, abstrakčiais simboliais ir kt.)

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
-----------------	------------------	-----------------	------------------

šaltinių, ją lygina, pagal pateiktus kriterijus klasifikuoja, padedamas apibendrina (B2.1).	šaltinių, ją lygina, klasifikuoja, padedamas kritiškai vertina, analizuoja, apibendrina, jungia kelių šaltinių tuo pačiu būdu pateiktą informaciją (B2.2).	skirtingų šaltinių, ją lygina ir klasifikuoja remdamasis pateiktais kriterijais, analizuoja, padedamas kritiškai vertina, interpretuoja, jungia ir apibendrina kelių šaltinių informaciją (B2.3).	pateiktą informaciją iš skirtingų šaltinių, ją lygina, klasifikuoja, analizuoja, kritiškai vertina, apibendrina, interpretuoja, jungia kelių skirtingų tipų šaltinių informaciją (B2.4).
Remdamasis nurodytais šaltiniais atskiria faktus ir duomenis nuo subjektyvios nuomonės (B3.1).	Padedamas pasirenka patikimus informacijos šaltinius, atskiria objektyvią informaciją, faktus, duomenis nuo subjektyvios informacijos, nuomonės (B3.2).	Nurodo, kuo skiriasi patikimi informacijos šaltiniai nuo nepatikimų, objektyvi informacija, faktai, duomenys nuo subjektyvios informacijos, nuomonės (B3.3).	Pasirenka patikimus informacijos šaltinius ir paaiškina, kokiais kriterijais rėmėsi. Skiria objektyvią informaciją, faktus, duomenis nuo subjektyvios informacijos, nuomonės (B3.4).
Tekstu, piešiniais ar schemomis perteikia su fizika susietą informaciją, naudoja skaitmenines technologijas (B4.1).	Suprantamai ir etiškai perteikia su fizika susietą informaciją. Padedamas taiko faktų, idėjų, rezultatų ir išvadų pateikimo būdus – grafikus, diagramas, lenteles, modelius, tekstus. Naudoja skaitmenines technologijas (B4.2).	Sklandžiai ir suprantamai, laikydamasis etikos ir etiketo normų perteikia su fizika susietą informaciją. Pasirenka ir taiko faktų, idėjų, rezultatų ir išvadų pateikimo būdus – grafikus, diagramas, lenteles, modelius, tekstus. Atsižvelgia į adresatą. Nurodo informacijos šaltinius. Naudoja skaitmenines technologijas (B4.3).	Atsižvelgdamas į adresatą sklandžiai ir suprantamai, laikydamasis etikos ir etiketo normų (reikalavimų) perteikia gamtamokslinę informaciją. Pasirenka ir tikslingai taiko faktų, idėjų, rezultatų ir išvadų pateikimo būdus – grafikus, diagramas, lenteles, modelius, tekstus. Tinkamai cituoja šaltinius. Tikslingai naudoja skaitmenines technologijas (B4.4).
Padedamas formuluoja klausimus padėsiančius išsiaiškinti ir suprasti gamtamokslinių reiškinių dėsningumus ir objektų savybes, aiškina savo atsakymus (B5.1).	Konsultuodamasis formuluoja klausimus, padėsiančius išsiaiškinti ir suprasti gamtamokslinių reiškinių dėsningumus ir objektų savybes. Pateikdamas atsakymus juos paaiškina (B5.2).	Nagrindamas informaciją ir atlikdamas tyrimus formuluoja klausimus, padėsiančius išsiaiškinti ir suprasti fizikinių reiškinių dėsningumus ir objektų savybes. Pateikia išsamius ir aiškius atsakymus, pagrįstus tyrimų rezultatais ir faktais (B5.3).	Tikslingai formuluoja klausimus, padėsiančius išsiaiškinti ir suprasti reiškinių dėsningumus ir objektų savybes. Savo atsakymus grindžia tikslingai pasirinktais argumentais (B5.4).

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
-----------------	------------------	-----------------	------------------

3. Gamtamokslinis tyrinėjimas (C)			
Paaiškina, kuo skiriasi stebėjimas ir eksperimentas, įvardija tyrimo atlikimo etapus (C1.1).	Paaiškina, kas yra tyrimas, kuo skiriasi stebėjimas ir eksperimentas, įvardija tyrimų atlikimo etapus (C1.2).	Paaiškina, kas yra tyrimas, apibūdina skirtingus atlikimo būdus, įvardija tyrimo atlikimo etapų seką (C1.3).	Paaiškina, kas yra tyrimas, kuo skiriasi stebėjimas ir eksperimentas, kada jie taikomi, nurodo tyrimo atlikimo etapų seką (C1.4).
Padedamas formuluoja klausimus, tikslus ir hipotezes probleminei situacijai artimoje aplinkoje tirti (C2.1).	Formuluoja probleminius klausimus, tyrimo tikslus, hipotezes konkrečiai ar įvardytai situacijai tirti (C2.2).	Formuluoja probleminius klausimus, tyrimo tikslus, hipotezes atpažįstamoms situacijoms tirti (C2.3).	Formuluoja probleminius klausimus, tyrimo tikslus, hipotezes naujoms situacijoms tirti (C2.4).
Padedamas planuoja tyrimą: pasirenka tyrimo būdą, priemones, medžiagas, vietą ir laiką bei trukmę, duomenų fiksavimo formą. Nurodo, kaip nuskaityti matavimo rodmenis, siekiant užtikrinti rezultatų patikimumą (C3.1).	Patariamasis planuoja tyrimą: pasirenka tyrimo būdą, priemones, medžiagas, tyrimo atlikimo vietą, laiką bei trukmę. Nurodo, kaip pasirenkant priemones ir nuskaitant matavimo rodmenis, užtikrinti rezultatų patikimumą (C3.2).	Planuoja tyrimą: pasirenka priemones, medžiagas, tyrimo atlikimo vietą, laiką. Nurodo, kokias priemones reikėtų pasirinkti ir kaip atlikti matavimus, kad rezultatai būtų patikimi (C3.3).	Planuoja tyrimą: pasirenka tyrimo būdą, priemones, medžiagas, tyrimo atlikimo vietą, laiką bei trukmę. Analizuoja, kaip tyrimo metodai, įranga, žmogiškasis faktorius gali veikti duomenų patikimumą. Pasirenka tinkamiausius planuojamo tyrimo rezultatų patikimumo užtikrinimo būdus (C3.4).
Padedamas atlieka tyrimą: saugiai naudodamasis priemonėmis ir medžiagomis atlieka numatytas tyrimo veiklas laikydamasis etikos reikalavimų, tikslingai stebi vykstančius procesus ir fiksuoja pokyčius, matavimo priemonių rodmenis (C4.1).	Konsultuodamasis atlieka tyrimą: saugiai naudodamasis priemonėmis ir medžiagomis atlieka numatytas tyrimo veiklas laikydamasis etikos reikalavimų, stebi vykstančius procesus ir fiksuoja pokyčius, nuskaito matavimo priemonių rodmenis (C4.2).	Pagal pavyzdį atlieka tyrimą: saugiai naudodamasis priemonėmis ir medžiagomis atlieka numatytas tyrimo veiklas laikydamasis etikos reikalavimų, tikslingai stebi vykstančius procesus ir fiksuoja pokyčius, tiksliai nuskaito matavimo priemonių rodmenis, nurodo absoliutines matavimo paklaidas (C4.3).	Atlieka tyrimą: saugiai naudodamasis priemonėmis ir medžiagomis atlieka numatytas tyrimo veiklas laikydamasis etikos reikalavimų, tikslingai stebi vykstančius procesus ir fiksuoja pokyčius, tiksliai nuskaito matavimo priemonių rodmenis, nurodo matavimo paklaidas (C4.4).
Padedamas pateikia gautus tyrimo rezultatus nurodytu būdu.	Konsultuodamasis apibendrina gautus duomenis ir rezultatus. Pateikiant	Apibendrina gautus rezultatus ir duomenis, vertina jų patikimumą.	Apibendrina ir sistemina gautus duomenis ir rezultatus, vertina jų

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
-----------------	------------------	-----------------	------------------

Apskaičiuoja kelių bandymų rezultatų aritmetinį vidurkį (C5.1).	duomenis skaičiuoja kelių bandymų rezultatų aritmetinį vidurkį. Rezultatus pateikia nurodytu būdu (C5.2).	Paaškina, kaip pasirinkti tyrimo metodai, įranga, žmogiškasis faktorius galėjo paveikti duomenų patikimumą. Tvarkydamas duomenis skaičiuoja aritmetinį vidurkį, procentus. Duomenis pateikia susistemintų duomenų lentelėmis, diagramomis ar kitais pasirinktais būdais (C5.3).	patikimumą. Paaškina netikslų ar nepatikimų rezultatų priežastis. Pateikiant duomenis skaičiuoja kelių bandymų rezultatų aritmetinį vidurkį. Rezultatus pateikia pasirinkdamas kelis tinkamiausius būdus: lentelėmis, diagramomis, grafikais, piešiniais, schemomis (C5.4).
Padedamas nagrinėja tyrimo rezultatus ir formuluoja išvadas, palygina jas su hipoteze, įvardija rezultatus, kurie patvirtina arba paneigia hipotezę (C6.1).	Formuluoja išvadas remdamasis gautais rezultatais. Patikrina, ar pasitvirtino hipotezė, nurodo, kurie rezultatai patvirtina hipotezę arba dalijasi idėjomis, kodėl hipotezė nepasitvirtino. Aptaria, kas pavyko ar nepavyko atliekant tyrimą, ką būtų galima daryti kitaip (C6.2).	Formuluoja išvadas remdamasis gautais rezultatais. Patikrina, ar pasitvirtino hipotezė, ir paaškina, kurie rezultatai ir kaip rodo, kad hipotezė pasitvirtino, arba kodėl hipotezė nepasitvirtino. Aptaria atliktą tiriamąją veiklą ir siūlo jos tobulinimo būdą (C6.3).	Formuluoja išvadas remdamasis gautais rezultatais. Patikrina, ar pasitvirtino hipotezė, ir paaškina, kokie rezultatai rodo, kad hipotezė pasitvirtino, arba kodėl hipotezė nepasitvirtino. Analizuoja ir vertina atliktą tiriamąją veiklą ir siūlo jos tobulinimo ir plėtotės būdą (C6.4).
4. Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas (D)			
Atpažįsta artimos aplinkos fizikos mokslo objektus ir reiškinius, padedamas juos apibūdina įvardydamas pagrindines savybes (D1.1).	Atpažįsta fizikos mokslo objektus ir reiškinius įprastame kontekste, juos apibūdina į nurodydamas savybes (D1.2).	Atpažįsta ir įvardija fizikos mokslo objektus ir fizikinius reiškinius įprastame kontekste, juos apibūdina vartodamas tinkamus terminus ir sąvokas (D1.3).	Atpažįsta ir įvardija fizikos mokslo objektus ir fizikinius reiškinius naujame kontekste, tikslingai vartodamas tinkamus terminus ir sąvokas juos apibūdina įvardydamas ir siedamas jų savybes (D1.4).
Aiškindamasis procesus ir reiškinius taiko fizikos žinias įprastame kontekste (D2.1).	Aiškindamasis procesus ir reiškinius, taiko fizikos ir kitų dalykų žinias įprastame kontekste (D2.2).	Aiškindamasis procesus ir reiškinius taiko fizikos ir kitų dalykų žinias jas siedamas tarpusavyje įprastuose kontekstuose (D2.3).	Aiškindamasis procesus ir reiškinius tikslingai taiko fizikos ir kitų dalykų žinias jas siedamas tarpusavyje naujuose kontekstuose (D2.4).
Aiškindamas artimos aplinkos fizikinių reiškinių dėsningumus,	Aiškindamas artimos aplinkos fizikinių reiškinių dėsningumus,	Paaškina nagrinėjamų fizikinių reiškinių dėsningumus, apibūdina	Aiškindamas fizikinių reiškinių dėsningumus, atpažįsta, įvardija ir

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
-----------------	------------------	-----------------	------------------

padedamas įvardija reiškinių priežastis ir pasekmes, taiko fizikos dėsnius atlikdamas paprasčiausias užduotis (D3.1).	atpažįsta ir įvardija reiškinių priežastis ir pasekmes, taiko fizikos dėsnius atlikdamas paprastas užduotis (D3.2).	priežasties ir pasekmės ryšius, taiko fizikos dėsnius atlikdamas nesudėtingas užduotis (D3.3).	paaikškina priežasties ir pasekmės ryšius, taiko fizikos dėsnius atlikdamas įvairias užduotis (D3.4).
Lygina fizikos mokslo tiriamus objektus, reiškinius ir procesus, remdamasis nurodytomis jų savybėmis ir požymiais (D4.1).	Lygina ir klasifikuoja fizikos mokslo tiriamus objektus, procesus, reiškinius, remdamasis jų pagrindinėmis bei kai kuriomis antrinėmis savybėmis ir požymiais (D4.2).	Lygina ir klasifikuoja fizikos mokslo tiriamus objektus, procesus, reiškinius, remdamasis jų savybėmis ir požymiais (D4.3).	Lygina ir klasifikuoja fizikos mokslo tiriamus objektus, procesus, reiškinius siedamas ir apibendrinamas jų savybes ir požymius (D4.4).
Padedamas modeliuoja artimos aplinkos fizikinius procesus ar reiškinius, įvardija jų pagrindinius dėsningumus (D5.1).	Modeliuoja fizikinius procesus ir reiškinius, pastebi ir įvardija jų pagrindinius dėsningumus (D5.2).	Modeliuoja fizikinius procesus ir reiškinius, pastebi, įvardija ir paaikškina jų pagrindinius dėsningumus (D5.3).	Modeliuoja fizikinius procesus ir reiškinius, nustato ir paaikškina jų dėsningumus (D5.4).
5. Problemų sprendimas ir refleksija (E)			
Padedamas pasirenka tinkamą strategiją užduočiai atlikti. Siūlo idėjų problemoms spręsti, jas aptaria (E1.1).	Konsultuodamasis pasirenka tinkamą strategiją užduočiai atlikti, atsižvelgdamas į jos pobūdį. Siūlo idėjų problemoms spręsti, jas aptaria ir vertina, pasirenka tinkamiausią (E1.2).	Pasirenka tinkamą strategiją užduočiai atlikti atsižvelgdamas į jos pobūdį ir esamas galimybes. Siūlo bent vieną problemos sprendimo alternatyvą (E1.3).	Pasirenka tinkamą strategiją užduočiai atlikti atsižvelgdamas į jos pobūdį ir esamas galimybes. Siūlo 2–3 problemos sprendimo alternatyvas, analizuoja informaciją ir prognozuoja rezultatus (E1.4).
Padedamas taiko fizikos žinias, gebėjimus, gautus tyrimų rezultatus naujose artimos aplinkos situacijose (E2.1).	Kūrybiškai taiko fizikos žinias, gebėjimus, gautus tyrimų rezultatus naujose situacijose (E2.2).	Tikslingai ir kūrybiškai taiko fizikos žinias ir gebėjimus, gautus tyrimų rezultatus naujose situacijose (E2.3).	Tikslingai ir kūrybiškai taiko turimas fizikos žinias ir gebėjimus, gautus tyrimų rezultatus skirtingų gamtos mokslų integravimo reikalaujančiose nestandartinėse situacijose (E2.4).
Padedamas vertina gautus rezultatus, juos apibendrina, daro išvadas	Kritiškai vertina gautus rezultatus, juos apibendrina, daro išvadas	Kritiškai vertina gautus rezultatus, juos apibendrina, daro išvadas	Analizuoja ir kritiškai vertina savo ir kitų gautus rezultatus, lygina juos tarpusavyje, apibendrinamas
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)

atsižvelgdamas į realų kontekstą (E3.1).	atsižvelgdamas į realų kontekstą (E3.2).	atsižvelgdamas į realų kontekstą (E3.3).	pagrindžia argumentais, daro išvadas atsižvelgdamas į realų kontekstą (E3.4).
Pagal pateiktus kriterijus aptaria asmeninę pažangą, įvardija bent vieną savo stiprybę ir tobulintiną sritį mokantis fizikos (E4.1).	Pagal pateiktus kriterijus stebi, fiksuoja ir aptaria asmeninę pažangą, įvardija bent vieną savo stiprybę ir tobulintiną sritį mokantis fizikos (E4.2).	Reflektuoja asmeninę pažangą mokantis fizikos, įvardija savo stiprybes ir tobulintinas sritis, kelia tolesnius mokymosi tikslus (E4.3).	Reflektuoja asmeninę pažangą, įvardija savo stiprybes ir tobulintinas sritis mokantis fizikos, analizuoja savo pasiekimų priežasties ir pasekmės ryšius, kelia tolesnius mokymosi tikslus, numatydamas konkretų laikotarpį jiems pasiekti (E4.4).
6. Žmogaus ir aplinkos dermės pažinimas (F)			
Atsakydamas į pateiktus klausimus įvardija aplinkos veiksnių įtaką sveikatai ir pateikia praktinių sveikatai palankios aplinkos namuose kūrimo pavyzdžių (F1.1).	Įvardija aplinkos veiksnių įtaką sveikatai ir pateikia praktinių sveikatai palankios aplinkos namuose kūrimo pavyzdžių (F1.2).	Įvardija fizinių aplinkos veiksnių įtaką sveikatai, pateikia praktinių sveikatai palankios aplinkos pavyzdžių (F1.3).	Paašškina, kodėl žmogus yra neatsiejama gamtos dalis, ir kokia yra aplinkos veiksnių įtaka sveikatai, pateikia praktinių sveikatai palankios aplinkos kūrimo pavyzdžių (F1.4).
Atsakydamas į pateiktus klausimus įvardija fizikos mokslo ir technologijų įtaką visuomenės raidai. Nurodo gyvenimo sąlygų gerinimo būdus ir įvardija jų pasekmes gamtai (F2.1).	Paašškina fizikos mokslo ir technologijų įtaką visuomenės raidai. Nurodo gyvenimo sąlygų gerinimo būdus. Pateikia žmogaus veiklos poveikio gamtai pavyzdžių artimoje aplinkoje (F2.2).	Paašškina fizikos mokslo ir technologijų įtaką visuomenės raidai. Nurodo gyvenimo sąlygų gerinimo būdus. Pateikia žmogaus veiklos poveikio gamtai pavyzdžių (F2.3).	Paašškina ir įvertina fizikos mokslo ir technologijų įtaką visuomenės raidai. Paašškina žmogaus veiklos pasekmes gamtai ir vertina jas vietovės bei globaliu mastu (F2.4).
Aptaria gamtos saugojimo, racionalaus išteklių vartojimo ir antrinio žaliavų perdirbimo svarbą. Pateikia aplinkos ir gamtos išteklių apsaugos būdų bei jų pritaikymo pavyzdžių artimoje aplinkoje (F3.1).	Paašškina, kodėl svarbu saugoti gamtą, racionaliai vartoti išteklius ir perdirbti antrines žaliavas. Aptaria aplinkos ir gamtos išteklių apsaugos būdus ir priemones, jų pritaikymą konkrečioje situacijoje (F3.2).	Paašškina, kodėl svarbu saugoti gamtą, racionaliai vartoti išteklius ir perdirbti antrines žaliavas. Apibūdina aplinkos ir išteklių apsaugos būdus, siūlo jų pritaikymą konkrečioje situacijoje, juos įgyvendina (F3.3).	Siedamas su socialinėmis pasekmėmis žmonijai argumentuotai paašškina, kodėl svarbu saugoti gamtą, racionaliai vartoti išteklius ir perdirbti antrines žaliavas. Vertina aplinkos ir gamtos išteklių apsaugos būdus ir pagrįsdamas parenka
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)

			tinkamiausią konkrečioje situacijoje (F3.4).
--	--	--	--

38. Pasiekimų lygių požymiai. 9–10 ir I–II gimnazijos klasės:

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Gamtos mokslų prigimties ir raidos pažinimas (A)			
Nurodo, kad remiantis fizika ir kitais gamtos mokslais galima pažinti ir suprasti gamtos ir technikos objektus, procesus, reiškinius. Pateikia fizikos mokslo teorijų taikymo praktikoje pavyzdį (A1.1).	Atsakydamas į klausimus paaiškina, kaip remiantis fizika ir kitais gamtos mokslais galima pažinti ir suprasti gamtos ir technikos objektus, procesus, reiškinius bei numatyti procesų, reiškinių pasekmes, rasti problemų sprendimo būdų. Pateikia fizikos mokslo teorijų taikymo praktikoje pavyzdžių (A1.2).	Paaškina, kaip remiantis fizika ir kitais gamtos mokslais galima pažinti mus supantį mikro ir makro pasaulį kaip visumą. Nusako fizikos mokslo galimybes ir ribas sprendžiant įvairias problemas bei priimant sprendimus. Įvardija sąsajas tarp fizikos mokslo teorijų ir jų praktinio taikymo (A1.3).	Paaškina, kaip remiantis fizika ir kitais gamtos mokslais galima pažinti mus supantį mikro ir makro pasaulį kaip visumą. Apibūdina fizikos mokslo galimybes ir ribas sprendžiant įvairias problemas bei priimant sprendimus. Paaškina sąsajas tarp fizikos mokslo teorijų ir jų praktinio taikymo (A1.4).
Atsakydamas į klausimus nurodo, kad fizikos mokslo teorijos, modeliai kuriami remiantis žmonijos sukauptomis žiniomis, kad tyrimų metu įgytos žinios įgalina geriau suprasti teorijas ir modelius (A2.1).	Nurodo, kad fizikos mokslo teorijos, modeliai kuriami remiantis žmonijos sukauptomis žiniomis, kad tyrimų metu įgytos žinios įgalina geriau suprasti, patvirtinti ar paneigti teorijas ir modelius. Nurodo, kad fizikos mokslo teorijos ir modeliai gali plėtotis ir keistis atsiradus naujiems įrodymams ir faktams (A2.2).	Paaškina, kad fizikos mokslo teorijos, modeliai kuriami ir patvirtinami plėtojant žmonijos sukauptas žinias ir renkant įrodymus, tikslinami pagrindžiant naujais įrodymais. Aptaria fizikos mokslo teorijų ir modelių vystymosi istoriją, įvardija veiksnius (pavyzdžiui, visuomenės poreikiai, nauji atradimai ir kt.), skatinančius peržiūrėti teorijas ir modelius (A2.3).	Paaškina, kad fizikos mokslo teorijos, modeliai kuriami ir patvirtinami plėtojant žmonijos sukauptas žinias ir renkant įrodymus, tikslinami pagrindžiant naujais įrodymais. Analizuoja, kaip bėgant laikui vystėsi fizikos mokslo teorijos ir modeliai, vertina veiksnius (pavyzdžiui, visuomenės poreikiai, nauji atradimai ir kt.), skatinančius peržiūrėti teorijas ir modelius (A2.4).
Įvardija, kad moksliniai tyrimai turi būti atliekami laikantis etikos normų atsižvelgiant į galimą poveikį gamtinei aplinkai. Remdamasis	Aptaria galimą mokslinių tyrimų poveikį gamtinei aplinkai ir etikos normų būtinumą moksliniuose tyrimuose (A3.2).	Aiškina galimą mokslinių tyrimų poveikį gamtinei ir socialinei aplinkai. Pagrindžia etikos normų	Diskutuoja apie galimą mokslinių tyrimų poveikį gamtinei ir socialinei aplinkai. Siedamas etikos normas su

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
-----------------	------------------	-----------------	------------------

pavyzdžiais paaiškina, koks tyrimas yra etiškas (A3.1).		būtinumą moksliniuose tyrimuose (A3.3).	gamtos mokslų raida prognozuoja jų kitimą (A3.4).
Pateikia fizikos mokslo vystymosi, atradimų istorijos ir jų taikymo pavyzdžių (A4.1).	Nurodo fizikos mokslo atradimų taikymo galimas teigiamas ir neigiamas pasekmes. Aptaria fizikos mokslo vystymąsi pasaulyje ir Lietuvoje, pateikia atradimų istorijos pavyzdžių (A4.2).	Apibūdina fizikos mokslo poveikį ir svarbą žmogui, bendruomenei, visuomenei. Aptaria fizikos mokslo vystymąsi, įvardija žymiausius pasaulio ir Lietuvos fizikos mokslo atstovus ir jų pasiekimų įtaką fizikos mokslo raidai (A4.3).	Apibūdina ir kritiškai vertina fizikos mokslo poveikį ir svarbą žmogui, bendruomenei, visuomenei. Apibūdina fizikos mokslo vystymąsi, įvardija žymiausius pasaulio ir Lietuvos fizikos mokslo atstovus ir jų pasiekimų įtaką fizikos mokslo raidai (A4.4).
2. Gamtamokslinis komunikavimas (B)			
Vartoja gamtamokslines sąvokas, terminus, sutartinius ženklus, tinkamai užrašo fizikinių dydžių ir cheminių elementų simbolių, pasirenka tinkamą formulę ir iš jos išreiškia reikiamą dydį, matavimo vienetus verčia daliniais ir kartotiniais (B1.1).	Tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas, terminus, sutartinius ženklus, standartiniuose kontekstuose, tinkamai užrašo fizikinių dydžių ir cheminių elementų simbolių, pasirenka tinkamą formulę ir iš jos išreiškia reikiamą fizikinį dydį, matavimo vienetus verčia daliniais ir kartotiniais (B1.2).	Tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas, terminus, sutartinius ženklus, aiškindamas reiškinius, tinkamai užrašo ir taiko fizikinių dydžių ir cheminių elementų simbolių, užrašo fizikinių dydžių skaičiavimo formules, jungia kelias formules, matavimo vienetus verčia daliniais ir kartotiniais (B1.3).	Tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas, terminus, sutartinius ženklus nestandartiniuose kontekstuose, aiškina nežinomus reiškinius, tinkamai užrašo ir taiko fizikinių dydžių ir cheminių elementų simbolių, jungia kelias formules, racionaliai taiko nestandartinius sprendimo būdus, tinkamai taiko matematikos žinias, matavimo vienetus verčia daliniais ir kartotiniais (B1.4).
Naudodamasis nurodytais reikšminiais žodžiais, pasirenka reikiamą įvairiais būdais ir formomis (diagrama, lentelė, tekstu ir kt.) pateiktą informaciją iš nurodytų šaltinių, padedamas ją lygina,	Įvardija reikšminius žodžius ir pasirenka reikiamą įvairiais būdais ir formomis (grafiku, diagrama, lentelė, tekstu ir kt.) pateiktą informaciją iš skirtingų šaltinių, ją lygina, klasifikuoja, vertina, padedamas	Įvardija reikšminius žodžius ir tikslingai pasirenka reikiamą įvairiais būdais ir formomis (grafiku, diagrama, lentelė, tekstu ir kt.) pateiktą informaciją iš skirtingų šaltinių, ją kritiškai vertina, interpretuoja, lygina, klasifikuoja,	Tikslingai pasirinkdamas reikšminius žodžius atsirenka reikiamą įvairiais būdais ir formomis (grafiku, diagrama, lentelė, tekstu ir kt.) pateiktą informaciją iš skirtingų šaltinių, ją kritiškai vertina, interpretuoja, lygina, klasifikuoja,
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)

klasifikuoja, vertina, apibendrina (B2.1).	jungia kelių šaltinių informaciją ir ją apibendrina (B2.2).	analizuoja, jungia ir apibendrina kelių skirtingų šaltinių informaciją (B2.3).	analizuoja, jungia skirtinga forma pateiktą informaciją ir ją apibendrina (B2.4).
Padedamas skiria objektyvią informaciją, faktus, duomenis nuo subjektyvios informacijos, nuomonės, pasirenka patikimus informacijos šaltinius (B3.1).	Pagal pateiktus kriterijus skiria objektyvią informaciją, faktus, duomenis nuo subjektyvios informacijos, nuomonės, pasirenka patikimus informacijos šaltinius (B3.2).	Pasirenka patikimus informacijos šaltinius įvardydamas kriterijus. Skiria objektyvią informaciją, faktus, duomenis nuo subjektyvios informacijos, nuomonės (B3.3).	Pasirenka patikimus informacijos šaltinius įvardydamas kriterijus. Nurodo patikimos informacijos požymius, jais remdamasis skiria objektyvią informaciją, faktus, duomenis nuo subjektyvios informacijos, nuomonės (B3.4).
Tinkamai vartodamas pagrindines reikšmines sąvokas ir simbolius, sklandžiai, suprantamai ir etiškai perteikia gamtamokslinę informaciją. Nurodo šaltinius. Naudoja skaitmenines technologijas (B4.1).	Tinkamai vartodamas reikšmines sąvokas ir simbolius, sklandžiai ir suprantamai, laikydamasis etikos ir etiketo normų perteikia gamtamokslinę informaciją. Atsižvelgia į adresatą. Cituoja šaltinius. Naudoja skaitmenines technologijas (B4.2).	Atsižvelgdamas į adresatą, laikydamasis etikos ir etiketo normų tinkamai ir tikslingai vartoja kalbą perteikdamas kitiems gamtamokslinę informaciją ir atlikdamas užduotis. Pasirenka ir tinkamai taiko faktų, idėjų, rezultatų ir išvadų pateikimo būdus – grafikus, diagramas, lenteles, modelius, tekstus. Tinkamai cituoja informacijos šaltinius. Tikslingai naudoja skaitmenines technologijas (B4.3).	Atsižvelgdamas į adresatą, laikydamasis etikos ir etiketo normų tinkamai ir tikslingai vartoja kalbą skirtingais būdais ir formomis perteikdamas kitiems gamtamokslinę informaciją ir atlikdamas užduotis. Tikslingai pasirenka ir taiko faktų, idėjų, rezultatų ir išvadų pateikimo būdus – grafikus, diagramas, lenteles, modelius, tekstus. Tinkamai cituoja šaltinius. Tikslingai naudoja skaitmenines technologijas (B4.4).
Konsultuodamasis formuluoja klausimus, padėsiančius išsiaiškinti ir suprasti fizikinių reiškinių dėsningumus ir objektų savybes. Pateikdamas atsakymus, juos paaiškina (B5.1).	Formuluoja klausimus, padėsiančius išsiaiškinti ir suprasti fizikinių reiškinių dėsningumus ir objektų savybes. Pateikdamas atsakymus, juos argumentuoja (B5.2).	Nagrinėdamas informaciją ir atlikdamas tyrimus tikslingai formuluoja klausimus, padėsiančius išsiaiškinti ir suprasti fizikinių reiškinių dėsningumus ir objektų savybes, argumentais grindžia savo atsakymus (B5.3).	Nagrinėdamas gamtamokslinę informaciją ir atlikdamas tyrimus tikslingai formuluoja klausimus, tinkamai argumentuoja savo atsakymus, pateikia argumentų kitiems galimiems atsakymams pagrįsti (B5.4).

Slenkstinis (1)	Patenkiamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
-----------------	-----------------	-----------------	------------------

3. Gamtamokslinis tyrinėjimas (C)			
Padedamas paaiškina, kas yra tyrimas, kuo skiriasi stebėjimas ir eksperimentas, įvardija tyrimo etapus (C1.1).	Paaiškina, kas yra tyrimas, įvardija skirtingus tyrimo būdus, jų skirtumus ir tyrimo etapus (C1.2).	Paaiškina, kas yra tyrimas, palygina skirtingus tyrimo būdus, nurodo, kada jie taikomi, įvardija tyrimo etapų seką (C1.3).	Paaiškina, kas yra tyrimas, palygina skirtingus tyrimo būdus ir jų taikymo galimybes, pagrindžia kiekvieno etapo paskirtį ir nuoseklus tyrimo atlikimo svarbą (C1.4).
Padedamas formuluoja probleminius klausimus, tyrimo tikslus, hipotezes (C2.1).	Konsultuodamasis įvardija probleminę situaciją, formuluoja probleminius klausimus, su jais susietus tyrimo tikslus, hipotezes (C2.2).	Pastebi ir įvardija probleminę situaciją, formuluoja probleminius klausimus, su jais susietus tyrimo tikslus, hipotezes (C2.3).	Pastebi ir įvardija probleminę situaciją, ją analizuoja ir apibūdina, formuluoja probleminius klausimus, su jais susietus tyrimo tikslus, hipotezes (C2.4).
Padedamas pasirenka, tyrimo būdą, priemones, medžiagas, tyrimo atlikimo vietą, laiką, trukmę, suplanuoja eigą (C3.1).	Konsultuodamasis pasirenka tyrimo būdą, priemones, medžiagas, tyrimo atlikimo vietą, laiką bei trukmę, numato tyrimo veiklas; paaiškina, kaip tyrimo metodai, įranga, žmogiškasis faktorius gali veikti duomenų patikimumą (C3.2).	Planuoja tyrimą: pasirenka tinkamą tyrimo būdą, priemones, medžiagas, tyrimo atlikimo vietą, laiką bei trukmę, numato būdus, kaip užtikrins tyrimo rezultatų patikimumą (C3.3).	Planuodamas tyrimą pasirenka tinkamą būdą ir pagrindžia pasirinkimą, pasirenka priemones, medžiagas, tyrimo atlikimo vietą, laiką, trukmę, veiklas, numato kaip užtikrins tyrimo rezultatų tikslumą ir patikimumą (C3.4).
Patiriamas atlieka tyrimą, saugiai naudojami priemonėmis ir medžiagomis, laikosi etikos reikalavimų, stebi vykstančius procesus ir fiksuoja pokyčius, nuskaito matavimo priemonių rodmenis, nurodo absoliutines matavimo paklaidas (C4.1).	Konsultuodamasis atlieka tyrimą, saugiai naudojami priemonėmis ir medžiagomis, laikosi etikos reikalavimų, stebi vykstančius procesus ir fiksuoja pokyčius, nuskaito matavimo priemonių rodmenis, nurodo absoliutines matavimo paklaidas (C4.2).	Atlikdamas tyrimą saugiai naudojami priemonėmis ir medžiagomis, laikosi etikos reikalavimų, tikslingai stebi vykstančius procesus ir fiksuoja pokyčius, tiksliai nuskaito matavimo priemonių rodmenis, nurodo absoliutines matavimo paklaidas (C4.3).	Atlikdamas tyrimą saugiai naudojami priemonėmis ir medžiagomis, laikosi etikos reikalavimų, tikslingai stebi vykstančius procesus ir fiksuoja pokyčius, tiksliai nuskaito matavimo priemonių rodmenis, nurodo matavimo (absoliutines ir santykines) paklaidas (C4.4).
Padedamas apibendrina gautus duomenis ir rezultatus. Tvarkydamas duomenis skaičiuoja kelių bandymų rezultatų aritmetinį vidurkį.	Sistemina ir apibendrina gautus rezultatus ir duomenis, lygina juos su informacijos šaltinių duomenimis, kitų mokinių atliktų tyrimų surinktais	Analizuoja ir apibendrina gautus rezultatus ir duomenis, lygina su informacijos šaltinių duomenimis, kitų mokinių atliktų tyrimų surinktais	Analizuoja ir apibendrina gautus rezultatus ir duomenis, lygina su informacijos šaltinių duomenimis, kitų mokinių atliktų tyrimų surinktais
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)

Rezultatus pateikia nurodytu būdu (C5.1).	duomenimis; nurodo nepatikimus ar netikslius rezultatus, siūlo, kaip ištaisyti padarytas klaidas. Duomenis pateikia vienu iš būdų: lentelėmis, diagramomis, grafikais, piešiniais, schemomis (C5.2).	duomenimis. Vertina rezultatų patikimumą, nurodo nepatikimų ar netikslių rezultatų priežastis ir būdus, kaip ištaisyti padarytas klaidas. Duomenims analizuoti pasitelkia skaitmenines technologijas. Duomenis pateikia tinkamiausiais būdais: lentelėmis, diagramomis, grafikais, piešiniais, schemomis (C5.3).	duomenimis, paaiškina aptiktus rezultatų skirtumus. Vertina rezultatų patikimumą, nurodo nepatikimų ar netikslių rezultatų priežastis ir būdus, kaip ištaisyti padarytas klaidas. Duomenims analizuoti pasitelkia skaitmenines technologijas. Duomenis pateikia derindamas kelis tinkamiausius būdus: lentelėmis, diagramomis, grafikais, piešiniais, schemomis (C5.4).
Padedamas formuluoja išvadas; patikrina, ar pasitvirtino hipotezė; paaiškina, kokie rezultatai rodo, kad hipotezė pasitvirtino, arba kodėl hipotezė nepasitvirtino (C6.1).	Formuluoja išvadas remdamasis gautais rezultatais. Patikrina, ar pasitvirtino hipotezė, ir paaiškina, kokie rezultatai rodo, kad hipotezė pasitvirtino, arba kodėl hipotezė nepasitvirtino (C6.2).	Formuluoja gautais rezultatais pagrįstas išvadas. Patikrina, ar pasitvirtino hipotezė, įvardija rezultatus, kurie rodo, kad hipotezė pasitvirtino arba nepasitvirtino ir paaiškina kodėl. Vertina atliktą tiriamąją veiklą, siūlo jos tobulinimo būdų, įvardija plėtotės galimybes (C6.3).	Formuluoja gautais rezultatais pagrįstas išvadas atsižvelgdamas į tyrimo hipotezę. Vertina atliktą tiriamąją veiklą, numato jos tobulinimo ir plėtotės galimybes (C6.4).
4. Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas (D)			
Atpažįsta ir įvardija fizikos mokslo objektus, reiškinius ir procesus žinomame kontekste, įvardija jų savybes (D1.1).	Atpažįsta ir įvardija fizikos mokslo objektus, reiškinius ir procesus žinomame kontekste, įvardija jų savybes, vartodamas tinkamus terminus ir sąvokas (D1.2).	Atpažįsta ir įvardija fizikos mokslo objektus, fizikinius reiškinius ir procesus naujame kontekste, tinkamai vartodamas terminus ir sąvokas juos apibūdina nurodydamas savybes (D1.3).	Atpažįsta ir įvardija fizikos mokslo objektus, reiškinius ir procesus naujame kontekste, tikslingai vartodamas terminus ir sąvokas juos apibūdina nurodydamas ir siedamas savybes (D1.4).
Padedamas aiškina, kaip vyksta fizikiniai procesai ir reiškiniai (D2.1).	Taikydamas fizikos žinias aiškina, kaip vyksta procesai ir reiškiniai (D2.2).	Siedamas fizikos ir kitų gamtos mokslų žinias į visumą aiškina, kaip vyksta procesai ar reiškiniai (D2.3).	Siedamas skirtingų mokslų žinias į visumą aiškina, kaip vyksta procesai ir reiškiniai (D2.4).
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)

Padedamas paaiškina fizikinių reiškinių ir procesų dėsningumus, nurodo priežasties ir pasekmės ryšius (D3.1).	Konsultuodamasis paaiškina fizikinių reiškinių ir procesų dėsningumus, nurodo priežasties ir pasekmės ryšius (D3.2).	Paaškina fizikinių reiškinių ir procesų dėsningumus, apibūdina priežasties ir pasekmės ryšius. Formuluoja ir taiko fizikos dėsnius atlikdamas įvairias užduotis (D3.3).	Paaškina fizikinių reiškinių ir procesų dėsningumus, priežasties ir pasekmės ryšius. Formuluoja ir tikslingai taiko fizikos dėsnius atlikdamas įvairias užduotis (D3.4).
Padedamas lygina, klasifikuoja fizikos mokslo tiriamus objektus, procesus, reiškinius, remdamasis jų pagrindinėmis savybėmis ir požymiais (D4.1).	Konsultuodamasis lygina, klasifikuoja fizikos mokslo tiriamus objektus, procesus, reiškinius, remdamasis jų pagrindinėmis savybėmis ir požymiais (D4.2).	Lygina ir klasifikuoja fizikos mokslo tiriamus objektus, procesus, reiškinius remdamasis jų savybėmis, požymiais ir prigimtimi (D4.3).	Argumentuotai siūlo kriterijus, kuriais remdamasis lygina ir klasifikuoja fizikos mokslo tiriamus objektus, procesus, reiškinius (D4.4).
Padedamas kuria realių procesų ir reiškinių modelius (D5.1).	Konsultuodamasis kuria realių procesų ir reiškinių modelius (D5.2).	Taikydamas fizikos ir kitų gamtos mokslų dėsningumus kuria realių procesų ir reiškinių modelius (D5.3).	Taikydamas fizikos ir kitų gamtos mokslų dėsningumus kuria modelius ir jais remdamasis aiškina realius procesus ir reiškinius (D5.4).
5. Problemų sprendimas ir refleksija (E)			
Pasirenka problemų sprendimo būdą iš kelių pateiktų, paaiškina savo pasirinkimą (E1.1).	Spręsdamas įvairias gamtamokslines problemas ir atlikdamas užduotis siūlo idėjų joms spręsti, jas aptaria ir pasirenka tinkamiausią (E1.2).	Pasirenka tinkamą strategiją užduočiai atlikti ar problemai spręsti, atsižvelgdamas į jos pobūdį ir esamas galimybes, prognozuoja rezultatus ir siūlo bent vieną problemos sprendimo alternatyvą (E1.3).	Spręsdamas įvairias gamtamokslines problemas ir atlikdamas užduotis jas analizuoja, pasirenka tinkamą strategiją atsižvelgdamas į problemos ar užduoties pobūdį ir esamas galimybes, prognozuoja rezultatus ir pagrindžia savo prognozę, siūlo problemų sprendimo alternatyvų (E1.4).
Taiko fizikos žinias ir gebėjimus spręsdamas atpažįstamas problemas ir atlikdamas užduotis (E2.1).	Tikslingai ir kūrybiškai taiko fizikos žinias ir gebėjimus, gautus tyrimų rezultatus spręsdamas naujas problemas ir atlikdamas užduotis (E2.2).	Tikslingai ir kūrybiškai taiko žinias, gebėjimus ir tyrimų rezultatus spręsdamas problemas ir atlikdamas užduotis skirtingų gamtos mokslų integravimo reikalaujančiose įprastose situacijose (E2.3).	Tikslingai ir kūrybiškai taiko fizikos žinias, gebėjimus ir tyrimų rezultatus spręsdamas problemas ir atlikdamas užduotis skirtingų dalykų integravimo reikalaujančiose situacijose (E2.4).

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
-----------------	------------------	-----------------	------------------

Vertina problemos sprendimą ir atliktos užduoties rezultatus, daro išvadas atsižvelgdamas į realų kontekstą (E3.1).	Vertina problemos sprendimą ir atliktos užduoties rezultatus, lygindamas juos su pateiktais duomenimis ir atsižvelgdamas į realų kontekstą, daro išvadas (E3.2).	Kritiškai vertina savo ir kitų rezultatus, lygina juos tarpusavyje, apibendrina, daro išvadas atsižvelgdamas į realų kontekstą (E3.3).	Analizuoja, kritiškai vertina ir apibendrina problemos sprendimą ir atliktos užduoties rezultatus, lygindamas juos su teoriniais duomenimis ir atsižvelgdamas į realų kontekstą, daro pagrįstas išvadas (E3.4).
Pagal pateiktus kriterijus reflektuoja asmeninę pažangą, įvardija savo stiprybes ir tobulintinas sritis mokantis fizikos, nurodo galimus savo pasiekimų gerinimo būdus (E4.1).	Reflektuoja asmeninę pažangą, įvardija savo stiprybes ir tobulintinas sritis mokantis fizikos, nurodo galimus savo pasiekimų gerinimo būdus (E4.2).	Reflektuoja asmeninę pažangą mokantis fizikos, įvardija savo stiprybes ir tobulintinas sritis, vertina savo pasiekimų priežasties ir pasekmės ryšius, kelia tolesnius mokymosi tikslus (E4.3).	Reflektuoja asmeninę pažangą mokantis fizikos, analizuoja ir sieja savo pasiekimų priežasties ir pasekmės ryšius, kelia tolesnius mokymosi tikslus, numatydamas konkretų laikotarpį jiems pasiekti (E4.4).
6. Žmogaus ir aplinkos dermės pažinimas (F)			
Įvardija aplinkos veiksnių įtaką sveikatai ir pateikia praktinių sveikatai palankios aplinkos namuose kūrimo pavyzdžių (F1.1).	Nusako aplinkos veiksnių įtaką sveikatai ir pateikia praktinių sveikatai palankios aplinkos kūrimo pavyzdžių (F1.2).	Apibūdina fizinių aplinkos veiksnių įtaką sveikatai, pateikia praktinių sveikatai palankios aplinkos pavyzdžių (F1.3).	Argumentuodamas paaiškina, kodėl žmogus yra neatsiejama gamtos dalis, kokia yra aplinkos veiksnių įtaka sveikatai ir kodėl būtina kurti sveikatai palankią aplinką, pateikia sveikatai palankios aplinkos pavyzdžių (F1.4).
Pagal nurodytus darnaus vystymosi tikslus pateikia pavyzdžių, kaip užtikrinama žmonių gerovė (F2.1).	Nurodo darnaus vystymosi reikšmę aplinkosaugai. Aptaria vietinės bendruomenės gyventojų gyvenimo sąlygų gerinimo būdus, atsižvelgiant į socialinį, ekonominį, aplinkosauginį aspektus. Pateikia žmogaus veiklos poveikio gamtai pavyzdžių (F2.2).	Įvardija darnaus vystymosi priemones, užtikrinančias žmonių gerovę dabar ir ateityje. Aptaria vietinės bendruomenės ir Lietuvos gyventojų gyvenimo sąlygų gerinimo būdus, atsižvelgdamas į socialinį, ekonominį, aplinkosauginį aspektus. Paaiškina žmogaus veiklos pasekmes	Paaiškina darnų vystymąsi kaip visumą priemonių, užtikrinančių žmonių gerovę dabar ir ateityje. Diskutuoja apie vietinės bendruomenės, Lietuvos ir pasaulio gyventojų gyvenimo sąlygų gerinimo būdus, atsižvelgdamas į socialinį, ekonominį, aplinkosauginį aspektus
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)

		gamtai ir vertina jas vietovės bei globaliu mastu (F2.3).	pateikia apibendrintas išvadas. Analizuoja žmogaus veiklos poveikį gamtai vietovės, šalies ir globaliu mastu (F2.4).
Atsakydamas į klausimus paaiškina, kodėl svarbu saugoti gamtą, taupiai vartoti išteklius ir perdirbti antrines žaliavas. Įvardija aplinkos ir išteklių apsaugos būdus. Dalyvauja mokyklos ir vietos bendruomenės akcijose, projektuose ir kitose veiklose (F3.1).	Paaiškina, kodėl svarbu saugoti gamtą, racionaliai vartoti išteklius ir perdirbti antrines žaliavas. Aptaria aplinkos ir išteklių apsaugos būdus, siūlo jų pritaikymą konkrečioje situacijoje. Dalyvauja mokyklos ir vietos bendruomenės akcijose, projektuose ir kitose veiklose (F3.2).	Diskutuoja apie gamtos saugojimo, racionalaus išteklių vartojimo ir antrinių žaliavų perdirbimo svarbą. Siūlo aplinkos ir išteklių apsaugos būdų, nagrinėja jų pritaikymo konkrečioje situacijoje galimybes. Dalyvauja mokyklos, vietos bendruomenės ir gamtosaugos organizacijų akcijose, projektuose ir kitose veiklose (F3.3).	Diskutuoja ekologinio tvarumo įvairiose srityse (buityje, žemės ūkyje, pramonėje, transporte, biotechnologijose ir kt.) klausimais. Dalyvauja mokyklos, vietos bendruomenės ir gamtosaugos organizacijų akcijose, projektuose ir kitose veiklose (F3.4).

39. Pasiekimų lygių požymiai. III–IV gimnazijos klasės:

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Gamtos mokslų prigimties ir raidos pažinimas (A)			
Nurodo, kad fizika ir kiti gamtos mokslai padeda pažinti ir suprasti gamtos ir technikos objektus, procesus, reiškinius bei numatyti procesų, reiškinių pasekmes, rasti problemų sprendimo būdų. Pateikia fizikos mokslo teorijų praktinio taikymo pavyzdžių (A1.1).	Paaiškina, kad remiantis fizika ir kitais gamtos mokslais galima pažinti mus supantį pasaulį kaip visumą. Įvardija fizikos ir kitų gamtos mokslų sprendžiamas problemas. Nurodo, kad fizika ir kiti gamtos mokslai turi ribotas galimybes sprendžiant įvairias problemas bei priimant sprendimus. Pateikia fizikos mokslo teorijų praktinio taikymo pavyzdžių (A1.2).	Paaiškina, kaip remiantis fizikos ir kitų gamtos mokslų nustatytais mikro ir makro pasaulio ryšiais, galima spręsti gamtamokslines problemas. Analizuoja fizikos mokslo galimybes ir apibūdina ribas sprendžiant įvairias problemas bei priimant sprendimus. Paaiškina sąsajas tarp fizikos mokslo teorijų ir jų praktinio taikymo (A1.3).	Argumentuotai paaiškina, kad remiantis fizikos ir kitų gamtos mokslų nustatytais mikro ir makro pasaulio ryšiais, galima spręsti gamtamokslines problemas. Analizuoja ir kritiškai vertina fizikos mokslo galimybes ir ribas sprendžiant įvairias aktualias vietinio ir globalaus konteksto problemas bei priimant sprendimus. Paaiškina sąsajas tarp fizikos ir kitų gamtos mokslų teorijų ir jų praktinio taikymo (A1.4).

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
-----------------	------------------	-----------------	------------------

Nurodo, kad fizikos mokslo teorijos, modeliai kuriami remiantis žmonijos sukauptomis žiniomis ir mokslinių tyrimų rezultatais. Nurodo, kad fizikos mokslo teorijos ir modeliai gali plėtotis ir keistis atsiradus naujiems įrodymams ir faktams (A2.1).	Nurodo, kad fizikos mokslo teorijos, modeliai kuriami remiantis žmonijos sukauptomis žiniomis, kad tyrimų metu įgytos žinios įgalina geriau suprasti, patvirtinti ar paneigti teorijas ir modelius. Aptaria fizikos mokslo teorijų ir modelių vystymosi istoriją, įvardija veiksnius (pavyzdžiui, visuomenės poreikiai, nauji atradimai ir kt.), skatinančius peržiūrėti teorijas ir modelius (A2.2).	Apibūdina fizikos mokslo teorijų ir modelių kūrimo principus ir panaudojimą. Paaiškina fizikos mokslo teorijų ir modelių kitimą, apibūdina veiksnius, skatinančius peržiūrėti teorijas ir modelius (A2.3).	Apibūdina fizikos mokslo teorijų ir modelių kūrimo principus ir panaudojimą. Argumentuotai paaiškina fizikos mokslo teorijų ir modelių neišvengiamą kitimą atsižvelgiant į veiksnius, skatinančius peržiūrėti teorijas ir modelius (A2.4).
Įvardija galimą mokslinių tyrimų poveikį gamtinei aplinkai ir aptaria etikos normų būtinumą moksliniuose tyrimuose. Remdamasis pateiktais pavyzdžiais paaiškina, koks tyrimas yra etiškas (A3.1).	Aiškina galimą mokslinių tyrimų poveikį gamtinei ir socialinei aplinkai. Paaiškina etikos normų būtinumą moksliniuose tyrimuose (A3.2).	Diskutuoja apie galimą mokslinių tyrimų poveikį gamtai ir socialinei aplinkai ir pagrindžia etikos normų būtinumą atliekant mokslinius tyrimus. Sieja etikos normų kitimą su fizikos mokslo raida (A3.3).	Argumentuotai diskutuoja apie galimą mokslinių tyrimų poveikį gamtai ir socialinei aplinkai ir pagrindžia etikos normų būtinumą atliekant mokslinius tyrimus. Paaiškina etikos normų kitimo sąsajas su gamtos mokslų raida (A3.4).
Nurodo fizikos mokslo atradimų taikymo galimas teigiamas ir neigiamas pasekmes. Aptaria fizikos mokslo vystymąsi pasaulyje ir Lietuvoje, pateikia atradimų istorijos pavyzdžių (A4.1).	Aptaria fizikos mokslo poveikį ir svarbą žmogui, bendruomenei, visuomenei. Aptaria fizikos mokslo vystymąsi, įvardija žymiausius pasaulio ir Lietuvos fizikos mokslo atstovus (A4.2).	Diskutuoja fizikos mokslo poveikio ir svarbos žmogui, bendruomenei ir visuomenei klausimais. Apibūdina fizikos mokslo vystymąsi, įvardija žymiausius pasaulio ir Lietuvos fizikos mokslo atstovus ir aptaria jų pasiekimų įtaką fizikos mokslo raidai (A4.3).	Argumentuotai vertina gamtos mokslų įtaką ir svarbą žmogui, bendruomenei ir visuomenei, kitiems mokslams. Apibūdina fizikos mokslo vystymąsi, nurodo naujausias tyrimų sritis, įvardija žymiausius pasaulio ir Lietuvos fizikos mokslo atstovus ir aptaria jų pasiekimų įtaką fizikos mokslo raidai (A4.4).
2. Gamtamokslinis komunikavimas (B)			
Vartoja gamtamokslines sąvokas, terminus, simbolius ir matavimo	Vartoja gamtamokslines sąvokas, terminus, simbolius ir matavimo	Tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas, terminus, simbolius ir	Tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas, terminus, aiškindamas
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)

vienetus, atlikdamas įprastas užduotis taiko pagrindines formules, matavimo vienetus verčia daliniais ir kartotiniais (B1.1).	vienetus, atlikdamas užduotis taiko ir jungia nesudėtingas formules, matavimo vienetus verčia daliniais ir kartotiniais (B1.2).	matavimo vienetus. Atlikdamas užduotis tinkamai taiko ir jungia kelias formules, matavimo vienetus verčia daliniais ir kartotiniais, keičia nesisteminius matavimo vienetus SI vienetais, nurodo fizikinių dydžių dimensijas (B1.3).	reiškinius ir procesus nestandartinėse situacijose. Atlikdamas užduotis tinkamai taiko simbolius, matavimo vienetus, formules, jungia formules, matavimo vienetus verčia daliniais ir kartotiniais, keičia nesisteminius matavimo vienetus SI vienetais, nurodo ir sieja fizikinių dydžių dimensijas (B1.4).
Naudodamas nurodytus reikšminius žodžius, pasirenka reikiamą įvairiais būdais (diagrama, lentelė, tekstu, ir kt.) pateiktą informaciją iš skirtingų šaltinių, remdamasis keliais pateiktais kriterijais ją lygina, klasifikuoja, padedamas vertina ir apibendrina (B2.1).	Naudodamas nurodytus reikšminius žodžius atsirenka reikiamą įvairiais būdais (grafiku, diagrama, lentelė, tekstu ir kt.) pateiktą informaciją iš skirtingų šaltinių, remdamasis pateiktais kriterijais ją vertina, lygina, klasifikuoja, padedamas analizuoja, jungia kelių šaltinių tuo pačiu būdu pateiktą informaciją (B2.2).	Tikslingai pasirinkdamas reikšminius žodžius atsirenka reikiamą įvairiais būdais ir formomis (grafiku, diagrama, lentelė, tekstu ir kt.) pateiktą informaciją iš skirtingų šaltinių, ją kritiškai vertina, interpretuoja, lygina, klasifikuoja, analizuoja, jungia skirtinga forma pateiktą informaciją ir ją apibendrina (B2.3).	Tikslingai pasirenka reikšminius žodžius ir atsirenka reikiamą įvairiais būdais (grafiku, diagrama, lentelė, tekstu, abstrakčiais simboliais ir kt.) pateiktą informaciją iš skirtingų šaltinių, ją kritiškai ir argumentuotai vertina, interpretuoja, lygina ir klasifikuoja tikslingai pasirinkdamas kriterijus, analizuoja, jungia ir apibendrina (B2.4).
Pagal pateiktus kriterijus skiria objektyvią informaciją, faktus, duomenis nuo subjektyvios informacijos, nuomonės, pasirenka patikimus informacijos šaltinius (B3.1).	Pasirenka patikimus informacijos šaltinius įvardydamas kriterijus. Skiria objektyvią informaciją, faktus, duomenis nuo subjektyvios informacijos, nuomonės (B3.2).	Analizuoja ir vertina informacijos šaltinių patikimumą, pasirenka patikimus informacijos šaltinius. Paaiškina, kuo objektyvi informacija skiriasi nuo subjektyvios (B3.3).	Analizuoja ir kritiškai vertina informacijos šaltinių patikimumą, tikslingai pasirenka patikimus informacijos šaltinius. Argumentuodamas paaiškina, kuo objektyvi informacija skiriasi nuo subjektyvios (B3.4).
Tinkamai vartodamas pagrindines reikšmines sąvokas ir simbolius, sklandžiai, suprantamai, laikydamasis etikos ir etiketo normų perteikia	Tinkamai vartodamas reikšmines sąvokas ir simbolius, sklandžiai ir suprantamai, laikydamasis etikos ir etiketo normų perteikia	Laikydamasis etikos ir etiketo normų, vartoja bendrinę ir mokslinę kalbą perteikdamas kitiems gamtamokslinę informaciją ir atlikdamas užduotis,	Tinkamai ir tikslingai, laikydamasis etikos ir etiketo normų, vartoja bendrinę ir mokslinę kalbą perteikdamas kitiems gamtamokslinę

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
-----------------	------------------	-----------------	------------------

nesudėtingą gamtamokslinę informaciją. Nurodo šaltinius. Naudoja skaitmenines technologijas (B4.1).	gamtamokslinę informaciją. Atsižvelgia į adresatą. Cituoja šaltinius. Naudoja skaitmenines technologijas (B4.2).	pasirenka ir kūrybiškai naudoja kompleksines raiškos priemones ir formas. Lanksčiai pritaiko pranešimą adresatams. Tinkamai cituoja šaltinius. Tikslingai naudoja skaitmenines technologijas (B4.3).	informaciją ir atlikdamas užduotis, pasirenka ir kūrybiškai naudoja kompleksines raiškos priemones ir formas. Lanksčiai ir kūrybiškai pritaiko pranešimą įvairiems adresatams. Tinkamai cituoja šaltinius. Tikslingai ir kūrybiškai naudoja skaitmenines technologijas (B4.4).
Formuluoja klausimus, padedančius suprasti nesudėtingą gamtamokslinę informaciją ar problemą. Pateikdamas atsakymus, juos paaiškina (B5.1).	Formuluoja klausimus, padedančius suprasti nagrinėjamą gamtamokslinę informaciją ar problemą. Pateikdamas atsakymus, juos argumentuoja (B5.2).	Nagrinėdamas informaciją ir atlikdamas tyrimus tikslingai formuluoja klausimus, padedančius suprasti fizikinių reiškinių dėsninumus, objektų savybes ar problemas. Argumentuoja savo atsakymus ir išsakomą nuomonę, pateikia argumentų kitiems galimiems atsakymams pagrįsti (B5.3).	Nagrinėdamas gamtamokslinę informaciją ir atlikdamas tyrimus tikslingai formuluoja klausimus rodydamas nagrinėjamos problemos supratimą, argumentuoja savo atsakymus ir išsakomą nuomonę, argumentuotai pateikia alternatyvių atsakymų (B5.4).
3. Gamtamokslinis tyrinėjimas (C)			
Paaiškina, kas yra tyrimas, įvardija skirtingus tyrinėjimo būdus, jų skirtumus ir tyrimo etapus (C1.1).	Paaiškina, kas yra tyrimas, palygina skirtingus tyrinėjimo būdus, nurodo kada jie taikomi, įvardija tyrimo etapų seką (C1.2).	Paaiškina, kas yra tyrimas, kuo jis skiriasi nuo laboratorinio darbo, apibūdina ir palygina skirtingus tyrimo būdus, jų taikymo galimybes, įvardija tyrimo etapų seką (C1.3).	Paaiškina, kas yra tyrimas, nurodo, kad tyrimas yra vienas pagrindinių fizikinių reiškinių, procesų ir objektų pažinimo būdu, apibūdina ir palygina skirtingus tyrimo būdus, jų taikymo galimybes, pagrindžia kiekvieno etapo paskirtį ir nuoseklus tyrimo atlikimo svarbą (C1.4).
Įprastinėse situacijose formuluoja nesudėtingus probleminius	Atsakydamas į pateiktus klausimus įvardija probleminę situaciją,	Pastebi, įvardija ir apibūdina probleminę situaciją, formuluoja	Tikslingai kelia probleminius klausimus pasirinktai probleminei
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)

klausimus, tyrimo tikslus, hipotezes (C2.1).	formuluoja probleminius klausimus, su jais susietus tyrimo tikslus, hipotezes (C2.2).	probleminius klausimus, su jais susietus tyrimo tikslus, hipotezes (C2.3).	situacijai tirti, formuluoja su jais susietus tyrimo tikslus ir hipotezes, jas argumentuoja (C2.4).
Nurodo paprasto tyrimo atlikimo eigą, pasirenka tinkamas priemones ir medžiagas, nusimato vietą ir laiką bei trukmę, duomenų fiksavimo formą. Padedamas aptaria, ką reikia daryti, kad rezultatai būtų patikimi (C3.1).	Patariamai planuoja tyrimą: pasirenka tyrimo būdą, priemones, medžiagas, vietą ir laiką bei trukmę, duomenų fiksavimo formą. Nurodo, ką reikėtų daryti, kad rezultatai būtų patikimi (C3.2).	Planuoja tyrimą: pasirenka tinkamą tyrimo būdą, priemones, medžiagas, tyrimo atlikimo vietą, laiką bei trukmę. Prognozuoja, kokios galėtų būti atsitiktinės ir sisteminės klaidos, nurodo, kaip užtikrinti tyrimo rezultatų patikimumą (C3.3).	Tikslingai, atsižvelgdamas į visus tyrimo patikimumo ir saugumo užtikrinimo reikalavimus, planuoja tyrimą: pasirenka tinkamus tyrimo būdus, priemones, medžiagas, tyrimo kintamuosius, tyrimo atlikimo vietą, laiką, trukmę, eigą (C3.4).
Pasitardamas atlieka paprastus tyrimus: saugiai naudodamasis priemonėmis ir medžiagomis atlieka numatytas tyrimo veiklas, tikslingai stebi vykstančius procesus ir pastebi pokyčius, nuskaito matavimo priemonių rodmenis. Tyrimus atlieka laikydamasis aptartų tyrimų etikos normų (C4.1).	Pagal pavyzdį atlieka tyrimą: saugiai naudodamasis priemonėmis ir medžiagomis atlieka numatytas tyrimo veiklas laikydamasis etikos reikalavimų, tikslingai stebi vykstančius procesus ir fiksuoja pokyčius, tiksliai nuskaito matavimo priemonių rodmenis, nurodo absoliutines matavimo paklaidas (C4.2).	Atlikdamas tyrimą saugiai naudojasi priemonėmis ir medžiagomis, laikosi etikos reikalavimų, tikslingai stebi vykstančius procesus ir fiksuoja pokyčius, tiksliai nuskaito matavimo priemonių ir prietaisų rodmenis, nurodo absoliutines matavimo paklaidas ir apskaičiuoja santykinės matavimo paklaidas (C4.3).	Tiksliai, saugiai ir etiškai atlieka tyrimą, tikslingai stebi vykstančius procesus, tiksliai nuskaito matavimo prietaisų rodmenis ir fiksuoja kintamųjų pokyčius, nurodo, apskaičiuoja ir įvertina matavimo ir skaičiavimo paklaidas (C4.4).
Pasitardamas apibendrina surinktus duomenis, juos pertvarko jei reikia, apskaičiuoja duomenų aritmetinį vidurkį, atrenka reikiamus išvadai daryti, pateikia vienu pasirinktu būdu: lentelė, diagrama, grafiku, schema (C5.1).	Sistemina ir apibendrina gautus rezultatus ir duomenis, lygina su informacijos šaltinių duomenimis, kitų mokinių atliktų tyrimų surinktais duomenimis; nurodo nepatikimus ar netikslius rezultatus, siūlo, kaip ištaisyti padarytas klaidas. Apskaičiuoja duomenų aritmetinį vidurkį. Duomenis pateikia vienu iš	Analizuoja, apibendrina ir sistemina gautus rezultatus ir duomenis, lygina su informacijos šaltinių duomenimis, kitų mokinių atliktų tyrimų surinktais duomenimis. Vertina jų patikimumą ir paaiškina, kaip pasirinkti tyrimo metodai, įranga, žmogiškasis faktorius galėjo paveikti duomenų patikimumą. Atsirenka išvadai daryti reikiamus duomenis. Duomenims	Analizuoja, apibendrina ir sistemina gautus rezultatus ir duomenis, lygina su patikimų informacijos šaltinių duomenimis. Vertina jų patikimumą ir paaiškina, kurie faktoriai galėjo paveikti duomenų patikimumą bei nurodo, kaip tą poveikį sumažinti. Atsirenka išvadai daryti reikiamus duomenis ir pagrindžia pasirinkimą. Duomenims analizuoti ir pateikti

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
-----------------	------------------	-----------------	------------------

	būdų: lentelėmis, diagramomis, grafikais, schemomis (C5.2).	analizuoti ir pateikti tikslingai pasitelkia skaitmenines technologijas. Duomenis pateikia susistemintų duomenų lentelėmis, diagramomis ar kitais pasirinktais būdais (C5.3).	tikslingai pasitelkia skaitmenines technologijas. Duomenis pateikia susistemintų duomenų lentelėmis ir diagramomis, grafikais ar kitais tinkamais būdais (C5.4).
Pasitardamas patikrina, ar pasitvirtino hipotezė; paaiškina, kokie rezultatai rodo, kad hipotezė pasitvirtino, arba kodėl hipotezė nepasitvirtino. Aptaria atliktą tyrimą, nurodydamas, kas pavyko ar nepavyko, ką būtų galima daryti kitaip (C6.1).	Formuluoja išvadas remdamasis gautais rezultatais ir palygina su hipoteze. Nurodo, kurie rezultatai patvirtina hipotezę arba dalijasi idėjomis, kodėl hipotezė nepasitvirtino. Vertina atliktą tiriamąją veiklą ir siūlo jos tobulinimo būdų (C6.2).	Formuluoja gautais rezultatais pagrįstas išvadas. Patikrina, ar pasitvirtino hipotezė, įvardija rezultatus, kurie rodo, kad hipotezė pasitvirtino arba nepasitvirtino ir paaiškina kodėl. Nepasitvirtinus hipotezei analizuoja priežastis ir formuluoja naują hipotezę. Vertina atliktą tiriamąją veiklą, siūlo jos tobulinimo būdų, numato galimą plėtotę ir rezultatų pritaikymą (C6.3).	Formuluoja gautais rezultatais pagrįstas išvadas. Patikrina, ar pasitvirtino hipotezė, įvardija rezultatus, kurie rodo, kad hipotezė pasitvirtino arba nepasitvirtino ir paaiškina kodėl. Nepasitvirtinus hipotezei analizuoja priežastis ir formuluoja naują hipotezę. Apmąsto atliktas veiklas, numato tyrimo tobulinimo galimybes atsižvelgiant į rezultatų patikimumo didinimą, siūlo tyrimo plėtojimo ir rezultatų pritaikymo galimybes (C6.4).
4. Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas (D)			
Atpažįsta ir įvardija fizikos mokslo tiriamus objektus, reiškinius ir procesus įprastame kontekste, vartodamas tinkamus terminus ir sąvokas nurodo jų savybes (D1.1).	Atpažįsta ir įvardija fizikos mokslo tiriamus objektus, reiškinius ir procesus įprastame kontekste, vartodamas tinkamus terminus ir sąvokas juos apibūdina, nurodo savybes (D1.2).	Atpažįsta ir įvardija fizikos mokslo tiriamus objektus, reiškinius ir procesus naujame kontekste, tinkamai vartodamas terminus ir sąvokas juos apibūdina nurodydamas savybes ir požymius (D1.3).	Atpažįsta ir įvardija fizikos mokslo tiriamus objektus, reiškinius ir procesus naujame kontekste, tinkamai ir tikslingai vartodamas terminus ir sąvokas juos apibūdina nurodydamas ir siedamas savybes ir požymius (D1.4).
Fizikos žinias taiko įprastose situacijose aiškindamas procesus ir reiškinius (D2.1).	Fizikos ir kitų dalykų žinias taiko įprastose situacijose aiškindamas procesus ir reiškinius (D2.2).	Siedamas fizikos ir kitų dalykų žinias į visumą jas taiko įvairiose situacijose aiškindamas realius ir numatydamas galimus procesus ir reiškinius (D2.3).	Tikslingai siedamas fizikos ir kitų dalykų žinias į visumą jas taiko įvairiose situacijose aiškindamas
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)

			realius ir numatydamas galimus procesus ir reiškinius (D2.4).
Atsakydamas į pateiktus klausimus paaiškina fizikinių reiškinių ir procesų dėsningumus, nurodo priežasties ir pasekmės ryšius (D3.1).	Paaiškina fizikinių reiškinių ir procesų dėsningumus, nurodo priežasties ir pasekmės ryšius. Formuluoja ir taiko fizikos dėsnius (D3.2).	Paaiškina fizikinių reiškinių ir procesų dėsningumus, nurodo ir paaiškina jų priežasties ir pasekmės ryšius. Formuluoja ir tinkamai taiko fizikos dėsnius, iliustruoja juos pavyzdžiais iš realaus gyvenimo (D3.3).	Paaiškina fizikinių reiškinių ir procesų dėsningumus, nurodo ir paaiškina jų priežasties ir pasekmės ryšius. Formuluoja ir taiko dėsnius, iliustruoja juos pavyzdžiais, nurodo dėsnių galiojimo ribas (D3.4).
Lygina ir klasifikuoja fizikos mokslo tiriamus objektus, procesus, reiškinius remdamasis nurodytomis jų savybėmis ar požymiais (D4.1).	Lygina ir klasifikuoja fizikos mokslo tiriamus objektus, procesus, reiškinius remdamasis jų savybėmis, požymiais ir prigimtimi (D4.2).	Pasirenka savybes ar požymius, kuriais remdamasis lygina ir klasifikuoja fizikos mokslo tiriamus objektus, procesus ir reiškinius, atpažįsta ir įvardija vienodos prigimties objektus, procesus ir reiškinius (D4.3).	Tikslingai ir argumentuotai pasirenka savybes ar požymius, kuriais remdamasis lygina ir klasifikuoja fizikos mokslo tiriamus objektus, procesus ir reiškinius, atpažįsta ir įvardija vienodos prigimties objektus, procesus ir reiškinius (D4.4).
Konsultuodamasis kuria realių procesų ir reiškinių modelius (D5.1).	Taikydamas fizikos mokslo dėsningumus kuria realių procesų ir reiškinių modelius (D5.2).	Įvardija ir apibūdina fizikinius modelius. Remdamasis realių reiškinių ir procesų dėsningumais, juos modeliuoja (D5.3).	Nurodo ir apibūdina fizikinius modelius ir jų taikymo ribas. Remdamasis realių reiškinių ir procesų dėsningumais juos modeliuoja, numato modelio tobulinimo būdus (D5.4).
5. Problemų sprendimas ir refleksija (E)			
Spręsdamas įvairias gamtamokslines problemas ir atlikdamas užduotis siūlo idėjų joms spręsti, jas aptaria ir pasirenka tinkamiausią (E1.1).	Pasirenka tinkamą strategiją užduočiai atlikti ar problemai spręsti, prognozuoja rezultatus, pasiūlo bent vieną problemos sprendimo alternatyvą (E1.2).	Pasirenka tinkamą strategiją užduočiai atlikti ar problemai spręsti, atsižvelgdamas į jos pobūdį ir esamas galimybes, prognozuoja rezultatus ir siūlo problemos sprendimo alternatyvų (E1.3).	Argumentuotai pasirenka tinkamą strategiją užduočiai atlikti ar problemai spręsti, atsižvelgdamas į jos pobūdį ir esamas galimybes, prognozuoja rezultatus. Siūlo
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)

			problemos sprendimo alternatyvų ir jas pagrindžia (E1.4).
Taiko fizikos žinias ir gebėjimus, gautus tyrimų rezultatus sprenddamas naujas problemas ir atlikdamas užduotis (E2.1).	Tikslingai ir kūrybiškai taiko fizikos ir kitų gamtos mokslų žinias ir gebėjimus, gautus tyrimų rezultatus sprenddamas naujas problemas ir atlikdamas užduotis (E2.2).	Tikslingai ir kūrybiškai taiko žinias, gebėjimus ir gautus tyrimų rezultatus sprenddamas problemas ir atlikdamas užduotis skirtingų gamtos mokslų integravimo reikalaujančiose naujose situacijose (E2.3).	Tikslingai ir kūrybiškai taiko žinias, gebėjimus ir gautus tyrimų rezultatus sprenddamas problemas ir atlikdamas užduotis skirtingų mokslų integravimo reikalaujančiose naujose situacijose (E2.4).
Vertina problemos sprendimą ir atliktos užduoties rezultatus, lygindamas juos su pateiktais duomenimis ir atsižvelgdamas į realų kontekstą, daro išvadą (E3.1).	Kritiškai vertina problemos sprendimą, savo ir kitų rezultatus, lygina juos tarpusavyje, apibendrina, daro išvadą atsižvelgdamas į realų kontekstą (E3.2).	Kritiškai vertina problemos sprendimą, savo ir kitų gautus rezultatus, lygina juos tarpusavyje ir su teoriniais duomenimis, apibendrina ir daro išvadą atsižvelgdamas į realų kontekstą (E3.3).	Analizuoja, kritiškai vertina ir apibendrina problemos sprendimą, savo ir kitų gautus rezultatus, lygina juos tarpusavyje ir su teoriniais duomenimis, daro argumentuotas išvadas atsižvelgdamas į realų kontekstą (E3.4).
Pagal pateiktus kriterijus reflektuoja asmeninę pažangą, įvardija savo stiprybes ir tobulintinas sritis mokantis fizikos, nurodo galimus savo pasiekimų gerinimo būdus (E4.1).	Reflektuoja asmeninę pažangą mokantis fizikos, įvardija savo stiprybes ir tobulintinas sritis, vertina savo pasiekimų priežasties ir pasekmės ryšius, kelia tolesnius mokymosi tikslus (E4.2).	Reflektuoja asmeninę pažangą mokantis fizikos, įvardija savo stiprybes ir tobulintinas sritis, kritiškai vertina savo pasiekimų priežasties ir pasekmės ryšius, kelia tolesnius mokymosi tikslus (E4.3).	Reflektuoja asmeninę pažangą mokantis fizikos, įvardija savo stiprybes ir tobulintinas sritis, analizuoja ir kritiškai vertina savo pasiekimų priežasties ir pasekmės ryšius, kelia tolesnius mokymosi tikslus numatydamas konkretų laikotarpį jiems pasiekti, ieško naujų mokymosi tobulinimo būdų (E4.4).
6. Žmogaus ir aplinkos dermės pažinimas (F)			
Nurodo, kad žmogus yra neatsiejama gamtos dalis, atsakydamas į klausimus paaiškina aplinkos veiksnių įtaką sveikatai, pateikia	Nurodo, kad žmogus yra neatsiejama gamtos dalis, paaiškina aplinkos veiksnių įtaką sveikatai, pateikia praktinių sveikatai palankios aplinkos pavyzdžių (F1.2).	Paaiškina, kodėl žmogus yra neatsiejama gamtos dalis, kokią įtaką sveikatai daro aplinkos veiksniai, nurodo sveikatai palankios aplinkos	Argumentuodamas paaiškina, kodėl žmogus yra neatsiejama gamtos dalis, kokia yra aplinkos veiksnių įtaka sveikatai, apibūdina sveikatai palankios aplinkos kriterijus,
Slenkstinis (1)	Patenkiamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)

praktinių sveikatai palankios aplinkos pavyzdžių (F1.1).		kriterijus, dalyvauja kuriant sveiką aplinką (F1.3).	dalyvauja kuriant sveiką aplinką (F1.4).
Nurodo darnaus vystymosi reikšmę aplinkosaugai. Aptaria vietinės bendruomenės gyventojų gyvenimo sąlygų gerinimo būdus, atsižvelgdamas į socialinį, ekonominį, aplinkosauginį aspektus. Pateikia žmogaus veiklos poveikio gamtai pavyzdžių (F2.1).	Įvardija darnaus vystymosi priemones, užtikrinančias žmonių gerovę dabar ir ateityje. Aptaria vietinės bendruomenės ir Lietuvos gyventojų gyvenimo sąlygų gerinimo būdus, atsižvelgdamas į socialinį, ekonominį, aplinkosauginį aspektus. Pateikia žmogaus veiklos teigiamo ir neigiamo poveikio gamtai pavyzdžių (F2.2).	Apibūdina darnaus vystymosi priemones, užtikrinančias žmonių gerovę dabar ir ateityje. Diskutuoja apie vietinės bendruomenės ir Lietuvos gyventojų gyvenimo sąlygų gerinimo būdus, atsižvelgdamas į socialinį, ekonominį, aplinkosauginį aspektus, paaiškindamas savo nuomonę. Apibūdina žmogaus veiklos teigiamą ir neigiamą poveikį gamtai (F2.3).	Darnųjų vystymąsi apibūdina kaip priemonių, užtikrinančių žmonių gerovę dabar ir ateityje visumą. Diskutuoja apie vietinės bendruomenės, Lietuvos ir pasaulio gyventojų gyvenimo sąlygų gerinimo būdus, atsižvelgdamas į socialinį, ekonominį, aplinkosauginį aspektus, pagrįsdamas savo nuomonę. Apibūdina žmogaus veiklos teigiamą ir neigiamą poveikį gamtai (F2.4).
Racionaliai naudoja turimus išteklius, paaiškina, kodėl svarbu saugoti gamtą, racionaliai vartoti išteklius ir perdirbti antrines žaliavas. Aptaria aplinkos ir išteklių apsaugos būdus ir jų pritaikymą konkrečioje situacijoje. Dalyvauja mokyklos ir vietos bendruomenės akcijose, projektuose ir kitose veiklose (F3.1).	Racionaliai naudoja turimus išteklius, paaiškina, kodėl svarbu saugoti gamtą, racionaliai vartoti išteklius ir perdirbti antrines žaliavas. Aptaria aplinkos ir išteklių apsaugos būdus ir jų pritaikymą konkrečioje situacijoje. Dalyvauja mokyklos, vietos bendruomenės ir gamtosaugos organizacijų akcijose, projektuose ir kitose veiklose (F3.2).	Racionaliai naudoja turimus išteklius, paaiškina antrinių žaliavų perdirbimo svarbą. Siūlo aplinkos ir išteklių apsaugos būdų, aptaria jų pritaikymo galimybes. Dalyvauja mokyklos, vietos bendruomenės ir gamtosaugos organizacijų akcijose, projektuose ir kitose veiklose, siūlo naujų gamtosauginių veiklų (F3.3).	Racionaliai naudoja turimus išteklius, argumentuotai paaiškina antrinių žaliavų perdirbimo svarbą. Diskutuoja ekologinio tvarumo įvairiose srityse (buityje, žemės ūkyje, pramonėje, transporte, biotechnologijose ir kt.) klausimais. Siūlo aplinkos ir išteklių apsaugos būdų ir nagrinėja jų pritaikymo galimybes. Dalyvauja mokyklos, vietos bendruomenės ir gamtosaugos organizacijų akcijose, projektuose ir kitose veiklose, siūlo naujų gamtosauginių veiklų (F3.4).

INFORMATIKOS IR INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS

Vertinimas informatikos pamokose – svarbus mokymąsi skatinantis veiksnys. Tai – nuolatinis informacijos apie mokinio mokymo(si) pažangą ir pasiekimus kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas. Vertinimas informatikos pamokose turi padėti mokiniams mokytis, tobulėti, tapti savarankiškais, atsakingais už mokymosi rezultatus, ugdytis pasitikėjimą savo jėgomis, gebėjimą įsivertinti veiklą ir pasirinkti tinkamiausius mokymosi būdus, spręsti iškilusias problemas, reflektuoti mokymosi rezultatus. Vertinama tai, ko mokiniai buvo mokomi. Pateikiant vertinimo informaciją akcentuojamos ne mokinių klaidos ar nesėkmės, o tai, kokią pažangą padarė mokiniai.

Kompetencijų ugdymas

Įgyvendinant Programą ugdomos šios kompetencijos: pažinimo, kūrybiškumo, komunikavimo, skaitmeninė, pilietiškumo, socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos, kultūrinė.

Pažinimo kompetencija

Mokiniai gilina informatikos žinias, susipažįsta su informatikos kaip mokslo pagrindais: informacijos teorija, duomenų raštingumu ir tyryba, kriptografija, logika, klasikiniiais algoritmais, vaizdiniu ir tekstiniu programavimu, programų kūrimu, derinimu, testavimu, kompiuterių ir išmaniųjų įrenginių veikimo principais, kompiuterių tinklais, debesijos, dirbtinio intelekto ir kitomis aktualiomis temomis. Mokiniai ugdomi informatinį mąstymą – gebėjimą spręsti įvairias aplinkos problemas (uždavinius) analizuodami ir apdorodami duomenis, modeliudami problemų sprendimo procesus ir, svarbiausia, siekdami automatizuoti tuos sprendimus. Informatinio mąstymo ugdymą sudaro daug komponentų, iš kurių svarbiausi: duomenų tyryba, analizė ir apdorojimas, loginiai samprotavimo būdai, argumentavimas, problemos (uždavinio) dekomponavimas (duomenų, uždavinio, programos skaidymas dalimis) ir abstrahavimas, algoritmavimo metodų taikymas, modeliavimas ir simuliacija, proceso ir rezultatų vertinimas ir apibendrinimas. Mokiniai motyvuojami gilintis į problemų sprendimo automatizavimo galimybes, išvelgti, kaip panaudoti algoritmavimą ir programavimą sprendžiant realaus gyvenimo uždavinius, pritaikyti įgytas dalyko žinias ir išugdytus gebėjimus idėjoms formuluoti; mokomi duomenų ir informacijos analizei pasitelkti skaitmenines technologijas, aptarti sprendimo procesą, argumentuoti sprendimų pasirinkimą, daryti pagrįstas išvadas. Mokiniai skatinami nuolat reflektuoti savo mokymąsi, į(si)vertinti patirtį ir pažangą, mokytis iš klaidų, išsikelti naujus mokymo(si) tikslus.

Skaitmeninė kompetencija

Mokydamiesi informatikos mokiniai ugdomi gebėjimus patikimai, kritiškai ir atsakingai naudoti skaitmenines technologijas mokymuisi, darbui ir dalyvavimui visuomenės gyvenime. Mokiniai užtikrintai ir sumaniai naudojami skaitmeninėmis priemonėmis siekdami veiksmingo ir konstruktyvaus mokymo(si), suvokia informacijos apdorojimo procesus, jų svarbą, esminius skaitmeninių paslaugų, taikymo, plėtros principus, intelektinės veiklos formalizavimo ir automatizavimo kryptis, puoselėja savo informacinę kultūrą, saugo sveikatą ir aplinką, siekia įsitraukti į įvairias inžinerines veiklas, saugiai ir etiškai bendrauja ir bendradarbiauja skaitmeninėje erdvėje, kuria skaitmeninį turinį, programuoja, sprendžia su intelektine nuosavybe susijusius klausimus, taiko skaitmeninių technologijų galią dalyvaudami bendruomenių veiklose ir sprenddami įvairias problemas, domisi skaitmeninių technologijų naujovėmis. Ugdomi socialiniai, emociniai ir pažintiniai gebėjimai: galimybė susikurti ir kontroliuoti internetinį „save“ ir savo reputaciją (skaitmeninė tapatybė), technologijų naudojimas, įskaitant galimybę kontroliuoti gyvenimo internete ir neprisijungus pusiausvyrą, grėsmių, tokių kaip internetinės patyčios, valdymas, pasipriešinimas netinkamam turiniui ir rizikos internete prevencija (skaitmeninė apsauga), galimybė nustatyti kibernetines grėsmes, tokias kaip įsilaužimas, sukčiavimas ar kenkėjiška programa, ir galimybė imtis tinkamų saugumo priemonių (skaitmeninis saugumas), empatija ir kokybiškų santykių internete kūrimas (skaitmeninis emocinis intelektas),

gebėjimas bendrauti ir bendradarbiauti su kitais naudojant technologijas, gebėjimas rasti, įvertinti, naudoti, kurti skaitmeninį turinį ir juo dalytis (skaitmeninis raštingumas), suprasti ir įgyvendinti asmenines ir kitas teises, įskaitant autorių teises, teisę į privatumą, žodžio laisvę ir teisę į apsaugą nuo neapykantos kurstymo skaitmeninėje erdvėje (skaitmeninės teisės). Visi šie gebėjimai įvardijami skaitmeniniu intelektu, kurį ugdant siekiama, kad mokiniai tinkamai valdytų technologijas, o ne kad technologijos valdytų juos.

Komunikavimo kompetencija

Mokiniai ugdomi bendravimo ir bendradarbiavimo gebėjimus skaitmeninėje erdvėje, išvelgia teigiamus pokyčius, atpažįsta pavojus, įvertina neigiamas pasekmes. Naudojantis skaitmeninėmis komunikavimo priemonėmis, skatinamas sumanumas, kūrybiškumas, gebėjimas taikliai reikšti mintis, generuoti idėjas. Mokomasi taupyti savo ir kitų laiką, planuoti pokalbių temas, siekti numatytų tikslų, iš anksto susitarti dėl procedūrinių dalykų. Mokiniai naudojami virtualiosiomis darbo priemonėmis mokymuisi įvairius dalykus, konstruktyviai planuoja ir organizuoja savo darbą, geba laiku gauti ir perduoti reikiamą informaciją. Mokomasi komunikuoti su robotais ir kitais automatiniiais įrenginiais, kalbų tikslumo ir vienareikšmiškumo, mašinų mokymo(si) principų. Ugdomas gebėjimas pamokos ar kitos veiklos metu teikti informatyvią grįžtamąją informaciją mokytojui.

Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija

Mokiniai skatinami pasitikėti savo jėgomis, visapusiškai, lanksčiai reflektuoti bei kūrybiškai taikyti ir plėtoti asmenines galias, prisiimti atsakomybę už savo veiksmus, numatyti ir įsivertinti elgesio pasekmes. Dirbdami skaitmeniniais įrenginiais grupėmis mokiniai laikosi sutartų taisyklių, diskutuoja, argumentuoja savo veiksmus, komentuodami laikosi etikos principų, korektiškai vertina kitų darbą. Mokiniais sudaromos sąlygos formuoti sveikos gyvensenos nuostatas: aptaria saugaus ir nesaugaus darbo skaitmeniniais įrenginiais pavyzdžius, ugdomi sveikata tausojančio darbo įpročius, prisideda prie aplinkos saugojimo nuo neigiamo skaitmeninių technologijų poveikio. Įvairios veiklos organizuojamos taip, kad mokiniai galėtų ugdytis atsakingo, saugaus, etiško bendravimo ir bendradarbiavimo skaitmeninėmis technologijomis gebėjimus.

Kūrybiškumo kompetencija

Informatikos dalykui itin svarbu ugdyti mokinių kūrybiškumo kompetenciją. XXI amžiui reikalingi sumanūs ir išradingi informacinių technologijų inžinieriniai, programinės įrangos kūrėjai, virtualiųjų veiklų modeliotojai. Beveik visos visuomenės veiklos grindžiamos informacinėmis technologijomis, tad kūrybiškumas turi būti viena svarbiausių informatikos dalyko kompetencijų. Ugdant skaitmeninius gebėjimus mokiniai nuolat skatinami ieškoti kūrybiškų sprendimų. Spręsdami aplinkos problemas mokiniai kūrybiškai taiko išmaniąsias technologijas ir, svarbiausia, į informatikos ir inžinerijos keliamus uždavinius žiūri iš šiuolaikinės visuomenės kūrybiškumo perspektyvos. Mokiniais rodomas informatiko, informatikos inžinieriaus, informacinių technologijų specialisto profesijos išskirtinis kūrybiškumas. Inžinerinis programų projektavimo ciklas pristatomas kaip itin įvairiapusė ir kūrybiška veikla, reikalaujanti sumanumo, naujų idėjų, jungianti technologinius, psichologinius, socialinius, meninius aspektus. Skatinama įvairiapusė mokinių veikla, ypatingas dėmesys kreipiamas į inžinerinę ir su gamtamoksliniais dalykais susijusias kūrybines veiklas, jų plėtojimą, ugdomas poreikis savarankiškai tirti, ieškoti, nagrinėti ir kritiškai vertinti informaciją, skaitmeninius įrankius, programas, generuoti sau ir kitiems reikšmingas idėjas, kurti produktus, kūrybiškai modeliuoti sprendimus, juos sistemiškai vertinti. Akcentuojama, kad kūrybiškumas svarbus visam veiklos procesui, ne tik galutiniam rezultatui.

Pilietiškumo kompetencija

Mokiniai skatinami prisiimti atsakomybę už savo veiklą ir jos rezultatus, imtis veiksmų ir dalyvauti bendruomenės veikloje saugant gamtą ir racionaliai naudojant išteklius. Skatinamas darnus įvairių veiklų atlikimas, ugdomas socialinis mokinių atsakingumas. Mokiniai išvelgia skaitmeninių technologijų galią visuomenės gyvenime, stengiasi jas atsakingai naudoti įvairioms realaus gyvenimo problemoms spręsti. Mokiniai

įvardija skaitmeninių technologijų pavojus, globalaus gyvenimo iššūkius, stengiasi prisidėti prie teigiamų pokyčių, atsakingo, sumanaus skaitmeninių technologijų naudojimo.

Kultūrinė kompetencija

Sprendami aplinkos problemas, taikydami skaitmenines technologijas mokiniai atsižvelgia į kultūrinę aplinką, vertina priimamų sprendimų poveikį kultūrai. Domisi savo ir aplink esančių žmonių kultūra, vertybinėmis nuostatomis, diskutuoja ir priima kitų nuomones, toleruoja įvairias elgsenos formas. Taikant skaitmenines technologijas, mokiniai giliau supažindinami su įvairių tautų kultūrinėmis vertybėmis, skatinami bendrauti ir bendradarbiauti naudojant virtualiąsias erdves, reflektuoti įgytas patirtis. Mokiniai skatinami naudotis skaitmeninėmis technologijomis mokantis naujų kalbų. Virtualiosios kelionės po įvairias šalis, muziejus, galerijas, parkus plečia mokinių akiratį ir prisideda prie kultūrinės kompetencijos ugdymo. Mokiniai kasdienėje veikloje atsižvelgia į kultūrinius ir tarpkultūrinius veiklos dalyvių ir adresatų skirtumus.

Numatyti keturi pasiekimų lygiai:

- 1) slenkstinis
- 2) patenkinamas
- 3) pagrindinis
- 4) aukštesnysis

Mokinio mokymosi pasiekimai ugdymo laikotarpio pabaigoje apibendrinami ir vertinimo rezultatas fiksuojamas balu, taikant 10 balų vertinimo sistemą. Pasiekimų lygiai ir įvertinimai pagrindiniame ir viduriniame ugdyme siejami: slenkstinis lygis – 4, patenkinamas lygis – 5 - 6, pagrindinis lygis – 7 - 8, aukštesnysis lygis – 9 - 10. Nepasiekus slenkstinio lygio mokiniai vertinami 1 – 3.

Informatikos pasiekimų sritys ir pasiekimai

Pagrindinis ugdymas:

<https://www.emokykla.lt/bendrosios-programos/pagrindinis-ugdymas/3?clases=&educations=&st=2&types=5&ach-1=3&ach-2=3>

Vidurinis ugdymas:

<https://www.emokykla.lt/bendrosios-programos/vidurinis-ugdymas/3?clases=&educations=&st=3&types=5&ach-1=6&ach-2=6&ach-3=6&ach-4=6&ach-5=6&ach-6=6&ct=6>

Informatikos (IT) pamokose taikomas formuojamasis vertinimas, diagnostinis vertinimas, apibendrinamasis vertinimas, kaupiamasis vertinimas, neformalusis vertinimas. Vertinimu mokiniui teikiama grįžtamojo ryšio informacija, padedanti jam suprasti, kaip tobulėti. Mokiniai rugsėjo mėnesį per pirmąją IT pamoką supažindinami su mokinių mokymosi pasiekimų informacijos kaupimo ir jos fiksavimo sistema, aptariami vertinimo kriterijai, metodai ir formos.

Formuojamasis vertinimas

Formuojamasis vertinimas taikomas kiekvienos pamokos, darbo proceso ir ne pamokos metu. Taikomos įvairios formuojamojo vertinimo strategijos – stebėjimas, klausinėjimas, diskusija, užduočių analizavimas bei aptarimas, mokinių supratimo įvertinimas ir kt. Suteikiama grįžtamoji informacija – darbo proceso metu mokinys informuojamas apie tai, ką jis jau pasiekė ir ką turėtų daryti, kad pasiekimai būtų geresni. Informacija pateikiama dažniausiai žodžiu arba užrašoma prie atlikto darbo.

Vertinimas

Per pusmetį mokinys gauna

· bent vieną pažymį už kaupiamuosius darbus;

· bent tris pažymius už praktinius savarankiškus darbus.

Pažymiu vertinama

Apibendrinamasis darbas. Rašomas baigiant temą arba skyrių. Jis trunka 45 minutes. Apie darbą yra įspėjama iš anksto. Apibendrinamąjį darbą sudaro trijų lygių užduotys. Darbų rezultatų analizė pristatoma ir aptariama su visais klasės mokiniais. Mokiniai praleidę darbą dėl pateisinamos priežasties privalo atsiskaityti per dvi savaites nuo atvykimo į mokyklą dienos (po ligos ar kt.). Mokiniais praleidusiems darbą be pateisinamos priežasties, mokytojas turi teisę skirti darbą pirmą mokinio atvykimo į mokyklą dieną. Neatsiskaičius už apibendrinamąjį darbą mokiniui rašomas neigiamas įvertinimas.

Praktinis savarankiškas darbas. Rašomas mokytojo nuožiūra iš vienos ar daugiau temų, ir nebūtinai išankstinis įspėjimas. Savarankiškas darbas gali trukti 25–35 min. Tikrinamos ir vertinamos esminės informacinių technologijų sąvokos, dėsniai, taisyklės, apibrėžimai ir gebėjimas juos taikyti. Pagal susitarimą mokiniai gali naudotis mokytojo nurodytomis mokymo priemonėmis, vadovėliais bei kita informacine medžiaga. Savarankiškuose darbuose šalia užduoties yra nurodytas taškų, skiriamų už teisingai atliktą užduotį, skaičius. Taškų skaičius priklauso nuo užduoties sudėtingumo. Prieš savarankiškus darbus mokiniai supažindinami su taškų atitikimo pažymiui lentele.

Apklausa raštu (kompiuteriu). Rašomas mokytojo nuožiūra iš vienos ar daugiau temų, prieš tai iš anksto įspėjus ir aptarus temas. Apklausa gali trukti 10–20 min. Tikrinamos ir vertinamos esminės informacinių technologijų sąvokos, dėsniai, taisyklės, apibrėžimai ir gebėjimas juos taikyti. Pagal susitarimą mokiniai gali naudotis mokytojo nurodytomis mokymo priemonėmis, vadovėliais bei kita informacine medžiaga. Šalia klausimo yra nurodytas taškų, skiriamų už teisingai atsakytą klausimą, skaičius. Taškų skaičius priklauso nuo užduoties sudėtingumo. Prieš apklausą mokiniai supažindinami su taškų atitikimo pažymiui lentele.

Trumpalaikis ir/ar ilgalaikis informacinių technologijų projektinis darbas. Projektinių darbų vertinimo kriterijai – aktyvumas rengiant projektą, renkant informaciją, ieškant problemų sprendimų, darbo nuoseklumas ir išbaigtumas, darbo apipavidalinimas, išvadų kokybė, darbo pristatymas.

Kiti individualūs mokinio pasiekimai. Jeigu mokinys IT olimpiadoje/konkurse užėmė prizinę vietą arba pateko į geriausiai pasirodžiusių mokinių dešimtuką, vertinamas pažymiu „10“.

Kaupiamasis vertinimas. Mokiniai nuolat kaupia taškus, kurie vėliau konvertuojami į pažymį. Kaupiamasis pažymys įrašomas į dienyną bent 1 – 2 kartus per pusmetį. Kaupiamąjį vertinimą 5–8 klasėse informacinių technologijų pamokose sudaro:

- aktyvus dalyvavimas pamokoje;
- sistemingai ir tvarkingai atliekami namų darbai;
- tinkamos įžvalgos sprendžiant užduotis;
- apklausa raštu ar žodžiu;
- visada turimos reikiamos priemonės: sąsiuviniai, rašymo priemonės, prisijungimai prie reikalingų interneto išteklių;
- tam tikros užduoties atlikimas;
- papildomai atliktos užduotys;
- pagalba klasės draugams;
- gerai ištaisytas praktinis darbas;
- daroma mokinio pažanga.

Kaupiamąjį vertinimą I–IV klasėse informacinių technologijų pamokose sudaro:

- teorijos apklausa;
- praėjusios pamokos temos apklausa;
- namų darbų patikrinimas ar apklausa;
- darbas grupėje, darbas klasėje;
- aktyvus dalyvavimas pamokoje (greičiausiai ir teisingai atliktos užduotys);
- tinkamos išvalgos atliekant užduotis.

Specialiųjų poreikių mokinių vertinimas Vertindamas specialiųjų poreikių mokinių ugdymo rezultatus, mokytojas atsižvelgia į individualius skirtumus (psichologinius, suvokimo, atminties, dėmesio, temperamento ir pan.). Mokinių, besimokančių pagal pritaikytą programą, ugdymo rezultatai, gebėjimai ir įgūdžiai yra vertinami atsižvelgiant į Bendrojo išsilavinimo standartais nustatytą mokomųjų dalykų minimalų pasiekimų lygmenį. Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiam mokiniui nepatenkinamas įvertinimas gali būti rašomas, jeigu jis turi potencialių galių, bet piktybiškai neatlieka jam paskirtų užduočių, visiškai nesistengia jų atlikti.

MUZIKOS PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

Lentelėje pateikiami keturių lygių pasiekimų aprašai: slenkstinis, patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis. Pasiekimų lygių požymių lentelėse raide ir skaičių junginyje (pavyzdžiui, A1.3) žymima pasiekimų sritis (A), pirmas skaičius (1) nurodo pasiekimą, o antras skaičius (3) – pasiekimų lygį. Pasiekimų lygių požymiai. 1–2 klasės:

1. Muzikavimas (dainavimas, grojimas) (A)

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
-----------------	------------------	-----------------	------------------

1. Muzikavimas (dainavimas, grojimas) (A)

Mokinių grupėje kūrinį atlieka pagal savo išgales (A1.1)	Mokinys grupėje atlieka kūrinį, bet demonstruoja intonavimo, ritmo suvokimo pradmenis (A1.2)	Kūrinį atlieka su gera intonacija, bet atlikimui dar trūksta išraiškos, ar tikslesnio ritmo perteikimo. Muzikuodamas grupėje derinasi prie kitų. Padedamas išvardija muzikavimo sėkmes ir sunkumus (A1.3)	Kūrinį atlieka išraiškingai, ritmingai ir intonaciškai tiksliai. Muzikuodamas grupėje derinasi prie kitų, padeda klasei draugams. Savarankiškai išvardija muzikavimo sėkmes ir sunkumus (A4.1)
Paskatintas dalyvauja muzikiniuose pasirodymuose artimoje aplinkoje (A2.1)	Pagal savo išgales dalyvauja muzikiniuose pasirodymuose artimoje aplinkoje (A2.2)	Atlieka sutartą (pasirinktą) vaidmenį muzikiniuose pasirodymuose artimoje aplinkoje (A2.3)	Aktyviai ir atsakingai atlieka sutartą (pasirinktą) vaidmenį muzikiniuose pasirodymuose artimoje aplinkoje, rodo iniciatyvą (A2.4)

2. Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas) (B)

Padedamas pakartoja elementarius melodinius ar ritminius darinius (B1.1)	Iš klausos pakartoja elementarius melodinius ir ritminius darinius, mokosi improvizuoti (B1.2)	Bando eksperimentuoti melodiniais ir elementaraus ritmo garsais (B1.3)	Demonstruoja išradingumą improvizuodamas elementarius melodinius - ritminius darinius (B1.4)
Padedamas mokosi kurti elementarius muzikinius darinius (B2.1)	Padedamas bando kurti muzikinius darinius pagal nurodytą sąlygą. (Ritminiu instrumentu pritaria dainoms, bet pasikartojančio pulso dar nesuvokia) (B2.2)	Sukuria muzikinius darinius pagal nurodytą sąlygą (Pagal duotą nesudėtingą ritminį darinį pritaria dainoms, bet sunkiai išlaiko tempą.) (B2.3)	Savarankiškai sukuria muzikinius darinius pagal nurodytą sąlygą ar savo sumanymą. (Išraiškingai ir tiksliai pritaria dainoms ritminiu instrumentu.) (B2.4)

Padedamas pristato kūrybos bandymus artimoje aplinkoje (B3.1)	Artimoje aplinkoje pristato kūrybos bandymus (B3.2)	Kūrybos rezultatus pasiūlytu būdu pristato artimoje aplinkoje. Nusako savo sumanymą (B3.3)	Kūrybos rezultatus pasiūlytu būdu pristato artimoje aplinkoje. Nusako ir paaikškina savo sumanymą (B3.4)
---	---	--	--

3. Muzikos pažinimas ir vertinimas (C)

Padedamas išvardija kai kurias muzikos savybes. Mokosi reaguoti į muziką judesiu (C1.1)	Paskatintas mokinių grupėje judesiu reaguoja į muzikos kūrinių savybes: tempą, dinamiką.(C1.2)	Savais žodžiais nusako ir judesiu perteikia klausomo kūrinių muzikines savybes (C1.3)	Taikliai pasako ir išraiškingu judesiu perteikia klausomo kūrinių muzikines savybes su aiškiai išreikštais dinamikos, tempo kontrastais (C1.4)
Padedamas mokosi perteikti muzikos įspūdį verbalinėmis ar kitomis priemonėmis (pvz., piešiniu) (C2.1)	Paskatintas mokosi nusakyti kūrinių įspūdį, nuotaiką, ar išreikšti tai neverbalinėmis priemonėmis (Trumpai apibūdina klausomos muzikos nuotaiką. Pasako tik, kad kūrinys patiko, arba ne.)(C2.2)	Savo žodžiais nusako muzikos kūrinių keliamą nuotaiką,. Savo įspūdį išreiškia ir neverbalinėmis priemonėmis, (pvz., piešiniu) (C2.3)	Vaizdingai apibūdina muzikos nuotaiką, dalinasi pastebėjimais apie klausomą muziką. kūrybiškai išreiškia tai neverbalinėmis priemonėmis, (pvz., piešiniu) (C2.4)

4. Muzikinės kultūros kontekstai ir jungtys (D)

Mokytojo padedamas aptaria lietuvių liaudies dainas, žaidimus (D1.1)	Aptaria lietuvių liaudies dainas, žaidimus (D1.2)	Aptaria lietuvių liaudies dainas, žaidimus, pateikia pavyzdžių (D1.3)	Dalijasi savo mintimis apie liaudies muziką, pateikia lietuvių liaudies dainų, žaidimų pavyzdžių (D1.4)
Mokytojo padedamas aptaria kitų pateiktus muzikinio gyvenimo pavyzdžius (D2.1)	Dalyvauja svarstant kitų pateiktus muzikinio gyvenimo pavyzdžius. Nurodo jam patinkančią kūrinių, bet pats muzikuoja paviršutiniškai. (D2.2)	Žino kokia muzika jam labiausiai patinka, nusako savo muzikinius pomėgius. Gali dalyvauti klasės pasirodyme (D2.3)	Komentuoja aplinkos muzikinį gyvenimą, pateikia pavyzdžių. (Gali nusakyti, kokia muzika patinka jo šeimai.) Apibūdina savo muzikinius pomėgius. (Mėgsta muzikuoti, noriai dalyvauja klasės pasirodyme (D2.4)

Pasiekimų lygių požymių lentelėse raide ir skaičių junginyje (pavyzdžiui, A1.3) žymima pasiekimų sritis (A), pirmas skaičius (1) nurodo pasiekimą, o antras skaičius (3) – pasiekimų lygį.

Pasiekimų lygių požymiai. 3-4 klasės:

1. Muzikavimas (dainavimas, grojimas) (A)

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Muzikavimas (dainavimas, grojimas) (A)			
Atliekamą kūrinį apibūdina pagal savo išgales (padedamas ar savarankiškai) (A1.1)	Atpažįsta ir supranta tik kai kurias kūrinio išraiškos priemones ir kalbos elementus (A1.2)	Apibūdina atliekamą kūrinį; parodo muzikos kalbos ir išraiškos priemonių (pvz., ritmo, metro, melodijos struktūrų supratimą) (A1.3)	Nuodugniai apibūdina atliekamą kūrinį; išvardija kūrinio muzikinės kalbos ypatumus (pvz., ritmas ir metras, melodija, dinamika), vartoja žinomas muzikines sąvokas (A1.4).
Pagal savo išgales kūrinį atlieka mokinių grupėje (A2.1).	Mokinys grupėje atlieka kūrinį, bet jo muzikavime trūksta intonacinio ar ritminio tikslumo (A2.2)	Atlieka kūrinį tiksliai, gerai intonuoja ir išlaiko ritmą. Į(si)vertina taikydamas pasiūlytus kriterijus (A2.3)	Pristato ir atlieka kūrinį tiksliai, išraiškingai ir muzikaliai. Muzikuodamas grupėje derinasi prie kitų, rodo iniciatyvą. Į(si)vertina taikydamas pasiūlytus kriterijus (A2.4)
Pagal savo išgales dalyvauja kultūriniuose renginiuose pažįstamoje aplinkoje (A3.1).	Pagal savo išgales dalyvauja muzikiniuose pasirodymuose artimoje aplinkoje (A3.2)	Paskatintas dalyvauja kultūriniuose renginiuose pažįstamoje aplinkoje: atlieka sutartą (pasirinktą) vaidmenį muzikiniuose pasirodymuose artimoje aplinkoje (A3.3)	Aktyviai ir atsakingai atlieka sutartą (pasirinktą) vaidmenį muzikiniuose pasirodymuose artimoje aplinkoje, rodo iniciatyvą (A3.4)

2. Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas) (B)

Iš klausos kartoja elementarius melodinius ir ritminius darinius (B1.1)	Iš klausos pakartoja elementarius melodinius ir ritminius darinius. Nuotaikai sukurti bando eksperimentuoti melodiniais ir elementaraus ritmo garsais (B1.2)	Improvizuoja muzikinius darinius pagal sąlygą. Mokosi pasirinkti priemones nuotaikai sukurti (B1.3).	Demonstruoja išradingumą improvizuodamas elementarius melodinius - ritminius darinius pagal sąlygą (B1.4)
Pagal išgales dalyvauja mokinių grupėje komponuojant nesudėtingus	Padedamas bando kurti muzikinius darinius pagal nurodytą sąlygą (B2.2)	Sukuria elementarius muzikinius darinius pagal nurodytą sąlygą.	Savarankiškai sukuria muzikinius darinius pagal nurodytą sąlygą ar savo sumanymą, teikia pagalbą kitiems.

muzikinius darinius (B2.1)		Pagal savo sukurtą nesudėtingą ritminį darinį mokosi pritarti dainoms (B2.3)	Pagal savo sukurtą ritminį darinį išraiškingai ir tiksliai pritaria dainoms ritminiu instrumentu (B2.4)
Padedamas pristato kūrybos bandymus artimoje aplinkoje (B3.1)	Pažįstamoje aplinkoje pristato kūrybos bandymus ar fragmentus (B3.2).	Pažįstamoje aplinkoje pristato kūrybinius bandymus, paaiškina savo sumanymą (B3.3)	Rodo iniciatyvą. Kūrybos rezultatus pasirinktu būdu pristato pažįstamoje aplinkoje. Nusako ir pagrindžia savo sumanymą (B3.4)

3. Muzikos pažinimas ir vertinimas (C)

Padedamas įvardija kai kurias ryškiausias muzikos savybes. Mokosi reaguoti į muziką pasirinktu būdu, (pvz. judesiu) (C1.1)	Atpažįsta kai kurias klausomo kūrinio muzikinės kalbos ir struktūros savybes. Padedamas perteikia muzikos pobūdį pasirinktu būdu, (pvz. judesiu) (C1.2)	Savais žodžiais nusako klausomo kūrinio muzikinės kalbos ir struktūros savybes. Pasirinktu būdu, (pvz. judesiu), perteikia muzikos pobūdį (C1.3)	Vaizdingai apibūdina muzikos nuotaiką, Savarankiškai nusako klausomo kūrinio muzikinės kalbos ir struktūros savybes. Pasirinktu būdu, (pvz. judesiu), išraiškingai perteikia muzikos pobūdį, parodo dinamikos ir tempo pokyčius (C1.4)
Padedamas mokosi nusakyti muzikos įspūdį žodžiais ar perteikti neverbaliniu būdu, (pvz., piešiniu) (C2.1)	Paskatintas apibūdina kūrinio nuotaiką, padedamas išskiria ryškiausias muzikos kūrinio bruožus ir bando perteikti tai neverbaliniu būdu, (pvz., piešiniu) (C2.2)	Savo žodžiais nusako muzikos kūrinio keliamą nuotaiką, išskiria skirtingo pobūdžio muzikos kūrinių bruožus. Patirtą įspūdį sieja su muzikos išraiškos priemonėmis, (pvz., piešiniu) (C2.3).	Vaizdingai apibūdina muzikos nuotaiką, pastebi skirtingo pobūdžio muzikos kūrinių bruožus, juos palygina. Patirtą įspūdį kūrybiškai išreiškia neverbalinėmis priemonėmis. (pvz., piešiniu) (C2.4)
Mokosi nusakyti muzikos kūrinių paskirtį ar kontekstą (C3.1).	Padedamas nusako muzikos kūrinių paskirtį ar kontekstą (C3.2)	Nusako muzikos kūrinių paskirtį ar kontekstą, padedamas pastebi ryšius su kitais menais ir dalykais (C3.3)	Nusako ir aptaria muzikos kūrinių paskirtį ar kontekstą, nurodo sąsajas su kitais menais ir dalykais (C3.4)

4. Muzikinės kultūros kontekstai ir jungtys (D)

Mokosi apibūdinti lietuvių liaudies muzikos pavyzdžius (D1.1).	Mokytojo padedamas dalyvauja apibūdinant lietuvių liaudies muzikos	Aptaria lietuvių liaudies dainas, žaidimus, pateikia pavyzdžių (D1.3)	Pagal sutartus kriterijus apibūdina liaudies muziką, pateikia lietuvių
--	--	---	--

	pavyzdžius (D1.2).		liaudies dainų, žaidimų pavyzdžių. Dalijasi savo mintimis apie Lietuvoje gyvenančių tautų muziką (D1.4)
Mokytojo padedamas fragmentiškai nusako savo bendruomenės renginių įvairovę (D2.1).	Nurodo savo bendruomenės muzikinius įvykius, aptaria žiūrovų (klausytojų) elgesį muzikos renginiuose. Nurodo jam patinkantį kūrinį, bet pats muzikuoja paviršutiniškai. (D2..2)	Pastebi ir nusako svarbius savo bendruomenės ir aplinkos muzikinius įvykius. Apibūdina (klausytojų) elgesį muzikos renginiuose. Dalyvauja svarstant kitų pateiktus muzikinio gyvenimo pavyzdžius. Žino kokia muzika jam labiausiai patinka, (D2.3).	Mėgsta muzikuoti, noriai dalyvauja klasės pasirodyme ir kitoje kultūrinėje veikloje. Komentuoja savo bendruomenės muzikinius įvykius. Įvertina žiūrovų (klausytojų) elgesį muzikos renginiuose. Apibūdina savo mėgstamą muziką ir muzikinius pomėgius. Gali nusakyti, kokia muzika patinka jo šeimai (D2.4)

Pasiekimų vertinimas pagrindiniame ugdyme

Vertinimas – viena svarbiausių ugdymo(si) proceso dedamųjų, mokymo(si) pažangą ir kokybę skatinantis bei užtikrinantis veiksnys. Jis leidžia mokytojui stebėti ir kaupti informaciją apie mokinių pasiekimus, apibendrinti jų daromą pažangą, planuoti bei tobulinti tolesnį ugdymo(si) procesą ir mokymo(si) turinį.

- Muzikos pamokose vertinamas mokinių mokymo(si) procesas ir pasiekimai, o ne jų prigimtiniai muzikiniai gabumai.
- Per visą mokymo(si) laikotarpį taikomas ugdomasis (formuojamasis) vertinimas, jis mokinius motyvuoja siekti aukštesnių pasiekimų.
- Mokymo(si) laikotarpio (pusmečio) pradžioje taikomos diagnostinio vertinimo užduotys, kurios vėliau padeda stebėti kiekvieno mokinio daromą pažangą.
- Vertinant mokinių pasiekimus atsižvelgiama į mokinių gebėjimus (socialinė, etninė ir religinė aplinka, vaikai su specialiaisiais poreikiais), poreikių ir pomėgių įvairovę, individualius mokinių muzikinius gebėjimus ir pasirengimą (pvz., muzikos mokyklas, būrelius, meninius kolektyvus lankantys ir nelankantys mokiniai).
- Mokytojas aptaria ir pasirenka su mokiniais tinkamus vertinimo kriterijus; svarbu, kad būtų vertinamos mokinių žinios ir supratimas, gebėjimai ir jų taikymas įvairiose muzikos srityse veiklose – atlikimo, kūrybos, muzikos pažinimo ir kultūrinių kontekstų vertinimo.
- Mokiniai mokosi taikyti vertinimo kriterijus, kritiškai įsivertinti žinias, pasiekimus bei kūrybinę veiklą, taktiškai, geranoriškai ir etiškai vertinti klasės draugų pasiekimus.

- Atsižvelgiant į muzikos dalyko pobūdį ir individualius mokinių gebėjimus, būtina vertinti ne vien galutinį mokymo(si) rezultatą (žinias, atliktas užduotis ir muzikinius pasiekimus) bet ir patį muzikos mokymo(si), muzikavimo ir muzikinės kūrybos procesą. Tokia vertinimo nuostata skatina mokinių saviugdą ir mokymosi motyvaciją, padeda augti jų savimonei ir savivertei, leidžia patirti muzikavimo džiaugsmą.
- Vertinama tai, ko mokiniai buvo mokomi. Pateikiant užduotis mokiniams paaiškinama, ką reikia atlikti, kaip bus vertinamas darbas, kaip reiškia užduotį atlikti gerai ir kokie yra vertinimo kriterijai.
- Vertinimas formuluojamas kaip būdas padėti mokiniui sėkmingai mokytis, tobulėti ir bręsti kaip asmenybei.
- Mokiniai mokomi reflektuoti ir įsivertinti mokymą(si), pasiekimus, geranoriškai ir reikliai vertinti kitų darbus. Pateikiant vertinimą pabrėžiamos ne klaidos ar nesėkmės, o tai, kokią pažangą padarė mokinys.
- Mokinių muzikinio ugdymo pasiekimai, jų vertinimas ir stebima pažanga tarpusavyje nelyginami.

Pagrindiniame ugdyme mokinių pasiekimai vertinami pažymiais, daugiau dėmesio skiriant kaupiamajam vertinimui ir mokymo(si) pažangos įsivertinimui, skatinant mokinių saviugdą ir mokymosi motyvaciją, stiprinant jų savimonę ir savivertę. Apibendrinamasis vertinimas atliekamas ugdymo laikotarpio (pusmečių), ugdymo programos, ciklo, temos pabaigoje. Mokinių pasiekimai apibendrinami vertinant mokinio per nustatytą ugdymo(si) laikotarpį padarytą pažangą, orientuojantis į Programoje aprašytus mokinių pasiekimų lygių požymius.

Mokinių pasiekimai vertinami pažymiais, jie siejami su pasiekimų lygiais: slenkstinis (1) lygis – 4, patenkinamas (2) lygis – 5–6, pagrindinis (3) lygis – 7–8, aukštesnysis (4) lygis – 9–10.

Vidurinio ugdymo uždaviniai. Siekdami tikslo mokiniai:

- patiria muzikavimo džiaugsmą ir kūrybinį pasitenkinimą, dalyvauja muzikos kūrimo, atlikimo, suvokimo procesuose, plėtoja turimą patirtį ir gebėjimus, atskleidžia asmeninį savitumą ir asmenybės brandą;
- puoselėja bendravimo ir bendradarbiavimo gebėjimus, dalinasi savo kūrybos ir atlikimo rezultatais, muzikinėmis patirtimis;
- formuoja savo asmeninį bei kultūrinį identitetą, geba argumentuotai rinktis atliekamą bei klausomą ir analizuojamą muziką, reflektuoja estetinę patirtį, plečia savo muzikinį akiratį;
- plėtoja gebėjimą įsigilinti ir kritiškai vertinti muzikinę kūrybą, atsižvelgia į socialinį kultūrinį, istorinį kontekstą;
- puoselėja pagarbą savo šalies muzikinės kultūros tradicijoms; plėtoja savo muzikinį skonį pažindamas muzikinės kūrybos istorinę raidą ir dabarties reiškinius, savo veikla užtikrina kultūrinį tęstinumą;
- pažįsta kitų kultūrų bei subkultūrų muziką, ugdomi pagarbą ir toleranciją;
- sąmoningai ir atsakingai dalyvauja muzikiniame kultūriniame gyvenime.

Pasiekimų vertinimas viduriniame ugdyme.

- Viduriniame ugdyme muziką gali pasirinkti mokiniai, turintys skirtingus gebėjimus ir patirtį. Todėl pradedant įgyvendinti Programą tikslingas diagnostinis vertinimas, skirtas išsiaiškinti mokinių gebėjimų ir žinių lygį.
- Pagal mokinių gebėjimų lygį, jų interesus ir muzikinę kompetenciją mokytojas su mokiniais gali tikslinti Programos mokymo(si) turinį.

- Įgyvendinant Programą taikomas formuojamasis vertinimas, kuris padeda mokiniams suprasti mokymo(si) tikslus ir uždavinius, kryptingai tobulėti atlikimo, kūrybos, muzikos pažinimo ir kultūrinių kontekstų vertinimo srityse.
- Mokytojas turi vertinti ne tik mokymo(si) rezultata, bet ir mokinių pastangas bei daromą pažangą siekiant užsibrėžtų ugdymo(si) tikslų.
- Metų pabaigoje taikomas apibendrinamasis vertinimas. Mokinių pasiekimai vertinami pažymiais, jie siejami su pasiekimų lygiais: slenkstinis (1) lygis – 4, patenkinamas (2) lygis – 5–6, pagrindinis (3) lygis– 7–8, aukštesnysis (4) lygis – 9–10. Ugdymo(si) proceso metu mokiniai įtraukiami į vertinimą, skatinami įsivertinti daromą pažangą.

MATEMATIKOS PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

Matematikos Bendrojo ugdymo programoje išskirtos trys pasiekimų sritys. Išskiriant pasiekimų sritis ir pasiekimus, vadovautasi kompetencijų ir jų sandų raiškos aprašais, siekta dermės su kitų dalykų bendrosiose programose išskirtomis pasiekimų sritimis ir pasiekimais. Siekiant vaizdžiai parodyti pagrindinio lygio pasiekimų augimą kas dvejus metus, Programoje pateikiama pasiekimų raidos vertinimas.. Pasiekimų lygių požymiai aprašyti 5–6 klasėms, 7–8 klasėms, 9 (I gimnazijos)–10 (II gimnazijos) klasėms ir III–IV gimnazijos klasėms (atskirai bendrajam ir išplėstiniam kursui). Pasiekimų lygių požymiai aprašomi keturiais pasiekimų lygiais, siekiant padėti mokytojams objektyviai vertinti mokinio mokymosi rezultatus. Matematikos dalyko mokomasi nuo 1 klasės iki IV gimnazijos klasės.

Matematikos dalyko tikslas

Tikslas

Matematikos dalyko tikslas – sudaryti galimybę kiekvienam mokiniui, mokantis matematikos, ugdytis matematinį ir statistinį raštingumą, kuris šiame dokumente suprantamas kaip įgytas gebėjimas matematiškai samprotauti ir taikyti įgytas kompetencijas, sprendžiant įvairias realias, aktualias ir mokiniams suprantamas problemas.

Pagrindinio ugdymo matematikos dalyko uždaviniai.

- tinkamai ir tikslingai vartoja matematinius faktus; sklandžiai atlieka matematinės procedūras; įgytas žinias sieja tarpusavyje, sistemina, struktūruoja; išvelgia matematikos ryšius su kitais dalykais;
- įvairiuose kontekstuose taiko indukcinį ir dedukcinį, kiekybinį ir statistinį samprotavimą; remiasi žiniomis, logika ir patikimais argumentais, formuluodami, analizuodami, įrodinėdami teiginius, sprenddami uždavinius, darydami išvadas ar vertinimus;
- bendradarbiaudami su kitais, nagrinėja įvairiomis formomis pateiktus matematinius pranešimus, dalyvauja diskusijose apie komunikavimo tikslą, adresatą, pranešimo perteikiamų minčių tikslumą, logiškumą, pagrįstumą, išsamumą, glaustumą;
- yra nusiteikę ir įdeda pastangų matematikos mokymosi kliūtims įveikti; tikslingai planuoja ir organizuoja mokymosi veiklą; siekdami mokytis matematikos ir ją pažinti, turi žinių, gebėjimų ir polinkį naudotis skaitmeninėmis technologijomis;
- įgytas matematinės kompetencijas ir supratimą apie bendrą problemų sprendimo procesą kūrybiškai pritaiko įvairiuose realiuose, aktualiuose ir mokiniams suprantamuose kontekstuose; reflektuoja savo žinias, gebėjimus, samprotavimo veiklą ir jos rezultatus.

Kompetencijų ugdymas

Įgyvendinant Programą ugdomos šios kompetencijos: pažinimo, kūrybiškumo, komunikavimo, skaitmeninė, pilietiškumo, socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos, kultūrinė. Jos pateiktos pagal kompetencijos ugdymo intensyvumą.

- Pažinimo kompetencija
- Komunikavimo kompetencija
- Skaitmeninė kompetencija
- Kūrybiškumo kompetencija
- Kultūrinė kompetencija
- Pilietiškumo kompetencija
- Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija

Pasiekimų vertinimas

Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimas yra esminė ugdymo turinio dalis Pamokoje, per visą mokymo(si) laikotarpį taikomas ugdomasis (formuojamasis) ir apibendrinamasis vertinimas. Mokinių matematikos mokymosi rezultatų vertinimas suvokiamas kaip pagalba mokiniui tobulėti, tapti savarankiškam, atsakingam už mokymosi rezultatus, ugdyti jo pasitikėjimą savo jėgomis, gebėjimą įsivertinti savo veiklą, pasirinkti tinkamiausius veiklos būdus, spręsti iškilusias problemas, reflektuoti mokymosi rezultatus. Mokinių pasiekimai vertinami trijose pasiekimų srityse: gilus supratimas ir argumentavimas, matematinis komunikavimas, problemų sprendimas.

Numatyti keturi pasiekimų lygiai:

- 5) slenkstinis
- 6) patenkinamas
- 7) pagrindinis
- 8) aukštesnysis

Mokinio mokymosi pasiekimai ugdymo laikotarpio pabaigoje apibendrinami ir vertinimo rezultatas fiksuojamas balu, taikant 10 balų vertinimo sistemą. Pasiekimų lygiai ir įvertinimai pagrindiniame ir viduriniame ugdyme siejami: **slenkstinis lygis – 4, patenkinamas lygis – 5 - 6, pagrindinis lygis – 7 - 8, aukštesnysis lygis – 9 - 10.** Nepasiekus slenkstinio lygio mokiniai vertinami **1 – 3.**

Pasiekimų lygiams aprašyti naudotos savarankiškumo ir kompleksiško skalės.

Savarankiškumo:

- *padedamas* – mokinys užduotis atlieka stebimas ir moderuojamas mokytojo;
- *naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba* – mokinys užduotis atlieka pagal pavyzdį, atsakydamas į nukreipiamuosius klausimus, vadovaudamasis pateiktais patarimais, instrukcija;
- *konsultuodamasis* – mokinys užduotis atlieka bendradarbiaudamas, tardamasis su kitais, tikslingai klausdamas ar prašydamas patarimų; pasinaudodamas pateiktomis užuominomis, nurodytais kriterijais;
- *savarankiškai.*

Kompleksiškumo:

- *paprasciausias atvejis* (paprasciausia užduotis) – mokiniams gerai pažįstamas kontekstas; informacija pateikiama tiesiogiai, mokiniui įprastu būdu; tiesiogiai suformuluotas klausimas; vieno standartinio žingsnio atlikimo reikalaujanti užduotis; terminų, teiginio atkartojimas, pritaikymas analogiškose situacijose;
- *paprastas atvejis* (paprasta užduotis) – mokiniams pažįstamas kontekstas; situacijos iš 1 – 2 matematikos temų ar sričių; informacija pateikiama mokiniui įprastu būdu, nebūtinai tiesiogiai, gali būti ir perteklinės informacijos; tiesiogiai arba netiesiogiai suformuluotas klausimas; 1 – 3 standartinių žingsnių atlikimo, taikymo reikalaujančios užduotys; terminų, teiginių, strategijų, samprotavimo taikymas situacijose, panašiose į nagrinėtas situacijas;
- *nesudėtingas atvejis* (nesudėtinga užduotis) – mokiniams pažįstamas arba nepažįstamas kontekstas; situacijos iš vienos arba iš kelių skirtingų matematikos temų ar sričių; informacija pateikiama netiesiogiai ir (ar) neįprasta mokiniui forma, netiesiogiai suformuluotas klausimas; 2 – 4 standartinių žingsnių atlikimo, kelių strategijų, metodų taikymo reikalaujančios užduotys; terminų, teiginių, strategijų, samprotavimo taikymas situacijose, panašiose ir nepanašiose į nagrinėtas situacijas;
- *paprasciausias matematinis pranešimas* – informacija pateikiama tiesiogiai, mokiniui įprastu būdu;
- *paprastas matematinis pranešimas* – informacija pateikiama įprastu būdu, nebūtinai tiesiogiai, gali būti ir perteklinės informacijos;

- *nesudėtingas matematinis pranešimas* – informacija pateikiama netiesiogiai ir (ar) neįprasta mokiniui forma.

Vidurinio ugdymo matematikos dalyko uždaviniai

- tinkamai ir tikslingai vartoja matematinius faktus; suvokia sąvokų struktūras; sklandžiai atlieka matematinės procedūras, argumentuoja, kodėl jas taip atlieka; išvelgia matematikos vidinius ir išorinius ryšius;
- įvairiuose kontekstuose taiko matematinį samprotavimą; remiasi žiniomis, logika ir patikimais argumentais, formuluodami hipotezes, įrodinėdami matematinius teiginius, sprenddami uždavinius, darydami išvadas ar vertinimus;
- kurdami matematinį pranešimą, atsižvelgia į komunikavimo tikslą, adresatą, pasirenka veiksmingus būdus ir priemones matematinei komunikacijai; matematinių minčių raiška sklandi, logiška ir argumentuota;
- suvokia matematinių žinių mokslinę ir praktinę vertę; domisi matematikos mokslo ir technologijų raida Lietuvoje ir pasaulyje; yra nusiteikę išbandyti ir tikslingai taikyti naujas technologijas, metodus, būdus, siekdami giliau pažinti matematiką ir profesijas, kurioms reikia matematikos žinių ir gebėjimų;
- geba pažvelgti į problemas ar situacijas iš naujos perspektyvos; ieško veiksmingo problemos sprendimo būdo, kūrybiškai pritaiko matematinės žinias, metodus ir strategijas; kritiškai apmąsto matematinę veiklą ir jos rezultatus matematinio samprotavimo aspektu.

Pasiekimų vertinimas

Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimas yra esminė ugdymo turinio dalis Pamokoje, per visą mokymo(si) laikotarpį taikomas ugdomasis (formuojamasis) ir apibendrinamasis vertinimas. Mokinių matematikos mokymosi rezultatų vertinimas suvokiamas kaip pagalba mokiniui tobulėti, tapti savarankiškam, atsakingam už mokymosi rezultatus, ugdyti jo pasitikėjimą savo jėgomis, gebėjimą įsivertinti savo veiklą, pasirinkti tinkamiausius veiklos būdus, spręsti iškilusias problemas, reflektuoti mokymosi rezultatus. Mokinių pasiekimai vertinami trijose pasiekimų srityse: gilus supratimas ir argumentavimas, matematinis komunikavimas, problemų sprendimas.

Numatyti keturi pasiekimų lygiai:

- 1) slenkstinis
- 2) patenkinamas
- 3) pagrindinis
- 4) aukštesnysis

Mokinio mokymosi pasiekimai ugdymo laikotarpio pabaigoje apibendrinami ir vertinimo rezultatas fiksuojamas balu, taikant 10 balų vertinimo sistemą. Pasiekimų lygiai ir įvertinimai pagrindiniame ir viduriniame ugdyme siejami: **slenkstinis lygis – 4, patenkinamas lygis – 5 - 6, pagrindinis lygis – 7 - 8, aukštesnysis lygis – 9 - 10**. Nepasiekus slenkstinio lygio mokiniai vertinami **1 – 3**.

Pasiekimų lygiams aprašyti naudotos savarankiškumo ir kompleksiško skalės.

Savarankiškumo:

- *padedamas* – mokinys užduotis atlieka stebimas ir moderuojamas mokytojo;
- *naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba* – mokinys užduotis atlieka pagal pavyzdį, atsakydamas į nukreipiamuosius klausimus, vadovaudamasis pateiktais patarimais, instrukcija;
- *konsultuodamasis* – mokinys užduotis atlieka bendradarbiaudamas, tardamasis su kitais, tikslingai klausdamas ar prašydamas patarimų; pasinaudodamas pateiktomis užuominomis, nurodytais kriterijais;
- *savarankiškai*.

Kompleksiškumo:

- *paprasčiausias atvejis* (paprasciausia užduotis) – mokiniams gerai pažįstamas kontekstas; informacija pateikiama tiesiogiai, mokiniui įprastu būdu; tiesiogiai suformuluotas klausimas; vieno standartinio žingsnio atlikimo reikalaujanti užduotis; terminų, teiginio atkartojimas, pritaikymas analogiškose situacijose;
- *paprastas atvejis* (paprasta užduotis) – mokiniams pažįstamas kontekstas; situacijos iš 1 – 2 matematikos temų ar sričių; informacija pateikiama mokiniui įprastu būdu, nebūtinai tiesiogiai, gali būti ir perteklinės informacijos; tiesiogiai arba netiesiogiai suformuluotas klausimas; 1 – 3 standartinių žingsnių atlikimo, taikymo reikalaujančios užduotys; terminų, teiginių, strategijų, samprotavimo taikymas situacijose, panašiose į nagrinėtas situacijas;
- *nesudėtingas atvejis* (nesudėtinga užduotis) – mokiniams pažįstamas arba nepažįstamas kontekstas; situacijos iš vienos arba iš kelių skirtingų matematikos temų ar sričių; informacija pateikiama netiesiogiai ir (ar) neįprasta mokiniui forma, netiesiogiai suformuluotas klausimas; 2 – 4 standartinių žingsnių atlikimo, kelių strategijų, metodų taikymo reikalaujančios užduotys; terminų, teiginių, strategijų, samprotavimo taikymas situacijose, panašiose ir nepanašiose į nagrinėtas situacijas;
- *paprasčiausias matematinis pranešimas* – informacija pateikiama tiesiogiai, mokiniui įprastu būdu;
- *paprastas matematinis pranešimas* – informacija pateikiama įprastu būdu, nebūtinai tiesiogiai, gali būti ir perteklinės informacijos;
- *nesudėtingas matematinis pranešimas* – informacija pateikiama netiesiogiai ir (ar) neįprasta mokiniui forma.

Siekiant atkreipti dėmesį į mokinių amžiaus ypatumus, pradinio ugdymo pakopoje problemų sprendimo pasiekimų lygių aprašyme vietoje įvairaus konteksto sąvokos vartojama artimos aplinkos sąvoka. Norima pabrėžti, kad tokiais atvejais kalbama tik apie mokinio šeimoje, klasėje ar mokykloje patiriamas situacijas. Programoje vartojama ir probleminės užduoties sąvoka. Tokiomis užduotimis vadinamos nestandartinės užduotys, kurių sprendimo eiga mokiniams, tikėtina, nėra žinoma iš anksto. Ar užduotis probleminė, ar ne, nustatome ne iš jos sprendimo, o iš to, ar anksčiau mokiniai buvo susidūrę su panašia užduotimi. Ta pati užduotis gali būti probleminė, o papildomai įgijus žinių – tapti rutinine. Net tos pačios klasės mokiniams ta pati užduotis vieniems gali būti probleminė, o kitiems – ne, ypač tada, kai ją sprendžiant galima pritaikyti galbūt ir už klasės ribų įgytą patirtį. Užduotis gali būti mokiniams probleminė ir tuo atveju, kai turimas žinias ir įgūdžius jie turi naujai susieti ar suderinti, naudoti jiems neįprastoje situacijoje.

Specialiųjų poreikių mokinių vertinimas

Vertindamas specialiųjų poreikių mokinių ugdymo rezultatus, mokytojas atsižvelgia į individualius skirtumus (psichologinius, suvokimo, atminties, dėmesio, temperamento ir pan.). Mokinių, besimokančių pagal pritaikytą programą, ugdymo rezultatai, gebėjimai ir įgūdžiai yra vertinami atsižvelgiant į Bendrojo išsilavinimo standartais nustatytą mokomųjų dalykų minimalųjį pasiekimų lygmenį. Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiam mokiniui nepatenkinamas įvertinimas gali būti rašomas, jeigu jis turi potencinių galių, bet piktybiškai neatlieka jam skirtų užduočių, visiškai nesistengia jų atlikti.

DORINIO UGDYMO (TIKYBOS IR ETIKOS) PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

Dorinio ugdymo (tikybos ir etikos) dalykų mokymosi pasiekimai vertinami ir fiksuojami gimnazijos nustatyta tvarka “įsk” arba “neįsk”. Vertinant dorinio ugdymo mokymosi rezultatus, susitarta dėl aiškių vertinimo kriterijų ir mokiniai su jais supažindinami.

Katalikų tikybos programos sudarytos remiantis teologine-filosofine metodologine prieiga. Yra išskiriamos penkios pažinimo sritys, kurios atitinka ir pasiekimų sritis: Šventojo Rašto pažinimas, Tikėjimo turinio pažinimas, Bažnyčia ir liturgija, Dvasinis gyvenimas ir asmens tobulėjimas, Asmuo ir moralė. Kriterijai vertinant mokymosi rezultatus, atitinkantys Programoje aprašytus 4 pasiekimų lygius kiekvienam koncentru.

Etikos programose išskirtos keturios pasiekimų sritys: Saviugda ir savisauga. Aš–Asmuo; Dialoginis bendravimas. Aš–Tu; Socialiniai santykiai. Aš–Mes; Santykis su pasauliu. Aš–Tai. Šios pasiekimų sritys yra bendros visoms klasėms nuo 1 iki IV gimnazijos klasės. Kiekvienam koncentru numatyti konkretūs kiekvienos srities pasiekimai, suformuluoti atsižvelgiant į vaiko raidos ypatumus ir įgytą patirtį.

Mokinių vertinimas suvokiamas kaip pagalba mokiniui sėkmingai mokytis, tobulėti ir bręsti. Remiantis vertinimo rezultatais numatoma mokymosi perspektyva, individualizuojamas ugdymo procesas. Vertinama tik tai, ko mokiniai buvo mokomi. Pateikiant vertinimo informaciją akcentuojama ne klaidos ar nesėkmės, o tai, kokią pažangą padarė mokinys. Gerbiama mokinio pasaulėžiūra, nuomonių įvairovė - tai nėra sudedamoji vertinimo dalis.

Ugdomojoje veikloje mokinių pasiekimai vertinami stebint, kaip atliktos užduotys ar kitos ugdomosios veiklos rezultatai atitinka nustatytus kriterijus. Taikomas neformalus, formuojamasis, kaupiamasis vertinimas, (savi)refleksija atsižvelgiant į darbo formas, pamokos uždavinius, mokinių galimybes.

Programose pateikti keturių lygių pasiekimų aprašai: 1 – slenkstinis, 2 – patenkinamas, 3 – pagrindinis, 4 – aukštesnysis. Kiekvienas pasiekimo lygio požymis nurodo mokinio rodomus rezultatus. Jose aprašytos svarbiausios į(si)vertinimui reikšmingos įgytos žinios ir supratimas, išugdyti gebėjimai ir vertybinės nuostatos. Pamokoje ar kitoje kasdienėje ugdomojoje veikloje mokinių pasiekimai vertinami stebint atliktų užduočių ar kitos ugdomosios veiklos rezultatų atitikimą nustatytiems kriterijams. Aprašant pasiekimų lygių požymius naudojamos šios mokinių gebėjimų augimą rodančios skalės ir sąvokos:

savarankiškumo:

padedamas – užduotis atlieka atsakydamas į nukreipiamuosius klausimus, kai procesą moderuoja ir jame dalyvauja mokytojas;

naudodamasis netiesiogine pagalba – atlieka užduotį vadovaudamasis specialiai parengtais modeliais, pagal pateiktą pavyzdį ir pan.;

konsultuodamasis – įvardija pasitaikančias kliūtis ir jas įveikia, tikslingai klausdamas ar prašydamas konkretaus patarimo;

savarankiškai – užduotis atlieka iki galo, susidūręs su kliūtimis, randa būdų jas įveikti;

sudėtingumo:

mokinys temos analizę pradeda nuo išorinių dalykų stebėjimo, konkretaus objekto, jo požymių apibrėžimo, atlieka užduotis vadovaudamasis parengtais konstruktais;

mokinys temos analizėje naudoja savirefleksiją ir savimonės turinį išreiškia jį įkomponuodamas į temos kontekstą bei kasdienybės įvykius, kritiškai vertina, pagal pateiktą grafinį modelį;

mokinys temos analizėje savirefleksiją ir jos išraišką perkelia į įvairius kontekstus, kritiškai vertina, išauga abstrakcijos lygmuo;

konteksto:

mokinys analizuoja pakankamai siaurą teminį kontekstą;

mokinys plečia kontekstą į kitas sritis, įtraukia savęs refleksiją šiame kontekste, naudoja kitas pažinimo sritis;

mokinys išplečia kontekstą į kitas sritis (literatūra, kinas, istorija, psichologija, kasdienybės įvykiai ir pan.), išauga abstrakcijos lygmuo (aukštesnysis lygis).

CHEMIJOS PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

Vertinimas chemijos pamokose – svarbus mokymąsi skatinantis veiksnys. Tai – nuolatinis informacijos apie mokinio mokymo(si) pažangą ir pasiekimus kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas. Vertinimas chemijos pamokose turi padėti mokiniams mokytis, tobulėti, tapti savarankiškais, atsakingais už mokymosi rezultatus, ugdytis pasitikėjimą savo jėgomis, gebėjimą įsivertinti veiklą ir pasirinkti tinkamiausius mokymosi būdus, spręsti iškilusias problemas, reflektuoti mokymosi rezultatus. Vertinama tai, ko mokiniai buvo mokomi. Stebimas mokinių mokymosi procesas, vertybinės nuostatos. Pateikiant vertinimo informaciją akcentuojamos ne klaidos ar nesėkmės, o tai, kokią pažangą padarė mokiniai. Naudingiausias mokiniui formuojamasis vertinimas, padedantis mokytis. Diagnostinis vertinimas padeda įvertinti nueitą etapą ir numatyti perspektyvą. Apibendrinamasis vertinimas, atliekamas kurso pabaigoje, padeda apžvelgti visą laikotarpį ir nustatyti mokinių pasiekimų lygius.

Mokinių pasiekimų lygių požymiai pateikiami klasių koncentrams ir yra detalizuoti keturiais pasiekimų lygiais: slenkstinis (1), patenkinamas (2), pagrindinis (3), aukštesnysis (4). Kai mokinių pasiekimai vertinami pažymiais, jie siejami su pasiekimų lygiais: slenkstinis (1) lygis – 4, patenkinamas (2) lygis – 5-6, pagrindinis (3) lygis – 7-8, aukštesnysis (4) lygis – 9-10.

Nurodomi pasiekimų lygių požymiai skirti vertinti mokinių pasiekimus ir daromą pažangą. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad tas pats pasiekimų lygis skirtinguose klasėse skiriasi nagrinėjamos medžiagos sudėtingumu ir gilumu.

Aprašant pasiekimų lygių požymius naudotos šios mokinių pasiekimų augimą rodančios skalės ir sąvokos:

- savarankiškumo:
  - *padedamas* – procesą moderuoja ir jame dalyvauja mokytojas;
  - *naudodamasis netiesiogine pagalba* – užduotis atlieka atsakydamas į nukreipiamuosius klausimus, naudodamasis papildomai pateikta medžiaga, vadovaudamasis pateiktais kriterijais;
  - *konsultuodamasis* – tikslingai klausdamas ar prašydamas patarimų;
  - *savarankiškai* – užduotį atlieka be pagalbos;
- sudėtingumo:
  - *paprasčiausiomis* vadinamos užduotys, tyrimai, situacijos, atvejai, kuriems išnagrinėti, surasti sprendimą ar atsakymą reikia 1 žingsnio (pavyzdžiui, išmatuoti tirpalo tūrį matavimo cilindru arba pipete; parašyti iš dviejų jonų sudarytos druskos disociacijos lygtį; apskaičiuoti medžiagos masės dalį mišinyje; rasti tiesiogiai pateiktą informaciją).
  - *paprastomis* vadinamos užduotys, tyrimai, situacijos, atvejai, kuriems išnagrinėti, surasti sprendimą ar atsakymą reikia ne mažiau kaip 2 žingsnių (pavyzdžiui, apskaičiuoti medžiagos kiekį, žinant medžiagos masę; užbaigti ir išlyginti pateiktą reakcijos lygtį; nubrėžti grafiką, parodantį išsiskiriančių dujų tūrio priklausomybę nuo laiko; surasti ir apibendrinti reikiamą informaciją).
  - *nesudėtingomis* vadinamos užduotys, tyrimai, situacijos, atvejai, kuriems išnagrinėti, surasti sprendimą ar atsakymą reikia 3 žingsnių (pavyzdžiui, palyginti įvairių medžiagų fizikines ir chemines savybes; rašyti bendrąsias ir jonines mainų reakcijų lygtis; spręsti uždavinius pagal pateiktas reakcijų lygtis, kai duota priemaišų masės dalis, reakcijos išeiga; suplanuoti, atlikti tyrimą ir pateikti išvadas).
- konteksto:
  - *artima aplinka* – mokiniui pažįstama, kasdienė aplinka (pavyzdžiui, mokykla, namų);
  - *įprastas kontekstas* – jau nagrinėtos kokio nors cheminio reiškimo, proceso sąlygos, aplinkybės;

- *naujas, neįprastas kontekstas* – dar nenagrinėtos kokio nors cheminio reiškinių, proceso sąlygos, aplinkybės.

Aprašant pasiekimus ir pasiekimų lygių požymius vartojami šie terminai:

- *analizuoti* – nagrinėti randant reikiamus požymius, savybes, charakteristikas ar parametrus, skaidyti į dalis, apmąstyti, svarstyti;
- *apibūdinti* – nusakyti objekto ar reiškinių esminius bruožus, savybes, požymius, charakteristikas ar parametrus, sąsajas su kitais objektais ar reiškiniais;
- *apibendrinti* – išreikšti apibendrinamąjį teiginį, nuomonę remiantis pagrįstais duomenimis, atvejais, atskirais faktais (pereiti į aukštesnį abstrakcijos lygį);
- *išplėtoti* – išplėsti, išskleisti mintį, apibūdinimą, aiškinimą, palaipsniui tobulinti;
- *įvertinti* – nustatyti vertę, nuspręsti ko vertas, išmatuoti reikšmę, išsakyti nuomonę, pažymint privalumus ir trūkumus;
- *klasifikuoti* – skirstyti objektus, daiktus, reiškinius, procesus, sąvokas pagal bendrus požymius;
- *kritiškai vertinti* – patikrinti informaciją ir nustatyti jos patikimumą; nagrinėti alternatyvas, nesilaikant išankstinių nuostatų;
- *nagrinėti* – aiškinti esmę, svarstyti, analizuoti išskiriant požymius, savybes;
- *paaaiškinti* – išdėstyti, kad paaaiškėtų; papasakoti, atskleisti reiškinio, minties, sąvokos turinį;
- *pagrįsti* – pateikti argumentų, įrodymų, motyvų, duoti pagrindą;
- *suplanuoti* – numatyti veiklos seką, laiką, priemones ir būdus jai įgyvendinti, siekiant tikslo;
- *tyrinėti* – ieškoti, stebėti, atlikti bandymus, aiškintis dėsningumus.

Formuojamasis ir apibendrinamasis vertinimas pamokoje. Rengiant formuojamojo ar apibendrinamojo vertinimo užduotis ugdymo procese svarbu atsižvelgti į pasiekimų lygių požymius ir pateikti mokiniams skirtingus pasiekimų lygius atitinkančias užduotis, kurios turėtų būti pateiktos visiems mokiniams neribojant jų galimybių atlikti ir sudėtingesnes užduotis

Apibendrinamasis, norminis vertinimas

Šis vertinimas naudojamas gimnazijos klasėse pusmečio ar metų pabaigoje ir leidžia įvertinti mokinių padarytą pažangą ir pasiekimus.

1. Įskaita pusmečio pabaigoje. Testas vertinamas maksimaliai 10 balų;
2. Bandomasis egzaminas.

Išorinis apibendrinamasis vertinimas. Organizuojami šie mokymosi pasiekimų patikrinimai: nacionalinis mokinių pasiekimų patikrinimas (toliau – NMPP), pagrindinio ugdymo mokinių pasiekimų patikrinimas (toliau – PUPP), brandos darbas, tarpinis patikrinimas, brandos egzaminas. NMPP, vykdomo pagrindinio ugdymo programos I dalies baigiamąjoje klasėje (8 klasėje), užduoties struktūra:

- gamtos mokslų NMPP užduotis visiems gamtos mokslams yra bendra. Šioje užduotyje nepriklausomai nuo to, ar mokiniai mokėsi atskirų biologijos, chemijos ir fizikos dalykų, ar integraliai gamtos mokslų fizikos ir biologijos mokymo(si) turiniui skiriama po 37,5 proc., o chemijos – 25 proc. užduoties taškų. Dalis užduočių gali būti integralios;
- chemijos mokymo(si) turinio ir pasiekimų sritys procentais NMPP užduotyje:

Mokymo(si) turinio sritys	Pasiekimų sritys						Užduoties taškai procentais
	Gamtos mokslų prigimties ir raidos pažinimas (A)	Gamtamokslinis komunikavimas (B)	Gamtamokslinis tyrinėjimas (C)	Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas (D)	Problemų sprendimas ir refleksija (E)	Žmogaus ir aplinkos dermės pažinimas (F)	
Medžiagos sandara							12,5
Cheminiai virsmai							12,5
Iš viso taškų procentais	2,5	5	5	5	5	2,5	25

Pastaba. Lentelėje pateikti skaičiai yra orientaciniai, užduotyje galima iki 5 procentų paklaida.

Užduotis rengiama centralizuotai, pateikiama ir atliekama elektroninėje užduoties atlikimo sistemoje. Užduotis rengiama remiantis Programos mokymo(si) turiniu 8 klasei ir 7–8 klasių pasiekimų lygių požymiais, atsižvelgiant į numatytą NMPP datą (ugdymo procese nenagrinėtas mokymo(si) turinys neįtraukiamas).

PUPP, vykdomo pagrindinio ugdymo programos baigiamojoje klasėje (10 klasėje ir II gimnazijos klasėje), užduoties struktūra:

- gamtos mokslų PUPP užduotis visiems gamtos mokslams yra bendra. Šioje užduotyje fizikos ir chemijos mokymo(si) turiniui skiriama po 36 proc., o biologijos – 28 proc. užduoties taškų. Dalis užduočių gali būti integralios;
- chemijos mokymo(si) turinio ir pasiekimų sritys procentais PUPP užduotyje:

Mokymo(si) turinio sritys	Pasiekimų sritys						Užduoties taškai procentais
	Gamtos mokslų prigimties ir raidos pažinimas (A)	Gamtamokslinis komunikavimas (B)	Gamtamokslinis tyrinėjimas (C)	Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas (D)	Problemų sprendimas ir refleksija (E)	Žmogaus ir aplinkos dermės pažinimas (F)	
Molis. Avogadro dėsnis							4
Vanduo ir tirpalai							8
Neorganinių junginių klasės							8
Metalai ir nemetalai							10
Organinės chemijos pagrindai							2
Aplinkosauga							4
Iš viso taškų procentais	2	6	8	8	8	4	36

Pastaba. Lentelėje pateikti skaičiai yra orientaciniai, užduotyje galima iki 5 procentų paklaida.

Užduotis rengiama centralizuotai, pateikiama ir atliekama elektroninėje užduoties atlikimo sistemoje. Užduotis rengiama remiantis Programos 9–10 klasių ir I–II gimnazijos klasių mokymo(si) turiniu ir pasiekimų lygių požymiais, atsižvelgiant į numatytą PUPP datą (ugdymo procese nenagrinėtas mokymo(si) turinys neįtraukiamas). Užduotį sudaro pasirenkamojo atsakymo ir struktūriniai klausimai. Bent vienas struktūrinių klausimų turi būti skirtas tiriamosios veiklos ir duomenų interpretavimo pasiekimams patikrinti.

Mokymosi pagal vidurinio ugdymo programą pasiekimai tikrinami brandos darbu, rengiamu III ar (ir) IV gimnazijos klasėse, tarpiniu patikrinimu, brandos egzaminu.

Tarpinio patikrinimo, rengiamo pirmaisiais vidurinio ugdymo programos metais, užduoties struktūra:

- chemijos mokymo(si) turinio ir pasiekimų sritys procentais tarpinio patikrinimo užduotyje:

Mokymo(si) turinio sritys	Pasiekimų sritys						Užduoties taškai procentais
	Gamtos mokslų prigimties ir raidos pažinimas (A)	Gamtamokslinis komunikavimas (B)	Gamtamokslinis tyrinėjimas (C)	Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas (D)	Problemų sprendimas ir refleksija (E)	Žmogaus ir aplinkos dermės pažinimas (F)	
Bendrieji organinės chemijos pagrindai							10
Gamtiniai angliavandenių šaltiniai							10
Funkcinės grupės ir organinių junginių klasės							15
Homologija ir izomerija							15

Mokymo(si) turinio sritys	Pasiekimų sritys						Užduoties taškai procentais
	Gamtos mokslų prigimties ir raidos pažinimas (A)	Gamtamokslinis komunikavimas (B)	Gamtamokslinis tyrinėjimas (C)	Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas (D)	Problemų sprendimas ir refleksija (E)	Žmogaus ir aplinkos dermės pažinimas (F)	
Praktinis organinių junginių gavimas, fizikinės savybės ir kokybinės atpažinimo reakcijos							15
Organinių junginių tyrimo metodai							10
Organinės chemijos reakcijų mechanizmai							10
Pagrindinės organinės chemijos reakcijos							15
Iš viso taškų procentais	5	20	25	25	20	5	100

Pastaba. Lentelėje pateikti skaičiai yra orientaciniai, užduotyje galima iki 5 procentų paklaida.

- užduotis rengiama centralizuotai, pateikiama ir atliekama elektroninėje užduoties atlikimo sistemoje. Užduotis rengiama remiantis Programos III gimnazijos klasės mokymo(si) turiniu, atsižvelgiant į numatytą tarpinio patikrinimo datą (ugdymo procese nenagrinėtas mokymo(si) turinys neįtraukiamas). Užduotį sudaro pasirenkamojo atsakymo ir struktūriniai klausimai. Bent vienas struktūrinių klausimų turi būti skirtas tiriamosios veiklos ir duomenų interpretavimo pasiekimams patikrinti.

Brandos egzamino, vykdomo baigiamojoje vidurinio ugdymo programos klasėje, užduoties struktūra:

- chemijos mokymo(si) turinio ir pasiekimų sritys procentais brandos egzamino užduotyje:

Mokymo(si) turinio sritys	Pasiekimų sritys						Užduoties taškai procentais
	Gamtos mokslų prigimties ir raidos pažinimas (A)	Gamtamokslinis komunikavimas (B)	Gamtamokslinis tyrinėjimas (C)	Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas (D)	Problemų sprendimas ir refleksija (E)	Žmogaus ir aplinkos dermės pažinimas (F)	
Gyvybės chemija							15
Chemijos pagrindai ir skaičiavimo uždaviniai							20
Medžiagos sandara ir sudėtis							15
Cheminės reakcijos							20
Tirpalai							15

Mokymo(si) turinio sritys	Pasiekimų sritys						Užduoties taškai procentais
	Gamtos mokslų prigimties ir raidos pažinimas (A)	Gamtamokslinis komunikavimas (B)	Gamtamokslinis tyrinėjimas (C)	Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas (D)	Problemų sprendimas ir refleksija (E)	Žmogaus ir aplinkos dermės pažinimas (F)	
Neorganinių junginių klasės, cheminės savybės, gavimas ir atpažinimas							10
Chemija ir aplinka							5
Iš viso taškų procentais	5	20	25	25	20	5	100

Pastaba. Lentelėje pateikti skaičiai yra orientaciniai, užduotyje galima iki 5 procentų paklaida.

- brandos egzamino užduotis rengiama ir vertinama centralizuotai. Užduotis rengiama remiantis Programos IV gimnazijos klasės mokymo(si) turiniu. III gimnazijos klasės mokymo(si) turinys į užduotį įtraukiamas tik tiek, kiek būtina užduotims, parengtoms pagal IV gimnazijos klasės mokymo(si) turinį, atlikti. Užduotį sudaro trumpojo ir atvirojo atsakymo klausimai ir struktūriniai klausimai. Bent vienas struktūrinių klausimų turi būti skirtas tiriamosios veiklos ir duomenų interpretavimo pasiekimams patikrinti.

Mokiniai supažindinami su vertinimo sistema ir atsikaitomaisiais darbais pirmą pamoką.

BIOLOGIJOS PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

Mokinių biologijos mokymosi rezultatų vertinimas suvokiamas kaip pagalba mokiniui tobulėti, tapti savarankiškam, atsakingam už mokymosi rezultatus, ugdyti jo pasitikėjimą savo jėgomis, gebėjimą įsivertinti savo veiklą, pasirinkti tinkamiausius veiklos būdus, spręsti iškilusias problemas, reflektuoti mokymosi rezultatus. Mokinių biologijos pasiekimų ir pažangos ugdymo procese vertinimui naudojami formuojamasis, apibendrinamasis ir išoriniai vertinimai. Formuojamasis vertinimas yra nuolatinis informacijos apie mokinių žinias, supratimą, gebėjimus, nuostatas rinkimas ir analizavimas, tos informacijos panaudojimas planuojant, koreguojant mokymo(si) veiklas, grįžtamosios informacijos mokiniams mokymo(si) proceso metu teikimas, mokinių įsivertinimo gebėjimų ugdymas. Formuojamasis vertinimas nesiejamas su pažymiu. Apibendrinamasis vertinimas atliekamas ugdymo laikotarpio (pusmečių ar trimestrų), ugdymo programos, ciklo ar temos pabaigoje. Mokinių pasiekimai vertinami orientuojantis į Programoje aprašytus mokinių pasiekimų lygių požymius.

Mokinių pasiekimų lygių požymiai detalizuoti keturiais lygiais: slenkstinis, patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis. Kai mokinių pasiekimai vertinami pažymiais, jie siejami su pasiekimų lygiais: 1 slenkstinis (1) lygis – 4, patenkinamas (2) lygis – 5–6, pagrindinis (3) lygis – 7–8, aukštesnysis (4) lygis – 9–10. Aprašyti pasiekimų lygių požymiai skirti mokinių pasiekimų vertinimui ir nustatyti daromai pažangai. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad tas pats pasiekimų lygis skirtinguose centruose skiriasi nagrinėjamos medžiagos sudėtingumu ir gilumu.

Aprašant pasiekimų lygių požymius naudotos šios mokinių pasiekimų augimą rodančios skalės ir sąvokos:

- savarankiškumo:
  - *padedamas* – atlieka užduotį dalyvaujant ar procesą moderuojant mokytojui;
  - *naudodamasis netiesiogine pagalba* – atsakydamas į nukreipiamuosius klausimus, naudodamasis papildomai pateikta medžiaga, vadovaudamasis pateiktais kriterijais;
  - *konsultuodamasis* – atlieka užduotį tikslingai klausdamas ar prašydamas patarimų;
  - *savarankiškai* – užduotį atlieka be pagalbos, susidūręs su kliūtimis, randa būdų jas įveikti.
- konteksto:
  - *artima aplinka* – mokiniui pažįstama, kasdienė aplinka (pavyzdžiui, mokyklos, namų);
  - *įprastas kontekstas (-ai)* – jau nagrinėtos kokio nors reiškinio, proceso sąlygos, aplinkybės;
  - *naujas, neįprastas kontekstas (-ai)* – dar nenagrinėtos kokio nors reiškinio, proceso sąlygos, aplinkybės.

Pasiekimų lygiai ir biologijos turinio temos aprašytos vartojant veiksmažodžius, kurie parodo nagrinėjimo gylį ir taikomus ugdymo metodus:

- *analizuoti* – nagrinėti randant reikiamus požymius, savybes, charakteristikas ar parametrus, skaidyti į dalis, apmąstyti, svarstyti;
- *apibūdinti* – nusakyti objekto ar reiškinio esminius bruožus, savybes, požymius, charakteristikas ar parametrus, sąsajas su kitais objektais ar reiškiniais;
- *aptarti* – įvertinti aplinkybes, apsvarstyti, diskutuoti, aiškintis neaiškius dalykus;
- *atpažinti* – paveiksluose, schemose, aplinkoje ir kt. atskirti, nustatyti objektus, išskirti iš kitų objektų;
- *įvardyti* – nusakyti ar pavadinti tam tikrus atstovus, objektus, reiškinius, procesus, metodus, ryšius ir kt.;
- *įvertinti* – nustatyti vertę, nuspręsti, ko vertas, išmatuoti reikšmę, išsakyti nuomonę, pažymint privalumus ir trūkumus;
- *kritiškai vertinti* – patikrinti informaciją ir nustatyti jos patikimumą; nagrinėti alternatyvas, nesilaikant išankstinių nuostatų;

- *modeliuoti* – tirti egzistuojančius objektus, naudojantis jų modeliais ar kurti modelius;
- *nagrinėti* – aiškintis esmę, svarstyti, išskirti požymius, savybes;
- *nurodyti* – išvardyti, nusakyti tam tikras reikšmes, pavadinimus, procesus ar pažymėti paveiksle arba schemoje tam tikras dalis;
- *paaiškinti* – detaliam pateikti, atskleisti esmines reiškinio arba proceso priežastis ar pasekmes (kaip ir kodėl jie vyksta, kas jiems turi įtakos);
- *pagrįsti* – pateikti argumentų, įrodymų, motyvų, duoti pagrindą;
- *palyginti* – gretinti objektus, reiškinius, procesus, nurodyti jų panašumus ir (ar) skirtumus;
- *tyrinėti* – ieškoti, stebėti, atlikti tyrimus, aiškintis dėsningumus.

Formuojamasis ir apibendrinamasis vertinimas pamokoje. Rengiant formuojamojo ar apibendrinamojo vertinimo užduotis svarbu atsižvelgti į pasiekimų lygių požymius ir visiems mokiniams pateikti skirtingus pasiekimų lygius atitinkančias užduotis, neribojant mokinių galimybių atlikti ir sudėtingesnes užduotis. Užduotys turėtų būti parengtos taip, kad būtų galimybė vertinti skirtingų pasiekimų sričių gebėjimus, tačiau nereikėtų siekti į vieną pasiekimų vertinimo užduotį įtraukti visų ar daugelio pasiekimų sričių gebėjimų. Svarbu, ypač formuojamojo vertinimo, užduotis parengti taip, kad galima būtų vertinti skirtingų mokinių daromą pažangą ir teikti veiksmingą, mokyti padedantį ir motyvuojantį grįžtamąjį ryšį. Išorinis apibendrinamasis vertinimas. Organizuojami šie mokymosi pasiekimų patikrinimai: nacionalinis mokinių pasiekimų patikrinimas (toliau – NMPP), pagrindinio ugdymo mokinių pasiekimų patikrinimas (toliau – PUPP), brandos darbas, tarpinis patikrinimas, brandos egzaminas.

NMPP, vykdomo pagrindinio ugdymo programos I dalies baigiamojoje klasėje (8 klasėje), užduoties struktūra:

- gamtos mokslų NMPP užduotis visiems gamtos mokslams yra bendra. Šioje užduotyje nepriklausomai nuo to, ar mokiniai mokėsi atskirų biologijos, chemijos ir fizikos dalykų, ar integraliai – gamtos mokslų, fizikos ir biologijos mokymo(si) turiniui skiriama po 37,5 proc., o chemijos – 25 proc. užduoties taškų. Dalis užduočių gali būti integralios;
- biologijos mokymo(si) turinio ir pasiekimų sritys procentais NMPP užduotyje:

Mokymo(si) turinio sritys	Pasiekimų sritys						Užduoties taškai procentais
	Gamtos mokslų prigimties ir raidos pažinimas (A)	Gamtamokslinis komunikavimas (B)	Gamtamokslinis tyrinėjimas (C)	Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas (D)	Problemų sprendimas ir refleksija (E)	Žmogaus ir aplinkos dermės pažinimas (F)	
Biologija kaip mokslas							0,5
Nuo ląstelės iki organizmo							5
Gyvybės įvairovė							18
Organizmas ir aplinka							9
Evoliucija							5
Iš viso taškų procentais	2,5	8	8	8	8	3	37,5

Pastaba. Lentelėje pateikti skaičiai yra orientaciniai, užduotyje galima iki 5 procentų paklaida.

Užduotis rengiama centralizuotai, pateikiama ir atliekama elektroninėje užduoties atlikimo sistemoje. Užduotis rengiama remiantis Programos mokymo(si) turiniu 7 ir 8 klasėms ir 7–8 klasių pasiekimų lygių požymiais, atsižvelgiant į numatytą NMPP datą (ugdymo procese nenagrinėtas mokymo(si) turinys neįtraukiamas).

PUPP, vykdomo pagrindinio ugdymo programos baigiamojoje klasėje (10 klasėje ir II gimnazijos klasėje), užduoties struktūra:

- gamtos mokslų PUPP užduotis visiems gamtos mokslams yra bendra. Šioje užduotyje biologijos dalykui skiriama 28 proc., o fizikos ir chemijos mokymo(si) turiniui skiriama po 36 proc. užduoties taškų. Dalis užduočių gali būti integralios;
- biologijos mokymo(si) turinio ir pasiekimų sritys procentais PUPP užduotyje:

Mokymo(si) turinio sritys	Pasiekimų sritys						Užduoties taškai procentais
	Gamtos mokslų prigimties ir raidos pažinimas (A)	Gamtamokslinis komunikavimas (B)	Gamtamokslinis tyrinėjimas (C)	Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas (D)	Problemų sprendimas ir refleksija (E)	Žmogaus ir aplinkos dermės pažinimas (F)	
Žmogaus organizmas – vieninga sistema							0,4
Medžiagų apykaita							7,3
Infekcinės ligos ir imunitetas							3,3
Organizmo funkcijų reguliavimas							4
Dauginimasis ir vystymasis							3,6
Transplantacija ir sveikata							0,4
Paveldėjimas ir biotechnologijos							5
Žmogaus poveikis aplinkai							4
Iš viso taškų procentais	2	6	6	4	6	4	28

Pastaba. Lentelėje pateikti skaičiai yra orientaciniai, užduotyje galima iki 5 procentų paklaida.

Užduotis rengiama centralizuotai, pateikiama ir atliekama elektroninėje užduoties atlikimo sistemoje. Užduotis rengiama remiantis Programos 9–10 klasių ir I–II gimnazijos klasių mokymo(si) turiniu ir pasiekimų lygių požymiais, atsižvelgiant į numatytą PUPP datą (ugdymo procese nenagrinėtas mokymo(si) turinys neįtraukiamas). Užduotį sudaro pasirenkamojo atsakymo ir struktūriniai klausimai. Bent vienas struktūrinių klausimų turi būti skirtas tiriamosios veiklos ir duomenų interpretavimo pasiekimams patikrinti.

Mokymosi pagal vidurinio ugdymo programą pasiekimai tikrinami brandos darbu, rengiamu III ar (ir) IV gimnazijos klasėse, tarpiniu patikrinimu, brandos egzaminu.

Tarpinio patikrinimo, rengiamo pirmaisiais vidurinio ugdymo programos metais, užduoties struktūra:

- biologijos mokymo(si) turinio ir pasiekimų sritys procentais tarpinio patikrinimo užduotyje:

Mokymo(si) turinio sritys	Pasiiekimų sritys						Užduoties taškai procentais
	Gamtos mokslų prigimties ir raidos pažinimas (A)	Gamtamokslinis komunikavimas (B)	Gamtamokslinis tyrinėjimas (C)	Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas (D)	Problemų sprendimas ir refleksija (E)	Žmogaus ir aplinkos dermės pažinimas (F)	
Ląstelės biologija							40
Molekulinė biologija ir biochemija							60
Iš viso taškų procentais	10	20	20	25	20	5	100

Pastaba. Lentelėje pateikti skaičiai yra orientaciniai, užduotyje galima iki 5 procentų paklauda.

- užduotis rengiama centralizuotai, pateikiama ir atliekama elektroninėje užduoties atlikimo sistemoje. Užduotis rengiama remiantis Programos III gimnazijos klasės mokymo(si) turiniu, atsižvelgiant į numatytą tarpinio patikrinimo datą (ugdymo procese nenagrinėtas mokymo(si) turinys neįtraukiamas). Užduotį sudaro pasirenkamojo atsakymo ir struktūriniai klausimai. Bent vienas struktūrinių klausimų turi būti skirtas tiriamosios veiklos ir duomenų interpretavimo pasiekimams patikrinti.

Brandos egzamino, vykdomo baigiamojame vidurinio ugdymo programos klasėje, užduoties struktūra:

- biologijos mokymo(si) turinio ir pasiekimų sritys procentais brandos egzamino užduotyje:

Mokymo(si) turinio sritys	Pasiiekimų sritys						Užduoties taškai procentais
	Gamtos mokslų prigimties ir raidos pažinimas (A)	Gamtamokslinis komunikavimas (B)	Gamtamokslinis tyrinėjimas (C)	Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas (D)	Problemų sprendimas ir refleksija (E)	Žmogaus ir aplinkos dermės pažinimas (F)	
Organizmų požymių paveldėjimas ir genų technologijos							30
Žmogaus organizmo funkcijos							32
Gyvūnų biologija							12
Augalų biologija							10
Evoliucija ir sistematika							8
Ekologija							8
Iš viso taškų, procentais	6	20	20	22	22	10	100

Pastaba. Lentelėje pateikti skaičiai yra orientaciniai, užduotyje galima iki 5 procentų paklauda.

- brandos egzamino užduotis rengiama ir vertinama centralizuotai. Užduotis rengiama remiantis Programos IV gimnazijos klasės mokymo(si) turiniu ir III gimnazijos klasės mokymo(si) turinio sritimi „Organizmų požymių paveldėjimas ir genų technologijos“. Kitas III gimnazijos

klasės mokymo(si) turinys į užduotį įtraukiamas tik tiek, kiek būtina užduotims, parengtoms pagal IV gimnazijos klasės mokymo(si) turinį, atlikti. Užduotį sudaro trumpojo ir atvirojo atsakymo klausimai ir struktūriniai klausimai. Bent vienas struktūrinių klausimų turi būti skirtas tiriamosios veiklos ir duomenų interpretavimo pasiekimams patikrinti.

ISTORIJOS PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

Mokinio istorijos pasiekimai vertinami keturiose pasiekimų srityse ir kt.) pusmečio pabaigoje fiksuojamas įrašas „atleistas“; tokiu atveju mokiniui sugrįžus į ugdymo procesą, suteikiamos konsultacijos:

Istorinės raidos supratimas;

Orientavimasis istoriniame laike ir erdvėje;

Istorijos tyrimas ir interpretavimas;

Istorinio pasakojimo kūrimas ir raiška.

Numatyti keturi mokinio pasiekimų lygiai:

Slenkstinis lygis (4 balai);

Patenkinamas lygis (5-6 balai);

Pagrindinis lygis (7-8 balai);

Aukštesnysis lygis (9-10 balai).

Vertinant atkreipiamas dėmesys į šiuos kriterijus:

1. Savarankiškumo (atlieka užduotis padedamas, naudojasi netiesiogine pagalba, konsultuojasi tikslingai klausdamas ar atlieka savarankiškai).
2. Sudėtingumo (suranda tiesiogiai išreikštą informaciją šaltinyje, suranda iš dalies išreikštą informaciją, išgauna informaciją pateiktą su potekste).
3. Konteksto (gerai žinomas istorinis kontekstas, nesudėtingas istorijos kontekstas, kuris reikalauja žinių taikymo, naujas istorinis kontekstas, kuris reikalauja atpažinimo netradicinėje situacijoje).

Vertinant pasiekimus atsižvelgiama į šiuos gebėjimus:

- Apibūdinti nusakant įvykių, procesų būdingus bruožus;
- Atpažinti iš kokių ženklų, požymių, nustatant tiek tapatybę, tiek priklausomybę kažkam;
- Iliustruoti pateikiant pavyzdžių apie nagrinėjamą procesą, įvykį ar reiškinį;
- Nustatyti remiantis remiantis informacijos analize;
- Paaiškinti esminius istorijos įvykio ar reiškinio bei proceso bruožus, priežastis ir pasekmes.
- Analizuoti išskaidant į atskiras sudėtines dalis, atidžiai ir išsamiai ką nors nagrinėti;
- Apibendrinti padarant išvadas, suteikiant bendros reikšmės;
- Atskirti, tai atmesti kas netinka;
- Daryti išvadą, kuri būtų išvesta iš kitų sprendimų;
- Interpretuoti naudojantis tuo, kas duota, pateikiant savo paaiškinimą;
- Įrodyti argumentais tikrumą ir pagrįstumą;

- Nagrinėti remiantis pateikta informacija, svarstyti priežastis, eigą, rezultatus;
- Pagrįsti pateikiant įrodymų, kurie patvirtina išvadą;
- Palyginti sugretinant įvykius, reiškinius, nurodant jų panašumą ar skirtumą;
- Suformuluoti aiškius atsakymus;
- Sukurti ką nors naują turinio ar formos prasme;
- Susieti remiantis tam tikrais požymiais istorijos įvykius, reiškinius, jungti į giminingas grupes, nustatyti reiškinių tarpusavio ryšius;
- Taikyti panaudojant įgytus gebėjimus naujose situacijose;
- Vertinti pateikiant savo argumentuotą nuomonę apie sukeltas priežastis, pasekmes, nustatant jų reikšmę visuomenės raidai;

Užduotis mokiniams parengti taip, kad visiems mokiniams, neribojama jų galimybės atlikti ir sudėtingesnes užduotis, kad būtų galimybė vertinti skirtingų pasiekimo sričių gebėjimus, bet nesiekti įtraukti visų ar daugelio pasiekimo sričių gebėjimų. Formuojamojo vertinimo užduotys parengtos taip, kad būtų galima vertinti skirtingų mokinių daromą pažangą, teikti mokytis padedantį ir motyvuojantį grįžtamąjį ryšį.

Pasiekimų lygiai I gimnazijos klasė

Istorinės raidos supratimas

Slenkstinis (4balai)	Patenkinamas (5-6 balai)	Pagrindinis (7-8 balai)	Aukštesnysis (9–10 balai)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Atpažįsta bent vieną naujųjų laikų įvykių ir reiškinių priežastį ir padarinį; ➤ Remdamasis tiesiogiai išreikšta informacija, apibūdina to paties įvykio, reiškinių bent vieną priežastį, jos poveikį ir padarinį nagrinėjamai valstybei; ➤ Nurodo naujųjų laikų svarbių įvykių, reiškinių kai kuriuos esminius bruožus, gali juos paaiškinti ir padedamas palyginti; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nurodo naujųjų laikų to paties įvykio, reiškinių 2 – 3 svarbiausias priežastis ir pasekmes, remdamasis tiesiogiai išreikšta informacija, paaiškina įvykio svarbą ir reikšmę valstybėms, visuomenės grupėms; ➤ Išskiria naujųjų laikų įvykių, reiškinių svarbiausius bruožus; ➤ Vadovaudamasis pateiktais kriterijais, atskleidžia istorijos įvykio- ar reiškinių bruožus ir ypatumus; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Paaiškina naujųjų laikų priežastis ir pasekmes, remdamasis pateiktais šaltiniais ar istoriografijos pavyzdžiais; Remdamasis įvykio ar reiškinių pasekmėmis, paaiškina įvykio svarbą ir reikšmę asmenybėms, visuomenės grupėms ar valstybėms; ➤ Pagal pateiktus kriterijus mokosi klasifikuoti priežastis ir pasekmes (pvz., kultūrinės, socialinės, politinės ir kt.); 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pagrindžia paties išvardintas naujųjų laikų svarbių įvykių ir reiškinių priežastis ir padarinius, atskleidžia jų tarpusavio sąsajas; ➤ Vertina to paties įvykio, reiškinių priežastis ir pasekmes, jas klasifikuoja (pvz., į politines, ekonomines, socialines, kultūrinias), argumentuotai nurodo įvykio reiškinių pasekmes; ➤ Nustato, kurios priežastys buvo pagrindinės, kurios šalutinės, kurie padariniai

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nusako istorinės asmenybės veiklos bruožus, vertina istorinę asmenybę gerai žinomame kontekste, formuluodamas savo nuomonę ją iš dalies pagrindžia. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nurodo esminius istorinės asmenybės veiklos bruožus, vertina istorinę asmenybę, pasiremdamas kitų išsakytais vertinimais arba formuluodamas savo nuomonę, ją pagrindžia; ➤ Pateikia kelis istorinės asmenybės veiklos ypatumus, atskleidžia asmeninius bruožus ir jų svarbą asmenybės veiklai; ➤ Pateikia istorinės asmenybės veikos pavyzdžių. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nustato, kuri priežastis buvo pagrindinė, kuri šalutinė, kuris padarinys trumpalaikis, kuris ilgalaikis; ➤ Išskiria naujųjų laikų įvykių, reiškinų keletą svarbiausių bruožų, savo sprendimą paaiškina; ➤ Parodo ryšius tarp įvykio priežasčių ir pasekmių ir įvertina įvykio reiškinio reikšmingumą; ➤ Paaiškina istorinės asmenybės veiklos bruožus ir jų reikšmę istoriniam laikotarpiui, ją vertina ir savo nuomonę pagrindžia 1 – 2 argumentais; ➤ Lygina atskirų asmenybių veiklą, aiškina veiklos padarinius; ➤ Nurodo asmenybių iškilimo aplinkybes, kontekstą, sąlygas, kuriomis jos veikė; ➤ Pagrindžia jų įtaką nagrinėjamam laikotarpiui ir regionui; ➤ Remdamasis šaltiniais ir istoriografijos pavyzdžiais, paaiškina, kodėl vienas ar kitas 	<p>trumpalaikiai, kurie ilgalaikiai;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Savarankiškai nustato ryšius tarp naujųjų laikų įvykių ir reiškinų, paaiškina jų priežastis ir pasekmes, sieja jas su nauju istorijos kontekstu; ➤ Formuluoja ir pagrindžia savo teiginius apie istorijos įvykius, reiškinus bei jų ypatumus šaltiniais ir istoriniais pavyzdžiais; ➤ Vertina įvykių ar reiškinų aktualumą ir svarbą; ➤ Įvykių bruožus savarankiškai lygina ir argumentuotai vertina; ➤ Vertina istorinę asmenybę pagal savarankiškai pasirinktus kriterijus, vertindamas asmenybės veiklą, atsižvelgia į tos asmenybės veiklos motyvus arba į kitus istorinius veiksmus; ➤ Argumentuotai įrodo istorinių asmenybių įtaką nagrinėjamam laikotarpiui, regionui, jų svarbą šių dienų pasauliui; ➤ Argumentuotai samprotauja apie istorinės
---	---	---	---

		asmuo laikytinas istorine asmenybe.	asmenybės įamžinimą, įamžinimo aplinkybes ir poveikį visuomenei.
--	--	-------------------------------------	--

Orientavimasis istoriniame laike ir erdvėje

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Apibūdina nagrinėjamą laikotarpį pagal pateiktus kriterijus (pvz., kultūrinį, socialinį, politinį ar ekonominį); ➤ Kuria laiko juostą, kurioje atsispindi laikotarpiai, skirtingiems laikotarpiams priskiria įvykius ir reiškinius; ➤ Dėlioja įvykius chronologine seka; ➤ Nurodo 1 – 2 pagrindines nagrinėjamų naujųjų laikų problemas, padedamas lygina su kitais laikotarpiais ir iš dalies nurodo jų ryšį su dabartimi; ➤ Nurodo žemėlapyje svarbių naujųjų laikų įvykių ir reiškinių vyksmo vietas, gali ją lokalizuoti platesniame erdvės kontekste ir iš dalie apibūdinti. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Charakterizuoja nagrinėjamus istorijos laikotarpius, išskiria lūžio įvykius ir tai argumentuoja; ➤ Lygina svarbiausius Lietuvos, Europos ir pasaulio naujųjų laikų istorijos įvykius, reiškinius, procesus, išskiria jų panašumus ir skirtumus; ➤ Išskiria 2 – 3 pagrindines nagrinėjamų naujųjų laikų istorines problemas, padedamas nustato jų ryšį tiek su kitais istorijos laikotarpiais, tiek su dabartimi, pateikia 1 – 2 argumentus; ➤ Lokalizuoja žemėlapyje naujų laikų įvykius ir reiškinius, aiškina jų eigą, nurodo veiksnus, lėmusius vienokius ar kitokius rezultatus, atskleidžia ir įvertina teritorinius pokyčius ; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kitiškai vertina to paties laikotarpio atskirų faktų ar reiškinių svarbą ir sąsajas, argumentuotai chronologiškai suskirsto faktus ar reiškinius, pagrįstai nustatydamas jų svarbumą, vertina atskiro laikotarpio įvykius ir jų kontekstą, būdingus reiškinius ir procesus; ➤ Savarankiškai išskiria 3 – 4 pagrindines nagrinėjamų- naujųjų laikų problemas, nustato jų ryšį tiek su kitais istorijos laikotarpiais, tiek su dabartimi, pateikia argumentuotą vertinimą; ➤ Lokalizuoja žemėlapyje naujųjų laikų įvykius ir reiškinius, aiškina jų eigą, nurodo veiksnus, lėmusius vienokius ar kitokius rezultatus, atskleidžia ir įvertina teritorinius pokyčius; ➤ Pateikia du ar daugiau istorinių žemėlapių ir
--	---	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Palygina skirtingo laikotarpio žemėlapius ir pagal juos nustato pokyčius, jų priežastis. 	<p>pagal juos nusako valstybių teritorijų kaitą, jų priežastis;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Pateikia vieną du pavyzdžius, rodančius, kaip veiksmo vieta veikia įvykius; ➤ Išskiria būdingiausius istorinio, kultūrinio, ekonominio regiono požymius.
--	--	--	---

Istorijos tyrimas ir interpretacija

<p>1. Nurodo istorijos šaltinių tipą, atsiradimo datą ir vietą, remdamasis tiesiogiai išreikšta informacija;</p> <p>2. Padedamas atsirenka ne mažiau kaip 1 – 2 patikimus informacijos šaltinius, atskirus faktus ir nuomones ir fragmentiškai apibendrina informaciją;</p> <p>3. Pasitardamas su mokytoju, kelia 1 – 2 istorinius klausimus, kurie padėtų suvokti temos esmę, atlikti nesudėtingą istorinį tyrimą, siekiant atskleisti temą</p> <p>4. Iš dalies išaiškina atskiras tiriamo klausimo detales, bet neatsako į visus klausimus;</p> <p>5. Nurodo tyrimo žingsnius, bei keletą tyrimui reikalingų priemonių;</p>	<p>1. Apibūdina istorijos šaltinių tipą, jo autorių, atradimo data, vieta, paskirtis, remdamasis tiesiogiai ar žinomame istorijos kontekste informacija;</p> <p>2. Pagal pateiktus kriterijus, atsirenka informaciją iš kelių šaltinių, įvertina jos patikimumą, susieja skirtingą informaciją, ją apibendrina;</p> <p>3. Nustato šaltinių autoriaus pažiūras, skirtingų šaltinių atsiradimo sąlygas;</p> <p>4. Kelia 2 – 3 klausimus, kurie padeda suvokti temos esmę, atlikti istorinį tyrimą, siekiant atskleisti temą;</p> <p>5. Konsultuojasi su mokytoju dėl tyrimo eigos ir iš dalies</p>	<p>1. Nurodo istorijos šaltinių tipą, jo autorių, atsiradimo datą, vietą ir paskirtį, remdamasis iš dalies išreikšta informacija nesudėtingame istorijos kontekste;</p> <p>2. Atsirenka informaciją iš įvairių istorijos šaltinių, interneto svetainių, vertina patikimumą, ją palygina, apibendrina, ir padaro 1 – 2 išvadas;</p> <p>3. Atskiria faktus nuo nuomonės, pagrindžia tų faktų tikrumą naujame kontekste;</p> <p>4. Parodo skirtingus autorių požiūrius į istoriniuose šaltiniuose aprašomus įvykius;</p> <p>5. Nurodo skirtingas istorinių šaltinių atsiradimo sąlygas ir jas paaškina;</p>	<p>1. Nustato istorijos šaltinių formą, kontekstą, jų autorių pažiūras, atsiradimo datą, vietą, paskirtį, remdamasis netiesiogiai išreikšta informacija naujame istoriniame kontekste;</p> <p>2. Savarankiškai atsirenka ir palygina įvairiuose šaltiniuose, internete ar duomenų bazėse pateiktą informaciją, atsirenka temai ar problemai atskleisti tinkamą informaciją, įvertina jos patikimumą, ją apibendrina ir padaro 2 – 3 argumentuotas išvadas;</p> <p>3. Nustato skirtingas istorijos šaltinių atsiradimo sąlygas ir paaškina, kodėl atsiranda skirtingas interpretavimas;</p>
---	--	--	--

<p>6. Išaiškina paskiras tiriamo klausimo detales ir paaiškina kai kuriuos tyrimo neaiškumus bei prieštaravimus.</p>	<p>išsiaiškina, kas yra žinoma, bet nepateikia aiškaus argumento. 6. Problemą vertina paviršutiniškai, pateikia standartinius atsakymus.</p>	<p>6. Formuoja 2 – 3 istorinius probleminius klausimus, kurie padėtų atskleisti temos esmę; 7. Pagal pateiktą pavyzdį planuoja tyrimą, skirtą konkrečiai problemai, temai atskleisti (nustato problemą, kelia probleminius klausimus, numato informacijos šaltinius); 8. Išsiaiškina, kas yra žinoma apie tiriamą klausimą, argumentuotai išdėsto atsakymą. Įvertina įvairių pasirinktų šaltinių vaidmenį bei reikšmę, atliekant konkretų istorinį tyrimą. 9, Apibendrinamas istorinę informaciją, analizuoja, lygina, pateikia argumentus, lygina.</p>	<p>4. Paaškina nagrinėjamų šaltinių skirtingas autorių pažiūras į aprašomus įvykius; 5. Savarankiškai suformuluoja 3 – 4 istorinius probleminius klausimus, kurie padeda atskleisti temos esmę; 6. Išsamiai išaiškina, kas yra žinoma apie tiriamą klausimą, argumentuotai išdėsto atsakymą, analizuoja, lygina istorinę informaciją, nurodo jos tikslumą ir patikimumą atliekamo tyrimo kontekste; 7. Nagrinėdamas probleminį klausimą, gali pateikti keletą argumentuotų atsakymų, juos palyginti ir pagal pasirinktus kriterijus įvertinti; 8. Kitiškai naudodamasis įvairiais informacijos šaltiniais, pateikia pagrįstus ir argumentuotus tyrimo rezultatus.</p>
--	--	---	---

Istorinio pasakojimo kūrimas ir raiška

<p>1. Atskiria esmines naujųjų laikų istorijos sąvokas ir terminus gerai žinomame istorijos kontekste, padedamas apibūdina sąvokos reikšmę gerai žinomame istoriniame kontekste; 2. Padeda fragmentiškai vartoja esmines sąvokas;</p>	<p>1. Nurodo esminius naujųjų laikų sąvokų ir terminų reikšmę, tinkamai jas vartoja gerai žinomame istoriniame kontekste; 2. Pagal nurodytus kriterijus istoriniam pasakojimui kurti pasirenka reikiamą informaciją bibliotekoje, internete ar kitus,</p>	<p>1, Paaškina esminių naujųjų laikų sąvokų reikšmę. Tinkamai ją vartoja; 2. keldamas klausimus, aptardamas konkrečią temą ir apie ją samprotaudamas, iš dalies vartoja esmines ir kontekstines sąvokas, jungia aukštesnes ir</p>	<p>1. Išsamiai paaškina esminių naujų istorijos sąvokų ir terminų prasmę, tinkamai juos naudoja istoriniame naujame kontekste; 2. Atpažįsta turinio ir konteksto neatitikimus, juos grupuoja pagal savarankiškai pasirinktą (-us) kriterijų (-us), savo pasirinkimą paaškinti;</p>
---	---	---	--

<p>3. Vadovaudamasis aiškiais nurodymais ir remdamasis pateikta informacija, taip pat 1 – 2 žinomo istorinio konteksto šaltiniais, kuria nesudėtingus tekstus (samprotavimo rašinius, santraukas, komentarus ir kt.)</p> <p>4. Išsako savo požiūrį į nagrinėjamus įvykius, reiškinius, procesus ar asmenybes; tai darydamas, remiasi pateiktais šaltiniais.</p>	<p>remiasi korektiškai surasta informacija.</p> <p>3. Remdamiesi 1 – 2 nesudėtingo istorinio konteksto šaltiniais, kuria įvairių tipų nesudėtingus tekstus (samprotavimo rašinius, santraukas, komentarus ir kt.), savo nuomonę iš dalie argumentuotai pagrindžia;</p> <p>4. Pagal pateiktus kriterijus pasirenka istorinę informaciją įvykiams ir reiškiniams paaikškinti, savo nuomonę pagrindžia 1 – 2 argumentais;</p> <p>5. Padedamas, pagal pateiktą pvz., ir temą, naudodamasis šiuolaikinių technologijų galimybėmis, kuria elementarų istorinį pasakojimą, pateikia kelis naujus faktus, įvykius, šaltinius, susieja juos su žemėlapiu ir iš dalies juos aprašo.</p>	<p>naujas sąvokas į prasminę visumą;</p> <p>3. Pasirenka istoriniams pasakojimui kurti reikiamą informaciją bibliotekoje, internete ar kitose atvirose informacijos platformose, remiasi korektiškai surasta informacija;</p> <p>4. Remdamasis 2 – 3 istorinio konteksto šaltiniais, kuria įvairių tipų tekstus (samprotavimo, rašinius, santraukas, komentarus ir kt.)</p> <p>5. Diskusijose kelia probleminius klausimus, svarsto, pritaria ar prieštarauja, pateikdamas argumentų</p> <p>6. Tinkamai parenka istorinę informaciją istorijos įvykiams, reiškiniams paaikškinti, ją perteikia įvairiais būdais (raštu, žodžiu, naudodamasis IT);</p> <p>7. Diskusijoje kelia probleminius klausimus, svarsto, pritaria arba prieštarauja, pateikdamas argumentų;</p> <p>8. Naudodamasis IT, kuria paprastą istoriją pasakojantį žemėlapi, maršrutą nagrinėti temai atskleisti, pasirenka gerai žinomus 3 – 4 naujųjų laikų istorijos faktus, įvykius, šaltinius, juos susieja su žemėlapiu, iliustruoja ir elementariai aprašo.</p>	<p>Samprotaudamas klausimui ar problemai aiškinti tinkamai vartoja visas esmines ir kontekstines sąvokas;</p> <p>3. Savarankiškai pasirenka patikimus informacijos šaltinius istoriniam pasakojimui kurti, tinkamai jais remiasi, išskirdamas objektyvią informaciją, atskirdamas faktus nuo subjektyvios informacijos, nuomonės;</p> <p>4. Kuria įvairių tipų tekstus (samprotavimo rašinius, santraukas komentarus, recenzijas ir kt.), remdamasis 3 – 4 šaltiniais;</p> <p>5. Atlieka su nagrinėjamais šaltiniais tiramuosius ir kūrybinius darbus, vykdo įvairius projektus;</p> <p>6. Apklausia istorinių įvykių liudytojus, jų pasakojimus panaudoja, kurdamas tekstą;</p> <p>7. Diskusijoje kelia probleminius klausimus, svarsto, pritaria arba prieštarauja, pateikdamas argumentų;</p> <p>8. Įvairiais aspektais aptaria paskirtą nagrinėti problemą ar klausimą;</p> <p>9. Paaikškina istorinius procesus, reiškinius, požiūrius, nurodydamas jų sąsajas, palygina</p>
---	---	--	---

			istorinę informaciją, nurodydamas lyginimo aspektus; 10. Pagrindžia savo požiūrį į nagrinėjamus įvykius, reiškinius, procesus ar asmenybes; 12. Naudodamasis It galimybėmis, kuria nesudėtingą istoriją pasakojantį žemėlapi: pats pasirenka temą, jai atskleisti pasirenka 4 – 5 naujųjų laikų istorijos faktus, įvykius, šaltinius, juos priskiria žemėlapyje ir aprašo.
--	--	--	--

Pasiekimų lygiai III ir IV gimnazijos klasėms

Istorinės raidos supratimas

Slenkstis (4balai)	Patenkinamas (5-6 balai)	Pagrindinis (7-8 balai)	Aukštesnysis (9–10 balai)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Atpažįsta priežastis ir trumpalaikes bei ilgalaikes pasekmes; 2. Remdamasis istorijos šaltiniais, išskiria istorinio įvykio, proceso, reiškinio priežastis ir pasekmes, nurodo istorinių asmenybių, žmonių elgesio, veiklos tikslus ir padarinius; 3. Atpažįsta atskirus įvykius pateiktoje medžiagoje ir iš dalies atskleidžia istorijos įvykio, proceso ar reiškinio bruožus; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pagal pateiktus kriterijus nurodo priežasčių ir pasekmių sudėtingumą; 2. Remdamasis tiesiogiai išreikšta informacija, nustato istorinių įvykių, reiškinų padarinius; 3. Atskleidžia priežasčių ir pasekmių tarpusavio sąsajas; 4. Nurodo istorijos asmenybių, žmonių elgesio, veikos tikslus ir padarinius, paaiškina įvykio svarbą ir reikšmę; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Įvertina priežasčių ir pasekmių sudėtingumą, nustato konkrečių istorinių įvykių, reiškinų padarinius; 2. Atskleidžia priežasčių ir pasekmių interpretacijas, jų aiškinimo daugiaperspektyvumą; 3. Pateikia priežasčių ir pasekmių aiškinimo ir (ar) interpretavimo kaitos istoriografijoje pavyzdžius; 4. Identifikuoja ir kritiškai vertina įvykių, reiškinų 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Savarankiškai įvertina priežasčių ir pasekmių sudėtingumą, įvertina įvykių ir reiškinų padarinius; 2. Argumentuotai kelia alternatyvią istoriją (pvz., kas būtų, jei nebūtų laimėtas koks nors mūšis), parodo priežastis ir pasekmes kaip sudėtingą veiksmų ir veiksmų susikirtimą; 3. Argumentuotai svarsto, kaip kurios nors epochos žmonės galėjo paaiškinti

<p>4. Nagrinėja pateiktus šaltinius, išskiria faktus, reiškinius, juos apibūdina vadovaudamasis šaltiniais;</p> <p>5. Paaškina, ką vadinama istorine asmenybe, atskleidžia konkrečią istoriniam įvykiui reikšmingą asmenybę, nurodo, kuo ji svarbi;</p> <p>6. Nurodo jos veikimo laikotarpį, regioną, veiklos sritį;</p> <p>7. Atskleidžia nagrinėjamo įvykio reikšmingas istorines asmenybes ir paaškina, kokį pėdsaką jos paliko istorijoje.</p>	<p>5. Išskiria atskirus reiškinius ar proceso faktus, jungia juos į prasminę visumą;</p> <p>6. Aiškina ir konstruoja reiškinio ar proceso charakteristiką;</p> <p>7. Pagal įvykio bruožus vertina jų reikšmę;</p> <p>8. Remdamasis žinomais faktais ar įvykiais, formuluoja argumentus;</p> <p>9. Paaškina principus, kuriais vadovaujantis istorijos moksle išskiriamos istorinė asmenybės;</p> <p>10. Pateikia kelis istorinės asmenybės veiklos bruožus, atskleidžia individualias savybes ir jų svarbą jos veiklai;</p> <p>11. Remdamasis šaltiniais ar istoriografijos pavyzdžiais, išskiria asmenis, kurias galima laikyti istorinėmis asmenybėmis, lygina atskirų asmenybių veiklą, aiškina jų veiklos padarinius;</p> <p>12. Aiškina istorijos asmenybių iškilimo aplinkybes, kontekstą, komentuoja sąlygas, kuriomis jos veikė.</p>	<p>aktualumą, reikšmingumą, svarbą praeityje ir tai kaip jie siejasi su šiandieniniais procesais ir problemomis;</p> <p>5. Atsižvelgdamas į tam tikros žmonių grupės gyvenimo būdą, politinę situaciją, ekonominę praktiką, santykius su aplinka, socialines vertybes ir įsitikinimus, įvertina istorijos įvykių, reiškinių tęstinumą ir jų pokyčius;</p> <p>6. Vertina istorinę asmenybę atsižvelgdamas į pasirinktus konteksto elementus (pvz., asmeninius motyvus, valstybės politiką, to meto pasaulėžiūrą ir laikotarpį, asmenybės veiklos reikšmę įvairioms socialinėms grupėms ir kt.), nurodo skirtingus to meto ar dabarties požiūrius (interpretacijas) į istorinę asmenybę;</p> <p>7. Charakterizuoja istorines asmenybes, jų veiklą ir kritiškai vertina jų svarbą, veikos rezultatus;</p> <p>8. Atskleidžia istorinės asmenybės vertinimo sąlygiškumą, atsižvelgiant</p>	<p>buvusio įvykio priežastis ir kuo jų aiškinimai skiriasi nuo dabartie aiškinimų;</p> <p>4. Pasitelkdamas konkrečius pavyzdžius, nustato ir paaškina, kaip ir kodėl tam tikro istorinio įvykio reikšmingumo suvokimas (dabar svarbu, seniau – ne arba atvirkščiai) keičiasi skirtinguose laikotarpiuose ir (ar) skirtingose grupėse;</p> <p>5. Naudodamasis istoriniais šaltiniais ir istoriografija, kuria savarankišką istorinio įvykio vertinimą;</p> <p>6. Remdamasis prieinamais istorijos šaltiniais, atkuria istorijos asmenybių įsitikinimus ir vertybes, sukuria tekstą iš tam tikros istorijos asmenybės perspektyvos ir suvokia istorijos asmenybės vertinimo kaitą, keičiantis skirtingiems laikotarpiams ar istorijos pasakotojo (-ų) perspektyvai.</p> <p>7. Aiškina atminties ginčų visuomenėje dėl istorijos asmenybių priežastis ir istorijos mokslo principus</p>
--	--	---	--

	<p>13. Argumentuotai įrodo jų įtaką laikotarpiui, regionui ir istorinį vaidmenį bei svarbą šių dienų atskiram regionui ar pasauliui. Kuria trumpas istorinių asmenybių biografijas.</p>	<p>į istorines aplinkybes ar socialines sąlygas, taip pat jų nulemtą vertinimą iš įvairių perspektyvų.</p>	<p>bei pozicijas tų ginčų atžvilgiu;</p> <p>8. Argumentuotai diskutuoja, kodėl istorijos asmenybės elgėsi būtent taip ir galbūt kitaip, negu būtume darę mes, nei kai jų veiksmai iš pažiūros atrodo neracionalūs, sunkiai paaiškinami ar kitokie;</p> <p>9. Argumentuotai diskutuoja, ko iš konkrečios asmenybės mes šiandien galime pamokyti.</p>
--	---	--	---

Orientavimasis istoriniame laike ir erdvėje

Slenkstinis (4 balai)	Patenkinamas (5-6 balai)	Pagrindinis (8-7 balai)	Aukštesnysis (9-10 balai)
<p>1. Nurodo nagrinėjamų laikotarpių chronologines ribas ir jas žyminčius įvykius, charakterizuoja nagrinėjamus laikotarpius pagal pateiktus kriterijus (pvz., kultūrinį, socialinį, politinį, ekonominį);</p> <p>2. Įvykius ir reiškinius susieja su atskirais istoriniais laikotarpiais;</p> <p>3. Nurodo būdingiausius istorinių laikotarpių ir to meto visuomenių bruožus,</p>	<p>1. Korektiškai įvardija laikotarpius ir jiems būdingus bruožus, paaiškina pasirinktų istorijos įvykių svarbą laikotarpio pradžiai ir pabaigai nurodyti, išskiria įvykius, laikytinus istorinio lūžio ar esminio pokyčio momentais ir tai argumentuoja;</p> <p>2. Apibūdina istorinių laikotarpių ir juose gyvenusių visuomenių bruožus, esminius</p>	<p>1. Kriaiškai vertina to meto laikotarpio atskirų faktų ar reiškinių svarbą ir sąsajas, argumentuotai chronologiškai suskirsto faktus ar reiškinius, pagrįstai nustatydamas jų svarbą, vertina konkretų istorinį kontekstą ir jo santykį su analizuojamais faktais ar reiškinais;</p> <p>2. Naudodamasis laiko juostomis, įvertina įvairiausių istorijos įvykių pavyzdžius ir jų istorinę</p>	<p>1. Argumentuotai atskleidžia laikotarpių ribų sąlygiškumą, atsižvelgiant į istorijos pasakotojo (-ų) tikslus ir perspektyvą;</p> <p>2. Kuria laiko juostas, kuriose atsispindi laikotarpiai;</p> <p>3. Analizuoja istorijos laikotarpių ir to meto visuomenės bruožus, įvykius, asmenybes ir pokyčius;</p> <p>4. Lygindamas juo su kitų laikotarpių atitikmenimis,</p>

<p>esminius įvykius, asmenybes ir pokyčius;</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Atpažįsta istorijos laikotarpius iš įprasto istorinio konteksto, taiko pagrindines chronologijos žinias įprastame kontekste. 5. Paaiškina regiono sąvoką ir nurodo požymius, pagal kuriuos regionas išskiriamas iš bendros istorijos; 6. Išvardija ir apibūdina regionus, kuriuose vyksta nagrinėjami įvykiai, reiškiniai, procesai; 7. Pažymi nagrinėjamų įvykių veiksmo vietą žemėlapyje, aiškina žemėlapyje esančius sutartinius ženklus; 8. Pateikia 1 – 2 pavyzdžius, parodančius, kaip istorinio įvykio veiksmo vieta veikia regioną ir tolesnę konkretaus regiono raidą. 	<p>įvykius, asmenybes ir pokyčius, lygina juos su vieno ar kelių laikotarpių atitikmenis;</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Išvardija istorijos laikotarpius iš dalies naujame kontekste, taiko chronologijos žinias iš dalies naujame istorijos kontekste; 4. Išskiria specifinius istorinio, kultūrinio ar ekonominio regiono požymius; 5. Atskleidžia tokio išskyrimo iš bendros erdvės principus, paaiškina istorinio įvykio santykį su regionu ir jo įtaką tolesnei regiono raidai, reiškiniams, vėlesniems įvykiams; 6. Atskleidžia konkrečių regionų ir jų specifikos svarbą istorinei valstybės ar visuomenės raidai. 	<p>reikšmę skirtingose geografinėse vietovėse;</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Analizuoja istorinius laikotarpius ir nustato pasikeitimus, kurie įvyko per tam tikrą laiką tarp dviejų konkrečių istorijos įvykių ar reiškinų, parodo praeities ir dabarties tarpusavio ryšį. 4. Charakterizuoja istorinius, kultūrinius, etnografinius, politinius, ekonominius ar gamtinius regionus pagal paties pasirinktus kriterijus, lygina atskirų regionų ypatybes; 5. Pasitelkdamas erdvines priemones (pvz., gaublį, žemėlapi, kartoschemą ar kt.) aiškina įvykius ar reiškinus komentuoja konkretaus regiono aktualijas ir raidos ypatybes, aiškina istorinių, kultūrinių, politinių, ekonominių regiono ribų sąlygotumą, kaitos priežastis bei ypatybes. 	<p>jips vertina, nusakydamas istorijos laikotarpio palikimo poveikį tolimesnei visuomenės raidai;</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Naudodamasis laiko juostomis, įvertina įvairiausių istorijos įvykių pavyzdžius ir jų poveikį skirtingose geografinėse vietovėse; 6. Išskiria tam tikrose epochose kraštovaizdį keitusių būdingiausių objektų (pvz., pilis, gynybinius įtvirtinimus, dvarus, bažnyčias, kapines, rotušes, turgaus aikštes, fabrikus ir pan.) charakterizuotą jų poveikį kraštovaizdžiui, argumentuotai atskleidžia regionų ribų sąlygotumą atsižvelgiant į pasakotojo (- ū) tikslus ir požiūrį.
--	---	--	--

Istorijos tyrimas ir interpretavimas

Slenkstinis (4 balai)	Patenkinamas (5-6 balai)	Pagrindinis (7-8 balai)	Aukštesnysis (9-10 balai)
-----------------------	--------------------------	-------------------------	---------------------------

<ol style="list-style-type: none"> 1. Paaiškina, kokie yra šaltinių tipai, priskiria nagrinėjamus šaltinius tam tikram laikotarpiui, įvykiui ar reiškiniui, juos nagrinėja, išskirdamas jų jų akivaizdžiai, tiesiogiai pateiktą informaciją; 2. Formuodamas teiginius, remiasi šaltinio (-ių) informacija (cituoja arba savais žodžiais pateikia). 3. Iš kelių pateiktų šaltinių pasirenka tinkamą šaltinį nagrinėjamai temai atskleisti ar problemai spręsti; 4. Pateikia keletą šaltinių prieigos nuorodų (pvz., paaiškina, kokie šaltiniai saugomi muziejuose, archyvuose, el. archyvuose ir pan.) 5. Sukuria istorinio tyrimo, skirto nurodytai problemai ar klausimui spręsti, planą, nurodydamas žingsniu nuo ko problemos atskleidimo ar klausimo iškelimo iki rezultatų pristatymo; 6. Pateikia kelis konkrečius šaltinius ar istorikų 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apibūdina rašytinius šaltinius, daiktinius ar vaizdinius šaltinius, nusako jų bruožus, specifiką, vertina jų vertingumą ir patikimumą, lygina keletą šaltinių, išskirdamas informatyviausius ir patikimiausius; 2. Remiasi šaltinių teikiama informacija formuluojamiems teiginiams pagrįsti (priežasčių ryšiams nustatyti, išvadoms formuoti, apibendrinti); 3. Išskiria ir palygina keliuose šaltiniuose pateiktą informaciją, atsirenka tinkamiausią jo nagrinėjamai temai ar problemai atskleisti; 4. Apibendrina kelių šaltinių informaciją ir daro išvadas; 5. Kelia istorinį klausimą kuriam atskleisti reikalingas istorinis tyrimas; 6. Detalizuoja istorinio tyrimo planą etapais (žingsniais), paaiškindamas, kiekvieno etapo prasmę. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sistemingai renka ir rūšiuoja šaltinius, atpažįsta skirtingus to paties įvykio, reiškinio, proceso aprašymus šaltinyje, išskiria jų teikiamos informacijos sąlygiškumą ir ribotumą; 2. Kritiškai vertina šaltinių teikiamą informaciją, juos analizuoja ir interpretuoja; 3. Atsižvelgdamas į šaltinių informaciją, kelia istorinius klausimus; 4. Paaiškina šaltiniuose pateiktą netiesiogiai išreiktą informaciją, nurodo aplinkybes ar veiksniumi, galėjusius lemti šaltinio turinį; 5. Formuoja argumentuotus istorinių įvykių, reiškinų paaiškinimus, pagrįstus šaltiniais; 6. Pateikia kūrybišką ir kritišką šaltinio vertinimą ar požiūrį į jį; 7. Kurdamas istorinį pasakojimą ar istorinės asmenybės biografiją, remiasi istoriniais šaltiniais, jų teikiama informacija grindžia savo teiginius ar išvadas; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Charakterizuoja šaltinių tipus(rašytinius, daiktinius, vaizdinius), įvertina, į kokius klausimus gali ar negali atsakyti tam tikro tipo šaltiniai, nustato, kad skirtingų šaltinių grupių teikiama informacija yra skirtinga, bet kartu ir viena papildo; 2. Grupuoja istorijos šaltinius pagal juose reiškiamą požiūrį; 3. Paaiškina šaltinių pateiktos informacijos ir vertinimo bei aiškinimo daugiaperspektyvumą. 4. Aiškina konkretaus istorinio šaltinio aktualumą ir vertingumą visuomenei; 5. Įvertina šaltinio autoriaus naudojamas priemones istorinei informacijai pateikti, šaltinio subjektyvumą, paaiškina, kuo vieno šaltinio informacija panaši į kitų tai pačiai problemai ar temai skirtų šaltinių informaciją, argumentuoja, kas šaltinyje atrodo labiausiai ar mažiausiai įtikinama;
---	--	--	--

<p>darbus, kuriais, atliekant tyrimą buvo remiamasi;</p> <p>7. Numato tyrimui reikalingus duomenų šaltinius (bibliotekas, el. bibliotekas ir kt.);</p> <p>8. Iš dalies išsiaiškina, kas yra žinoma apie tiriamą klausimą, tačiau atlikęs tyrimą, nepateikia aiškių argumentų, pagrindžiančių tyrimo rezultatų.</p>	<p>7. Pateikia 1 – 2 istoriografijos šaltinius (istoriko darbų pavyzdžius), kuriais bus remiamasi, atliekant tyrimą;</p> <p>8. Pateikia galimą rezultatų panaudojimo pavyzdį;</p> <p>9. Iš esmės išsiaiškina, kas yra žinoma apie tiriamą klausimą, argumentuotai atskleidžia tyrimo procesą ir savo požiūrį į tiriamą klausimą.</p>	<p>8. Remdamasis šaltiniais, formuoja diskusijos klausimus ir argumentus;</p> <p>9. Formuluoja tezę apie hipotezę, kuriai pagrįsti ketina atlikti tyrimą;</p> <p>10. Paašškina informacijos šaltinių atrankos principus;</p> <p>11. Atskleidžia galimus alternatyvius problemos sprendimo būdus;</p> <p>12. Paašškina tyrimo išvadų sąlygiškumą ir tolesnių perspektyvumą;</p> <p>13. Išsamiai išsiaiškina, kas yra žinoma apie tiriamą klausimą, argumentuotai atsako į tyrimo metu iškeltus klausimus, neaiškumus ir prieštaravimus.</p>	<p>6. Paašškina, ar šaltinis keičia nusistovėjusį požiūrį į temą, ar jis gali sukelti skirtingus vertinimus, kontroversijas;</p> <p>7. Argumentuotai diskutuoja, kokias pamokas, vertinant dabartį, gali teikti konkretus istorijos šaltinis.</p> <p>8. Suformuluoja tyrimo objektą nusakantį tyrimo pavadinimą, tikslą ir konkrečius jo uždavinius;</p> <p>9. Aiškiai struktūruoja tyrimą;</p> <p>10. Tyrimą įgyvendina, korektiškai naudodamas pirminius ir antrinius istorijos šaltinius ir istoriografiją, tinkamai vartodamas istorijos sąvokas;</p> <p>11. Tyrimo raiška – argumentuotas tekstas, kuriame analizuojama konkreti istorinė problema, klausimas;</p> <p>12. Formuluojamos iš tyrimo pagrįstai išplaukiančios išvados;</p> <p>13. Remiamasi papildoma literatūra ir kitais</p>
--	--	--	--

			šaltiniais, kuriuose analizuojama aktuali problema, iliustruojant ar kitaip pristatant tiriamą klausimą.
--	--	--	--

Istorijos pasakojimo kūrimas ir raiška

Slenkstinis (4 balai)	Patenkinamas (5-6 balai)	Pagrindinis (7 – 8 balai)	Aukštesnysis (9 – 10 balai)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Aiškina istorines sąvokas, pateikia jų apibrėžimus, sieja jas su konkrečiu istorijos laikotarpiu, kuriam aptarti šios sąvokos vartojamos; 2. Tinkamomis istorinėmis sąvokomis įvardija istoriniuose šaltiniuose ar istoriografijoje atspindėtus reiškinius ar procesus; 3. Pagal pateiktus kriterijus kuria tekstus (rašinius, santraukas, komentarus), remdamasis 2 – 3 įprasto istorinio konteksto šaltiniais; 4. Paaiškina procesus, reiškinius, požiūrius; 5. Atsakydamas į pateiktą klausimą, atrenka ir pateikia iš dalies tinkamą informaciją; 6. Atskleidamas istorijos supratimą, dažniausiai 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Remdamasis kontekstu, paaiškina istorinės sąvokos reikšmę, pabrėžia ir įvertina istorinių sąvokų korektiško vartojimo svarbą, interpretuojat istoriją; 2. Pateikia galimus istorinių sąvokų sinonimus ir šių sąvokų atitikmenis dabartinėje kalboje; 3. Kuria įvairių tipų tekstus (santraukas, komentarus, recenzijas, biografijas), remdamasis 3 – 4 nesudėtingo istorinio konteksto šaltiniais; 4. Išsako savo požiūrį, remdamasis šaltiniais, argumentuoja; 5. Išreiškdamas savo požiūrį į vieną ar kitą įvykį, reiškinį, asmenybę ar problemą, remiasi 2 – 3 šaltiniais, kelia istorinius klausimus žodžiu ar raštu, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Išsamiai paaiškina istorines sąvokas; 2. Taiko esmines istorines sąvokas naujame istoriniame kontekste; 3. Atpažįsta, paaiškina ir tinkamai vartoja kitas istorines sąvokas, paaiškindamas esminę temą; 4. Nuosekliai ir tiksliai vartoja sąvokas rašydamas rišlų tekstą; 5. Kuria įvairių tipų tekstus (esė, santraukas, komentarus, recenzijas, biografijas), remdamasis 3 – 4 istorinio konteksto šaltiniais; 6. Nurodo jų sąsajas, išsako savo požiūrį, remdamasis šaltiniais, pateikia 2 – 3 argumentus; 7. Atrenka ir pateikia tinkamą iš dalies susistemintą informaciją, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atrenka, sistemina ir išsamiai perteikia tinkamą informaciją konkrečiu klausimu, pateikia išsamius apibūdinimus ir paaiškinimus, juos iliustruoja pavyzdžiais, tiksliai vartoja sąvokas, pateikia datas, įvykius, reiškinius savo supratimui išreikšti; 2. Perteikdamas savo istorijos supratimą, kritiškai remdamasis 4 - 5 šaltiniais; 3. Kelia istorinius klausimus, samprotauja žodžiu ar raštu, išreiškdamas savo požiūrį į vieną ar kitą kitą įvykį, reiškinį, asmenybę ar problemą; 4. Savo nuomonę pagrindžia 4 – 5 argumentais;

<p>remiasi kitų nuomone ir vertinimais, kai kurias savarankiškas išvadas pagrindžia elementariais argumentais.</p>	<p>visa tai pagrindžia 2 – 3 argumentais;</p> <p>6. Tačiau darant išvadas, trūksta kritiškumo ir savarankiškumo.</p>	<p>tinkamai vartoj sąvokas, pasitelkia datas, įvykius savo supratimui išreikšti;</p> <p>8. Kelia istorinius klausimus, samprotauja žodžiu ir raštu, išreiškdamas savo požiūrį į vieną ar kitą įvykį, reiškinių, asmenybę ar problemą, jį pagrindžia 3 – 4 argumentais.</p>	<p>5. Remdamasis istoriniais šaltiniais, paaiškina sąvokas;</p> <p>6. Kritiškai vertina istorijos sąvokos vartojimą;</p> <p>7. Aiškindamas klausimą ar problemą, samprotaudamas konkrečia tema, nuosekliai vartoja esmines ir kontekstines sąvokas, jungia ankstesnes ir naujas sampratas, išvelgdamas skirtingus istorijos aiškinimo (pasakojimo) požiūrius;</p> <p>8. Kurdamas istorijos pasakojimą, vartoja sąvokas, jas paaiškina sinonimais;</p> <p>9. Kuria įvairių tipų tekstus (esė, santraukas, komentarus, recenzijas, biografijas ir pan.) remdamasis 3 – 5 šaltiniais, kelia istorinius klausimus, juos analizuoja, interpretuoja ir vertina, pavyzdžiais iliustruoja savo požiūrį į konkrečius klausimus, pateikia temą (problemą) tarpusavyje sieja šaltinius, o temą atskleidžia palygindamas šaltinius,</p>
--	--	--	---

			parodydamas priežasties ir pasekmės ryšius; 10. Atskleidžia savo požiūrį į problemą, ją pagrindžia 3 – 4 argumentais.
--	--	--	--

EKONOMIKOS IR VERSLUMO PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

Ekonomikos ir verslumo dalyko tikslas – formuoti mokinių ekonominį mąstymą (suvokimą), supratimą apie ekonominių procesų priežastinius – pasekminius ryšius, ugdyti inovatyviai mąstančią asmenybę, gebančią savarankiškai, aktyviai ir kūrybiškai veikti, įgytas žinias struktūruoti ir jas taikyti, priimti vertybinėmis nuostatomis grindžiamus ekonominius sprendimus, būti pilietiškam ir atsakingam už asmeninę elgesį nuolat kintančioje aplinkoje. Kiekvienoje ugdymo pakopoje įgytos žinios ir supratimas, išugdyti gebėjimai ir nuostatos yra ekonomikos ir verslumo mokymo(si) pagrindas aukštesnėse klasėse.

Pagrindinio ugdymo uždaviniai. Siekdami tikslo mokiniai:

- taiko įgytas ekonomikos žinias kasdieniame gyvenime;
- aktyviai veikdami ugdomi bendravimo, bendradarbiavimo, derybų, lyderystės ir antreprenerystės gebėjimus;
- racionaliai planuoja ir naudoja ribotus išteklius.

Vidurinio ugdymo uždaviniai.

Siekdami tikslo mokiniai:

- taiko įgytas ekonomikos žinias kasdieniame gyvenime, giliau suvokia ekonominius procesus, kritiškai vertina ekonominę šalies bei pasaulio situaciją, verslo kūrimo principus, vystymosi tendencijas ir perspektyvas;
- aktyviai veikdami ugdomi antreprenerystės, bendravimo, bendradarbiavimo, derybų, lyderystės ir kitus verslumo gebėjimus, planuoja savo idėjų įgyvendinimą, realizuoja jas kurdami ir valdydami savo mokomąją mokinių bendrovę (MMB), analizuoja veiklos rezultatus bei prisiima atsakomybę;
- racionaliai planuoja ir naudoja ribotus išteklius, išmano apie finansines galimybes bei finansinę riziką, palygina finansines paslaugas ir jas rinkdamiesi pagrindžia savo sprendimus.

Pasiekimų vertinimas

Mokinių pasiekimų vertinimas yra integrali ugdymo proceso dalis, skatinanti mokytis ir tobulinti ugdymo procesą. Pagal Programoje pateiktus apibendrintus kokybinius mokinių pasiekimų raidos ir pasiekimų lygių aprašus mokinių mokymo(si) pasiekimai ir pažanga vertinama sistemingai. Vertinamos ne tik dalykinės žinios, bet ir kompetencijos. Kiekvienoje pamokoje taikomas formuojamasis vertinimas, kuris skirtas kelti mokinių mokymo(si) motyvaciją, fiksuoti asmeninę pažangą, stiprinti mokinių savigarbą ir savivertę, kurti klasėje pasitikėjimo atmosferą, ugdyti bendradarbiavimo kultūrą. Diagnostinis vertinimas teikia informaciją, reikalingą planuojant ir koreguojant mokymą: išsiaiškinami mokinio pasiekimai ir tam tikru mokymo(si) metu padaryta pažanga, numatomos tolesnio mokymo(si) galimybės, pagalba sunkumams įveikti. Ekonomikos ir verslumo vertinimo metodai: tiriamieji darbai, kūrybiniai, projektiniai, praktiniai darbai, darbai atliekami poromis ir (ar) grupėmis, individualūs atsiskaitymai, savarankiški darbai, testai, kontroliniai darbai, kitos mokinio veiklos (dalyvavimas konkurse, renginyje, konferencijoje, olimpiadoje, akcijoje ir kt.). Grįžtamojo ryšio informacijoje akcentuojamos ne klaidos ar nesėkmės, o tai, kokią pažangą padarė mokiniai.

Planuojant vertinimą atsižvelgiama, kad mokinių pasiekimų lygis yra skirtingas, todėl būtina pateikti įvairaus sunkumo užduočių.

Aprašant mokinių pasiekimus išskiriami keturi pasiekimų lygiai: slenkstinis, patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis. Pasiekimų lygių sąsaja su pažymiais: slenkstinis lygis (1) – 4, patenkinamas lygis (2) – 5-6, pagrindinis lygis (3) – 7-8, aukštesnysis lygis (4) – 9-10. Lygių aprašai padeda mokiniui į(si)vertinti mokymo(si) pasiekimus ir daromą pažangą, siekti aukštesnių pasiekimų. Vertinant mokinių pasiekimus, derėtų atsižvelgti į

klasės sudėtį (socialinė, etninė ir religinė, vaikai su specialiaisiais poreikiais), poreikių ir pomėgių įvairovę, individualius mokinių sugebėjimus ir pasirėngimą. Klasės bendruomenė skatinama kurti ir svarstyti sau tinkamus vertinimo kriterijus ir jų aprašus.

Kompetencijų ugdymas

Igyvendinant Programą ugdomos šios kompetencijos: pažinimo, kūrybiškumo, komunikavimo, skaitmeninė, pilietiškumo, socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos, kultūrinė. Jos pateiktos pagal kompetencijos ugdymo intensyvumą.

GEOGRAFIJOS PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokinių geografijos pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos aprašas yra parengtas vadovaujantis Bendrosiomis pagrindinio ir vidurinio ugdymo programomis, Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo, Brandos egzaminų programomis bei Vilniaus Abraomo Kulviečio klasikinės gimnazijos mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo ir vertinimo rezultatų panaudojimo tvarkos aprašu.
2. Mokinių, kurie mokosi pagal geografijos bendrojo ugdymo programą, mokymosi pasiekimų vertinimo ir vertinimo rezultatų panaudojimo tvarkos aprašas apibrėžia mokinių mokymosi pasiekimų vertinimo tikslus ir būdus, vertinimo lygmenis ir principus, mokinių įgytų kompetencijų vertinimą ir vertinimo rezultatų panaudojimo tvarką. Šiame Apraše mokinių mokymosi pasiekimai apima ir mokymosi pažangą, tai yra mokinio nuolatinį augimą ir judėjimą, išsikeltų mokymosi tikslų link bei ugdymo rezultatus, kurie atspindi mokinių įgytas kompetencijas.
3. Mokinio įgytų kompetencijų vertinimas yra integrali ugdymo proceso dalis, grindžiama vertybiniais orientyrais. Vertinimas suprantamas kaip mokytojo ir mokinio tarpusavio sąveika, kurios metu kaupiama informacija apie mokinio mokymąsi, pažangą ir tinkamiausiais būdais teikiamas grįžtamasis ryšys mokiniui apie jo pasiekimus, pateikiamos rekomendacijos dėl tolesnio mokymosi.

II. GEOGRAFIJOS MOKYMO SI PASIEKIMŲ VERTINIMO TIKSLAI IR NUOSTATOS

4. Mokinių geografijos pasiekimų ir pažangos vertinimu siekiama:
  - 4.1. mokiniams: paremti mokinių mokymąsi, teikiant grįžtamojo ryšio informaciją apie jų pasiekimus ir pažangą, sukuriant sąlygas analizuoti savo mokymąsi ir priimti sprendimus dėl tolesnio mokymosi;
  - 4.2. mokytojams: suprasti, fiksuoti ir įvertinti mokinio įgytus pasiekimus ir patvirtinti bendrojoje geografijos programoje aprašytą pasiekimų lygį, priimti pagrįstus sprendimus tolimesniam ugdymui planuoti ir tobulinti, kurti palankią ugdymo aplinką, atsižvelgiant į kintančius mokinių poreikius, ir tikslingai panaudoti informaciją apie mokinio pasiekimus ir daromą pažangą, bendradarbiaujant su šeima, kitais ugdymo proceso dalyviais;
  - 4.3. vaiko atstovams pagal įstatymą: sužinoti, kokią pažangą daro jų vaikas; gauti informacijos apie jo pasiekimų lygį ir tai, kaip padėti jam mokytis;
  - 4.4. mokyklų vadovams: stebėti mokinių mokymosi pažangą ir pasiekimus, juos analizuoti ir priimti sprendimus dėl pagalbos mokytojams ir mokiniams; skatinti mokykloje vertinimo ir įsivertinimo kultūros formavimąsi;
  - 4.5. mokyklų savininkams: teikti pagalbą mokytojams ir mokykloms, siekiant mokinių mokymosi geresnių pasiekimų ir pažangos;
  - 4.6. švietimo politikos formuotojams: vertinimo informaciją naudoti stebėsenos, nacionalinės pažangos rodikliams, visos švietimo sistemos būklei vertinti ir prognozuoti, kaitai inicijuoti.
5. Vertinimo nuostatos:
  - 5.1. mokinių pasiekimai vertinami, naudojantis bendrosiose geografijos programose įvardytais pasiekimais ir pasiekimų lygių aprašymais;
  - 5.2. vertinimas turi būti naudingas mokiniams, sukuriant sąlygas individualiai pažangai, pereinant nuo visiems mokiniams vienodos prie suasmenintos vertinimo kultūros;

- 5.3. individualiai pažangai skatinti, stebėti ir vertinti taikomas formuojamasis vertinimas, o mokymosi pasiekimams įvertinti – apibendrinamasis vertinimas;
- 5.4. vertinimas turėtų apimti bent kelis įrodymų šaltinius, įvairius vertinimo būdus, pasiekimų įrodymų kaupimą ir apibendrinimą;
- 5.5. vertinimo rezultatų dalijamasis su vaiko atstovais pagal įstatymą turi tapti nuolatinio procesu, įtraukiančiu juos į mokinio mokymąsi;
- 5.6. Mokytojas, planuodamas, organizuodamas ir įgyvendindamas mokinių mokymosi pasiekimų vertinimą:
  - 5.6.1. vadovaujasi Pedagogų etikos kodeksu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2018 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. V-561 „Dėl Pedagogų etikos kodekso patvirtinimo“;
  - 5.6.2. ugdymo procese taiko adekvačius mokinių mokymosi pasiekimų stebėsenos ir vertinimo metodus;
  - 5.6.3. kuria ir palaiko į mokymąsi orientuotą vertinimo kultūrą, kolegialiai sprendžia mokinių įgytų kompetencijų vertinimo klausimus;
  - 5.6.4. nuolat reflektuoja savo mokymo, mokinių mokymosi pasiekimų ir įgytų kompetencijų vertinimo praktikas, jų pridėtinę vertę kiekvieno mokinio mokymuisi, tobulina instrumentus, padedančius įvertinti mokinių mokymosi pasiekimus ir įgytas kompetencijas;
  - 5.6.5. aptaria su mokiniais akademinio sąžiningumo klausimus ir galimas pasekmes nesilaikant sąžiningumo principo, principingai reagoja į mokinių nesąžiningumo atvejus, tokius kaip plagijavimas, nusirašinėjimas, naudojimas pašaline pagalba atsiskaitymų metu ir pan.;
  - 5.6.6. teikia informaciją ir išsamiai paaiškina tėvams (globėjams, rūpintojams) apie mokinių mokymosi pasiekimus ir problemas;
  - 5.6.7. vertinimo proceso metu gerbia mokinių privatumą ir išlaiko konfidencialumą, tinkamai tvarko mokinių mokymosi pasiekimų stebėsenos ir vertinimo duomenis.

III. GEOGRAFIJOS MOKYMO SI PASIEKIMŲ VERTINIMO BŪDAI

6. Geografijos mokymosi pasiekimų vertinime naudojami formuojamasis ir apibendrinamasis vertinimai.
  - 6.1. Formuojamasis vertinimas – ugdymo(si) procese teikiamas tikslingas grįžtamasis ryšys mokytojui ir mokiniui. Jis padeda mokiniui gerinti mokymąsi, nukreipia, ką dar reikia išmokti, leidžia mokytojui pritaikyti mokymą, siekiant kuo geresnių rezultatų.
  - 6.2. Apibendrinamasis vertinimas ugdymo procese modeliuotinas apibendrinant mokymo(si) laikotarpį. Mokinių pasiekimai apibendrinami vertinant mokinio per nustatytą ugdymo(si) laikotarpį padarytą pažangą, orientuojantis į Programoje aprašytus mokinių pasiekimų lygių požymius.
  - 6.3. Išorinis apibendrinamasis vertinimas siejamas su nacionaliniais mokinių pasiekimų patikrinimais, pagrindinio ugdymo mokinių pasiekimų patikrinimais, brandos darbu, tarpiniu patikrinimu ir brandos egzaminu.

IV. GEOGRAFIJOS MOKYMO SI PASIEKIMŲ VERTINIMO PLANAVIMAS

7. Geografijos mokymosi pasiekimų vertinimas planuojamas kartu su ugdymo turiniu.
  - 7.1. Gamtos mokslų metodinėje grupėje mokytojai aptaria ir suderina mokomojo dalyko ilgalaikius planus bei vertinimo tvarką (vertinimo metodus, formas, kriterijus).
  - 7.2. Geografijos mokymosi pasiekimų vertinimas planuojamas metams ir nurodomas ilgalaikiuose planuose, atsižvelgiant į bendrosiose programose nurodytus pasiekimų lygius.

7.3. Mokytojas mokslo metų pradžioje mokinius supažindina su geografijos mokymosi pasiekimų vertinimo tvarka (vertinimo būdais, formomis, kriterijais ir kt.).

7.4. Mokytojas, pradėdamas naują skyrių (temą), su mokiniais aptaria tikslus ir uždavinius, vertinimo formas ir kriterijus, darbo metodus ir laukiamus rezultatus. Atsižvelgiant į mokinių patirtį, gebėjimus ir poreikius skyriaus (temos) ir (ar) pamokos vertinimas konkretizuojamas.

V. GEOGRAFIJOS MOKYMOSI PASIEKIMŲ VERTINIMAS UGDYMO PROCESĖ

8. Mokinių žinios, gebėjimai, įgūdžiai, pažanga vertinami pagal pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrosiose programose pateiktus apibendrintus kokybinius mokinių žinių, supratimo ir gebėjimų vertinimo aprašus, pasiekimų lygius, PUPP, tarpinių patikrinimų ir brandos egzaminų vertinimo instrukcijas, atitinkamo dalyko mokytojų sutartus vertinimo metodus, formas ir kriterijus.

9. Mokinių geografijos mokymosi pasiekimai ir pažanga vertinami sistemingai.

10. Geografijos mokymosi pasiekimai vertinami 10 balų sistema.

11. Pagrindinio ir vidurinio ugdymo programose pasiekimų lygiai siejami su pažymiu: slenkstinis lygis – 4 balai, patenkinamas lygis – 5–6 balai, pagrindinis lygis – 7–8 balai, aukštesnysis lygis – 9–10 balų

12. Geografijos mokymosi pasiekimų vertinimo skalė

Pasiekimų lygiai	Balai
Aukštesnysis	9-10 balų
Pagrindinis	7-8 balai
Patenkinamas	6-5 balai
Slenkstinis	4 balai

13. Mokiniais, mokomiems pagal individualizuotas ar pritaikytas programas, taikomi tie patys pažangos ir pasiekimų vertinimo kriterijai bei atsižvelgiama į Vilniaus miesto pedagoginės psichologinės tarnybos rekomendacijas.

14. Mokytojai, rašydami pažymį už darbą, kurio užduotys vertinamos taškais, vadovaujasi šia lentele:

Teisingų atsakymų apimtis procentais	Pažymys
100-91	10 – puikiai
90-80	9 – labai gerai
79-70	8 – gerai
69-60	7 – pakankamai gerai
59-50	6 – vidutiniškai
49-40	5 – patenkinamai

39-26	4 – pakankamai patenkinamai
25-16	3 – nepatenkinamai
15-0	2 – blogai
Užduotys nepradėtos atlikti/neatsiskaityta per sutartą laiką	1 – labai blogai

15. Mokytojo sprendimu, mokinių žinios, gebėjimai ir pastangos (pvz., namų darbai, dalyvavimas olimpiadose ar konkursuose, projektai, kūrybiniai darbai, darbas grupėse ir pan.) gali būti vertinamos pažymiu ar kaupiamuoju balu.

16. Pažymiais mokinių žinių ir gebėjimų vertinimas taikomas tokiu dažnumu per pusmetį:

16.1. dalykui skirta 1 valanda per savaitę – ne mažiau kaip 3 pažymiais.

16.2. dalykui skirtos 2 valandos per savaitę – ne mažiau kaip 3 pažymiais.

16.3. dalykui skirtos 3 valandos per savaitę – ne mažiau kaip 5 pažymiais.

17. Kontrolinių darbų skyrimas:

17.1. per dieną mokiniams gali būti skiriamas tik vienas kontrolinis darbas;

17.2. apie kontrolinį darbą mokiniai informuojami ne vėliau kaip prieš savaitę;

17.3. mokytojai kontrolinius darbus derina su mokiniais ir tarpusavyje. Dėl svarbių priežasčių mokytojai, suderinę su mokiniais, turi teisę kontrolinio darbo laiką keisti;

17.4. pirmą dieną po mokinių atostogų ir paskutinę dieną prieš atostogas rekomenduojama kontrolinių darbų nerašyti;

17.5. Gimnazijos administracijos skirti kontroliniai (diagnostiniai) darbai yra privalomi, jie organizuojami pamokų metu ir vertinami pažymiu, pažymys įrašomas į dieną.

18. Kontrolinio darbo vertinimas:

18.1. mokytojai kontrolinio darbo rezultatus mokiniams pristato ne vėliau kaip po 2 savaitių. Su kiekvienu mokiniu mokytojas individualiai aptaria jo mokymosi sunkumus ir galimybes, organizuoja kontrolinio darbo įšivertinimą, numato tolesnį mokymą(si).

18.2. mokytojai metodikos grupėse 2 kartus per metus (po I ir II pusmečio) aptaria dalyko mokymo(si) pasiekimus ir pažangą, planuoja tolesnį ugdymo procesą;

18.3. mokiniai, nerašę kontrolinio, diagnostinio ar kito rašomojo darbo, praleidę pamokas, kreipiasi į mokytoją ir susitaria, kaip ir kada galima atsiskaityti;

18.4. mokiniai atsiskaito už visus praleistus darbus ne vėliau kaip per dvi savaites nuo tada, kai vėl ateina į gimnaziją. Įvertinimas dienyne fiksuojamas atsiskaitymo dieną;

18.5. jei mokinys nesikreipia dėl atsiskaitymo, neatsiskaito sutartu laiku, atsisako pateikti darbą, be pateisinamos priežasties neatvyksta atsiskaityti darbo, į dieną jam įrašomas „1“ („labai blogai“);

18.6. mokiniui, gavusiam nepatenkinamą kontrolinio (ar kito) darbo įvertinimą, vieną kartą per pusmetį gali būti suteikta galimybė parašyti darbą ir gauti papildomą pažymį;

18.7. jei kontrolinio darbo ar kitos sutartos vertinamos užduoties dėl svarbių, Gimnazijos vadovo pateisintų priežasčių (pvz., ligos), mokinys neatliko numatyto laiku, jam mokytojas suteikia reikiamą mokymosi pagalbą.

VI. GEOGRAFIJOS MOKYMOSI PASIEKIMŲ VERTINIMAS BAIGUS PROGRAMĄ

19. Geografijos mokymosi pasiekimai ugdymo laikotarpio pabaigoje apibendrinami ir vertinimo rezultatas fiksuojamas įrašu arba balu, taikant 10 balų vertinimo sistemą:
20. Mokinio, besimokančio pagal pagrindinio ar vidurinio ugdymo programą ir atlikusio vertinimo užduotis pusmečio įvertinimas fiksuojamas iš visų atitinkamo laikotarpio pažymių, skaičiuojant jų aritmetinį vidurkį, taikant apvalinimo taisyklę (pvz., 7,5 – 8, 7,45-7).
21. Nepatenkinamas pusmečio įvertinimas fiksuojamas įrašu „neįskaityta“ („neįsk.“), jei mokinys be pateisinamosios priežasties nelankė Gimnazijos ir iki pusmečio pabaigos neatliko tuo laikotarpiu skirtų vertinimo užduočių (pvz., kontrolinių darbų ir kt.), nepademonstravo pasiekimų, numatytų pagrindinio ar vidurinio ugdymo bendrosiose programose. Jei mokinys neatliko per pusmetį skirtų vertinimo užduočių dėl pateisintų priežasčių (pvz., ligos), fiksuojamas įrašas „atleista“ („atl.“).
22. Vienu mokslo metų geografijos pasiekimų rezultatas fiksuojamas iš I ir II pusmečio pažymių, skaičiuojant jų aritmetinį vidurkį, taikant apvalinimo taisyklę (pvz., jei I pusmečio pažymys 7, II pusmečio – 6, tai metinis įvertinimas – 7).
23. Jei bent vieną pusmetį mokinio įvertinimas fiksuotas įrašu „neįskaityta“ („neįsk.“), dalyko metinis įvertinimas – „neįskaityta“ („neįsk.“).
24. Jei pasibaigus ugdymo procesui buvo skirtas papildomas darbas, papildomo darbo įvertinimas laikomas metiniu įvertinimu.
25. Mokytojai:
  - 25.1. pasibaigus ugdymo procesui Gimnazijos vadovui siūlo arba skirti mokiniui papildomą darbą, arba kelti į aukštesnę klasę, arba palikti kartoti ugdymo;
  - 25.2. mokiniui skiriant papildomą darbą, susitaria dėl galimos pakartotinio svarstymo dėl kėlimo į aukštesnę klasę ar palikimo kartoti ugdymo programos datos, papildomo darbo atlikimo trukmės, konsultacijų formų ir būdų, jų laiko, mokinio atsiskaitymo datos, atsižvelgia į mokinio tėvų (globėjų, rūpintojų) siūlymą ir kt.;

VII. INFORMAVIMO TVARKA APIE GEOGRAFIJOS MOKYMOSI PASIEKIMUS IR PAŽANGĄ

26. Informacija apie mokinio pasiekimus tėvams (globėjams, rūpintojams) pateikiama elektroniniame TAMO dienyne.
27. Iškilus mokymosi ar kt. problemoms, tėvai (globėjai, rūpintojai) informuojami įvairiais būdais: skambinant, individualiai kalbant, rašant elektroninius pranešimus, organizuojant trišalius pokalbius.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28. Su mokinių geografijos pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos aprašu mokytojai mokinius supažindina mokslo metų pradžioje arba mokiniui atvykus mokytis į Gimnaziją.
29. Aprašu vadovaujasi visi geografijos mokytojai.